Sfinţii 7 mucenici Macabei: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona, Ahim şi Marcel, mama lor Solomoni şi dascălul lor Eleazar/ Scoaterea Sfintei Cruci

(1 august)

Materiale despre Sfinţii 7 mucenici Macabei:

https://archive.org/details/@steaemy?query=Macabei

https://independent.academia.edu/emystea/Sf-Cruce

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=Macabei

***

„Ce voieşti să întrebi şi să înveţi de la noi? Fiindcă suntem gata să murim, decât să călcăm legile cele părinteşti."

Index

Evanghelia şi Apostolul zilei 4
În această lună (august), ziua întâia, scoaterea cinstitelor lemne ale cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci, şi pomenirea Sfinţilor şapte mucenici Macabei şi a maicii lor Solomoni şi a dascălului lor Eleazar (Minei) 7
Canon de rugăciune la praznicul scoaterii Sfintei Cruci 34
Canon de rugăciune către Sfinţii 7 fraţi Macabei: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona, Ahim şi Marcel, mama lor Solomoni şi dascălul lor Eleazar 43
Imnografie 54
Cartea întâi a macabeilor 55
Cartea a doua a macabeilor 107
Cartea a treia a macabeilor 146
Vieţile Sfinţilor - Pătimirea Sfinţilor mucenici Macabei şi a celor împreună cu dânşii 163
Sfinții șapte mucenici Macabei, mama lor Solomonia și dascălul Eleazar – drumul spre sfințenie 174
Sinaxar - Pomenirea Sfinţilor şapte mucenici Macabei: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona, Ahim şi Marcel, a Maicii lor Solomonia şi a dascălului lor Eleazar 175
Arhid. Ștefan Sfarghie - Sinaxar - Scoaterea Sfintei Cruci; Sfinţii 7 fraţi mucenici Macabei (Începutul postului Adormirii Maicii Domnului) 179
Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Scoaterea Sfintei Cruci; Sfinţii 7 fraţi mucenici Macabei (Începutul postului Adormirii Maicii Domnului) 180
Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvântare la pomenirea Sfinților șapte mucenici Macabei și a maicii lor Solomoni 181
Sfântul Ioan Gură de Aur - Predici la Duminici şi Sărbători - Cuvânt la 1 august la pomenirea Sfinţilor mucenici şapte fraţi Macavei - Despre statornicie şi despre creşterea copiilor 183
Sfântul Nicolae Velimirovici – Proloagele de la Ohrida - Pomenirea celor şapte fraţi Macabei, a maicei lor Solomonia şi a bătrânului Eleazar, preotul 189
Mitropolitul Augustin de Florina - Predică la pomenirea Sfinţilor şapte mucenici Macabei, a maicii lor Solomoni şi a bătrânului Eleazar – toată familia mucenici 191
Sfântul Grigorie de Nazianz - Cuvântarea a XV-a în cinstea Macabeilor – Moartea din iubirea faţă de Dumnezeu 194
Cuviosul Paisie Aghioritul - Ce fel de vitejie aveau Sfinţii! 204
Cuviosul Paisie Aghioritul - Puterea gândului bun 206
Cărţile Macabeilor 208

Olimpia Sava - Sfinţii 7 mucenici Macabei: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona, Ahim şi Marcel, a maicii lor Solomonia şi a dascălului lor Eleazar 216
Icoane 219

Evanghelia şi Apostolul zilei

Evanghelia

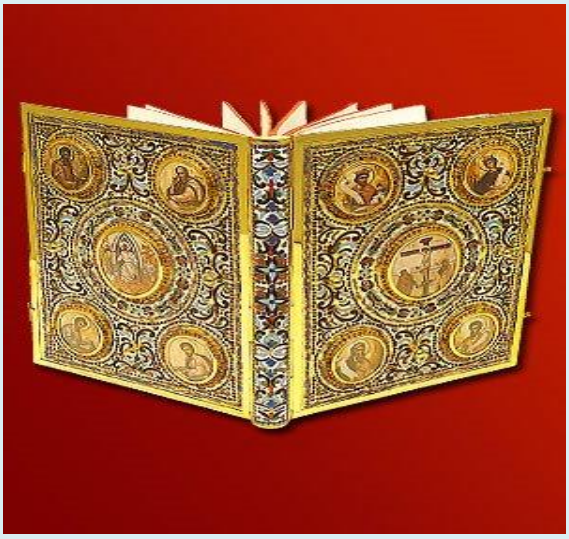

Ev. Matei 10, 32-36; 11, 1

32. Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, care este în ceruri.
33. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, care este în ceruri.
34. Nu socotiţi că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie.

35. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa.
36. Şi duşmanii omului (vor fi) casnicii lui.

1. Sfârşind Iisus de dat aceste învăţături celor doisprezece ucenici ai Săi, a trecut de acolo ca să înveţe şi să propovăduiască mai departe prin cetăţile lor.

Apostol

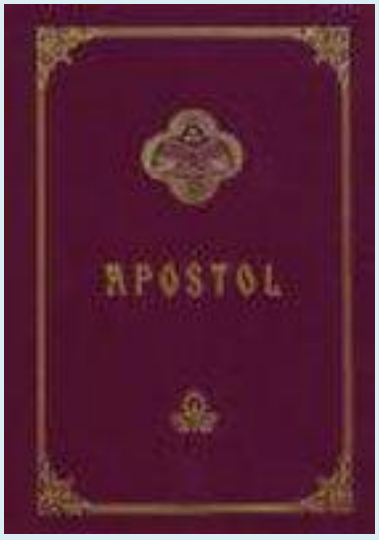

Faptele Apostolilor

Ap. Fapte 20, 16-18; 28-36

16. Căci Pavel hotărâse să treacă pe apă pe lângă Efes, ca să nu i se întârzie în Asia, pentru că se grăbea să fie, dacă i-ar fi cu putinţă, la Ierusalim, de ziua Cincizecimii.
17. Şi trimiţând din Milet la Efes, a chemat la sine pe preoţii Bisericii.
18. Şi când ei au venit la el, le-a zis: Voi ştiţi cum m-am purtat cu voi, în toată vremea, din ziua cea dintâi, când am venit în Asia,

28. Drept aceea, luaţi aminte de voi înşivă şi de toată turma, întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstraţi Biserica lui Dumnezeu, pe care a câştigat-o cu însuşi sângele Său.
29. Căci eu ştiu aceasta, că după plecarea mea vor intra, între voi, lupi îngrozitori, care nu vor cruţa turma.
30. Şi dintre voi înşivă se vor ridica bărbaţi, grăind învăţături răstălmăcite, ca să tragă pe ucenici după ei.
31. Drept aceea, privegheaţi, aducându-vă aminte că, timp de trei ani, n-am încetat noaptea şi ziua să vă îndemn, cu lacrimi, pe fiecare dintre voi.

32. Şi acum vă încredinţez lui Dumnezeu şi cuvântului harului Său, cel ce poate să vă zidească şi să vă dea moştenire între toţi cei sfinţiţi.
33. Argint, sau aur, sau haină, n-am poftit de la nimeni;
34. Voi înşivă ştiţi că mâinile acestea au lucrat pentru trebuinţele mele şi ale celor ce erau cu mine.
35. Toate vi le-am arătat, căci ostenindu-vă astfel, trebuie să ajutaţi pe cei slabi şi să vă aduceţi aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El a zis: Mai fericit este a da decât a lua.
36. Şi după ce a spus acestea, plecându-şi genunchii, s-a rugat împreună cu toţi aceştia.

În această lună (august), ziua întâia, scoaterea cinstitelor lemne ale cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci, şi pomenirea Sfinţilor şapte mucenici Macabei şi a maicii lor Solomoni şi a dascălului lor Eleazar (Minei)

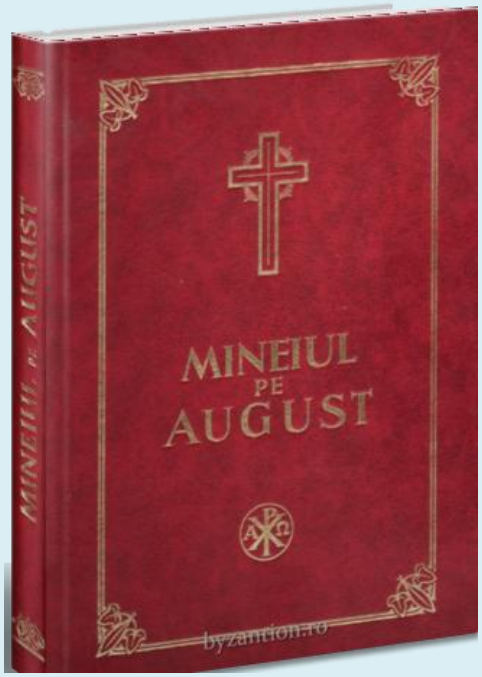

La Vecernie

La Doamne strigat-am... punem Stihirile pe 6, şi cântăm Stihirile podobnice ale cinstitei Cruci 3, şi ale Sfinţilor 3.

Stihirile Sfintei Cruci, glasul al 4-lea :

Podobie: Ca pe un viteaz...

Ca pe o păzitoare de obşte, ca pe un izvor de sfinţenie, cinstita Cruce să o sărutăm; pentru că potoleşte patimile, şi alină bolile, şi mântuieşte pe cei neputincioşi de toate durerile, revărsând pâraiele minunilor mai mult decât adâncul mării, celor ce cu credinţă se închină şi cinstesc chipul ei.

Noi oamenii cei ce umblăm ca pe mare prin valurile vieţii, şi ne înviforăm de furtuna patimilor, cu credinţă să alergăm la cinstitul lemn ca la o corabie de mântuire, şi va alina valurile, şi vânturile, şi va înceta patimile, şi să alergăm cu bucurie la limanul mântuirii cel fără de valuri.

Mai mult decât soarele a strălucit prea cinstita Cruce, revărsând minunile ca pe nişte raze, şi tămăduirile ca pe nişte fulgere, să ne apropiem oamenii cei ce suntem ţinuţi totdeauna întru întunericul celor cumplite, şi să primim darul tămă-

duirilor cel dătător de lumină, pe Dumnezeu cel ce S-a pironit cu trupul pe dânsa slăvindu-L.

Alte **Stihiri** ale mucenicilor, glasul 1:

Podobie: Prea lăudaţilor mucenici...

Pe turnul legii cel înălţat pe şapte stâlpi, tirania nu l-a clintit; pentru că cei de prea bun neam tineri, şi de un sânge, dându-şi trupul la tăietori, vitejeşte au suferit turbarea gonaciului cea dobitocească, ca nişte păzitori aşezământurilor lui Moise.

Cei prea bine credincioşi şi viteji tineri, împreună cu maica lor cea cugetătoare de Dumnezeu, cu adevărat înălţându-şi mintea mai presus decât cele văzute, li s-au tăiat mădularele trupului, fiind întăriţi de prea mari nădejdi care acum au câştigat, odihnindu-se în sânurile lui Avraam strămoşul lor.

Eleazar cel prea sfinţit şi tinerii cei prea înţelepţi împreună cu maica lor cea de Dumnezeu gânditoare, într-armându-se tare pe sineşi cu vitejia sufletului, şi învingându-şi mânia, cu tărie alergau împotriva luptătorului, pentru buna credinţă şi pentru paza legii celei părinteşti.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 8-lea, a lui Ioan monahul*

Sfinţii Macabei, tiranului au grăit: Nouă, o, Antiohe! Împărat unul este Dumnezeu de la care suntem şi la care ne întoarcem, altă lume ne aşteaptă pe noi, mai înaltă decât aceasta ce se vede şi mai stătătoare, şi patria noastră este Ierusalimul cel tare şi nepieritor, şi prăznuirea noastră este vieţuirea cea cu îngerii. Doamne pentru rugăciunile lor, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, *a Crucii, iar a lui Ioan monahul*

Pe care de demult Moise mai-nainte închipuindu-o întru sine, pe Amalic surpând l-a biruit, şi David psalmistul strigând, a poruncit aşternutului picioarelor Tale, să se închine. Astăzi păcătoşii ne închinăm cinstitei Crucii Tale, Hristoase Dumnezeule; cu buze nevrednice, pe Tine, cela ce ai îngăduit a Te pironi pe dânsa lăudându-Te, strigăm către Tine: Doamne, împreună cu tâlharul, Împărăţiei Tale învredniceşte-ne pe noi.

La Stihoavnă

Stihirile cinstitei Cruci, glasul al 4-lea:

Podobie: Cela ce de sus eşti chemat...

Astăzi dumnezeiască mulţimea credincioşilor se bucură, căci Crucea cerească luminează marginile. Cerul luminează lumină neapropiată, străluceşte văzduhul, şi faţa pământului se împodobeşte. Biserica lui Hristos cântă dumnezeieşti cântări, se cucereşte cinstind dumnezeiasca şi prea minunata Cruce, ceea ce de sus pe ea o păzeşte; cu a căreia putere întărindu-ne, să ne apropiem de Stăpânul strigând, ca să împace lumea şi să lumineze sufletele noastre.

Stih: Înălţaţi pe Domnul Dumnezeul nostru, şi vă închinaţi aşternutului picioarelor Lui că Sfânt este.

Să se veselească făptura şi să sălteze, căci astăzi Crucea din Cer a strălucit marginile luminând cele pământeşti şi arătând împreunate pe cele neîmpreunate. Astăzi oamenii se bucură împreună cu cetele îngerilor; căci peretele cel ce prin mijloc despărţea, ridicându-l Crucea, pe toate întru una arătat le-a împreunat; pentru că strălucind mai presus decât soarele, toată zidirea o veseleşte cu darul, şi străluceşte şi mântuieşte pe cei ce cu credinţă o cinstesc pe ea.

Stih: Iar Dumnezeu, Împăratul nostru mai înainte de veac a făcut mântuire în mijlocul pământului.

Dumnezeiasca Cruce, care va să se arate lumii la sfârşit, ca un cinstit sceptru al Împăratului Hristos, mai presus de razele soarelui, iată luminează arătat marginile; aceasta a întors din iad neamul omenesc, iadul cumplit l-a robit, pe vrăjmaşul a surpat, mândriile dracilor cu totul le-a pierdut; iar acum mai înainte luminează Învierea Mântuitorului, şi mântuieşte pe cei ce strigă, ca să împace lumea, şi să lumineze sufletele noastre.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Sfinţilor glasul al 8-lea*

A lui Cosma monahul: Sufletele drepţilor sunt în mâna Domnului, precum Avraam, Isaac, Iacov şi strămoşii cei mai înainte de lege, şi moşii Macabeilor, cei ce bine se laudă acum de noi. Că aceşti cu suflet răbdători, nepoţi lui Avraam fiind, au râvnit credinţei lui Avraam moşului lor, şi până la moarte s-au nevoit pentru buna credinţă. Că în buna credinţă crescând şi după lege pătimind, păgânătatea urâtului Antioh au defăimat. Şi nimica mai mult nesocotind din cele din viaţa aceasta de acum, pentru cea veşnică toate le-au făgăduit lui Dumnezeu sufletul, bărbăţia, simţirea, trupul, tinereţile şi răsplătirile celor ce i-au crescut în curăţie. O, rădăcină bine credincioasă, din care aţi răsărit voi Macabei! O, maică sfântă, care ai născut numărul deopotrivă cu numărul săptămânii. Deci vă rugăm pe voi Macabei, cu maica voastră Solomoni, şi cu înţeleptul preot Eleazar, când veţi sta înaintea lui Hristos Dumnezeu, pentru care v-aţi ostenit, ca să luaţi de la

dânsul rodurile ostenelilor voastre, faceţi întinsă rugăciune pentru omenire; că face câte voieşte, şi plineşte voile voastre celor ce vă temeţi de Dânsul.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, *a Crucii iar a aceluiaşi*

Glasul proorocului Tău Moise, Dumnezeule s-a plinit, cela ce zice: Vedea-veţi Viaţa voastră spânzurată înaintea ochilor voştri. Astăzi Crucea se înalţă şi lumea din înşelăciune se izbăveşte. Astăzi Învierea lui Hristos înnoieşte, şi marginile pământului se bucură, în chimvale ca David cântare ţie aducând şi zicând: Lucrat-ai mântuire în mijlocul pământului Dumnezeule, Crucea şi Învierea, prin care ne-ai mântuit pe noi Bunule, Iubitorule de oameni, Atotputernice Doamne, slavă Ţie.

Tropar, glasul 1: Pentru durerile sfinţilor care pentru Tine au pătimit, fii Milostiv Doamne; şi toate durerile noastre le vindecă, Iubitorule de oameni, roagă-mu-ne Ţie.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, *asemenea*

Mântuieşte Doamne poporul Tău, şi binecuvântează moştenirea Ta, biruinţă poporului nostru asupra celor potrivnici dăruieşte, şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău.

Vezi: Că mai-nainte de toacă, intră preotul în altar, şi pune cinstita Cruce pe jertfelnic, şi după otpustul Vecerniei, preotul şi diaconul se îmbracă în veşminte, şi diaconul cădeşte cinstita Cruce şi zice: Binecuvântează Stăpâne, Preotul: Binecuvântat este Dumnezeul nostru... Şi zicem: Sfinte Dumnezeule... şi după Tatăl nostru... Troparul Crucii, Slavă..., Şi acum..., Condacul; şi luând preotul Crucea cu discul în cap, şi înălţându-o o pune pe Sfânta Masă în locul Evangheliei, iar Evanghelia la loc mai sus, şi arde înainte-i lumină toată noaptea.

La Utrenie

La Dumnezeu este Domnul..., Troparul Crucii de 2 ori, Slavă... al sfinţilor, Şi acum... iar al Crucii.

După întâia Catismă. **Sedealna**, glasului al 8-lea:

Podobie: Înviat-ai din morţi...

În mijlocul Edenului lemnul a înflorit moartea, iar mijlocul pământului, lemnul a odrăslit viaţa; căci gustând din cel dintâi, nestricăcioşi fiind, ne-am făcut stri-

căcioşi; iar câştigând pe cel al doilea, ne-am desfătat cu nestricăciunea, căci prin Cruce, Dumnezeu mântuieşte neamul omenesc.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, *aceeaşi*

După a două Catismă, **Sedealna**, glasul al 8-lea:

Podobie: Porunca cea cu taină luând-o întru cunoştinţă, cel fără de trup, în casa lui Iosif degrab a stătut înainte, zicând celei ce nu ştia de nuntă: Cel ce a plecat cu pogorârea cerurile încape, fără schimbare, tot întru tine. Pe care şi văzându-L în pântecele Tău, luând chip de rob, mă spăimântez a striga către tine: Bucură-te, Mireasă, pururea Fecioară.

În Rai oarecând prin lemn vrăjmaşul m-a golit, prin a căruia gustare, a adus înlăuntru omorârea; iar lemnul Crucii aducând oamenilor haina vieţii, s-a înfipt pe pământ, şi lumea întreagă s-a umplut de bucurie; pe care văzându-l închinat, popoarele prin credinţă, cu un glas să strigăm lui Dumnezeu: Plină este de slavă casa Ta.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, *aceiaşi*

Canonul - unul din Octoih, cu Irmosul pe 4; altul al Crucii pe 6 şi al Sfinţilor pe 4.

Canonul cinstitei Cruci

facerea lui Iosif

Cântarea 1

Irmos: Pe Faraon cel ce se purta în căruţă, l-a cufundat toiagul lui Moise, cel ce a făcut minuni oarecând, în chipul Crucii lovind, şi despărţind marea, şi pe Israil fugătorul, mergătorul cel pedestru l-a mântuit; pe cel ce cânta cântare lui Dumnezeu.

Crucii Domnului celei de viaţă făcătoare, astăzi toţi să ne închinăm cu minte curată şi cu gând bine credincios; că este pusă înainte, dăruind celor ce vin la dânsa sfinţire şi mântuire, strălucire, slavă şi milă.

Crucea cea de viaţă dăruitoare, fiind pusă înainte, şi văzută fiind, raze de dar luminoase revarsă; să venim şi să luăm luminare de veselie, mântuire şi iertare, laudă Domnului aducând.

Străină vedere! Cinstita Cruce se pune înainte celor ce o văd, şi ca un izvor izvorăşte sufleteşti daruri, şi potoleşte păcatele, şi bolile dezleagă, şi gândurile întăreşte, ale celor ce se închină ei curat.

Toiagul cel ce a tăiat marea, închipuia biruinţa Crucii, prin care noi cu credinţă fără de înecare înotăm, prin apa vieţii cea nestătătoare, şi din toate curgerile păcatului scăpăm, şi de dumnezeiasca linişte ne umplem.

A Născătoarei

Când Te-am născut Fiule negrăit, de dureri am scăpat, şi cum acum toată mă umplu de dureri, că Te văd spânzurând pe lemn ca un făcător de rele; pe Tine cel ce ai spânzurat pământul fără ţinere, grăit-a cea Preasfântă, plângând.

Alt Canon, al mucenicilor

facere a lui Andrei Criteanul

Cântarea 1

Irmos: Cântare de biruinţă să cântăm toţi lui Dumnezeu, cel ce a făcut minunate minuni cu braţ înalt şi a mântuit pe Israel, că S-a prea slăvit.

Prea înţelepţi tineri cei ce aţi păzit după lege poruncile lui Moise, morţii lui Hristos râvnind cu bună credinţă, rugaţi-vă pururea să ne mântuiască pe noi pe toţi.

Cine a văzut, cine a auzit? Ce fel de nevoinţă tare au arătat păzitorii legii, fiii Solomoniei, pătimind cu un suflet şi cu un cuget.

Unul pe altul îndemnându-se, aşa au strigat: După lege să pătimim, şi de bună voie să murim, pentru predaniile părinteşti; Sfinţii şapte tineri ai cinstitei Solomoni.

Ruşinatu-s-a tiranul, să stăm bărbăteşte, neputincioase s-au făcut muncile; veliar s-a biruit, focul s-a stins, deci nici unul să nu mai stea afară de luptă, fraţilor.

Nouă, o, Antiohe! Lupta ne este pentru părinteştile obiceiuri, tinerii au strigat în privelişte goi fiind; pentru care mai bine a muri decât a trăi am ales.

Trupurile cu unghii de fier croindu-li-se în privelişte, au strigat păzitorii legii: Nouă, Antiohe, dulci ne sunt durerile şi focul pentru viaţa tuturor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe Treimea să o slăvim întru Unime, Fiinţa cea pururea veşnică, cea nedespărţită, şi cu un Scaun, şi întocmai puternică: pe Tatăl cel fără început, pe Fiul, şi pe Duhul Sfânt.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Strugurul cel copt în pântecele tău negrăit odrăslind, viţă de viaţă purtătoare Bisericii lui Hristos te-ai arătat Maica lui Dumnezeu, pe toţi veselindu-i.

Catavasie: Crucea însemnând Moise în drept cu toiagul Marea Roşie o a despărţit, lui Israil celui ce pedestru o a trecut; iar de-a curmeziş aceeaşi lovindu-o a împreunat împotriva carelor lui Faraon, deasupra scriind nebiruita armă. Pentru aceea lui Hristos să-i cântăm, Dumnezeului nostru că S-a proslăvit.

Canonul cinstitei Cruci

Cântarea a 3-a

Irmos: Cela ce ai întărit dintru început cerurile întru pricepere, şi pământul pe ape l-ai întemeiat, pe piatra poruncilor Tale, Hristoase, mă întăreşte; că nu este sfânt afară de Tine, unule Iubitorule de oameni.

Crucea cea dătătoare de toate bunătăţile se vede închinată, şi toată făptura prăznuieşte cu bucurie, luminată fiind cu darul Dumnezeului nostru celui ce de bunăvoie S-a înălţat pe dânsa.

Luminaţi fiind cu lumina razelor Crucii cei ce nădăjduim într-însa, de obşte din întunericul păcatelor scăpăm şi strigăm: Luminarea tuturor Îndurate Doamne, slavă Ţie.

Cu cântări te slăvim Cruce şi te cuprindem, cu credinţă rugându-ne cu puterea ta scoate-ne din cursele vrăjmaşului, şi ne îndreptează la limanul mântuirii, pe noi pe toţi cei ce te lăudăm pe tine.

A Născătoarei

Viaţa pe Cruce omorâtă văzându-o, şi nesuferind durerea pântecelui, s-a tânguit Fecioara cea curată, strigând: Vai mie, Fiul meu! Ce Ți-a făcut Ție adunarea celor fărădelege?

Alt Canon, al mucenicilor

Cântarea a 3-a

Irmos: Piatra pe care nu au băgat-o în seamă ziditorii, aceasta s-a făcut în capul unghiului: de la Domnul s-a făcut această lucrare şi este minunată în ochii noştri.

Tineri, care cu sfinţenie aţi odrăslit, şi împreună aţi crescut. Tineri, care după lege v-aţi învăţat de la Eleazar, după lege aţi pătimit şi sfaturile lui Antioh toate în pământ le-aţi călcat.

Grăbeşte tirane, strigat-au nepoţii lui Avraam, fă cele ce voieşti, şi te mânie cât de mult, noi poruncilor tale nicidecum supunându-ne, rănile muncilor mai vârtos cu dragoste dumnezeiască le vom purta.

Nimenea astăzi să nu se lipsească de această luptă bună, nimenea să nu se vâneze de cel fără de minte, înţelept este şarpele; unul pe altul s-au îndemnat fiii Solomoniei, nimenea din noi să nu se facă mâncare lui.

Veniţi păzitorii legii împreună să ne rănim, veniţi să stăm vitejeşte, tinerii au strigat, unul pe altul îndemnându-se spre lupte cu bună credinţă; pe care şi noi cu dragoste, să-i urmăm.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

O Fiinţă a lui Dumnezeu să o slăvim credincioşii, o Stăpânie, o Împărăţie, o Dumnezeire, unindu-o fără amestecare, şi despărţindu-o cu bună credinţă în Trei Ipostasuri.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Rug nears mai-nainte te-ai cunoscut în muntele Sinai, şi munte dumnezeiesc Daniil te-a arătat, din care S-a tăiat fără tăiere de mână Cel netăiat, Hristos, Piatra vieţii, unul Fiul cel ce este din tine de Dumnezeu Născătoare.

Catavasie: Toiagul spre închipuirea Tainei se primeşte; căci cu odrăslire a ales preot, iar Bisericii celei mai înainte neroditoare, acum a înflorit lemnul Crucii, spre putere şi spre întărire.

Condacul Sfinţilor, glasul al 2-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Stâlpii înţelepciunii lui Dumnezeu, cei şapte cu numărul, şi sfeşnicele dumnezeieştii lumini, cei cu şapte luminări, Macabei prea înţelepţi, cei ce sunteţi mainainte de mucenici, prea mari mucenici, cu care împreună la Dumnezeul tuturor cereţi, să mântuiască pe cei ce vă laudă pe voi.

Icos: Laudă cu căldură Sioane pe Dumnezeul tău, că a întărit cu adevărat încuietorile porţilor tale, şi pe fiii tăi i-a binecuvântat. Că aceştia, ca o oaste de biruinţă purtătoare, ca o tabără cu adevărat viteză, şi înţelepţeşte întărită, împotriva meşteşugirilor celor rău credincioşi, cu dumnezeiască înţelepciune au stătut, şi împreună, cununile cerescului Sion de biruinţă au luat, şi înaintea dumnezeiescului Scaun stau, pentru cei credincioşi neîncetat rugându-se, cereţi să se mântuiască cei ce vă laudă pe voi.

Sedealna Sfinţilor, glasul al 8-lea:

Podobie: Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Întru buna credinţă crescând tinerii înţelepţi, mucenicește aţi ruşinat vitejeşte îngrozirile tiranului, ca nişte apărători ai legii; şi Părintelui următori fiind sfinţilor cu maica voastră cea de Dumnezeu înţelepţită, de bunăvoie aţi pătimit. Pentru aceasta şi cu moartea viaţa cerească cumpărând cu adevărat, în veci vă bucuraţi, Macabei cei cu suflet răbdător. Rugaţi-vă lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşale să dăruiască, celor ce cinstesc cu dragoste sfântă pomenirea voastră.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei).

Sedealna Crucii, glasul al 6-lea:

Podobie: Puterile îngereşti...

Crucea Ta, Doamne, s-a sfinţit, că într-însa se fac vindecări celor neputincioşi în păcate; pentru care la Tine cădem, miluieşte-ne pe noi.

Canonul cinstitei Cruci

Cântarea a 4-a

Irmos: Tu eşti tăria mea Doamne, Tu şi puterea mea, Tu Dumnezeul meu, Tu bucuria mea; Cela ce nu ai lăsat Sânurile Părinteşti, şi a noastră sărăcie o ai cercetat. Pentru aceasta cu proorocul Avacum strig către Tine: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Acoperământul cel tare şi îndreptarea oamenilor, arma cea nebiruită a credinţei, Crucea cea de mântuire, iată se vede pusă înainte, şi inimile tuturor celor ce vin cu credinţă le sfinţeşte, şi le luminează cu darul.

Păzitoarea cea mare a bine credincioşilor fiind pusă în mijloc, Cela ce eşti mai Bun decât toate, cinstita Cruce în mijlocul pământului, pe care Te-ai înălţat de bunăvoia Ta, lumea sfinţeşte cu închinarea ei, şi goneşte taberele drăceşti.

Legile Tale Doamne eu cel nepriceput nepăzindu-le, voi să mă osândesc când vei veni din cer să judeci lucrurile oamenilor. Pentru aceasta strig către Tine: Cu puterea Crucii Tale întorcându-mă, mântuieşte-mă, dându-mi lacrimi de pocăinţă.

Cerul împreună cu tot pământul se veseleşte: proorocii, mucenicii, apostolii, sufletele drepţilor cu bucurie se veselesc acum, văzând lemnul cel dătător de viaţă pus în mijloc, care mântuieşte pe toţi, şi sfinţeşte cu darul pe cei credincioşi.

A Născătoarei

Din pântece fecioresc Te-am născut pe Tine, Fiule, şi văzându-Te acum pe lemn spânzurat, nu mă pricep, şi nu pot cuprinde înălţimea tainei, şi adâncul judecăţilor Tale celor multe, cea prea curată a strigat, pe care cu glasuri fără tăcere, ca pe o Maică a lui Dumnezeu o fericim.

Alt Canon, al mucenicilor

Cântarea a 4-a

Irmos: Cu duhul văzând mai înainte, proorocule Avacum, Întruparea Cuvântului, propovăduit-ai strigând: când se vor apropia anii, Te vei cunoaşte, când va veni vremea Te vei arăta. Slavă puterii Tale, Doamne!

Veseleşte-te Eleazare, văzând pe sfinţii tăi ucenici astăzi pătimind cu bună credinţă, pentru poruncile şi legile părinteşti, şi nebunia lui Antioh gonitorul, cu cuvinte înţelepte biruindu-o.

Bucură-te, Solomoni văzând şapte ramuri ale tale împreună înverzind cu rodurile legii; din care culegând Biserica cea fără prihană, pe noi moştenitorii slujbei darului ne hrăneşte în toate zilele ca o maică.

Săltaţi patriarhi, bateţi cu mâinile, văzând pe păzitorii legii, cu bună credinţă pătimind pentru slujba cea după lege, şi ispitindu-se prin toate bătăile, ca să nu se înstrăineze de predaniile părinteşti.

Dănţuiţi apărătorii cei tari ai legii, şi împreună prăznuiţi cu mucenicii lui Hristos, ca cei ce aţi pătimit pentru lege mai-nainte de aceştia, şi cu dânşii împreună vă lăudaţi după lege luminat de toată Biserica lui Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Treimea întru Unime să o slăvim credincioşii, cu guri fără tăcere, strigând către Dânsa: Treime, ceea ce întru Unime eşti închinată, şi în Treimea feţelor lăudată, slavă Ţie, cinste şi închinăciune.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Lăudămu-te pe tine, Fecioară, dumnezeiască Mireasă cinstită, ca pe o Născătoare de Dumnezeu, şi zid al credincioşilor; că tu ai ridicat firea cea căzută, şi ai înnoit chipul lui Adam, tu una născând pe Dumnezeu cel ce este de-a pururea.

Catavasie: Auzit-am, Doamne, taina iconomiei Tale, înţeles-am lucrurile Tale şi am prea slăvit Dumnezeirea Ta.

Canonul cinstitei Cruci

Cântarea a 5-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cela ce eşti lumină neapusă; şi m-a acoperit întunericul cel străin pe mine ticălosul; ci mă întoarce, şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele, rogu-mă.

Strigaţi neamuri, lăudaţi şi săltaţi seminţii, şi cântaţi Dumnezeului nostru celui ce a dat Crucea reazem neclintit. Pentru a căreia punere înainte acum toţi credincioşii ne bucurăm, ca cei ce ne îndulcim printr-însa de bunătăţi.

Toate oştile cele înţelegătoare te cuprind pe tine Cruce prea sfântă, şi noi oamenii cu buze de tină atingându-ne de tine astăzi, luăm cu dragoste sfinţenie şi binecuvântare, slăvind pe Cel ce S-a pironit pe tine.

Patimile sufletului meu cele vremelnice vindecă-le Îndurate Doamne, şi ca un prea închinător al cinstitei Crucii Tale mă păzeşte; ca cu puterea ei toată sminteala să o gonesc, şi fără patimă despre cele rele să rămân.

A Născătoarei

Pe Cruce văzând pe Cel ce S-a născut din tine mai presus de minte pentru bunătate, cea ce eşti cu totul fără prihană, te-ai tulburat la cele dinlăuntru, şi ai zis: Vai mie dumnezeiescule Fiu, cum rabzi durere pentru toţi, închinu-mă milostivirii Tale, Doamne.

Alt Canon, al mucenicilor

Cântarea a 5-a

Irmos: Pacea Ta dă-ne-o nouă, Fiule a lui Dumnezeu, că afară de Tine pe alt Dumnezeu nu ştim şi numele Tău numim, că eşti Dumnezeu al celor vii şi al celor morţi.

Să râvnim iubitori de Hristos celor şapte tineri, pe care Moise după lege i-a crescut nouă, şi Eleazar i-a învăţat în legea părintească prin bine credincioasa buna obişnuinţă.

“Nu gândi Antiohe gonitorule al credincioşilor, că focul tău cel aprins ne va îngrozi; spre acestea taie, junghie ca un prea fărădelege, fă încă ce voieşti”, tinerii au strigat.

După lege să pătimim, strigau tinerii, mucenicii cei tari ai lui Hristos, îndemnându-se unul pe altul, să nu călcăm poruncile lui Moise, pentru mâncările cele spurcate.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Treime prea fără de început, împreună veşnică, cea întocmai cu Scaunul: Părinte şi Fiule şi Duhule Sfinte, Unime Sfântă în trei Feţe, pe cei din Adam, care Te lăudăm pe Tine cu credinţă, mântuieşte-i.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Hristoase, cela ce însuţi eşti Milosârd, împacă-ne pe noi, că pe Tine te roagă prea curata Maica Ta, cu sfinţii pătimitori pentru bunele aşezământuri părinteşti, şi legea lui Moise.

Catavasie: O, de trei ori fericite lemn, pe care a fost răstignit Hristos, Împăratul şi Domnul prin care a căzut cel ce a înşelat cu lemnul, înşelat fiind de Cel ce a fost pironit pe tine cu trupul, de Dumnezeu, care dă pace sufletelor noastre.

Canonul cinstitei Cruci

Cântarea a 6-a

Irmos: Curăţeşte-mă Mântuitorule, că multe sunt fărădelegile mele, şi mă ridică dintru adâncul răutăţilor, rogu-mă. Căci către Tine am strigat, şi mă auzi Dumnezeul mântuirii mele.

Crucea înfingându-se în pământ, cădere dracilor s-a făcut, care acum văzându-o noi pusă înainte cu prea mărire, şi sărutându-o, din căderile păcatului ne sculăm.

Lăudându-te pe Tine, Dumnezeu, Împăratul şi Domnul, cuprindem acum cu bucurie Crucea Ta, care o ai dat nouă zid nesfărâmat, şi din nevoi ne mântuim.

Mari daruri dându-ne nouă tuturor Crucea Domnului, se vede pusă înainte; să ne apropiem oamenilor, ca luminare inimii şi sufletului să luăm.

A Născătoarei

Întăreşte-ne pe noi, Preacurată ca să postim de la toată răutatea, şi ca să ne oprim de la fapte rele şi viclene; dă-ne nouă putere pururea, ceea ce eşti folositoarea tuturor oamenilor.

Alt Canon, al mucenicilor

Cântarea a 6-a

Irmos: Pe proorocul Iona l-ai mântuit din chit, Iubitorule de oameni şi pe mine scoate-mă din adâncul păcatelor, rogu-mă ţie.

Înţelepciunea lui Dumnezeu şi-a zidit casă, şi o a înălţat pe ea pe şapte stâlpi cuvântători, mai-nainte însemnând pe tinerii aceştia ca pe nişte păzitori ai legii.

Înţeleapta Solomoni şapte fii a născut, pe care i-a crescut bine Eleazar înţeleptul, şi i-a încununat dumnezeiescul dar, ca pe cei ce tare au pătimit.

Ce te zăboveşti judecătorule, zicea lanţul cel cu şapte împletiri către Antioh, în mijlocul celor rele, munceşte cu osârdie, junghie, fă încă cele ce voieşti.

Mai-nainte a pătimit părintele, împreună am pătimit şi noi fiii, urmează împreună cu noi şi maica, judecătorule, şi să fie alăturare lângă fii, şi cinstită mângâiere.

Măcar că trupurile noastre vrei să le mistuieşti cu foc, ceata celor şapte fraţi a strigat cu îndrăzneală, Antiohe, crede că nicicum măcar pe unul din noi nu vei birui.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Tatălui şi Fiului şi Duhului celui drept, întru o Dumnezeire să ne închinăm cu credinţă, strigând: Treime Sfântă mântuieşte lumea Ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Cum ai născut Fiu pe Cel ce nu l-a semănat Tatăl? Cum ai rămas Curată după naştere precum eşti ? Dumnezeu ştie, cel ce face toate precum voieşte.

Catavasie: În pântecele fiarei celei din apă, Iona, palmele întinzându-şi în chipul Crucii, mântuitoarea patimă mai înainte a închipuit-o vădit, de unde, a treia zi ieşind, Învierea cea mai presus de lume a însemnat, a lui Hristos Dumnezeu, cel ce a fost Răstignit cu trupul şi cu Învierea cea de a treia zi lumea a luminat.

Condacul cinstitei Cruci, însuşi **Podobia**: Cela ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i Hristoase Dumnezeule, veseleşte cu puterea Ta pe credincioşii conducătorii noştri, dăruindu-le lor biruinţă asupra potrivnicilor, având ajutorul tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Icos: Cela ce până la al treilea Cer a fost răpit în Rai, şi a auzit cuvinte nespuse şi dumnezeieşti, care nu este slobod cu limbi omeneşti a le grăi, ce scrie către Galateni; ca nişte râvnitori ai Scripturilor aţi citit şi aţi cunoscut. Mie, a zis, să nu-mi fie a mă lăuda, fără numai în Crucea Domnului, pe care pătimind a omorât patimile. Deci aceasta şi noi cu tărie să o ţinem, Crucea Domnului, lauda tuturor, că ne este nouă de mântuire lemnul acesta, armă de pace, nebiruită biruinţă.

Sinaxar

În ziua dintâi, pomenirea Sfinţilor şapte mucenici Macabei: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona Ahim, şi Marcel; a maicii lor Solomoni şi a dascălului lor Eleazar.

Stih: Înainte de Hristos, Eleazar cel întâi focul a răbdat,
Şi celorlalţi, urme de nevoinţă înainte le-au aşezat.
Am pe alta şi mai înainte de Tecla întâi nevoitoare,
Pe Solomoni, care mai înainte de Hristos a răbdat a focului topire,
Desfacerea încheieturilor, focul şi roata,
Au tras şeptimea fuior către maica ceea ce era a opta.
Întru întâia zi a lui august Solomoni,
Cu şapte fii ai ei în foc se săvârşi.

Aceştia au fost pe vremea lui Antioh feciorul lui Seleuc, care robind tot neamul evreilor, şi silindu-i ca să se lepede de obiceiurile lor cele părinteşti, şi să mănânce cărnuri de porc, nu se supuseră tiranului, urmând şi păzind legile cele părinteşti, bătrânul Eleazar care era dascăl legii şi tâlcuitor, şi cei şapte tineri ce erau învăţaţi de dânsul.

Deci adică legând pe bătrânul cu mâinile îndărăt a fost bătut tare, şi primind pe nări oarecare zemuri iuţi şi puturoase; şi băgându-l în foc, şi făcând rugăciune ca să se arate sângele lui şi moartea lui mântuire tot neamului lui, a răposat.

Apoi pe vitejii tineri câte unul aducându-i la tiran, pe care era mai mare de vârstă înainte, şi muncindu-i cu măiestrii de munci şi cumplite deznodături, şi cu roate, şi cu ţepi de fier ascuţite şi cu foc, cu care îi cercă tiranul pe fiecare dintr-înşii, şi nevrând a se lepăda de obiceiurile lor cele părinteşti, schimbând pe puitorul de lege Dumnezeu, cu această viaţă trecătoare, şi murind în munci, şi arătând că gândul este domn şi stăpân patimilor, au fost încununaţi cu cununile răbdării.

Cu care şi maica lor Solomoni, dacă văzu că s-au săvârşit, neîngăduind să se atingă mână de om de dânsa, se aruncă pe sine în focul cel aprins, şi aşa şi-a dat sufletul la Dumnezeu.

Tot în această zi, pomenirea Sfinţilor nouă mucenici ce au mărturisit în Perga Pamfiliei: Leontie, Attu, Alexandru, Chindeu, Mnisiteu, Chiriac, Mineu, Cătun şi Evcteu.

Stih: Din Pamfilia nouă la sabie s-au dat.
Care pe aceiaşi ceată de mucenici au căutat.

Aceştia au fost în vremile împăratului Diocleţian şi ale ighemonului Flavian, la Perga Pamfiliei, fiind creştini de la moşii lor. Însă Mineu era teslar, iar ceilalţi plugari. Deci având toţi un gând, şi bun sfat sfătuindu-se, se duseră la lupta muceniciei, socotind toate deşarte ale lumii. Sosind la capiştea Artemidei, într-o noapte stricară toţi idolii câţi erau acolo. Pentru care lucru au fost prinşi, şi aducându-se la întrebare au fost bătuţi rău, şi arşi pe coaste, şi strujiţi cu unghii de fier pe trup până la os, şi-i arseră la subţiori cu făclii, şi le scoaseră ochii cu ţepuşe, şi-i băgară în temniţă, poruncind tiranul să nu le dea nici mâncare, nici băutură, nici altă căutare să aibă. De aceea peste scurtă vreme au fost daţi la fiare ca să-i mănânce, care cu blândeţe veniră la ei, şi nu le stricară nimic.

Şi mirându-se toţi pentru aceasta, şi strigând: Mare este Dumnezeul creştinilor, îndată se pogorî la pământ tunete şi fulgere cu ploi grele, amestecate cu grindine, cu care se auzi şi glas dumnezeiesc, unde chemă pe sfinţi, care auzindu-l se bucurară, şi atunci cu porunca ighemonului li se tăiară capetele, şi aşa s-a plinit mucenicia lor.

Tot în această zi, Sfântul Papa cel tânăr în sac băgat şi legat la gură şi în mare aruncat s-a săvârşit.

Stih: Sacul a cuprins pe Papa care legat fiind l-a cufundat,
În a râului repejune, şi pe Papa lângă Dumnezeu l-a aşezat.

Tot în această zi, Sfântul mucenic Eleazar, arzându-i capul cu foc s-a săvârşit.

Stih: Eleazar prin a capului ardere,
A trecut covârşitor râurile cele de suflet vătămătoare.

Tot în această zi, Sfântul mucenic Chiric, care de sabie s-a săvârşit.

Stih: Zicând gelatul, de vei jertfi tăiat nu vei fi,
Chiric plecându-şi capul a zis, nu voi jertfi.

Tot în această zi, Sfântul mucenic Teodor care de sabie s-a săvârşit.

Stih: Teodor de dumnezeiască dragoste fiind aprins,
De doritele bunătăţi, prin sabie a fost cuprins.

Tot în această zi, Sfântul mucenic Polieuct, care în gunoi îngropat s-a săvârşit.

Stih: Iov avea gunoiul spre pat de şezut,

Iar Polieuct l-a avut spre a fi muncit.

Tot în această zi, Sfinţii mucenici Mini, Mineu şi ceilalţi, la Viglentie, aproape de poarta de Tetrapilu Halcu.

Stih: Mini împreună locuitor pe Mineu având,
Locuieşte acum acolo unde nime nicicum s-ar fi aflând.

Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne miluieşte-ne, şi ne mântuieşte pe noi, Amin,

Canonul cinstitei Cruci

Cântarea a 7-a

Irmos: De pogorârea lui Dumnezeu focul s-a ruşinat în Babilon oarecând. Pentru aceasta tinerii în cuptor cu bucuros picior, ca într-o grădină verde săltând au cântat: Bine eşti cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Cel mai presus decât vremile, sub vreme trup purtând S-a arătat, şi patimile noastre cele de peste ani le vindecă pentru bunătate, şi la trup împreună şi la suflet, cu dumnezeiască Crucea Sa ne sfinţeşte pe noi.

Lăudăm, mărim, ne închinăm, şi slăvim puterea Ta, Doamne, că ne-ai dat nouă robilor Tăi dumnezeiasca Cruce, desfătare neîmpuţinată, şi păzitoare sufletelor şi trupurilor noastre.

Să nu mă arăţi Doamne, în ziua întrebării osândit pentru cele rele, nici să mă lepezi de la faţa Ta ruşinat; ci Te milostiveşte şi mă mântuieşte cu cinstită Crucea Ta ca un Preabun.

Închipuit-a darul tău Cruce; Moise, îndulcind cu lemnul apele cele prea amare; pentru că ne-am mântuit de amărăciunea celor rele cu puterea ta. Pentru aceasta îndulceşte-ne pe noi, cei ce te sărutăm acum întru umilinţa sufletului.

A Născătoarei

Strâmtorarea minţii mele lărgeşte-o Stăpână cu rugăciunea ta, ceea ce ai strâmtat toate meşteşugirile luptătorului; şi prin calea cea strâmtă, mă povăţuieşte a merge la desfătarea vieţii, Maica lui Dumnezeu.

Alt Canon, al mucenicilor

Cântarea a 7-a

Irmos: Cuptorul, Mântuitorule, se răcorea, iar tinerii dănţuind, cântau: Binecuvântat eşti Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri.

Râvnitorii legii părinteşti şi păzitorii legii cei nemişcaţi, cei cu un suflet, pe un Dumnezeu cu prea bună credinţă au mărturisit, în Trei Ipostasuri unindu-L după buna învăţătură, şi despărţindu-L cu dreaptă credinţă.

Ce te zăboveşti tirane încă ? Strigat-au mucenicii către înşelătorul judecător; pe un Dumnezeu noi mărturisim, şi patrie avem Ierusalimul cel de sus, care ne-a crescut pe noi.

Nu vom mânca cele necurate, zis-au, nu vom jertfi, genunchile nu le vom pleca la pământ, pe un Dumnezeu noi pururea mărturisim, şi de Dânsul ne temem, de la care ne-am făcut, şi către care mergem.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cântare Treimii să cântăm slăvind: pe Tatăl cel fără început şi pe Fiul şi pe Duhul cel drept, o Fiinţă singură, pe care întreit să o lăudăm, Sfânt, Sfânt, Sfânt, strigând.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Bucură-te, zidul tuturor şi bucuria, prea lăudată; bucură-te, nădejdea marginilor; bucură-te, podoaba oamenilor şi frumuseţea îngerilor Preacurată, că tu, pe unul Dumnezeu cu trup L-ai născut.

Catavasie: Nebuna poruncă a tiranului celui păgân, pe popoare le-a tulburat, suflând cu îngrozire şi cu hulă urâtă lui Dumnezeu, însă pe cei trei tineri nu i-a înfricoşat mânia cea de fiară, nici focul cel mistuitor; ci cu duh de rouă aducător ce împotrivă răsuna, împreună cu focul fiind, cântau: Prea lăudate Dumnezeul părinţilor şi al nostru, bine eşti cuvântat.

Canonul cinstitei Cruci

Cântarea a 8-a

Irmos: De şapte ori cuptorul, muncitorul haldeilor, l-a ars nebuneşte, cinstitorilor de Dumnezeu, iar văzându-i pe aceştia cu putere mai bună mântuiţi, Făcătorului şi Mântuitorului, a strigat: Tineri bine Îl cuvântaţi, preoţi lăudaţi-L, noroade prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Cu lemnul a tras oarecând din râu securea, dumnezeiescul Elisei, mai-nainte însemnându-te de departe pe tine Cruce prea cinstită, că din adâncul înşelăciunii prin tine, la credinţa cea adevărată scoţându-ne, ne-am învrednicit a vedea ziua de astăzi, şi cu credinţă a ne închina întru toţi vecii.

Mai-nainte te-a însemnat de demult, pe tine Cruce prea cinstită prea arătat, întru binecuvântări Iacov, iar noi în legea darului învrednicindu-ne a te vedea, cu credinţă neîndoită ne apropiem toţi, şi cântăm, din destul binecuvântare luând, şi lumină şi mântuire, şi dezlegare de greşale.

Albind cu fapte îmbunătăţite să ne apropiem, cu bucurie, lui Hristos strigând: Preabunule Stăpâne, cu înălţarea dumnezeieştii Tale Cruci, înalţă cornul nostru, al norodului Tău celui numit cu numele Tău, ca să lăudăm cu credinţă, şi în pace adâncă puterea Ta întru toţi vecii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Firea cea întocmai fiitoare, cea împreună fără început, împreună veşnică, împreună pe Scaun şezătoare, singură prin Sine şi despărţită în Feţe: pe Tatăl cel nenăscut, pe Fiul şi pe Duhul Sfânt, Fiinţa cea nefăcută, şi Dumnezeirea, toţi lăudând să cântăm: Preoţi binecuvântaţi, noroade prea înălţaţi pe El în veci.

A Născătoarei

Acum ca pe un Miel fără răutate văzându-Te spânzurat şi de cei fărădelege pe Cruce pironit, Fiul meu cel fără început, cu tânguiri mă rup şi cu dureri ca o Maică mă cuprind, cea prea curată a strigat; pe care cu glasuri fără tăcere o lăudăm cu dumnezeiesc gând, întru toţi vecii.

Alt Canon, al mucenicilor

Cântarea a 8-a

Irmos: Cel ce ai întărit din început cerurile cu cuvântul Tău cel atotputernic, Mântuitorule Doamne şi cu Duhul cel atoate lucrător şi dumnezeiesc, toată puterea lor, întăreşte-mă pe piatra cea neclintită a mărturisirii Tale.

Păzitorii legii după obiceiurile părinteşti, vestitorii aşezământului lui Moise, ca nişte şapte luminători în lume arătându-se, cu razele chinurilor pe noi ne luminează, făcliile cele înţelegătoare.

Pentru legea lui Dumnezeu vitejeşte stând, şi sfaturile lui Antioh scuipându-le, cu îndrăzneală au strigat: Pe noi Antiohe, nici fiarele, nici săbiile, nici focul, nici bătăile nicicum nu ne vor despărţi de Dumnezeu.

Cei ce au împodobit scaunul lui Moise, şi părinteştile legi le-au păzit, ca nişte şapte stele, în lume luminând, încă şi stelele, planetele le-au întunecat cu raza bunătăţilor, prin credinţă strălucind.

Odraslele Solomoniei celei bine credincioase, şi creşterile credinciosului Eleazar cei şapte luminători, ca nişte făclii în sfeşnicul legii luminând arătat, s-au pus în cortul lui Dumnezeu.

Binecuvântăm pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, Dumnezeirii celei în trei Feţe, care întru Unimea firii în Ipostasuri, Se laudă de toată făptura întru toţi vecii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Vistierie bunei voinţei Tatălui, sălăşluire venirii Fiului, şi cinstit locaş Sfântului Duh te-ai arătat Marie, arătarea Treimii întru tine închipuind.

Catavasie:

Să lăudăm, să binecuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul în toţi vecii.

Binecuvântaţi, tineri, cei întocmai cu numărul Treimii, pe Făcătorul Dumnezeu, Părintele; lăudaţi pe Cuvântul cel ce S-a pogorât şi focul în rouă l-a prefăcut şi prea înălţaţi pe Duhul cel Preasfânt, care dă viaţă tuturor în toţi vecii.

Canonul cinstitei Cruci

Cântarea a 9-a

Irmos: Spăimânta-tu-s-a de aceasta Cerul şi marginile pământului s-au minunat, că Dumnezeu s-a arătat oamenilor trupeşte, şi pântecele tău s-a făcut mai desfătat decât cerurile. Pentru aceea pe tine Născătoare de Dumnezeu, începătoriile Cetelor îngereşti şi omeneşti te slăvim.

Vindecat-ai Preabunule a mea sfărâmare, pe Cruce fiind pătruns cu cuie oarecând, la picioare şi la mâini, Împărate a toate şi în coastă fiind împuns, cu oţet adăpat şi cu fiere, veselia tuturor, slava şi mântuirea cea veşnică.

Frumoasă eşti mai presus decât safirul şi decât aurul, şi luminoasă ca soarele dumnezeiască Cruce, fiind pusă adică şi cu locul cuprinsă, şi de puterile cele înţelegătoare, totdeauna înconjurată luminos şi cu razele dumnezeieştii puteri, luminând plinirile lumii.

Crucea este limanul celor înviforaţi şi povăţuitoare şi întărire celor rătăciţi, slavă lui Hristos, puterea apostolilor şi a proorocilor, tăria pătimitorilor, scăparea tuturor oamenilor; pe aceasta văzându-o în mijlocul tuturor înainte pusă, cu bună cucernicie o sărutăm.

Când vei vrea să vii pe pământ să judeci lumea care o ai zidit, Doamne, oştile Tale cele îngereşti mergând înainte, şi Crucea strălucind mai mult decât razele soarelui, cu puterea ei milostiveşte-Te, şi mă mântuieşte pe mine cel ce am greşit mai mult decât toţi oamenii.

A Născătoarei

Fără stricăciune Te-am născut din pântece, pe Tine care Tatăl mai înainte de veci Te-a născut, şi cum pătimeşti ? Oamenii Te rup Fiule şi coasta îţi împung cu suliţa, şi mâinile şi picioarele îţi pironesc fără omenie; cea Preacurată a strigat, pe care după vrednicie o slăvim.

Alt Canon, al mucenicilor

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe norul cel purtător de lumină întru care Stăpânul tuturor, cel fără de început, S-a pogorât din cer ca ploaia peste lână şi S-a întrupat pentru noi, făcându-Se om, să o mărim toţi ca pe o curată Maică a Dumnezeului nostru.

Cei ce au crescut după lege şi pentru lege au murit, ucenicii lui Eleazar şi fiii Solomoniei şi râvnitorii lui Moise, răniţi fiind au strigat: Antiohe, de ce zăboveşti, ce aştepţi ? De ce nu faci cele ce voieşti asupra noastră.

Mai marii ispravnici ai legii, tare defăimând nebunia lui Antioh, cu munci s-au chinuit; îmbărbătându-se pe sine şi unul pe altul îndemnând, şi grăbindu-se ca să apuce dureri şi munci şi să moară pentru viaţă.

Ca o biruitoare oarecare şi bărbată şi vitează, Solomoni pe fiii săi junghiaţi văzându-i nu s-a slăbit la suflet, ci a strigat: Auzi Antiohe, pune-mă şi pe mine lângă fiii mei, măcar cu totul de ar fi bucurie despre vrăjmaşi.

O, vitejie femeiască! O, înălţime a bunului neam, care sfinţindu-şi lui Dumnezeu pentru lege adunarea cea cu şapte stâlpi a fiilor săi, cu osârdie a stătut bărbăteşte, şi s-a dat pe sine muncilor, ca să se alăture acum cu fiii săi cei omorâţi.

Tinerii cei ce ţin chipul săptămânii celei de şapte zile, poftind să-şi agonisească cu moartea viaţă, îngrozirilor gonitorului vitejeşte au stătut împotrivă, şi au ruşinat cu cinstea legii, meşteşugurile lui cele spurcate.

Pe aceşti mai aleşi ai legii, pe care Eleazar crescându-i pildă bună i-a lăsat, pe sine însuşi aducându-se împreună cu rănile sfinţilor, cu mărire să-i cinstim, ca pe cei ce se roagă să dea lumii pace şi nouă curăţire.

Pe cei ce săvârşesc pomenirea sfinţitelor voastre chinuri, Sfinţilor tineri ai legii lui Dumnezeu, cu rugăciunile voastre mântuiţi-i de toată boala şi de stricăciune, dăruindu-le prin chinuirea voastră aceasta, pace şi scăpare de rele.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe Tatăl lumina laud, pe Fiul lumina slăvesc şi Duhului luminii mă închin. Sfintei Treimi în trei Feţe şi unei Dumnezeiri, Stăpâniei celei pururea fiitoare fără de sfârşit, care a adus toate din ce nu au fost.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Cum de ai născut Fecioară? Cum a fost din sâni lapte? Cum a fost fără tată din tine, şi fără mamă sus? Celui ce este Unul-Născut din Tatăl, Născătoare te-ai făcut, hrănind cu sân pe Hrănitorul lumii, cum ? Precum a ştiut şi precum bine a voit El însuşi.

Catavasie: Rai de taină eşti, Născătoare de Dumnezeu, care ai odrăslit nelucrat pe Hristos, de care lemnul Crucii cel de viaţă purtător, pe pământ a fost sădit, pentru aceasta, acum înălţat fiind şi închinându-ne Lui, pe tine te mărim.

Luminânda

Să lăudăm pe Macabeii cei minunaţi, pe fiii lui Eleazar şi fii Solomoniei; că aceştia au surpat întărâtările balaurului începătorul răutăţii, şi pentru cinstea legii s-au făcut purtători de cununi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei).

Crucea este păzitoare a toată lumea, Crucea podoaba Bisericii, Crucea stăpânia împăraţilor, Crucea întărirea credincioşilor, Crucea slavă îngerilor şi dracilor rană.

La Laude

Stihirile pe 6, glasul al 4-lea:

Podobie: Ca pe un viteaz...

Cu glasuri să strigăm, cu cântări să lăudăm, cinstita Crucea sărutând şi către dânsa să strigăm: Cruce prea fericită, sfinţeşte sufletele şi trupurile noastre, cu puterea ta; şi de toată vătămarea celor potrivnici, păzeşte nevătămaţi, pe cei ce se închină ţie cu bună credinţă.

Apropiindu-vă scoateţi ape nedeşertate, care ies din darul Crucii, că iată vedeţi Sfântul Lemn pus înainte, izvorul darurilor, cel adăpat cu sângele şi cu apa Stăpânului tuturor, celui ce S-a ridicat pe dânsa de bunăvoie, şi pe pământeni i-a înălţat.

Întărirea Bisericii, luminarea călugărilor, lauda preoţilor şi mântuirea, tu eşti Cruce prea cinstită. Pentru aceasta închinându-ne ţie, ne luminăm la inimă şi la suflet, astăzi cu dumnezeiescul dar al Celui ce S-a pironit pe tine, şi puterea celui înşelător a surpat şi blestemul a pierdut.

Alte **Stihiri**, ale Sfinţilor, glasul 1:

Însuşi glasul.

Maica cea mult-pătimitoare, spre lupte chemându-şi pe fiii săi, a zis: Urmaţi lui Avraam, ca să vă împărtăşiţi junghierii lui Isaac; iar ei o au primit când i-a îndreptat, şi o au urmat când i-a învăţat, unul altuia văzând chinurile muncilor. Pentru ale căror rugăciuni Doamne miluieşte-ne pe noi.

Glasul al 4-lea: Şapte stâlpi aleşi, dintru o piatră cuvântătoare tăiaţi fiind, au arătat turnul legii neclintit; pentru care binevoieşte Mântuitorule, a se păzi în pace sufletele noastre.

Glasul al 5-lea: Păzitorii legii, şi fiii Solomoniei, în privelişte pătimind către Antioh au strigat: Noi o Antiohe, pentru legile părinteşti răbdăm, şi nu ne va despărţi pe noi nici focul, nici sabia, nici fiarele, nici rănile; ci împreună vom muri cu maica bătrână şi cu părintele învăţătorul vieţuind, şi împreună bucurându-ne în vecii nesfârşiţi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 4-lea*

Asupra războiului ce s-a adunat împotriva Macabeilor veniţi să vedem credincioşilor vitejie, că tiranul împărat cel ce stăpânea toate neamurile, s-a stăpânit de bătrânul, şi de şapte tineri şi de o femeie. Pentru ale căror rugăciuni Dumnezeule miluieşte-ne pe noi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, a Crucii, *asemenea*

Doamne, cela ce ai ajutat prea blândului David să supună pe cel de altă semințe, credinciosului poporului nostru ajută-i, şi cu arma Crucii surpă pe vrăjmaşii noştri; arată Îndurate spre noi, milele Tale cele de demult; şi să cunoască cu adevărat că Tu eşti Dumnezeu, şi întru Tine nădăjduindu-ne biruim, rugându-se după obicei prea curata Maica Ta, să ne dăruiască nouă mare milă.

Slavoslovia cea mare.

Iar preotul fiind îmbrăcat întru toate veşmintele preoţeşti intră cu cădelniţa către Sfânta Masă, mergând înaintea lui diaconul cu făclia, şi cădeşte sfânta masă şi cinstita Cruce şi aşa luând cinstita Cruce cu Discul pe cap şi ieşind din Altar prin uşile despre miazănoapte, merg înaintea lui cu două sfeşnice şi cu cădelniţa, şi merge înaintea Uşilor celor Împărăteşti, şi stând aşteaptă sfârşitul lui Sfinte Dumnezeule... şi sfârşindu-se zice preotul: Înţelepciune drepţi. Şi cântăreţii. Cântă Troparul: Mântuieşte Doamne poporul Tău... de 3 ori. Şi aşa vine preotul, purtând pe cap cinstita Cruce înaintea Sfintei uşi Împărăteşti către analog, şi pune pe dânsul cinstita Cruce, şi face trei metanii cinstitei Cruci cântând cu glas lin:

Crucii Tale ne închinăm Stăpâne, şi Sfântă Învierea Ta slăvim.

Şi stranele aceeaşi cântă cu glas mare, de 3 ori. După aceea sărută cinstita Cruce, şi iarăşi face o metanie, şi se închină şi fraţii câte doi, după rânduiala lor.

Şi noi cântăm **Stihirile** glasul al 2-lea:

Veniţi credincioşii să ne închinăm lemnului celui de viaţă făcător, pe care Hristos, Împăratul slavei de bunăvoie mâinile întinzându-şi, ne-a înălţat la fericirea cea dintâi, pe care mai dainte vrăjmaşul prin dulceaţă amăgindu-ne, goniţi de la Dumnezeu ne-a făcut. Veniţi credincioşilor lemnului să ne închinăm, prin care ne-am învrednicit a sfărâma capetele nevăzuţilor vrăjmaşi. Veniţi toate moştenirile neamurilor, Crucea Domnului cu cântări să o cinstim: bucură-te, Cruce mântuirea cea desăvârşită a lui Adam celui căzut; întru tine prea înălţatul nostru popor se laudă; că cu puterea ta poporul israelitenesc a fost supus. Pe tine acum

cu frică creştinii sărutându-te, pe Dumnezeu cel ce S-a pironit pe tine Îl slăvim grăind: Doamne cel ce Te-ai răstignit pe dânsa, miluieşte-ne pe noi, ca un Bun şi de oameni Iubitor.

Glasul al 5-lea: Văzându-Te toată făptura răstignit pe Cruce gol, pe Tine Făcătorul şi Ziditorul tuturor, s-a schimbat de frică şi s-a tânguit, şi soarele şi-a oprit lumina, şi pământul s-a clintit, şi pietrele s-au despicat, şi catapeteasma templului s-a rupt, morţii din mormânturi s-au sculat, şi Puterile îngereşti s-au spăimântat, zicând: O, minune! Judecătorul se judecă, şi pătimeşte voind pentru mântuirea şi înnoirea lumii.

Glasul al 8-lea: Astăzi Stăpânul făpturii, şi Domnul slavei pe Cruce S-a pironit şi în coastă S-a împuns, fiere şi oţet a gustat dulceaţa Bisericii, cu cunună de spini S-a încununat Cel ce acoperă Cerul cu nori; cu haină de ocară S-a îmbrăcat, şi peste obraz S-a bătut cu mână de ţărână, Cel ce a zidit pe om cu mâna. Pe spate S-a bătut Cel ce îmbracă Cerul cu nori; scuipări şi răni a luat, şi ocări şi pumni, şi toate le-a răbdat pentru mine cel osândit Mântuitorul meu şi Dumnezeu, ca să mântuiască lumea de înşelăciune ca un Milostiv.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, *glasul al 8-lea*

Astăzi Cel neapropiat după Fiinţă, mie apropiat S-a făcut, şi a pătimit patimi Cel ce m-a mântuit pe mine din patimi, Cel ce dă lumină orbilor, din buzele celor fărădelege S-a scuipat, şi şi-a dat spatele spre răni pentru cei robiţi. Pe care cea curată şi Maica Lui pe Cruce văzându-L, cu durere a zis: Vai mie Fiul meu căci ai făcut aceasta? Cel mai împodobit cu frumuseţea mai mult decât toţi oamenii, fără suflare şi fără podoabă Te arăţi, neavând chip nici frumuseţe. Vai mie lumina mea, nu pot să Te văd pe Tine adormit, la cele dinlăuntru mă rănesc, şi cumplită sabie prin inima mea trece. Laud patimile Tale, închinu-mă milostivirii Tale, îndelung-Răbdătorule, Doamne slavă Ţie.

După aceasta Ectenia. Miluieşte-ne pe noi Dumnezeule... Şi: Să plinim rugăciunile noastre. Şi Otpustul.

La ceasul întâi Troparul Crucii. Slavă..., al Sfinţilor, Şi acum..., A Născătoarei, ceasurilor. După Sfinte Dumnezeule... Condacul Crucii, şi Otpustul deplin. Asemenea şi la celelalte ceasuri, Condacele, numai schimbându-le.

Vezi: Întru această zi întâi a lui August, la mânăstiri şi biserici cu popor se săvârşeşte sfinţirea apei cea mică înaintea Liturghiei.

La Liturghie

Fericirile, din Canonul Crucii Cântarea a 3-a, pe 4, şi ale Sfinţilor Cântarea a 6-a, pe 4 După Vohod, Troparul Crucii şi al mucenicilor; Slavă.... Condacul mucenicilor, Şi acum..., al Crucii, Sfinte Dumnezeule... Prochimenul Crucii, glasul al 6-lea: Mântuieşte Doamne poporul Tău... Stih : Către Tine voi striga Dumnezeul meu... Altul al mucenicilor: Sfinţilor care sunt pe pământul Lui, minunate a făcut Domnul toate voile Sale întru dânşii... Stih: Mai-nainte ve-deam pe Domnul înaintea mea...

Apostolul Crucii către Corinteni: Fraţilor, cuvântul Crucii... Şi al Sfinţilor, către Evrei : Fraţilor, sfinţii toţi prin credinţă au biruit împărăţii... Aliluia, glasul al 4-lea: Adu-ți aminte de adunarea pe cere o ai câştigat din început... Stih: Iar Dumnezeu, Împăratul nostru mai-nainte de veac a lucrat mântuirea... Şi al sfin-ţilor: Strigat-au drepţii şi Domnul i-a auzit pe dânşii...

Evanghelia Crucii, de la Ioan: În vremea aceea, sfat au făcut arhiereii şi bătrânii poporului asupra lui Iisus... Şi a sfinţilor, de la Matei: Zis-a Domnul, tot cela ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor...

Chinonicul: Însemnatu-s-a peste noi lumina feţei Tale Doamne... Altul al Sfinţilor: Bucuraţi-vă drepţilor întru Domnul... Iar ale rândului le citim mai-nainte,

Vezi: Că de se va întâmpla întâia zi a lui August Duminică, Sâmbătă seara la Vecernia cea mică, Stihirile învierii şi ale Născătoarei de Dumnezeu după obicei. La Vecernia cea mare: Fericit bărbatul... Catisma toată. La Doamne strigat-am: Stihirile învierii 3, şi Anatolicească 1, şi ale Crucii 3, şi ale mucenicilor 3. Slavă..., a Crucii, Şi acum..., A Născătoarei glasului. La Litie, Stihira hramului şi ale mucenicilor cele de la Laude : Slavă..., a mucenicilor. Şi acum..., a Născătoarei. La Stihoavnă Stihirile învierii. Slavă..., a mucenicilor, Şi acum...; a Crucii. La binecuvântarea pâinilor, Troparul : Născătoare de Dumnezeu Fecioară... de 2 ori şi a Crucii odată, şi celelalte.

Vezi: Iar unde nu este priveghere, după: Acum slobozeşte... Sfinte Dumnezeule şi Tatăl nostru..... Troparul învierii. Slavă..., a Sfinţilor, Şi acum..., a Crucii, şi Otpustul. La După cinare, după Cade-se să te fericim... şi Sfinte Dumnezeule... Condacul Crucii.

La Utrenie, la Dumnezeu este Domnul... Troparul învierii de 2 ori, Slavă..., al Mucenicilor, Şi acum..., al Crucii. Canonul învierii cu Irmosul pe 4. Şi al Născătoarei de Dumnezeu pe 2, şi al Crucii pe 4, şi al Mucenicilor pe 4. Catavasie: Crucea însemnând... după Cântarea a 3-a, Condacul Mucenicilor şi Icosul şi Sedealna de 2 ori. Slavă..., Şi acum..., a Crucii. După Cântarea a, 6-a,

Condacul Crucii şi Icosul, după Cântarea a 9-a, Luminânda învierii, Slavă..., a Mucenicilor, Şi acum..., a Crucii.

La Laude Stihirile Învierii, 4, şi ale Crucii cu cea de la Slavă... 4, cu Stihurile lor: Înălţaţi pe Domnul Dumnezeul nostru... Stih: Iar Dumnezeu, Împăratul nostru... Slavă..., Stihira Evangheliei: Şi acum...: Prea binecuvântată eşti... Slavoslovia mare. Troparul învierii numai, şi se face închinăciunea Crucii şi sfinţirea apei şi cealaltă slujbă, precum s-a zis mai sus.

La Liturghie: Fericirile învierii pe 4, ale Crucii, Cântarea a 3-a, pe 4. Şi a -ucenicilor Cântarea a 6-a pe 4. După Vohod. Troparul Învierii şi al Crucii şi al Mucenicilor. După aceea Condacul Învierii, Slavă..., al Mucenicilor, Şi acum..., al Crucii. Prochimen, Apostolul, Aliluia şi Evanghelia rândului şi ale Crucii, şi ale mucenicilor.

Canon de rugăciune la praznicul scoaterii Sfintei Cruci

Tropar la praznicul scoaterii Sfintei Cruci, glasul 1: Mântuieşte, Doamne, poporul Tău şi binecuvântează moştenirea Ta. Biruinţă binecredincioşilor creştini asupra celui protivnic dăruieşte şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău.

facerea lui Iosif

Cântarea 1, glasul al 8-lea

Irmos: Pe Faraon cel purtat în car, l-a cufundat toiagul lui Moise, cel ce a făcut minuni oarecând, în chipul Crucii lovind şi despărţind marea; şi pe Israel cel ce fugea l-a arătat mergător pedestru, pe cel ce cânta cântare lui Dumnezeu.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Sfintei Cruci a Domnului celei de viaţă făcătoare, astăzi toţi să ne închinăm cu minte curată şi cu gând binecredincios. Că este pusă înainte, dăruind celor ce se apropie de ea sfinţire şi mântuire, strălucire, slavă şi milă.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Crucea cea de viaţă dăruitoare, pusă înainte şi văzută fiind, revarsă raze de dar luminoase. Să venim, dar şi să luăm luminare de veselie, mântuire şi iertare, laudă Domnului aducând.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Străină vedere! Cinstita Cruce se pune înainte celor ce o văd şi ca un izvor izvorăşte daruri sufleteşti şi şterge păcatele, dezleagă bolile şi întăreşte gândurile celor ce se închină ei în chip curat.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Toiagul cel ce a tăiat marea închipuia biruinţa Crucii, prin care noi, cu credinţă fără de înecare, înotăm prin apa vieţii celei nestătătoare şi scăpăm din toate curgerile păcatului şi de dumnezeiasca linişte ne umplem.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Când Te-am născut, Fiule, în chip de negrăit, de dureri am scăpat; dar acum toată mă umplu de dureri, căci Te văd spânzurând pe lemn ca un făcător de rele, pe Tine, Cel ce ai spânzurat pământul fără susţinere, a grăit cea Preasfântă, plângând.

Cântarea a 3-a

Irmos: Cel ce ai întărit din început cerurile cu pricepere şi pământul pe ape l-ai întemeiat, pe piatra poruncilor Tale, Hristoase, mă întăreşte. Că nu este Sfânt afară de Tine, Unule, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Crucea cea dătătoare de toate bunătăţile se vede închinată şi toată făptura prăznuieşte cu bucurie, luminată fiind cu darul Dumnezeului nostru, cel ce de bunăvoie S-a înălţat pe ea.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Luminaţi fiind cu lumina razelor Sfintei Cruci cei ce nădăjduim într-însa, împreună scăpăm din întunericul păcatelor şi grăim: Luminarea tuturor, Îndurate Doamne, slavă Ţie.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Cu cântări te slăvim Sfântă Cruce şi te cuprindem, cu credinţă rugându-ne ca să ne scoţi cu puterea ta din cursele vrăjmaşului şi să ne îndreptezi la limanul mântuirii, pe noi, pe toţi cei ce te lăudăm pe tine.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Viaţa pe Cruce omorâtă văzând-o şi nesuferind durerea pântecelui, s-a tânguit Fecioara cea curată, strigând: vai mie, Fiul meu! Ce Ţi-a făcut Ţie adunarea celor fără de lege?

Cântarea a 4-a

Irmos: Tu eşti Tăria mea, Doamne; Tu şi Puterea mea; Tu, Dumnezeul meu; Tu, Bucuria mea, Cel ce nu ai părăsit sânurile părinteşti şi ai cercetat a noastră sărăcie. Pentru aceasta, cu proorocul Avacum strig către Tine: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Acoperământul cel tare şi îndreptarea oamenilor, arma cea nebiruită a credinţei, Crucea cea de mântuire, iată se vede pusă înainte şi inimile tuturor celor ce vin cu credinţă le sfinţeşte şi le luminează cu darul.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Păzitoarea cea mare a dreptcredincioşilor este pusă în mijloc. În mijlocul pământului, cinstita Cruce, pe care ai fost înălţat de bunăvoia Ta, Doamne, sfinţeşte lumea cu închinarea ei şi goneşte taberele demonice.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Legile Tale, Doamne, nepăzindu-le eu, cel nepriceput, am să fiu osândit când vei veni din cer să judeci faptele oamenilor. Pentru aceasta, grăim către Tine:

cu puterea Sfintei Crucii Tale întorcându-mă, mântuieşte-mă, dându-mi lacrimi de pocăinţă.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Cerul împreună cu tot pământul se veseleşte: proorocii, mucenicii, apostolii, sufletele drepţilor cu bucurie se veselesc acum, văzând pus în mijloc Sfânta Cruce, dătătoare de viaţă, care mântuieşte pe toţi şi sfinţeşte cu darul pe cei credincioşi.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Din pântece fecioresc Te-am născut pe Tine, Fiule; dar, văzându-Te acum pe lemn spânzurat, nu mă pricep şi nu pot cuprinde înălţimea tainei şi adâncul judecăţilor Tale celor multe, a strigat cea Preacurată, pe care, cu glasuri fără încetare, ca pe o Maică a lui Dumnezeu, o fericim.

Cântarea a 5-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti Lumină neapusă şi m-a acoperit întunericul cel străin pe mine, ticălosul? Ci, Te rog, întoarce-mă şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Strigaţi, neamuri, lăudaţi şi săltaţi, seminţii şi cântaţi Dumnezeului nostru, cel ce a dat Sfânta Cruce reazem neclintit. Pentru a cărei punere înainte, acum toţi credincioşii ne bucurăm, ca unii care ne îndulcim printr-însa de bunătăţi.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Toate oştile cele înţelegătoare te cuprind pe tine, Sfântă Cruce Preasfântă şi noi, oamenii, cu buze de tină atingându-ne de tine astăzi, luăm sfinţenie şi binecuvântare, slăvind pe Cel ce a fost pironit pe tine.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Patimile sufletului meu cele vremelnice vindecă-le, Îndurate Doamne şi ca pe un închinător al cinstitei Crucii Tale mă păzeşte. Ca prin puterea ei să gonesc toată sminteala şi fără patimă să rămân departe de cele rele.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Pe Cruce văzând pe Cel ce din bunătate S-a născut din tine mai presus de minte, Ceea ce eşti cu totul fără prihană, te-ai tulburat la cele dinlăuntru şi ai zis: vai mie, Dumnezeiescule Fiu, cum rabzi durere pentru toţi? Mă închin milostivirii Tale, Doamne.

Cântarea a 6-a

Irmos: Curăţeşte-mă, Mântuitorule, că multe sunt fărădelegile mele şi te rog ridică-mă din adâncul răutăţilor, căci la Tine am alergat şi mă auzi, Dumnezeul mântuirii mele.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Sfânta Cruce, înfingându-se în pământ, cădere pentru demoni s-a făcut. Pe aceea, acum văzând-o noi pusă înainte cu prea mărire şi sărutând-o, din căderile păcatului ne ridicăm.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Lăudându-Te pe Tine, Dumnezeu Împăratul şi Domnul, cuprindem acum cu bucurie Sfântă Crucea Ta, pe care ai dat-o nouă zid nesfărâmat şi din nevoi ne mântuim.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Mari daruri dându-ne nouă tuturor, Sfântă Crucea Domnului se arată pusă înainte; să ne apropiem, credincioşilor, ca să luăm luminare inimii şi sufletului.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Întăreşte-ne pe noi, Preacurată, ca să fim lipsiţi de toată răutatea şi ca să ne oprim de la fapte cele rele şi viclene. Dă-ne nouă putere pururea, Ceea ce eşti folositoarea tuturor credincioşilor.

Condac, glasul al 4-lea:

Podobie: Cel ce Te-ai înălţat...

Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule; veseleşte cu puterea Ta pe cei bine credincioşi, dăruindu-le biruinţă asupra celui protivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Cântarea a 7-a

Irmos: De pogorârea lui Dumnezeu focul s-a ruşinat în Babilon oarecând: pentru aceasta, tinerii în cuptor, cu bucurie, ca într-o grădină verde săltând, au cântat: Binecuvântat eşti, Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Cel mai presus decât vremurile, sub vreme S-a arătat, trup purtând şi patimile noastre cele de peste ani le vindecă prin bunătate şi cu dumnezeiască Crucea Sa ne sfinţeşte pe noi şi la trup şi la suflet.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Lăudăm, mărim, ne închinăm şi slăvim puterea Ta, Doamne, că ne-ai dat nouă, robilor Tăi dumnezeiasca Cruce, desfătare neîmpuţinată şi păzitoare sufletelor şi trupurilor noastre.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Să nu mă arăţi, Doamne, în ziua întrebării osândit pentru cele rele, nici să mă lepezi de la faţa Ta ruşinat, ci Te milostiveşte şi mă mântuieşte cu cinstită Crucea Ta, ca un Preabun.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Moise, îndulcind cu lemnul apele cele amare, închipuit-a darul tău, Sfântă Cruce; iar noi ne-am mântuit de amărăciunea celor rele, cu puterea ta. Pentru aceasta, îndulceşte-ne pe noi, cei ce te sărutăm acum întru umilinţa sufletului.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Strâmtorarea minţii mele lărgeşte-o, Stăpână, cu rugăciunea ta, ceea ce ai strâmtorat toate meşteşugirile luptătorului împotrivă; şi pe calea cea strâmtă mă povăţuieşte a merge la desfătarea vieţii, Maica lui Dumnezeu.

Cântarea a 8-a

Irmos: Chinuitorul haldeilor a ars nebuneşte, de şapte ori, cuptorul, pentru cinstitorii de Dumnezeu; dar, văzându-i pe aceştia de o putere mai mare mântuiţi, Făcătorului şi Mântuitorului a strigat: tineri, binecuvântaţi-L; preoţi, lăudaţi-L; popoare, prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Cu lemnul a tras oarecând din râu securea dumnezeiescului Elisei, mai înainte însemnându-te de departe pe tine, Sfântă Cruce prea cinstită; căci, din adâncul înşelăciunii prin tine la credinţa cea adevărată scoţându-ne, ne-a învrednicit a vedea ziua de astăzi şi cu credinţă a ne închina ţie întru toţi vecii.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Mai înainte te-a însemnat în chip vădit de demult, pe tine, Sfântă Cruce prea cinstită, în timpul binecuvântării, Iacov; iar noi, în legea darului învrednicindune a te vedea, cu credinţă neîndoită ne apropiem toţi şi cântăm, luând din destul binecuvântare, lumină, mântuire şi dezlegare de greşeli.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Curăţiţi fiind prin fapte bune să ne apropiem, cu bucurie lui Hristos grăind: Preabunule Stăpâne, cu înălţarea dumnezeieştii Tale Cruci, înalţă fruntea poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, ca să lăudăm cu credinţă şi în pace puterea Ta cea mare întru toţi vecii.

Stih: ***Preasfântă Treime, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie.***

Firea cea întocmai fiitoare, cea împreună fără început, împreună Veşnică, împreună pe Scaun Şezătoare, Singură prin Sine şi Despărţită în Feţe, pe Tatăl cel Nenăscut şi pe Fiul şi pe Duhul Sfânt, Fiinţa cea nefăcută şi Dumnezeirea,

toţi, lăudând-O, să cântăm: preoţi, binecuvântaţi-L; popoare, prea înălţaţi-L pe El în veci.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Acum, ca pe un miel fără răutate văzându-Te spânzurat şi de cei fără de lege pe Cruce pironit, cea Preacurată a strigat: Fiul meu cel fără de început, cu tânguiri mă rup şi de dureri ca o maică sunt cuprinsă. Pe aceea fără încetare să o lăudăm cu dumnezeiesc gând, întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Spăimântatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor trupeşte şi pântecele tău s-a arătat mai desfătat decât cerurile. Pentru aceea, pe tine, Născătoare de Dumnezeu, începătoriile cetelor îngereşti şi omeneşti te mărim.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Vindecat-ai, Preabunule, a mea sfărâmare, pe Cruce fiind pătruns cu cuie oarecând, la picioare şi la mâini, Împărate a toate şi în coastă fiind împuns, cu oţet şi cu fiere adăpat, veselia tuturor, slava şi mântuirea cea veşnică.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Frumoasă eşti mai presus decât safirul şi decât aurul şi luminoasă ca soarele, dumnezeiască Cruce; fiind pusă înainte şi de puterile cele înţelegătoare totdeauna înconjurată luminos, cu razele dumnezeieştii puteri, luminezi marginile lumii.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Sfânta Cruce este limanul celor înviforaţi şi povăţuitoarea şi întărirea celor rătăciţi; slava lui Hristos, puterea apostolilor şi a proorocilor; Tăria pătimitorilor, scăparea tuturor oamenilor. Pe aceasta, văzând-o în mijlocul tuturor pusă înainte, cu bună cucernicie o sărutăm.

Stih: ***Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.***

Când vei veni pe pământ să judeci lumea pe care ai zidit-o, Doamne, oştile Tale cele îngereşti mergând înainte, Sfânta Cruce va străluci mai mult decât razele soarelui. Cu puterea ei milostiveşte-Te şi mă mântuieşte pe mine, cel ce am greşit mai mult decât toţi oamenii.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Fără stricăciune Te-am născut din pântece, pe Tine, pe care Tatăl, mai înainte de veci, Te-a născut, dar cum pătimeşti acum: oamenii Te rup, Fiule, coasta îţi împung cu suliţa şi mâinile şi picioarele îţi pironesc fără omenie, a strigat cea Preacurată, pe care după vrednicie o mărim.

Sedelna, glasul al 6-lea. **Podobie:** Puterile îngereşti...

Sfântă Crucea Ta, Doamne, s-a sfinţit, că într-însa se fac vindecări celor neputincioşi în păcate. Pentru aceea la Tine cădem: miluieşte-ne pe noi.

Canon de rugăciune către Sfinţii 7 fraţi Macabei: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona, Ahim şi Marcel, mama lor Solomoni şi dascălul lor Eleazar

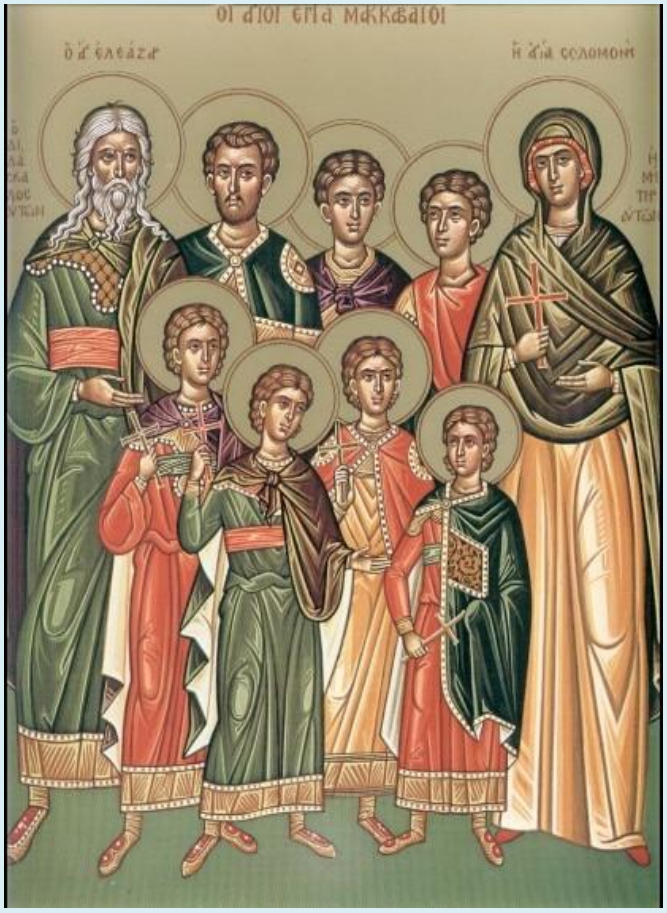

Troparul Sfinţilor 7 fraţi Macabei, al mamei lor Solomoni şi al dascălului lor Eleazar, glasul 1: Pentru durerile sfinţilor, care pentru Tine au pătimit, fii Milostiv Doamne şi toate durerile noastre le vindecă, Iubitorule de oameni, roagă-mu-ne Ţie.

facere a lui Andrei Criteanul

Cântarea 1

Irmos: Cântare de biruinţă să cântăm toţi lui Dumnezeu, cel ce a făcut minunate minuni cu braţ înalt şi a mântuit pe Israel, că S-a prea slăvit.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Prea înţelepţi tineri, cei ce aţi păzit după Lege poruncile lui Moise, morţii lui Hristos râvnind cu dreaptă credinţă, rugaţi-vă pururea să ne mântuiască pe noi pe toţi.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cine a văzut, cine a auzit ce fel de nevoinţă tare au arătat păzitorii Legii, fiii Solomoniei, cu un suflet şi cu un cuget pătimind?

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Unul pe altul îndemnându-se, aşa au strigat, sfinţii şapte tineri ai cinstitei Solomoni: după Lege să pătimim şi de bunăvoie să murim, pentru predaniile părinteşti.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ruşinatu-s-a, tiranul! Să stăm bărbăteşte! Neputincioase s-au făcut chinurile! Veliar a fost biruit şi focul s-a stins! Deci, nici unul să nu mai stea afară de luptă, fraţilor.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pentru noi, o, Antioh, chinul este pentru părinteştile obiceiuri, au strigat tinerii în chip văzut, goi fiind; pentru aceea, am ales mai bine a muri decât a trăi.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Trupurile cu unghii de fier sfâşiindu-li-se în chip văzut, au strigat păzitorii Legii: pentru noi, Antioh, dulci sunt durerile şi focul pentru Viaţa tuturor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Sfânta Treime să o slăvim în Unime; Fiinţa cea pururea Veşnică, cea Nedespărţită şi cu un Scaun şi întocmai Puternică; pe Tatăl Cel fără început şi pe Fiul şi pe Duhul Sfânt.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Strugurele Cel copt în pântecele tău în chip de negrăit odrăslind, Viţă de viaţă purtătoare Bisericii lui Hristos te-ai arătat, Maica lui Dumnezeu, pe toţi veselindu-i.

Catavasie: Cruce însemnând Moise cu toiagul, Marea Roşie a despărţit-o lui Israel, celui ce pedestru a trecut-o; iar, de-a curmezişul lovind-o, a împreunat-o împotriva carelor lui Faraon, deasupra scriind nebiruita armă. Pentru aceea, lui Hristos să-I cântăm, Dumnezeului nostru, că S-a prea slăvit.

Cântarea a 3-a

Irmos: Piatra pe care nu au băgat-o în seamă ziditorii, aceasta s-a făcut în capul unghiului: de la Domnul s-a făcut această lucrare şi este minunată în ochii noştri.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Tineri, care cu sfinţenie aţi odrăslit şi împreună aţi crescut, tineri care după Lege v-aţi învăţat de la Eleazar, după Lege aţi pătimit şi sfaturile lui Antioh toate le-aţi călcat la pământ.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Grăbeşte, tirane au strigat nepoţii lui Avraam: fă cele ce voieşti şi te mânie cât de mult, căci noi poruncilor tale nicidecum nu ne vom supune, ci mai vârtos rănile chinurilor cu dragoste dumnezeiască le vom purta.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Nimeni astăzi să nu se lipsească de această luptă bună, nimeni să nu fie vânat de cel fără de minte, căci înţelept este şarpele, nimeni dintre noi să nu se facă mâncare lui, se îndemnau unul pe altul fiii Solomoniei.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Veniţi, păzitorii Legii, împreună să ne rănim, veniţi să stăm vitejeşte, au strigat tinerii, unul pe altul îndemnându-se cu dreapta credinţă spre chinuri, pe aceştia şi noi cu dragoste să-i urmăm.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

O Fiinţă a lui Dumnezeu să slăvim credincioşii, o Stăpânie, o Împărăţie, o Dumnezeire, unind-o fără amestecare şi despărţind-o cu dreaptă credinţă în Trei Ipostasuri.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Rug nears mai înainte te-ai făcut cunoscută în Muntele Sinai şi munte dumnezeiesc Daniel te-a arătat, din care s-a tăiat fără tăiere de mână Cel netăiat, Hristos, Piatra vieţii, Unul, Fiul Cel ce este din tine, de Dumnezeu Născătoare.

Catavasie: Toiagul spre închipuirea Tainei se primeşte; căci cu odrăslire a ales preot, iar Bisericii celei mai înainte neroditoare, acum a înflorit lemnul Crucii, spre putere şi spre întărire.

Cântarea a 4-a

Irmos: Cu duhul văzând mai înainte, proorocule Avacum, Întruparea Cuvântului, propovăduit-ai strigând: când se vor apropia anii, Te vei cunoaşte, când va veni vremea Te vei arăta. Slavă puterii Tale, Doamne!

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Veseleşte-te, Eleazar, văzând pe sfinţii tăi ucenici astăzi pătimind cu dreaptă credinţă pentru poruncile şi legile părinteşti şi nebunia lui Antioh chinuitorul cu cuvinte înţelepte biruind-o.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Bucură-te, Solomoni, văzând cele şapte ramuri ale tale împreună înverzind cu rodurile Legii, din care Biserica cea fără prihană culegând, pe noi, moştenitorii slujbei Darului, ne hrăneşte în toate zilele ca o maică.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Săltaţi, patriarhi, bateţi din palme, văzând pe păzitorii Legii, cu dreaptă credinţă pătimind pentru slujba cea după Lege şi fiind ispitiţi prin tot felul de chinuri, ca să nu se înstrăineze de predaniile părinteşti.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Dănţuiţi, apărătorii cei tari ai Legii şi împreună prăznuiţi cu mucenicii lui Hristos, ca unii care aţi pătimit pentru Lege mai înainte de aceştia, de aceea cu dânşii împreună sunteţi lăudaţi după lege în chip luminat de toată Biserica lui Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Treimea în Unime să o slăvim credincioşii, fără încetare grăind către Dânsa: Treime, ceea ce în Unime eşti Închinată şi în Treimea Feţelor lăudată, slavă, cinste şi închinăciune Ţie.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Lăudămu-te pe tine, Fecioară, Dumnezeiască Mireasă cinstită, ca pe o Născătoare de Dumnezeu şi zid al credincioşilor, că tu ai ridicat firea cea căzută şi ai înnoit chipul lui Adam, născând pe Dumnezeu, cel ce este de-a pururea.

Catavasie: Auzit-am, Doamne, taina iconomiei Tale, înţeles-am lucrurile Tale şi am prea slăvit Dumnezeirea Ta.

Cântarea a 5-a

Irmos: Pacea Ta dă-ne-o nouă, Fiule a lui Dumnezeu, că afară de Tine pe alt Dumnezeu nu ştim şi numele Tău numim, că eşti Dumnezeu al celor vii şi al celor morţi.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Să râvnim, iubitorilor de Hristos, celor şapte tineri, pe care Moise după Lege i-a crescut pentru noi şi Eleazar i-a învăţat în Legea părintească prin bine-credincioasa obişnuinţă.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Nu gândi, Antioh, chinuitorule al credincioşilor, că focul tău cel aprins ne va îngrozi; ci taie, junghie, ca un fărădelege şi fă încă tot ce voieşti, au strigat tinerii.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

După Lege să pătimim, strigau tinerii, mucenicii cei tari ai lui Hristos, îndemnându-se unul pe altul; să nu călcăm poruncile lui Moise, pentru mâncărurile cele spurcate.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Treime fără de început, împreună Vecuitoare, cea întocmai cu Scaunul: Părinte şi Fiule şi Duhule Sfinte, Unime Sfântă în Trei Feţe, pe cei din Adam, care Te laudă pe Tine cu credinţă, mântuieşte-i.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Hristoase, cel ce Însuţi eşti Milosârd, împacă-ne pe noi, că pe Tine Te roagă prea curată Maica Ta, cu sfinţii pătimitori, pentru bunele predanii părinteşti şi pentru Legea lui Moise.

Catavasie: O, de trei ori fericite lemn, pe care a fost răstignit Hristos, Împăratul şi Domnul prin care a căzut cel ce a înşelat cu lemnul, înşelat fiind de Cel ce a fost pironit pe tine cu trupul, de Dumnezeu, care dă pace sufletelor noastre.

Cântarea a 6-a

Irmos: Pe proorocul Iona l-ai mântuit din chit, Iubitorule de oameni şi pe mine scoate-mă din adâncul păcatelor, rogu-mă ţie.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Înţelepciunea lui Dumnezeu şi-a zidit casă şi a înălţat-o pe şapte stâlpi cuvântători, mai înainte însemnând pe tinerii aceştia ca pe nişte păzitori ai Legii.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Înţeleapta Solomoni a născut şapte fii, pe care i-a crescut bine Eleazar înţeleptul şi i-a încununat dumnezeiescul dar, ca pe cei ce au pătimit mult.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ce zăboveşti, judecătorule, zicea lanţul cel cu şapte împletiri către Antioh, în mijlocul celor rele, chinuieşte cu osârdie, junghie şi fă încă toate cele ce voieşti.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Mai înainte a pătimit părintele, împreună am pătimit şi noi, fiii, urmează împreună cu noi şi maica, judecătorule, ca să fie alăturare şi cinstită mângâiere lângă fii.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Măcar că trupurile noastre vrei să le mistuieşti cu foc, Antioh, a strigat cu îndrăzneală ceata celor şapte fraţi, crede că nicidecum nu vei birui măcar pe unul din noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Tatălui şi Fiului şi Duhului celui Drept, întru o Dumnezeire să ne închinăm cu credinţă, strigând: Treime Sfântă, mântuieşte lumea Ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Cum ai născut Fiu pe Cel ce nu L-a semănat tată? Cum ai rămas Curată după naştere precum eşti? Dumnezeu ştie, Cel ce face toate precum voieşte.

Catavasie: În pântecele fiarei celei din apă, Iona, palmele întinzându-şi în chipul Crucii, mântuitoarea patimă mai înainte a închipuit-o vădit, de unde, a treia zi ieşind, Învierea cea mai presus de lume a însemnat, a lui Hristos Dumnezeu, Cel ce a fost Răstignit cu trupul şi cu Învierea cea de a treia zi lumea a luminat.

Condac, glasul al 2-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Stâlpii înţelepciunii lui Dumnezeu, cei şapte cu numărul şi sfeşnicele dumnezeieştii Lumini, cei cu şapte luminări, fraţi Macabei prea înţelepţi, cei ce sunteţi mai înainte de mucenici prea mari mucenici, cu aceia împreună la Dumnezeul tuturor cereţi să mântuiască pe cei ce vă laudă pe voi.

Cântarea a 7-a

Irmos: Cuptorul, Mântuitorule, se răcorea, iar tinerii dănţuind, cântau: Binecuvântat eşti Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Râvnitorii Legii părinteşti şi păzitorii neclintiţi ai Legii, cu un suflet, pe un Dumnezeu cu dreaptă credinţă au mărturisit în Trei Ipostasuri, unindu-L după buna învăţătură şi despărţindu-L cu dreaptă credinţă.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pentru ce zăboveşti tirane încă, au strigat mucenicii către înşelătorul judecător? Noi mărturisim un Dumnezeu şi patrie avem Ierusalimul cel de sus, care ne-a crescut pe noi.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Nu vom mânca cele necurate, au zis, nu vom jertfi şi genunchii nu-i vom pleca la pământ, noi pururea mărturisim un Dumnezeu şi ne temem de Dânsul, de care am fost făcuţi şi către care mergem.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cântare Treimii să cântăm, slăvind pe Tatăl Cel fără început şi pe Fiul şi pe Duhul cel Drept, o Fiinţă Singură, pe care întreit O lăudăm, strigând: Sfânt, Sfânt, Sfânt.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Bucură-te, zidul tuturor şi bucurie prea lăudată. Bucură-te, nădejdea marginilor; Bucură-te, podoaba oamenilor şi frumuseţea îngerilor, Preacurată, că tu, pe Unul Dumnezeu cu trup L-ai născut.

Catavasie: Nebuna poruncă a tiranului celui păgân, pe popoare le-a tulburat, suflând cu îngrozire şi cu hulă urâtă lui Dumnezeu, însă pe cei trei tineri nu i-a înfricoşat mânia cea de fiară, nici focul cel mistuitor; ci cu duh de rouă aducător ce împotrivă răsuna, împreună cu focul fiind, cântau: Prea lăudate Dumnezeul părinţilor şi al nostru, bine eşti cuvântat.

Cântarea a 8-a

Irmos: Cel ce ai întărit din început cerurile cu cuvântul Tău cel atotputernic, Mântuitorule Doamne şi cu Duhul cel atoate lucrător şi dumnezeiesc, toată puterea lor, întăreşte-mă pe piatra cea neclintită a mărturisirii Tale.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Păzitori ai Legii după obiceiurile părinteşti, vestitori ai aşezământului lui Moise, ca nişte şapte luminători în lume arătându-se, cu razele chinuirilor pe noi ne luminează, făcliile cele înţelegătoare.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pentru Legea lui Dumnezeu vitejeşte stând şi sfaturile lui Antioh dispreţuindule, cu îndrăzneală au strigat: pe noi, Antioh, nici fiarele, nici săbiile, nici focul, nici bătăile nu ne vor despărţi de Dumnezeu.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cei ce au împodobit scaunul lui Moise şi au păzit părinteştile Legi, ca nişte şapte stele în lume luminând, cu raza virtuţilor, prin credinţă strălucind, au întunecat şi stelele şi planetele.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Odraslele Solomoniei celei binecredincioase şi creşterile credinciosului Eleazar, cei şapte luminători, ca nişte făclii în sfeşnicul Legii luminând, au fost puse în cortul lui Dumnezeu.

Binecuvântăm pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, Dumnezeirii celei în Trei Feţe, care în Unimea Firii în Ipostasuri este lăudată de toată făptura întru toţi vecii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Vistierie a bunăvoinţei Tatălui, sălăşluire a venirii Fiului şi cinstit locaş al Sfântului Duh te-ai arătat, Marie, arătarea Treimii în tine închipuind.

Catavasie:

Să lăudăm, să binecuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul în toţi vecii.

Binecuvântaţi, tineri, cei întocmai cu numărul Treimii, pe Făcătorul Dumnezeu, Părintele; lăudaţi pe Cuvântul cel ce S-a pogorât şi focul în rouă l-a prefăcut şi prea înălţaţi pe Duhul cel Preasfânt, care dă viaţă tuturor în toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe norul cel purtător de lumină întru care Stăpânul tuturor, cel fără de început, S-a pogorât din cer ca ploaia peste lână şi S-a întrupat pentru noi, făcându-Se om, să o mărim toţi ca pe o curată Maică a Dumnezeului nostru.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cei ce au crescut după Lege şi au murit după Lege, ucenicii lui Eleazar şi fiii Solomoniei şi râvnitorii lui Moise, răniţi fiind, au strigat: Antioh, pentru ce zăboveşti, ce aştepţi de nu faci cele ce voieşti împotriva noastră?

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Mai marii ispravnici ai Legii, tare defăimând nebunia lui Antioh au fost supuşi la chinuri, dar s-au îmbărbătat unul pe altul, îndemnându-se şi grăbindu-se ca să apuce dureri şi chinuri şi să moară pentru Viaţă.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca o biruitoare oarecare bărbată şi vitează, Solomoni, pe fiii săi junghiaţi văzându-i, nu s-a slăbit la suflet, ci a strigat: auzi, Antioh, pune-mă şi pe mine lângă fiii mei, ca să fie bucurie deplină pentru vrăjmaşi.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

O, vitejie femeiască, o, înălţime a bunului neam, care sfinţindu-şi lui Dumnezeu pentru Lege comoara cea cu şapte stâlpi a fiilor săi, cu osârdie a stat bărbăteşte şi s-a dat pe sine la chinuire, ca să se alăture acum fiilor săi celor omorâţi.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Tinerii, cei cu numărul zilelor săptămânii cele de şapte zile, dorind să-şi agonisească viaţa cu moartea, au stat vitejeşte împotriva îngrozirilor chinuitorului şi au ruşinat cu cinstirea Legii meşteşugurile lui cele spurcate.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe aceşti aleşi ai Legii, pe care Eleazar crescându-i, pildă bună le-a lăsat, pe sine însuşi aducându-se împreună cu rănile sfinţilor, cu mărire să-i cinstim, ca pe cei ce se roagă să se dea lumii pace şi nouă curăţire de păcate.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe cei ce săvârşesc pomenirea sfinţitelor voastre chinuri, sfinţilor tineri ai Legii lui Dumnezeu, cu rugăciunile voastre mântuiţi-i de toată boala şi de stricăciune, dăruindu-le, prin chinuirea voastră, pace şi scăpare de rele.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe Tatăl-Lumina laud, pe Fiul-Lumina slăvesc şi Duhului Luminii mă închin. Sfintei Treimi în Trei Feţe şi într-o Dumnezeire, Stăpâniei celei pururea Fiitoare fără de sfârşit, care a făcut toate din nimic.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Cum de ai născut, Fecioară? Cum de ai alăptat? Cum din tine a fost fără tată pe pământ şi fără de mamă în cer, Cel ce este Unul-Născut din Tatăl? Cum te-ai făcut Născătoare de Dumnezeu, hrănind cu lapte pe hrănitorul lumii? Precum a ştiut şi precum a binevoit El Însuşi.

Catavasie: Rai de Taină eşti, Născătoare de Dumnezeu, care ai odrăslit nelucrat pe Hristos, de care lemnul Crucii cel de viaţă purtător, pe pământ a fost sădit, pentru aceasta, acum înălţat fiind şi închinându-ne Lui, pe tine te mărim.

Sedelna, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

În dreapta credinţă crescând, tineri înţelepţi, muceniceşte aţi ruşinat vitejeşte îngrozirile tiranului, ca nişte apărători ai Legii. Şi părintelui următori fiind, sfinţilor, cu maica voastră cea de Dumnezeu înţelepţită, de bunăvoie aţi pătimit. Pentru aceasta şi cu moartea viaţa cerească cumpărând cu adevărat, în veci vă bucuraţi, fraţi Macabei, cei cu suflet răbdător. Rugaţi-vă lui Hristos Dumnezeu să dăruiască iertare de greşeli celor ce cinstesc cu dragoste sfântă pomenirea voastră.

Imnografie

Condacul Sfinţilor 7 fraţi Macabei, al mamei lor Solomoni şi al dascălului lor Eleazar: Stâlpii înţelepciunii lui Dumnezeu, cei şapte cu numărul şi sfeşnicele dumnezeieştii Lumini, cei cu şapte luminări, fraţi Macabei prea înţelepţi, cei ce sunteţi mai înainte de mucenici prea mari mucenici. Cu aceia împreună la Dumnezeul tuturor cereţi să mântuiască pe cei ce vă laudă pe voi.

Troparul Sfinţilor 7 fraţi Macabei, al mamei lor Solomoni şi al dascălului lor Eleazar: Pentru durerile sfinţilor, care pentru Tine au pătimit, fii Milostiv Doamne şi toate durerile noastre le vindecă, Iubitorule de oameni, rugămu-ne Ţie.

(Video) **Troparul** Scoaterii Sfintei Cruci - Interpret: Otilia Simeria
https://doxologia.ro/tropare/video-scoaterea-sfintei-cruci-tropar

Sinaxar - Sfinții 7 frați mucenici Macabei - 1 august:
https://www.trinitas.tv/sfintii-7-frati-mucenici-macabei-1-august/

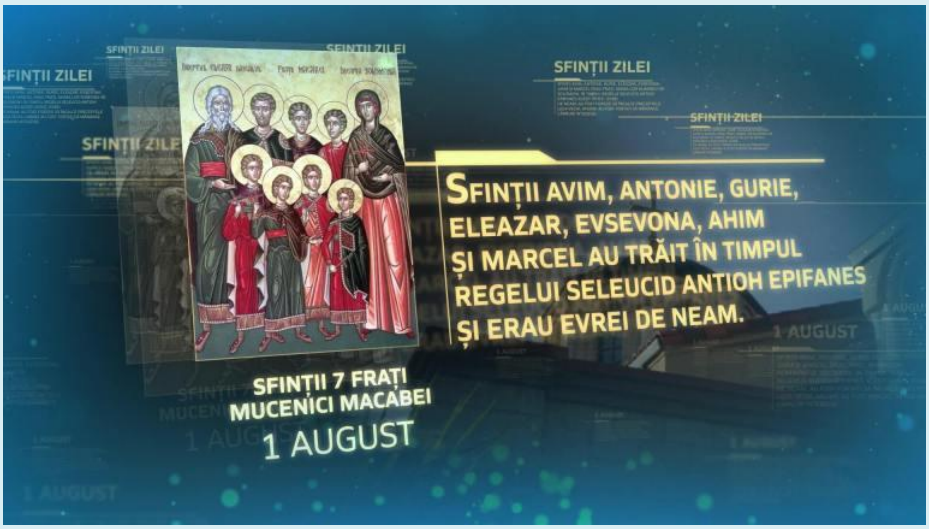

Cartea întâi a macabeilor

Capitolul 1 - Alexandru şi Diadohii. Antioh Epifan şi elenismul în Israel. Jefuirea templului. Pătrunderea păgânismului.

1. După ce s-a luptat Alexandru Macedon, fiul lui Filip, care a ieşit din ţara Chitim şi a bătut pe Darie, regele Perşilor şi al Mezilor, a domnit în locul lui, fiind cel dintâi împărat de neam grecesc.
2. Şi a făcut războaie multe, a biruit multe cetăţi şi a nimicit pe regii pământului.
3. Şi a trecut până la marginile pământului, a luat prăzi de la neamuri multe şi a fost supus pământul înaintea lui.
4. Şi s-a înălţat şi s-a ridicat inima lui şi a adunat putere şi oştire foarte tare.
5. Şi a stăpânit ţări şi neamuri şi tirani şi i-au fost lui birnici.
6. Şi după aceasta a căzut la pat şi a înţeles că i se apropie moartea.
7. Atunci a chemat slugile sale cele cinstite, care erau cu sine, crescuţi din tinereţe, şi le-a împărţit regatul său, încă fiind viu.
8. Şi a domnit Alexandru timp de doisprezece ani, şi a murit.
9. Şi au stăpânit slugile lui fiecare la locul său.
10. Şi au pus toţi steme după ce a murit el, şi fiii lor după dânşii ani mulţi, şi s-au înmulţit răutăţile pe pământ.
11. Şi a ieşit din aceştia o rădăcină păcătoasă, Antioh Epifan, feciorul regelui Antioh, care fusese la Roma zălog, şi a stăpânit în anul o sută treizeci şi şapte al domniei Grecilor.
12. În zilele acelea au ieşit din Israel fii fără de lege şi au îndemnat pe mulţi zicând:
13. Să mergem şi să facem legătură cu neamurile cele dimprejurul nostru, că, de când ne-am despărţit de ele, s-au abătut asupră-ne multe răutăţi.
14. Şi cuvântul a plăcut înaintea ochilor lor.

15. Şi s-au înflăcărat unii din popor şi s-au dus la rege ca să le dea putere să trăiască după datina păgânilor.
16. Şi au zidit şcoală în Ierusalim după legile neamurilor.
17. Şi nu s-au tăiat împrejur, s-au depărtat de legea cea sfântă, s-au împreunat cu neamurile şi s-au vândut a face rău.
18. Iar când Antioh şi-a întărit bine domnia, el a gândit să robească Egiptul, ca să domnească peste amândouă ţările.
19. Şi a intrat în Egipt cu oştire puternică, cu care şi cu elefanţi şi cu călăreţi şi ou corăbii multe.
20. Şi s-a războit cu Ptolomeu, regele Egiptului. Ptolomeu însă a fugit din faţa lui, şi au căzut mulţi răniţi.
21. Şi a cuprins cetăţile cele tari ale Egiptului şi a luat o bogată pradă din Egipt.
22. Şi s-a întors Antioh după ce a bătut Egiptul în anul o sută patruzeci şi trei.
23. Şi s-a suit împotriva lui Israel şi a Ierusalimului, cu popor mult, a intrat în templu Domnului cu mândrie, a luat jertfelnicul cel de aur şi sfeşnicul luminii şi toate vasele lui, masa punerii înainte, căuşele, năstrapele, cădelniţele cele de aur, catapeteasma, precum şi cununiile şi podoaba cea de aur, care erau pe fruntea templului Domnului, şi le-a sfărâmat pe toate.
24. A luat apoi argintul şi aurul şi vasele cele de preţ şi vistieriile cele ascunse, pe care le-a aflat; şi luându-le pe toate, s-a dus în ţara sa.
25. Şi a făcut ucidere de oameni şi a grăit cu trufie mare.
26. Şi a fost plângere mare în Israel şi în tot locul.
27. Şi au suspinat căpeteniile şi bătrânii, fecioarele şi tinerii au slăbit, şi frumuseţea femeilor s-a schimbat.
28. Tot mirele a izbucnit în plâns şi mireasa care şedea în cămară a fost în jale.
29. Şi s-a cutremurat pământul din pricina celor care locuiau pe el şi toată casa lui Iacov s-a îmbrăcat cu ocară.
30. Şi după doi ani de zile a trimis regele pe cel mai mare peste biruri în cetăţile Iudei şi acesta a venit în Ierusalim cu mulţime mare.
31. Şi a grăit cu vicleşug către dânşii cuvinte de pace, iar ei l-au crezut.
32. Şi a căzut asupra cetăţii fără de veste, a lovit-o cu rană mare şi a pierdut popor mult din Israel.
33. Şi au prădat cetatea şi au ars-o cu foc şi au surpat casele şi zidurile ei primprejur.
34. Şi au robit femei şi prunci şi vite au luat.
35. Apoi au întărit cetatea lui David cu zid mare şi tare şi cu turnuri tari, să le fie spre apărare.
36. Şi au pus acolo neam păcătos, bărbaţi fără de lege, şi s-au întărit într-însa.
37. Şi au pus arme şi hrană şi, adunând prăzile Ierusalimului, le-au strâns acolo.
38. Şi a fost acea întăritură ca o cursă împotriva sfântului locaş şi ca un duşman rău pentru Israel pururea.
39. Şi au vărsat sânge nevinovat în jurul celor sfinte şi au pângărit altarul.

40. Şi din pricina lor au fugit cei care locuiau în cetatea Ierusalimului, şi s-a făcut locaş străinilor, şi străină fiilor săi, şi pruncii ei au părăsit-o.
41. Sfântul locaş s-a pustiit ca pustiul, praznicele ei s-au întors în jale, zilele ei de odihnă întru batjocură, cinstea ei întru defăimare.
42. Mărirea ei a trecut întru necinste şi înălţimea ei s-a întors în plângere.
43. Şi a scris regele Antioh la toată împărăţia sa să fie toţi un popor şi să părăsească fiecare legea sa.
44. Şi au primit toate neamurile cuvântul regelui.
45. Şi mulţi din Israel au primit slujirea cerută de el şi au jertfit idolilor şi n-au păzit ziua de odihnă.
46. Şi a trimis regele cărţi prin mâinile solilor în Ierusalim şi în cetăţile Iudei, poruncind să umble după legile cele străine de ţară
47. Şi să oprească arderile de tot şi jertfa şi turnarea sfântă;
48. Şi să pângărească zilele de odihnă şi sărbătorile;
49. De asemenea şi locul sfânt şi pe cei sfinţi;
50. Să zidească jertfelnice şi capişti şi casă de idoli şi să aducă jertfă cărnuri de porc şi vite necurate;
51. Şi să-şi lase pe fiii săi netăiaţi împrejur şi să pângărească sufletele lor cu toată necurăţia şi întinarea, ca să uite legea şi să schimbe toate îndreptările;
52. Iar care nu va face după cuvântul regelui să moară.
53. După toate cuvintele acestea, a scris la toată împărăţia sa şi a pus supraveghetori peste tot poporul.
54. Şi a poruncit cetăţilor Iudei să jertfească din cetate în cetate.
55. Şi s-au adunat la ei mulţi din popor, toţi care au părăsit legea Domnului şi au făcut rele pe pământ.
56. Şi au silit pe Israel întru ascunzişuri să-şi caute scăparea.
57. Iar în ziua a cincisprezecea a lunii Chislev, în anul o sută patruzeci şi cinci, au ridicat urâciunea pustiirii pe altarul lui Dumnezeu şi în cetăţile Iudei de jur împrejur au zidit capişti.
58. Şi tămâiau înaintea uşilor caselor şi în uliţe.
59. Şi cărţile legii, pe care le-au aflat, le-au ars cu foc, stricându-le de tot.
60. Şi oriunde se afla la cineva cartea legii şi oricine ţinea legea, acela din porunca regelui era omorât.
61. Cu puterea sa făcea aşa în fiecare lună Israeliţilor care se aflau în cetăţi.
62. Şi în douăzeci şi cinci ale lunii, au jertfit pe jertfelnicul care era deasupra altarului.
63. Şi pe femeile care-şi tăiaseră împrejur pe fiii lor, le-au omorât după poruncă.
64. Şi pe prunci i-au spânzurat de grumajii lor şi casele lor le-au prădat şi pe cei care i-au tăiat împrejur i-au omorât.
65. Iar mulţi din Israel s-au întărit şi au pus legământ întru sine, ca să nu mănânce necurat.
66. Şi mai bine au voit a muri, decât a se pângări cu mâncăruri necurate şi a călca legea cea sfântă; pentru aceea au primit moartea.

67. Şi mare urgie a venit peste Israel.

Capitolul 2 - Matatia şi fiii săi. Plângerea lui Matatia. Începutul răscoalei. Matatia şi fiii săi fug în pustie. Primele lupte. Matatia rânduieşte împotrivirea. Ultimele cuvinte şi moartea lui Matatia.

1. În zilele acelea s-a sculat Matatia, fiul lui Ioan al lui Simeon preotul, din fiii lui Ioiarib de la Ierusalim şi a şezut în Modein.
2. Şi avea el cinci feciori: pe Ionan, care era poreclit Gadis,
3. Pe Simon, care se numea şi Tasi,
4. Pe Iuda, care se numea Macabeul,
5. Pe Eleazar, care se numea Avaran,
6. Pe Ionatan, care se numea Apfus.
7. Şi văzând blasfemiile care se făceau în Iuda şi în Ierusalim,
8. A zis: "Vai mie! Pentru ce m-am născut a vedea zdrobirea poporului meu şi zdrobirea cetăţii celei sfinte şi a şedea acolo, când s-a dat în mâinile vrăjmaşilor?
9. Cele sfinte sunt în mâinile străinilor, iar templul Domnului a ajuns ca un bărbat fără de cinste.
10. Vasele măririi lui s-au dus în robie, pruncii lui mor în uliţă, tinerii lui au fost ucişi cu sabia vrăjmaşului.
11. Care neam n-a moştenit împărăţia lui şi n-a stăpânit prăzile lui?
12. Toată podoaba lui s-a luat; în loc de slobod, s-a făcut rob.
13. Şi iată templul nostru şi frumuseţea noastră şi mărirea noastră s-au pustiit şi le-au pângărit pe ele neamurile.
14. Pentru ce să mai trăim?" Şi şi-au rupt Matatia şi fiii săi hainele şi s-au îmbrăcat cu saci şi au plâns.
15. Şi au venit cei trimişi de la rege, care sileau pe cei din cetatea Modein să părăsească pe Dumnezeu şi să jertfească.
16. Şi mulţi din Israel au mers la ei; iar Matatia şi fiii lui s-au adunat acolo.
17. Şi răspunzând cei de la rege, au zis lui Matatia: Căpetenie mare eşti şi mărit în cetate şi întărit cu fii şi fraţi.
18. Acum dar vino întâi şi fă porunca regelui, precum au făcut toate neamurile şi bărbaţii lui Iuda, cei care au rămas în Ierusalim, şi vei fi tu şi casa ta dintre prietenii regelui, şi tu şi fiii tăi vă veţi mări cu argint şi cu aur şi cu daruri multe.
19. Şi răspunzând Matatia, a zis cu glas mare: Chiar dacă toate neamurile din cuprinsul stăpânirii regelui vor asculta de el şi poruncile lui şi se vor depărta fiecare de la închinarea părinţilor lor,
20. Totuşi eu şi feciorii şi fraţii mei vom umbla întru aşezământul legii părinţilor noştri.
21. Milostiv fie nouă Dumnezeu, ca să nu lăsăm legea şi îndreptările Lui.
22. De cuvintele regelui nu vom asculta, ca să nesocotim slujba noastră.
23. Şi după ce a încetat a grăi cuvintele acestea, a venit un bărbat evreu înaintea tuturor să jertfească în capiştea cea din Modein, după porunca regelui.

24. Şi a văzut Matatia şi s-a aprins de râvnă şi i s-au cutremurat rărunchii şi, dând drumul dreptei sale mânii, a alergat şi l-a junghiat pe jertfelnic.
25. Şi pe omul regelui, care silea să jertfească, l-a omorât în aceeaşi vreme şi jertfelnicul l-a stricat.
26. Şi s-a aprins de râvna legii, precum a făcut Finees lui Zimri, feciorul lui Salu.
27. Şi a strigat tare Matatia în cetate, zicând: Tot cel care are râvna legii şi se ţine de legământ să vină după mine.
28. Şi au fugit el şi fiii lui în munţi şi au lăsat toate câte au avut în cetate.
29. Atunci s-au coborât mulţi, căutând dreptate şi judecată în pustiu,
30. Să şadă acolo ei şi fiii lor şi femeile şi vitele lor, pentru că s-au înmulţit peste ei răutăţile.
31. Şi s-a spus oamenilor regelui şi ostaşilor, care erau în Ierusalim, în cetatea lui David, că s-au dus oamenii care nu ţin porunca regelui în locuri ascunse în pustiu.
32. Şi au alergat după ei mulţi şi, ajungându-i, au tăbărât asupra lui cu război în ziua de odihnă;
33. Şi au zis către ei: Ajungă-vă până acum! Ieşiţi şi faceţi după cuvântul regelui şi veţi trăi.
34. Iar ei au zis: Nu vom ieşi, nici nu vom face după cuvântul regelui, ca să nesocotim ziua de odihnă;
35. Şi au pornit asupra lor cu război.
36. Dar ei nu le-au răspuns, nici piatră n-au aruncat asupra lor, nici n-au astupat ascunzişurile, zicând:
37. Să murim toţi întru nevinovăţia noastră şi vor mărturisi pentru noi cerul şi pământul că fără de judecată ne ucideţi.
38. Şi s-au sculat cu război asupra lor în ziua de odihnă şi au murit ei şi femeile lor, ca la o mie de suflete.
39. Şi a aflat Matatia şi prietenii lui şi au plâns mult pentru ei.
40. Şi a zis fiecare către aproapele său: De vom face toţi cum au făcut fraţii noştri şi nu vom porni război împotriva neamurilor acestora pentru sufletele şi legea noastră, curând ne vor pierde de pe pământ.
41. Şi s-au sfătuit în ziua aceea, zicând: Împotriva oricărui om care va veni cu război împotriva noastră să luptăm şi în ziua de odihnă şi să nu murim toţi, precum au murit fraţii noştri în ascunzişuri.
42. Atunci s-a strâns la ei adunarea Asideilor, oameni vârtoşi din Israel şi care păzeau legea.
43. Şi toţi cei care fugeau de rele s-au adăugat la ei şi li s-au făcut spre întărire.
44. Şi au adunat oştire şi au bătut pe cei păcătoşi cu mânia lor şi pe bărbaţii cei fără de lege cu urgia lor şi cei rămaşi au fugit la neamuri ca să scape.
45. Şi i-au încurajat Matatia şi prietenii lui şi le-au stricat jertfelnicele.
46. Şi au tăiat împrejur pe pruncii câţi au aflat în hotarele lui Israel.
47. Şi au gonit pe fiii trufiei şi s-a sporit lucrul în mâinile lor.

48. Şi au scos legea din mâinile neamurilor, din mâinile regilor şi au pus stavilă păcătosului.
49. Şi s-au apropiat zilele lui Matatia să moară şi a zis fiilor săi: Acum s-au întărit trufia şi certarea şi vremea sfârşitului şi urgia mâniei.
50. Acum dar, fiilor, râvnitori fiţi legii şi daţi sufletele voastre pentru legătura părinţilor noştri.
51. Aduceţi-vă aminte de lucrurile părinţilor noştri, pe care le-au făcut întru veacurile lor şi veţi lua mărire şi nume veşnic.
52. Avraam, oare, nu când era ispitit s-a arătat credincios şi i s-a socotit spre dreptate?
53. Iosif în vremea necazului său a păzit porunca şi s-a făcut conducător Egiptului.
54. Finees, tatăl nostru, ardea de râvnă pentru Dumnezeu şi a luat legătura preoţiei celei veşnice.
55. Iosua, plinind cuvântul, s-a făcut judecător în Israel.
56. Caleb, pentru că a mărturisit în adunare, a luat moştenirea pământului.
57. David cu mila Lui a moştenit scaunul domniei în veacul veacului.
58. Ilie, arzând de râvna legii, a fost ridicat la cer.
59. Anania, Azaria şi Misail, crezând, s-au izbăvit de para focului.
60. Daniel întru nevinovăţia sa a scăpat din gurile leilor.
61. Şi aşa socotiţi întru fiecare neam şi neam, că toţi cei care nădăjduiesc într-Însul nu vor slăbi.
62. Şi de cuvintele omului păcătos să nu vă temeţi, că mărirea lui este gunoi şi viermi.
63. Astăzi se înalţă şi mâine nu va mai fi, căci s-a întors în ţărâna sa şi planurile lui au pierit.
64. Drept aceea voi, fiilor, întăriţi-vă şi vă îmbărbătaţi în lege, că într-însa vă veţi mări.
65. Şi iată Simeon, fratele vostru, ştiu că este om de sfat; de el să ascultaţi în toate zilele, el vă va fi tată.
66. Şi Iuda Macabeul, care este cu putere tare din tinereţile sale, acesta va fi căpetenie oştirii, ca să faceţi război asupra popoarelor.
67. Şi voi aduceţi la voi pe toţi cei care iubesc legea şi răzbunaţi poporul vostru,
68. Răsplătiţi păgânilor pentru tot ce ne-au făcut, şi luaţi aminte la poruncile legii.
69. Şi i-a binecuvântat pe ei şi s-a adăugat la părinţii săi şi a murit în anul o sută patruzeci şi şase.
70. Şi l-au îngropat fiii lui în mormintele părinţilor săi în Modein şi l-a plâns tot Israelul cu plângere mare.

Capitolul 3 - Lauda lui Iuda Macabeul; primele biruinţe ale acestuia împotriva lui Apoloniu şi Siron. Lisias, numit să cârmuiască Siria şi să-i zdrobească pe Israeliţi. Nicanor şi Gorgias în Iudeea. Pregătiri din partea Israeliţilor.

1. Şi s-a sculat Iuda, care s-a chemat Macabeul, fiul lui, în locul lui.
2. Şi ajutându-l toţi fraţii lui şi toţi câţi se lipiseră de tatăl lui, au pornit războiul pentru Israel cu veselie.
3. Şi a răspândit faima poporului său şi s-a îmbrăcat cu zaua ca un uriaş şi s-a încins cu armele cele de război şi a pornit luptele, apărând tabăra cu sabie.
4. Şi s-a asemănat leului în lucrurile sale şi ca un pui de leu răcnind la vânat.
5. Şi a gonit pe cei fără de lege, certându-i şi pe cei care tulburau pe poporul său i-a ars cu foc.
6. Şi s-au tras toţi cei fără de lege de frica lor şi toţi lucrătorii fărădelegii împreună s-au tulburat şi a sporit mântuirea în mâna lui.
7. Şi a amărât împăraţi mulţi şi a veselit pe Iacov cu faptele sale şi până în veac pomenirea lui întru binecuvântare.
8. Şi, trecând prin cetăţile lui Iuda, a pierdut pe cei nelegiuiţi din ele şi a abătut mânia de la Israel.
9. Şi s-a vestit până la marginile pământului şi a adunat pe cei care piereau.
10. Şi a adunat Apoloniu neamuri şi de la Samaria putere mare, ca să facă război împotriva lui Israel.
11. Şi a prins de veste Iuda şi a ieşit înaintea lui şi l-a bătut şi l-a omorât şi mulţi au căzut răniţi, iar ceilalţi au fugit.
12. Şi au luat prăzile lor şi sabia lui Apoloniu a luat-o Iuda şi cu aceea a făcut război în toate zilele.
13. Şi auzind Siron, mai-marele puterii Siriei, că a strâns Iuda cu sine adunare şi ceata credincioşilor şi a celor care ies la război, a zis:
14. Îmi voi face nume şi mă voi mări întru domnie şi voi bate pe Iuda şi pe cei care sunt cu el şi pe cei care nu ascultă de cuvântul regelui.
15. Şi a purces împreună cu tabăra păgânilor cea tare, care venise să-i ajute să facă izbândă împotriva fiilor lui Israel.
16. Şi când s-a apropiat de suişul Bethoronului, a ieşit Iuda înaintea lui cu puţini.
17. Şi văzând că vine oştirea în întâmpinarea lor, au zis către Iuda: Oare noi, puţini, vom putea să ne războim cu atâta mulţime? Căci am slăbit ajunând astăzi.
18. Şi a zis Iuda: Lesne este să închizi pe mulţi în mâinile celor puţini şi nu este osebire înaintea Dumnezeului cerului dacă mântuirea vine prin mulţi sau prin puţini.
19. Că nu în mulţimea oştirii stă biruinţa războiului, ci din cer este puterea.
20. Aceia vin asupra noastră cu semeţie multă şi cu fărădelege, ca să ne piardă pe noi şi pe femeile noastre şi pe fiii noştri şi ca să ne prade;

21. Iar noi ne războim pentru sufletele noastre şi pentru legile noastre.
22. Însuşi Domnul îi va zdrobi sub ochii noştri; voi să nu vă temeţi de ei.
23. Şi după ce a încetat a grăi, au sărit asupra lor fără de veste, iar Siron şi oştirea lui au fost zdrobiţi înaintea lui.
24. Şi i-au urmărit pe povârnişul Bethoronului până la câmp şi au căzut dintre ei ca vreo opt sute de bărbaţi, iar ceilalţi au fugit la Filisteni.
25. Şi a început să intre frica de Iuda şi de fraţii lui şi spaima între neamurile cele dimprejurul lor.
26. Şi a ajuns până la rege numele lui şi de războaiele lui Iuda vorbeau toate neamurile.
27. Iar după ce a auzit regele Antioh cuvintele acestea, s-a mâniat şi, trimiţând, a adunat toate oştirile împărăţiei sale, o armată foarte mare.
28. Şi deschizând vistieria sa, a dat plata ostaşilor lui pe un an şi le-a poruncit într-un an să fie gata la poruncă.
29. Iar dacă a văzut că s-a sfârşit argintul din vistierii şi birurile ţării sunt puţine pentru vrajba şi rana ce a făcut pe pământ, strigând legile care au fost din zilele cele dintâi,
30. S-a temut ca nu cumva să nu aibă şi a doua oară cheltuieli şi daruri, ca acelea pe care le dăduse mai înainte cu mână largă, întrecând cu dărnicia pe toţi cei care au fost mai înainte de el.
31. Şi se îndoia cu sufletul său foarte şi s-a sfătuit să meargă în Persia, să ia dăjdiile ţărilor şi să adune argint mult.
32. Şi a lăsat pe Lisias, om cu vază şi de neam regesc, mai mare peste lucrurile regelui, de la râul Eufratului până la hotarele Egiptului.
33. Şi să crească pe Antioh, fiul lui, până ce se va întoarce el.
34. Şi i-a dat jumătate din oştire şi elefanţi şi i-a dat porunci despre toate lucrările, care avea în gând, şi mai ales despre locuitorii Iudeii şi ai Ierusalimului,
35. Ca să trimită asupra lor oştire să zdrobească şi să nimicească tăria lui Israel şi rămăşiţa Ierusalimului şi să piardă pomenirea lor din acest loc
36. Şi să aşeze oameni de alt neam în toate hotarele lor şi să le dea cu sorţi pământul lor.
37. Iar regele a luat cealaltă jumătate de oştire, care rămăsese, şi s-a sculat din Antiohia, cetatea stăpânirii sale, în anul o sută patruzeci şi şapte.
38. Şi a trecut apa Eufratului şi mergea prin ţările cele de sus. Şi a ales Lisias pe Ptolomeu, fiul lui Dorimene, şi pe Nicanor şi pe Gorgias, bărbaţi tari dintre prietenii regelui,
39. Şi a trimis cu ei patruzeci de mii de pedestraşi şi şapte mii de călăreţi, ca să vină în ţara Iudeii şi să o strice de tot, după cuvântul regelui.
40. Şi s-au sculat cu toată puterea lor şi au venit şi au tăbărât aproape de Emaus în câmpie.
41. Şi au auzit neguţătorii ţării numele lor şi au luat argint şi aur mult şi slugi şi au venit la tabără, ca să ia pe fiii lui Israel robi.

42. Şi s-a adăugat la el puterea Siriei şi a pământului celor de alt neam.
43. Şi a văzut Iuda şi fraţii lui că s-au înmulţit răutăţile şi că oştirile au tăbărât în hotarele lor şi au înţeles cuvintele regelui care poruncise nimicirea poporului.
44. Şi a zis fiecare către aproapele său: Să ridicăm surparea poporului nostru şi să facem război pentru el şi pentru cele sfinte.
45. Şi s-a strâns adunarea, ca să fie gata la război şi să se roage şi să ceară mila şi îndurările Domnului.
46. Şi Ierusalimul era locuit ca un pustiu; nu avea cine să intre şi să iasă dintre cei născuţi ai lui şi locul sfânt era călcat şi fiii celor de neam străin erau la marginea cetăţii şi acolo era sălaşul neamurilor, şi s-a luat bucuria de la Iacov şi s-au sfârşit fluierul şi alăuta.
47. Şi s-au adunat şi au venit la Miţpa, în preajma Ierusalimului, că locul rugăciunii lui Israel mai înainte era la Miţpa.
48. Şi au postit în ziua aceea şi s-au îmbrăcat cu saci şi cenuşă au pus pe capetele lor şi şi-au rupt hainele.
49. Şi au deschis cărţile legii, în care neamurile căutau să găsească potriviri cu idolii lor.
50. Şi au adus hainele preoţeşti şi pârga şi zeciuielile şi au pus înainte pe nazireii cei care împliniseră zilele lor.
51. Şi au strigat cu glas mare la cer, zicând: Ce vom face acestora şi unde îi vom duce?
53. Şi iată neamurile s-au adunat asupra noastră ca să ne piardă pe noi; Tu ştii cele ce gândesc ei asupra noastră.
54. Cum vom putea sta împotriva lor, de nu ne vei ajuta Tu? Şi au trâmbiţat cu trâmbiţele şi au strigat cu glas mare.
55. Şi după aceasta a pus Iuda povăţuitori poporului peste mii şi peste sute şi peste cincizeci şi peste zece.
56. Şi a zis celor care zideau case şi celor care îşi logodiseră femei şi sădiseră vii şi celor fricoşi, să se întoarcă fiecare la casa lui, după lege.
57. Şi a purces oastea şi a tăbărât la miazăzi de Emaus.
58. Şi a zis Iuda: Încingeţi-vă şi vă faceţi fii tari şi fiţi gata pentru dimineaţă, ca să porniţi război împotriva neamurilor acestora care s-au adunat împotriva noastră, ca să ne piardă pe noi şi templul nostru.
59. Că mai bine este să murim în război, decât să vedem răutăţile aduse neamului nostru şi sfintelor.
60. Iar precum va fi voia în cer aşa să fie.

Capitolul 4 - Bătălia de la Emaus. Înfrângerea lui Lisias. Curăţirea templului şi sfinţirea noului jertfelnic. Sărbătoarea sfinţirii.

1. Şi a luat Gorgias cinci mii de pedestraşi şi o mie de călăreţi aleşi şi oastea a pornit noaptea,
2. Ca să năvălească asupra taberei Evreilor şi să-i lovească fără de veste. Şi paznicii din cetate îi erau călăuze.
3. Şi auzind Iuda, s-a sculat el şi cei puternici, ca să lovească oştirea regelui cea din Emaus.
4. Că încă era risipită oştirea din tabără.
5. Şi a venit Gorgias la tabăra Iudei noaptea şi pe nimeni n-a aflat şi i-a căutat în munţi, că zicea: fug aceştia de noi.
6. Şi odată cu ziua s-a ivit Iuda în câmp cu trei mii de bărbaţi, însă platoşe şi săbii n-aveau, precum le era voia.
7. Şi au văzut tabăra neamurilor tare şi înarmată şi călărime împrejurul ei şi aceştia învăţaţi la război.
8. Şi a zis Iuda bărbaţilor care erau cu el: "Nu vă temeţi de mulţimea lor şi de năvălirea lor nu vă înfricoşaţi.
9. Aduceţi-vă aminte cum au fost izbăviţi părinţii noştri la Marea Roşie, când i-a gonit Faraon cu putere multă.
10. Şi acum să strigăm la cer, că doar se va milostivi spre noi, îşi va aduce aminte de legătura părinţilor noştri şi va zdrobi oştirea aceasta astăzi înaintea noastră.
11. Şi vor cunoaşte toate neamurile că este mântuitor şi izbăvitor pentru Israel".
12. Şi au ridicat cei de alt neam ochii şi i-au văzut venind înainte şi au ieşit din tabără la război.
13. Şi au trâmbiţat cei care erau cu Iuda şi s-au lovit şi s-au surpat neamurile şi au fugit la câmp; iar cei din urmă toţi au căzut de sabie.
14. Şi i-au gonit până la Ghezer şi până la câmpiile Edomului şi ale Azotului şi ale Iamniei.
15. Şi au căzut din aceia ca la trei mii de bărbaţi.
16. Şi s-a întors Iuda şi oştirea lui după izgonirea lor.
17. Şi a zis către popor: Să nu râvniţi prăzile, că războiul este în preajma noastră şi Gorgias şi oştirea lui se află în munte aproape de noi;
18. Ci împotriviţi-vă acum cu tărie vrăjmaşilor noştri şi le faceţi război şi după aceea le veţi lua prăzile cu îndrăzneală.
19. Şi pe când grăia Iuda aceasta, s-a ivit o parte de oaste ieşind din munte.
20. Şi a văzut înfrângerea şi cum cei care erau cu Iuda au aprins tabăra, că fumul care se vedea arăta ce s-a făcut.
21. Şi văzând ei acestea, s-au înfricoşat foarte, şi văzând tabăra lui Iuda la câmp gata de război,
22. Au fugit toţi în ţara Filistenilor.

23. Şi s-a întors Iuda să prade tabăra; şi a luat aur mult şi argint şi iachint şi porfiră şi avuţie mare.
24. Şi întorcându-se, a lăudat şi a binecuvântat pe Dumnezeul cerului, că este bun, că în veac este mila Lui.
25. Şi s-a făcut mântuire lui Israel în ziua aceea.
26. Iar câţi au scăpat din cei de alt neam, mergând, au spus lui Lisias toate câte s-au întâmplat.
27. Iar el, auzind, s-a tulburat şi s-a mâhnit, că nu s-a făcut pentru Israel cele ce a voit el şi nu s-a întâmplat cele ce i-a poruncit regele.
28. Iar în anul viitor a gătit Lisias şaizeci de mii de pedestraşi aleşi şi cinci mii de călăreţi, ca să bată Ierusalimul.
29. Şi au venit în Edom şi au tăbărât la Betţur, şi a ieşit înaintea lor Iuda cu zece mii de bărbaţi.
30. Şi văzând tabăra lor tare, s-au rugat zicând: "Bine eşti cuvântat, Mântuitorul lui Israel, Cel care ai zdrobit pornirea celui puternic prin mâna robului Tău David şi ai dat tabăra Filistenilor în mâinile lui Ionatan, fiul lui Saul, şi a purtătorului de arme.
31. Închide tabăra aceasta în mâna poporului Tău Israel şi să se ruşineze cu pedestrimea şi cu călărimea lor.
32. Dă-le spaimă şi topeşte îndrăznirea puterii lor şi să tremure de zdrobirea lor.
33. Doboară-i cu sabia celor care Te iubesc şi să Te laude pe Tine cu cântări toţi cei care ştiu numele Tău!"
34. Şi s-au lovit unii cu alţii, şi au căzut din tabăra lui Lisias ca la vreo cinci mii de oameni sub ochii Iudeilor.
35. Şi văzând Lisias înfrângerea ce s-a făcut taberei sale şi îndrăznirea lui Iuda şi că sunt gata sau a trăi, sau a muri vitejeşte, s-a dus la Antiohia şi a adunat străini şi, înmulţind oştirea cea făcută, socotea iarăşi să vină în Iudeea.
36. Şi a zis Iuda şi fraţii lui: Iată-i nimiciţi pe vrăjmaşii noştri. Să ne suim să curăţăm sanctuarul şi să-l înnoim.
37. Şi s-a adunat toată oştirea şi s-a suit în muntele Sionului.
38. Şi a văzut locul sfânt pustiit, jertfelnicul pângărit, porţile arse şi în curţi răsărite tufe, ca într-o pădure sau ca într-un munte, şi locuinţele surpate.
39. Şi şi-au rupt hainele, s-au tânguit cu tânguire mare, şi-au pus cenuşă pe cap
40. Şi au căzut cu faţa la pământ şi au trâmbiţat cu trâmbiţele şi au strigat la cer.
41. Atunci a rânduit Iuda bărbaţi, ca să hărţuiască pe cei din cetate până ce va curăţi templul.
42. Şi a ales preoţi fără de prihană, credincioşi legii lui Dumnezeu.
43. Şi au curăţit sfintele şi au dus pietrele necurăţiei la loc necurat.
44. Şi s-au sfătuit pentru jertfelnicul arderii de tot cel pângărit, ce vor face cu el.
45. Şi le-a venit sfat bun, ca să-l strice, ca nu cumva să le fie spre ocară, că l-au pângărit neamurile; şi au stricat jertfelnicul.
46. Şi au dus pietrele în muntele templului, în loc bun, până va veni proorocul, Ga să răspundă pentru ele.

47. Şi au luat pietre întregi după lege şi au zidit un jertfelnic nou, ca şi cel mai dinainte.
48. Şi au zidit templul şi cele dinlăuntrul templului şi curţile.
49. Şi au făcut vase sfinte noi şi au băgat sfeşnicul şi jertfelnicul arderilor de tot şi al tămâierilor şi masa, în templul Domnului.
50. Şi au tămâiat pe jertfelnic şi au aprins lumânările cele de pe sfeşnic şi luminau în templul Domnului.
51. Şi au pus pe masă pâini şi au întins vălul catapetesmei şi au săvârşit toate lucrurile ce aveau de făcut.
52. Şi au mâncat dimineaţa în douăzeci şi cinci de zile ale lunii a noua, care este luna Chislev a anului o sută patruzeci şi opt.
53. Şi au adus jertfă după lege pe jertfelnicul arderilor de tot cel nou, pe care îl făcuseră.
54. Pe vremea şi în ziua în care l-au pângărit pe el neamurile, intru aceea s-a înnoit cu cântări şi cu alăute şi cu harpe şi cu chimvale.
55. Şi a căzut tot poporul cu faţa la pământ şi s-a închinat şi a binecuvântat pe Dumnezeul Cerului, Cel care i-a ajutat.
56. Şi au făcut înnoirea jertfelnicului în opt zile şi au adus arderi de tot cu veselie şi au jertfit jertfă de pace şi de laudă.
57. Şi au împodobit faţa templului Domnului cu cununi de aur şi cu paveze şi au înnoit porţile şi chiliile şi le-au pus uşi.
58. Şi s-a făcut veselie mare întru popor şi s-a şters ocara neamurilor.
59. Şi au rânduit Iuda şi fraţii lui şi toată adunarea lui Israel, ca să se ţină zilele înnoirii jertfelnicului în vremurile sale din an în an în opt zile, de la douăzeci şi cinci ale lunii Chislev, cu veselie şi cu bucurie.
60. Şi au zidit în vremea aceea muntele Sionului împrejur cu zid înalt şi cu turnuri tari, ca nu cumva neamurile să le calce, cum făcuseră mai înainte.
61. Şi au rânduit acolo oştire să-l păzească. Apoi au întărit cu pază cetatea Betţur, ca să aibă poporul întărire dinspre Edom.

Capitolul 5 - Alte biruinţe ale lui Iuda Macabeul: luptele din Idumeea, Beon, Amon, Galileea, Galaad, Iamnia, din nou în Idumeea şi împotriva Filistenilor.

1. Şi dacă au auzit neamurile din jur că s-a zidit jertfelnicul şi s-a înnoit sfinţenia ca şi mai înainte, s-au mâniat foarte,
2. Şi s-au sfătuit ca să piardă neamul lui Iacov, pe cei care erau între ei, şi au început a-i omorî şi a-i pierde.
3. Şi a pornit război Iuda împotriva fiilor lui Edom, în ţinutul Acrabatene, căci ei năvăleau mereu peste Israel; şi i-au bătut cumplit şi i-au strâmtorat şi le-au luat prăzi bogate.
4. Şi şi-a adus aminte de răutatea fiilor lui Beon, care erau poporului spre laţ şi spre piedică, păzind cu vicleşug drumurile.
5. Şi i-a închis în turnuri, a tăbărât asupra lor, i-a ucis şi a ars turnurile împreună cu toţi cei dinăuntru.
6. Şi a trecut la fiii lui Amon şi a aflat mână tare şi popor mult şi pe Timotei, povăţuitorul lor.
7. Şi a făcut împotriva lor războaie şi i-a înfrânt şi i-a bătut pe ei.
8. Şi a luat Iazerul şi locurile lui, şi s-a întors la Iuda.
9. Şi s-au adunat neamurile din Galaad împotriva Israeliţilor care locuiau în hotarele lor, ca să-i piardă dar ei au fugit în cetatea Datema.
10. Şi au trimis scrisori la Iuda şi la fraţii lui, zicând:
11. "Adunatu-s-au asupra noastră neamurile cele dimprejurul nostru, ca să ne piardă, şi se gătesc să vină şi să prindă cetatea în care am fugit şi Timotei este în fruntea taberii lor.
12. Acum dar, venind, scoate-ne din mâna lor, că mulţi au căzut dintre noi.
13. Şi toţi fraţii noştri, care erau în ţinutul Tubi, au fost omorâţi şi au dus în robie pe femeile lor şi pe fiii şi averea lor şi au pierdut acolo ca la o mie de bărbaţi".
14. Încă citindu-se scrisorile, alţi soli au venit din Galileea cu hainele rupte, spunând după cuvintele acestea,
15. Şi zicând că s-au adunat asupra lor de la Ptolemaida, de la Tir, de la Sidon şi toată Galileea celor de alt neam, ca să-i piardă.
16. Şi dacă a auzit Iuda şi poporul aceste cuvinte, s-a adunat mulţime mare să se sfătuiască ce vor face pentru aceşti fraţi în nevoie, pe care îi băteau aceia.
17. Şi a zis Iuda lui Simon, fratele său: "Alege-ţi oameni şi mergi şi scapă pe fraţii tăi cei din Galileea, iar eu şi Ionatan, fratele meu, vom merge în Galaad".
18. Şi a lăsat pe Iosif, fiul lui Zaharia, şi pe Azaria, căpetenia poporului, cu cealaltă oştire în Iuda spre pază.
19. Şi le-a poruncit, zicând: Fiţi mai mari peste poporul acesta şi nu porniţi cu război asupra neamurilor, până ne vom întoarce.
20. Şi s-au împărţit: Lui Simon, bărbaţi trei mii, ca să meargă în Galileea; iar lui Iuda, bărbaţi opt mii, ca să meargă în Galaad.

21. Şi mergând Simon în Galileea a făcut războaie multe împotriva neamurilor şi, zdrobind neamurile înaintea lui, le-a urmărit până la poarta Ptolemaidei.
22. Şi au căzut din neamuri ca la vreo trei mii de oameni şi le-au luat pradă bogată.
23. Şi i-au luat din Galileea şi din Arbata cu femeile şi cu pruncii lor şi cu toate câte aveau şi i-au dus în Iudeea cu veselie mare.
24. Şi Iuda Macabeul şi Ionatan, fratele lui, au trecut Iordanul şi au mers cale de trei zile în pustiu.
25. Şi au dat peste Nabateeni, care, venind înaintea lor cu pace, le-au povestit toate câte li s-au întâmplat fraţilor lor în Galaad,
26. Şi că mulţi dintre ei sunt prinşi în Bosra şi în Beter, în Alema, Casfon, Mached şi Carnaim; toate acestea sunt cetăţi tari şi mari.
27. Şi în celelalte cetăţi ale Galaadului sunt închişi, şi pentru mâine s-au pregătit să năvălească asupra cetăţilor şi să le ia şi pe toţi să-i piardă într-o zi.
28. Şi a întors Iuda şi oastea lui calea spre pustiu la Bosra, fără de veste, şi a luat cetatea şi a omorât toată partea bărbătească cu ascuţişul sabiei şi i-a luat toate prăzile şi au ars-o cu foc.
29. Şi s-au sculat de acolo noaptea şi au mers drept asupra cetăţii Datema.
30. Şi dacă s-a făcut ziuă, ridicându-şi ochii, iată popor mult, nenumărat, ridica scări şi unelte, ca să ia cetatea şi aducea război asupra lor.
31. Şi văzând Iuda că s-a început războiul şi strigarea cetăţii s-a suit până la cer cu trâmbiţe şi cu glas mare, a zis bărbaţilor puterii:
32. Faceţi război astăzi pentru fraţii voştri!
33. Şi au ieşit cu trei rânduri în spatele lor şi au trâmbiţat cu trâmbiţele şi au strigat cu rugăciuni.
34. Şi a cunoscut tabăra lui Timotei că Macabeu este, şi a fugit de la el, şi i-a bătut cu luptă mare şi au căzut dintre ei în ziua aceea ca la vreo opt mii de bărbaţi.
35. Şi abătându-se Iuda la Miţpa, a făcut război asupra ei şi a luat-o şi a omorât toată partea bărbătească într-însa, i-a luat prăzile şi a ars-o cu foc.
36. De acolo purcezând, a luat Casfonul, Machedul, Beterul şi celelalte cetăţi ale Galaadului.
37. Şi după întâmplările acestea, a adunat Timotei altă oaste şi a tăbărât în faţa Rafonului, dincolo de pârâu.
38. Şi a trimis Iuda să iscodească tabăra, iar aceştia i-au spus lui, zicând: "Adunatu-s-au la ei toate neamurile cele dimprejurul nostru, putere multă foarte.
39. Şi pe Arabi i-a tocmit spre ajutorul lor şi sunt tăbărâţi dincolo de pârâu, gata să vină asupra ta cu război; şi a mers Iuda întru întâmpinarea lor.
40. Şi a zis Timotei căpeteniilor oştirilor sale: "Când se va apropia Iuda şi tabăra lui la pârâul cel cu apă, de va trece la noi el mai înainte, nu vom putea sta înaintea lui, că va fi mai tare decât noi;
41. Iar de se va spăimânta şi va tăbărî dincolo de pârâu, să trecem la el şi vom fi mai tari".

42. Dacă s-a apropiat Iuda la pârâul cel cu apă, a pus pe căpeteniile oastei la pârâu şi le-a poruncit zicând: "Să nu lăsaţi pe nimeni să se oprească aici, ci să vină toţi la război".
43. Şi mergând asupra lor, a trecut cel dintâi dincolo şi tot poporul lui după el; au fost înfrânte toate neamurile şi, lepădând armele, au fugit la capiştea din Carnaim.
44. Şi a luat cetatea şi capiştea, au ars-o cu foc împreună cu toţi cei care erau în ea, şi a fost înfrânt Carnaimul şi n-a mai putut să mai stea înaintea lui Iuda.
45. Şi a adunat Iuda pe tot Israelul, pe cei care erau în Galaad, de la cel mic până la cel mare, şi pe femeile şi fiii lor şi averea lor, tabără mare foarte, ca să vină în pământul lui Iuda.
46. Şi a venit până la Efron, şi aceasta este cetate mare şi la intrarea ei foarte tare; nu se putea abate de la ea de-a dreapta sau de-a stânga, ci trebuia să meargă prin mijlocul ei.
47. Şi i-au închis afară cei din cetate.
48. Şi au astupat porţile cu pietre.
49. Şi a trimis la ei Iuda cuvinte de pace, zicând:
50. "Trece-vom prin pământul tău, ca să ne ducem în pământul nostru, şi nimeni nu vă va face rău, numai cu picioarele vom trece", şi n-au vrut să-i deschidă.
51. Şi a poruncit Iuda să strige în tabără, ca să tabere fiecare în care loc este; şi au tăbărât ostaşii, şi au făcut război cetăţii toată ziua aceea şi toată noaptea, şi a căzut cetatea în mâinile lui.
52. Şi a pierdut toată partea bărbătească cu ascuţişul sabiei, şi a luat prăzile ei, şi a trecut prin cetate pe deasupra celor omorâţi, şi a trecut Iordanul la câmpul cel mare dinspre Betşean.
53. Şi Iuda aduna pe cei mai de pe urmă şi mângâia poporul pe tot drumul, până ce a venit în pământul Iudei.
54. Şi s-a suit în muntele Sionului cu veselie şi cu bucurie şi au adus arderi de tot, căci n-a căzut dintre ei nimeni până ce s-a întors cu pace.
55. Iar în zilele în care erau Iuda şi Ionatan în Galaad, şi Simon, fratele lui, în Galileea în faţa Ptolemaidei,
56. Au auzit Iosif, fiul lui Zaharia, şi Azaria, mai-marii oştirilor, despre vitejiile şi despre războiul care s-a făcut, şi au zis:
57. "Să ne facem şi noi faimă şi să mergem să ne războim cu neamurile dimprejurul nostru".
58. Şi au poruncit celor din oştire, care erau cu ei, şi au mers asupra Iamniei.
59. Şi au ieşit Gorgias din cetate şi bărbaţii lui înaintea lor la război.
60. Şi au fost înfrânţi Iosif şi Azaria şi alungaţi până la hotarele Iudei şi au căzut în ziua aceea din poporul lui Israel ca vreo două mii de bărbaţi şi s-a făcut înfrângere mare în Israel,
61. Pentru că n-au ascultat de Iuda şi de fraţii lui, gândind să facă vitejie.
62. Iar aceştia nu erau din seminţia bărbaţilor acelor prin ale căror mâini s-a făcut mântuire lui Israel.

63. Iar Iuda şi fraţii lui s-au mărit înaintea a tot Israelul şi a tuturor neamurilor, unde se auzea numele lor,
64. Încât mulţi se adunau la ei lăudându-i.
65. Şi a ieşit Iuda şi fraţii lui, ca să bată pe fiii lui Edom în pământul de către miazăzi, şi au bătut pe Hebron şi fratele lui şi au stricat tăria lui, şi turnurile lui i le-au ars.
66. Şi s-au sculat să meargă în pământul celor de alt neam şi au trecut prin Samaria.
67. În ziua aceea au căzut preoţii cetăţilor, vrând să facă bărbăţie şi ieşind la război fără de sfat.
68. Şi s-a abătut Iuda la Azot, pământul celor de alt neam, şi a surpat capiştile lor, şi idolii cei ciopliţi i-a ars cu foc şi a luat prăzile cetăţilor şi s-a întors în Iudeea.

Capitolul 6 - Nefericitul sfârşit al lui Antioh Epifan. Antioh al V-lea Eupator în Iudeea. Bătălia de la Bet-Zaharia. Moartea lui Eleazar. Cucerirea Betţurului şi împresurarea templului. Regele le acordă Iudeilor libertatea religioasă.

1. Iar regele Antioh, umblând prin ţările cele de sus, a auzit că este în Elimaida Persiei o cetate mărită cu avuţie, cu argint şi cu aur,
2. Şi templul din ea bogat foarte, şi că acolo sunt acoperăminte de aur şi zale şi arme, pe care le-a lăsat acolo Alexandru, fiul lui Filip, regele Macedonenilor, care a stăpânit întâi între Elini.
4. Şi s-au sculat asupra lui cu război, şi a fugit şi s-a dus de acolo cu întristare mare, întorcându-se în Babilon.
5. Şi a venit un oarecare în Persia care i-a spus că au fost înfrânte taberele care s-au dus în ţara lui Iuda,
6. Că a mers Lisias cu putere tare întâi, şi a fost înfrânt de către ei, şi ei s-au întărit cu arme şi cu putere şi cu prăzi multe, pe care le-au luat din taberele pe care le-au nimicit,
7. Şi că au stricat urâciunea care a fost zidită deasupra jertfelnicului în Ierusalim, şi templul, ca şi mai înainte, l-au înconjurat cu ziduri înalte, precum şi Betţura, cetatea sa.
8. Şi auzind regele cuvintele acestea, s-a înspăimântat şi s-a îmbolnăvit de întristare, căci nu i s-a făcut precum gândea.
9. Şi a fost acolo zile multe, pentru că a stăruit într-însul mâhnirea şi a gândit că va muri.
10. Şi a chemat pe toţi prietenii săi şi a zis către ei: Luatu-s-a somnul de la ochii mei şi mâhnirea mi-a zdruncinat inima.
11. Şi am zis în inima mea: La ce necaz am ajuns şi în ce tulburare mă aflu? Eu care eram bun şi iubit întru stăpânirea mea;
12. Iar acum îmi aduc aminte de răutăţile pe care le-am făcut la Ierusalim, luând toate vasele cele de aur şi cele de argint, care erau în el şi am trimis ca să piardă fără de pricină pe cei care locuiesc în Iuda.
13. Cunosc eu că pentru acelea m-au aflat pe mine răutăţile acestea, şi iată că pier de mare mâhnire în pământ străin.
14. Şi a chemat pe Filip, care era unul dintre prietenii săi, şi l-a pus peste toată stăpânirea sa,
15. Şi i-a dat lui stema şi veşmântul său şi inelul, ca să aducă pe Antioh, fiul său, şi să-l crească pentru domnie.
16. Şi a murit acolo regele Antioh în anul o sută patruzeci şi nouă.
17. Şi a aflat Lisias că a murit regele şi a pus pe Antioh, feciorul lui, rege în locul lui, pe care de tânăr l-a crescut şi l-a numit cu numele Eupator.
18. Iar oastea din cetate ţinea încercuit pe Israel împrejurul templului şi căuta mereu să-i facă neajunsuri, iar pentru păgâni să le fie sprijin.
19. Şi a gândit Iuda să o piardă şi a adunat tot poporul ca să o înconjoare.

20. Şi s-au adunat împreună, şi i-au înconjurat în anul o sută cincizeci, şi au făcut asupra lor întărituri de împresurare de maşini de război.
21. Şi ieşind unii dintre ei din împresurare, s-au lipit lângă aceştia o seamă din cei necredincioşi din Israel şi au mers la rege şi i-au zis:
22. Până când nu vei face judecată şi nu vei răzbuna pe fraţii noştri?
23. Nouă ne-a plăcut a sluji tatălui tău şi a umbla întru poruncile lui şi a asculta de poruncile lui.
24. Din această pricină fiii poporului nostru au ajuns să ne fie duşmani. Şi oriunde afla pe cineva dintre noi, îl omora şi moştenirile noastre le jefuia.
25. Şi nu numai peste noi a întins mâna, ci şi peste toate hotarele lor.
26. Şi iată au tăbărât astăzi asupra întăriturii în Ierusalim ca să o ia; iar templul şi Betţurul le-au întărit.
27. Şi de nu vei apuca mai înainte degrabă, mai mari decât acestea vor face şi nu-i vei mai putea birui.
28. Şi auzind regele s-a mâniat şi a adunat pe toţi prietenii săi, căpeteniile puterii sale, şi pe cei care erau peste călărime.
29. Şi de la alţi regi şi de la ostroavele mărilor au venit la el oştiri plătite.
30. Şi a fost numărul puterii lui o sută de mii de pedeştri, douăzeci de mii de călăreţi şi treizeci şi doi de elefanţi învăţaţi la război.
31. Şi au venit prin Edom, au tăbărât la Betţur, au făcut război în multe zile şi au făcut maşini de război; dar cei împresuraţi au ieşit şi le-au ars pe ele cu foc, războindu-se cu bărbăţie.
32. Şi s-a sculat Iuda din cetate şi a tăbărât la Bet-Zaharia în preajma taberei regelui.
33. Şi sculându-se regele de dimineaţă, a ridicat tabăra, a pornit spre calea Bet-Zahariei, s-au împărţit oştirile la război şi au trâmbiţat cu trâmbiţele.
34. Şi elefanţilor le-au dat sânge de strugure şi de mure, ca să-i întărâte la război.
35. Şi au împărţit animalele în rânduri şi au pus lângă fiecare elefant o mie de bărbaţi înzăuaţi cu lanţuri şi coifuri de aramă peste capetele lor şi cinci sute de călăreţi aleşi erau rânduiţi la fiecare fiară.
36. Aceştia întovărăşeau fiara din capul locului, şi oriunde era fiara erau şi ei, şi oriunde mergea, mergeau cu ea şi nu se despărţeau de ea.
37. Şi turnuri tari de lemn erau pe elefanţi şi-i acoperea pe fiecare, turnurile fiind întărite cu chingi şi la fiecare turn erau treizeci şi doi de bărbaţi, care se războiau de sus, afară de călăuza elefantului.
38. Şi călărimea au aşezat-o de o parte şi de alta a taberei, ca să tulbure pe duşman şi să ocrotească laturile.
39. Şi când strălucea soarele peste scuturile cele de aur, sclipeau munţii de ele şi străluceau ca nişte făclii aprinse.
40. Şi s-a întins o parte din tabăra regelui peste munţii cei înalţi, iar alta peste locurile cele de jos, şi mergeau cu pază şi cu rânduială.

41. Şi se cutremurau toţi cei care auzeau glasul mulţimii lor şi păşirea mulţimii şi lovirea armelor, că era tabără mare şi puternică.
42. Şi s-a apropiat Iuda şi tabăra lui la război şi au căzut din tabăra regelui şase sute de bărbaţi.
43. Şi a văzut Eleazar Avaran animalul înzăuat cu zaua regească, şi era mai înalt decât toţi elefanţii, şi i s-a părut că pe acela este regele.
44. Şi s-a dat pe sine, ca să mântuiască pe poporul său şi să-şi câştige nume veşnic.
45. Şi alergând la ea cu îndrăzneală în mijlocul rândului, el omora de-a dreapta şi de-a stânga, şi se dădeau în lături din faţa lui, încoace şi încolo.
46. Şi a intrat sub elefant, i-a vârât sabia în pântece şi l-a omorât, şi elefantul a căzut pe pământ deasupra lui şi Eleazar a murit.
47. Şi văzând Iudeii puterea regelui şi năvălirea oştilor, au dat înapoi din faţa lor.
48. Iar cei din tabăra regelui s-au suit asupra lor la Ierusalim, şi a tăbărât regele în Iuda şi la muntele Sionului.
49. Şi regele a făcut pace cu cei din Betţur şi au ieşit din cetate, că nu aveau acolo hrană, ca să se închidă în ea, că era an de odihnă în pământul acela.
50. Şi a luat regele Betţurul şi a pus acolo pază, ca să-l păzească.
51. Şi a tăbărât asupra templului zile multe, a făcut acolo turnuri de împresurare, maşini şi aruncătoare de foc şi aruncătoare de pietre şi scorpioane, ca să arunce săgeţi, şi praştii.
52. Şi au făcut şi cei împresuraţi maşini împotriva maşinilor lor şi a ţinut războiul zile multe.
53. Şi bucate nu erau în vase, pentru că era anul al şaptelea, şi cei care au scăpat în Iuda de la neamuri au mâncat rămăşiţa pusă la păstrare.
54. Şi au rămas în locul sfânt bărbaţi puţini, că i-a biruit pe ei foamea, şi s-a risipit fiecare la locul său.
55. Când a auzit Lisias că Filip - pe care l-a pus regele Antioh încă fiind el în viaţă să crească pe Antioh, fiul lui, ca să-l facă rege,
56. S-a întors din Persia şi din Media, el şi oştirile regelui cele ce au fost cu el, şi că încearcă să ia stăpânirea,
57. Atunci el s-a grăbit ca să se ducă din cetate şi să zică regelui şi căpeteniilor oastei şi către bărbaţi: "Ne împuţinăm în toate zilele, hrană avem puţină, iar locul unde suntem tăbărâţi este tare şi sunt asupra noastră grijile regatului.
58. Acum dar să întindem mâna oamenilor acestora şi să facem pace cu ei şi cu tot neamul lor.
59. Şi să le îngăduim să umble după legile lor ca şi mai înainte, că pentru legiuirile lor, pe care le-am risipit, s-au mâniat şi au făcut toate acestea".
60. Şi a plăcut cuvântul înaintea regelui şi a căpeteniilor şi a trimis la ei să facă pace, şi ei au primit.
61. Şi li s-au jurat lor regele şi căpeteniile pentru acestea şi au ieşit din cetate.

62. Şi a intrat regele în muntele Sionului şi a văzut tăria locului, a călcat jurământul făcut şi a poruncit, şi a surpat zidul împrejur.
63. Şi s-a sculat degrabă şi s-a întors la Antiohia, a aflat pe Filip stăpânind cetatea, a făcut război împotriva lui şi a luat cetatea cu sila.

Capitolul 7 - Demetru I cucereşte coroana. Lupta lui Bacchide. Uneltirile marelui preot Alchim. Nicanor, ameninţările asupra templului, înfrângerea şi moartea lui.

1. În anul o sută cincizeci şi unu a fugit Dimitrie, fiul lui Seleuc, din Roma, şi a venit cu oameni puţini la o cetate de lângă mare şi a domnit acolo.
2. Şi după ce a venit în casa domniei părinţilor săi, a prins oştirea, pe Antioh şi pe Lisias, ca să-i ducă la el.
3. Şi când i s-a dat de ştire, el a zis: "Nu-mi arătaţi feţele lor".
4. Şi i-au omorât pe ei oştirile, şi a şezut Dimitrie în scaunul regatului lui.
5. Şi au venit la el toţi bărbaţii cei fără de lege, şi necredincioşii din Israel şi Alchimos, conducătorul lor, care voia să fie arhiereu.
6. Şi au pârât pe popor către rege, zicând: "Pierdut-au Iuda şi fraţii lui pe toţi prietenii tăi, şi pe noi ne-au risipit din pământul nostru.
7. Acum, dar, trimite un om credincios, ca, mergând, să vadă toată pieirea aceasta, pe care au făcut-o nouă şi ţării regelui, şi să-i pedepsească pe ei şi pe toţi cei care le ajută lor".
8. Şi a ales regele pe Bacchide, prietenul său, care stăpânea dincolo de râu, mare dregător al domniei şi credincios regelui.
9. Şi l-a trimis pe el şi pe Alchimos nelegiuitul, pe care l-a făcut arhiereu, şi i-a poruncit lui să se răzbune asupra fiilor lui Israel.
10. Şi au purces şi au venit cu putere multă în ţara lui Iuda şi au trimis cu vicleşug soli lui Iuda şi fraţilor lui cu cuvinte de pace.
11. Dar ei n-au crezut cuvintele lor, pentru că au văzut că veniseră cu putere multă.
12. Şi s-a adunat la Alchimos şi la Bacchide adunare de cărturari, să caute cele drepte.
13. Şi Asideii erau întâi între fiii lui Israel şi cereau de la ei pace.
14. Că ziceau: "Un preot din seminţia lui Aaron a venit cu oştirile şi nu ne va face strâmbătate".
15. Şi el a grăit către ei cuvinte de pace şi li s-a jurat, zicând: "Nu vom face rău vouă şi prietenilor voştri".
16. Şi ei au crezut lui, însă aceia au prins şaizeci de bărbaţi şi i-au omorât într-o zi, după cuvintele scrise:
17. "Trupurile cuvioşilor Tăi şi sângele lor l-au vărsat împrejurul Ierusalimului şi nu era cine să-i îngroape".
18. Şi a căzut frica şi cutremurul peste tot poporul şi ziceau: "Că nu este la ei adevăr şi judecată, că au călcat legătura şi jurământul făcut".
19. Şi a plecat Bacchide de la Ierusalim şi a tăbărât la Betzet şi a trimis ca să prindă pe cei care fugiseră din ceata lui, precum şi o seamă din popor, pe care, după ce i-a omorât i-a aruncat într-o fântână.
20. Şi a încredinţat ţara lui Alchimos şi a lăsat cu el oştire multă să-i ajute şi s-a dus Bacchide la rege.

21. Şi s-a nevoit Alchimos ca să pună mâna pe arhierie.
22. Şi s-au adunat la el toţi cei care tulburau poporul său şi au biruit ţara lui Iuda şi au pricinuit necaz mare lui Israel.
23. Şi a văzut toată răutatea pe care au făcut-o Alchimos şi cei care erau cu el între fiii lui Israel, mai mult decât neamurile.
24. Şi a ieşit la toate hotarele Iudeii împrejur şi a pus pedepse asupra bărbaţilor care au mers de bună voie cu Alchimos şi i-a oprit a merge în ţară.
25. Iar dacă a văzut Alchimos că s-a întărit Iuda şi cei care erau cu el, a cunoscut că nu le va putea sta împotrivă şi, întorcându-se la rege, i-a pârât de cele mai rele fapte.
26. Şi a trimis regele pe Nicanor, una din cele mai de seamă căpetenii ale lui, care avea ură şi vrăjmăşie asupra lui Israel, şi i-a poruncit să piardă poporul.
27. Şi a venit Nicanor în Ierusalim cu oştire multă şi a trimis la Iuda şi la fraţii lui cu vicleşug cuvinte de pace, zicând:
28. "Să nu fie vrajbă între noi şi voi; eu voi veni cu oameni puţini să văd feţele voastre cu pace".
29. Şi a venit la Iuda şi s-au sărutat unii cu alţii cu pace, iar vrăjmaşii erau gata să răpească pe Iuda.
30. Şi a cunoscut Iuda că a venit asupra lui cu vicleşug, s-a temut de el şi n-a voit să mai vadă faţa lui.
31. Şi a cunoscut Nicanor că s-a descoperit planul lui şi a ieşit în întâmpinarea lui Iuda, înspre Cafarsalam, la război.
32. Şi au căzut din cei care erau cu Nicanor ca la vreo cinci sute de bărbaţi, iar ceilalţi au fugit în cetatea lui David.
33. Şi după întâmplările acestea, s-a suit Nicanor în muntele Sionului şi au ieşit unii dintre preoţii din locul sfânt şi dintre bătrânii poporului să se închine lui cu pace şi să-i arate arderea de tot, care se aduce pentru rege.
34. Iar el i-a batjocorit şi i-a ocărit, grăind cu trufie.
35. Şi s-a jurat cu mânie, zicând: "De nu mi se va da Iuda şi tabăra lui în mâinile mele acum, când mă voi întoarce biruitor, voi arde templul acesta!" Şi a ieşit cu mânie mare.
36. Şi au intrat preoţii şi stând în faţa altarului şi a templului Domnului, au plâns zicând:
37. "Tu, Doamne, ai ales acest templu să se cheme numele Tău în el, să fie locaş de rugăciune şi de cerere pentru poporul Tău.
38. Adu pedeapsă asupra omului acestuia şi asupra taberei lui şi să cadă în sabie; adu-Ţi aminte de hulele lor şi nu-i suferi pe ei".
39. Şi a ieşit Nicanor din Ierusalim şi a tăbărât la Bethoron şi l-a întâmpinat pe el încă o armată siriană.
40. Iar Iuda a tăbărât în Adasa cu trei mii de bărbaţi şi s-a rugat Iuda, zicând;
41. "Când au hulit solii cei trimişi de regele Asirienilor, a ieşit îngerul Tău, Doamne, şi a bătut dintre ei o sută optzeci şi cinci de mii.

42. Aşa zdrobeşte oastea aceasta înaintea noastră astăzi, ca să cunoască şi ceilalţi că a hulit templul Tău. Judecă-l după răutatea lui".
43. Şi s-au lovit taberele la război în treisprezece ale lunii Adar şi a fost înfrântă tabăra lui Nicanor şi întâi el a căzut în război.
44. Şi dacă a văzut tabăra lui că Nicanor a căzut, lepădând armele sale, a fugit.
45. Şi i-au gonit cale de o zi de la Adasa până unde vine Ghezer şi au trâmbiţat după ei neîncetat cu trâmbiţele.
46. Şi au ieşit din toate satele Iudeii de primprejur şi i-au înconjurat. Şi s-au încăierat unii cu alţii şi au căzut toţi vrăjmaşii şi n-a rămas dintre ei nici unul.
47. Şi au luat prăzi bogate, iar capul lui Nicanor şi dreapta lui pe care o ridicase cu trufie, le-au adus şi le-au spânzurat la Ierusalim.
48. Şi s-a bucurat poporul şi a petrecut în ziua aceea cu veselie mare.
49. Şi au rânduit ca în tot anul să se ţină ziua aceasta a treisprezecea a lui Adar.
50. Şi a avut pace Iuda puţine zile.

Capitolul 8 - Lauda Romanilor şi înţelegerea Iudeilor cu aceştia.

1. Şi a auzit Iuda de numele Romanilor, că sunt puternici şi sunt voitori de bine tuturor celor care se lipesc de ei şi cu toţi care vin la ei fac prietenie şi că sunt tari şi puternici.
2. Şi i s-a spus lui războaiele lor şi vitejiile pe care le-au făcut asupra Galatenilor şi cum i-au biruit şi i-au adus sub dajdie.
3. Şi câte au făcut în ţara Spaniei şi au pus mâna pe zăcămintele de argint şi de aur de acolo.
4. Şi cu toate că această ţară este departe, ei au pus stăpânire pe ea prin cumineţenia şi răbdarea lor; şi pe regii care au venit împotriva lor de la marginea pământului, i-au zdrobit şi i-au bătut cu înfrângere mare; şi ceilalţi le dau bir pe fiecare an.
5. Şi pe Filip şi Perseu, regele Chitenilor şi pe cei care s-au sculat împotriva lor i-au zdrobit cu războiul şi i-au biruit.
6. Şi Antioh cel Mare, regele Asiei, care a mers împotriva lor la război, având o sută douăzeci de elefanţi şi călărime şi care de război şi putere multă foarte, a fost biruit de ei.
7. Şi pe el l-au prins viu şi au făcut legătură cu ei, ca şi el şi cei care vor domni după el să le dea bir mare şi ostatici şi pământ zălog,
8. Adică ţara Indiei şi Media şi Lidia şi altele din cele mai bune ţinuturi ale lor, pe care, luându-le de la el, le-a dat regelui Eumene.
9. Şi că cei din Elada s-au sfătuit să meargă şi să-i piardă şi Romanii au aflat cuvântul acesta,
10. Şi au trimis împotriva lor pe o căpetenie şi a pornit război împotriva lor şi au căzut dintre ei răniţi mulţi şi pe mulţi au robit, pe femeile şi pe fiii lor, şi i-au prădat şi le-au stăpânit pământul şi au stricat cetăţile lor, şi i-au jefuit şi i-au robit până în ziua aceea.
11. Şi pe celelalte regate şi ţinuturi, care li s-au împotrivit, le-au stricat şi le-au robit.
12. Iar cu prietenii lor şi cu cei care se unesc cu ei, au păzit prietenia şi au biruit stăpânirile cele de aproape şi cele de departe şi câţi au auzit de numele lor s-au temut de ei.
13. Cei pe care vor să-i ajute şi să-i facă să stăpânească, stăpânesc, şi pe care vor, îi lipsesc de stăpânire; şi s-au înălţat foarte;
14. Şi cu toate acestea la ei nimeni n-a pus stemă şi nu s-a îmbrăcat cu porfiră ca să se mărească întru ea.
15. Şi şi-au făcut senat şi în toate zilele se sfătuiesc trei sute şi douăzeci de senatori asupra treburilor poporului, ca bine să le îngrijească.
16. Şi-şi încredinţează stăpânirea lor unui om într-un an, care stăpâneşte tot pământul lor şi toţi ascultă de unul şi nu este vrăjmăşie, nici râvnire între ei.
17. Iuda a ales pe Evpolemos, feciorul lui Ioan al lui Acos şi pe Iason, feciorul lui Eleazar şi i-a trimis la Roma ca să încheie cu ei prietenie şi alianţă.

18. Şi ca să ridice de la ei jugul, că ei vedeau că stăpânirea Grecilor ameninţă pe Israel cu robie.
19. Şi au mers la Roma, iar calea era foarte lungă şi au intrat în senatul lor şi au grăit, zicând:
20. Iuda Macabeul şi fraţii lui şi mulţimea Iudeilor ne-au trimis la voi ca să aşezăm legătură şi pace şi să ne înscrieţi între tovarăşii şi prietenii voştri.
21. Şi a plăcut cuvântul înaintea lor.
22. Şi aceasta este copia cărţii pe care au scris-o pe table de aramă şi au trimis-o la Ierusalim, să fie acolo la ei pomenire de pace şi de alianţă.
23. Bine să fie Romanilor şi neamului Iudeilor, pe mare şi pe uscat în veac şi sabia şi vrăjmaşul departe să fie de la ei.
24. Iar de se va întâmpla război asupra Romei mai întâi sau asupra oricăruia din aliaţii lor întru toată stăpânirea lor,
25. Neamul Iudeilor să ajute cu inimă plină, pe cât le vor îngădui împrejurările.
26. Vrăjmaşilor să nu le dea nici bucate, nici arme, nici argint, nici corăbii. Aceasta este voinţa Romei, iar Iudeii vor păzi aceste îndatoriri fără să primească nimic.
27. Şi asemenea de se va întâmpla mai înainte Iudeilor război, vor ajuta Romanii din suflet, pe cât le vor îngădui împrejurările.
28. Şi vrăjmaşilor nu le vor da grâne, arme, argint, corăbii; aşa hotărăsc Romanii şi vor păzi aceste îndatoriri cu bună credinţă.
29. Pe cuvintele acestea au aşezat Romanii legământ cu poporul Iudeilor.
30. Iar după cuvintele acestea de vor avea aceştia sau aceia să adauge sau să scadă ceva, vor face după cum se vor înţelege şi ce vor adăuga sau ce vor scădea, întărit va fi.
31. Şi pentru răutăţile pe care li le face regele Dimitrie, i-am scris lui, zicând: Pentru ce ai îngreuiat jugul tău peste prietenii şi aliaţii Iudeii
32. Deci, de se vor mai plânge înaintea noastră de tine, le vom face dreptate şi vom porni război împotriva ta şi pe mare şi pe uscat.

Capitolul 9 - Bătălia de la Bereea şi moartea lui Iuda Macabeul. Ionatan, urmaşul lui Iuda. Primele porniri împotriva lui Bacchide. Bătălia de la Iordan. Bacchide se întăreşte în Iudeea. Moartea lui Alchim. Bacchide caută înţelegere cu Ionatan.

1. Şi a auzit Dimitrie că a căzut Nicanor şi oştirea lui în război şi a trimis a doua oară pe Bacchide şi pe Alchimos în Iudeea în fruntea aripii drepte a oştirii.
2. Şi au mers pe calea cea dinspre Galileea şi au poposit cu tabăra la Mesalot, în Arbel, pe care l-au cuprins şi au omorât mulţi locuitori.
3. Şi în luna întâi în anul o sută cincizeci şi doi, au tăbărât asupra Ierusalimului.
4. şi s-au sculat şi au mers la Bereea cu douăzeci de mii de pedestraşi şi două mii de călăreţi.
5. Şi Iuda avea tabăra în Eleasa, cu trei mii de bărbaţi aleşi.
6. Şi a văzut mulţimea oştirilor şi s-a temut foarte şi mulţi au fugit din tabără şi n-au rămas dintr-înşii decât opt sute de bărbaţi.
7. Văzând Iuda că s-a risipit tabăra lui şi războiul îl grăbea, se sfărâma cu inima, căci nu avea vreme să-i strângă pe fugari şi a slăbit.
8. Atunci a zis celor rămaşi: "Să ne sculăm şi să ne suim asupra potrivnicilor noştri, poate îi vom putea bate pe ei".
9. Şi l-au întors, zicând: "Nu vom putea, ci numai să ne mântuim sufletele noastre acum; întoarce-te, că fraţii noştri s-au risipit şi noi să ne batem cu aceştia aşa puţini fiind?"
10. Şi a zis Iuda: "Departe de mine să fac lucrul acesta şi să fug de ei, că de s-a apropiat vremea noastră, să murim vitejeşte pentru fraţii noştri, să nu lăsăm hulă măririi noastre".
11. Şi au mers oştirile de unde aveau tabăra; s-a împărţit călărimea în două părţi iar prăştiaşii şi arcaşii mergeau înaintea oştirii, fiindcă erau cei mai de frunte războinici, fiind toţi tari.
12. Şi Bacchide era în aripa dreaptă şi s-au apropiat oştirile din amândouă părţile şi strigau cu trâmbiţele.
13. Şi au trâmbiţat şi ostaşii lui Iuda cu trâmbiţele şi s-a cutremurat pământul de glasul taberelor şi s-a făcut război de dimineaţă până seara.
14. Şi a văzut Iuda că Bacchide şi tăria taberei este de-a dreapta şi au venit la el toţi cei tari de inimă.
15. Şi au zdrobit aripa dreaptă şi i-au urmărit până la măgura Azotului.
16. Iar cei din aripa stângă au văzut că s-a zdrobit aripa dreaptă şi s-au întors după Iuda şi după cei care erau cu el prin spate.
17. Şi s-a îngreuiat războiul şi au căzut mulţi răniţi şi din aceştia şi din aceia.
18. Şi Iuda a căzut şi ceilalţi au fugit.
19. Şi au ridicat Ionatan şi Simon pe Iuda, fratele lor, şi l-au îngropat în mormântul părinţilor lui în Modein.
20. Şi l-a plâns şi I-a jelit tot Israelul cu plângere mare, în multe zile şi a zis:
21. Cum a căzut cel tare, care a izbăvit pe Israel?

22. Iar celelalte cuvinte ale lui Iuda şi războaiele şi vitejiile pe care le-a făcut şi măreţia faptelor lui nu s-au scris, pentru că erau foarte multe.
23. Şi după moartea lui Iuda, s-au arătat cei fără de lege în hotarele lui Israel şi au răsărit toţi cei care lucrau nedreptate.
24. În zilele acelea a fost foamete mare şi de bunăvoie s-a dat ţara împreună cu ei.
25. Şi a ales Bacchide pe oamenii cei nelegiuiţi şi i-a pus conducătorii ţării.
26. Aceştia urmăreau şi căutau pe prietenii lui Iuda şi-i aduceau la Bacchide şi se răzbunau pe ei şi-i batjocoreau.
27. Şi s-a făcut mare necaz în Israel, cum nu s-a făcut din ziua de când nu se mai arătase prooroc între ei.
28. Şi s-au adunat toţi prietenii lui Iuda şi au zis lui Ionatan:
29. De când a murit fratele tău Iuda, nu este om asemenea lui, să iasă asupra vrăjmaşilor şi asupra lui Bacchide, asupra celor care pizmuiesc neamul nostru.
30. Acum dar pe tine te-am ales astăzi, ca să ne fii căpetenie în locul lui şi povăţuitor, ca să duci războiul nostru.
31. Şi a primit Ionatan în vremea aceea povăţuirea şi s-a sculat în locul lui Iuda, fratele său.
32. Şi a înţeles Bacchide şi căuta să-l omoare.
33. Dar înţelegând Ionatan şi Simon, fratele lui, şi toţi cei care erau cu el, au fugit în pustiul Tecoa şi au aşezat tabăra la apa lacului Asfarului.
34. Şi aflând Bacchide a venit şi el cu toată oştirea lui, în zi de odihnă, dincolo de Iordan.
35. Şi Ionatan a trimis pe fratele său, Ioan, care era povăţuitor poporului, să roage pe Nabateeni, prietenii săi, ca să ducă la ei avuţiile sale cele multe.
36. Şi au ieşit fiii lui Iambre de la Medeba şi au prins pe Ioan şi toate câte avea şi s-au dus cu ele.
37. Şi după faptele acestea s-au spus lui Ionatan şi lui Simon, fratele lui, că fiii lui Iambre fac nuntă mare şi aduc mireasă cu alai mare de la Nadabat, fiica unei căpetenii din cele mari a Canaaneilor.
38. Şi şi-a adus aminte de Ioan, fratele său şi s-a suit şi s-a ascuns într-o văgăună a muntelui.
39. Şi ridicându-şi ochii săi, a văzut apărând în mijlocul unui zgomot mare, o mulţime numeroasă şi mirele şi prietenii lui şi fraţii lui, ieşind întru întâmpinarea lor cu timpane şi cu muzici şi cu arme multe.
40. Şi s-a sculat asupra lor de unde erau ascunşi ai lui Ionatan şi i-au ucis şi au căzut răniţi mulţi, iar cei care au rămas au fugit în munte; şi au luat toate prăzile lor.
41. Şi s-a întors nunta în plângere şi glasul muzicilor în jale.
42. Şi au răzbunat sângele fratelui lor şi s-au întors la râpa Iordanului.
43. Şi a auzit Bacchide şi a venit într-o zi de odihnă până la malul Iordanului cu putere multă.

44. Şi a zis Ionatan celor care erau cu el: "Să ne sculăm acum şi să facem război pentru sufletele noastre, că nu este astăzi ca ieri şi ca alaltăieri.
45. Că iată, războiul este înaintea noastră şi înapoia noastră şi apa Iordanului de o parte, iar de cealaltă parte mocirlă şi dumbravă şi nu este loc de scăpare.
46. Acum dar strigaţi la cer, ca să scăpaţi din mâna vrăjmaşilor noştri; şi a început lupta.
47. Şi a întins Ionatan mâna sa să lovească pe Bacchide şi el s-a dat înapoi.
48. Şi a sărit Ionatan şi cei care erau cu el în Iordan şi au înotat până de cealaltă parte, iar aceia n-au trecut Iordanul după ei.
49. Şi au căzut din oştirea lui Bacchide în ziua aceea ca o mie de bărbaţi.
50. Şi s-a întors Bacchide în Ierusalim şi a zidit cetăţi tari în Iuda: cetatea din Ierihon, Emaus, Bethoron, Betel, Timnota, Farathon şi Tefonul, cu ziduri înalte şi porţi şi zăvoare.
51. Şi a pus pază în ele, ca să hărţuiască pe Israel.
52. Şi a întărit cetatea cea din Betţur şi Ghezer şi marginea, şi au pus în ele oştire şi hrană.
53. Şi au luat ostatici pe fiii povăţuitorilor ţării şi i-a pus în cetate, în Ierusalim, sub pază.
54. Şi în anul o sută cincizeci şi trei, în luna a doua, a poruncit Alchimos să surpe zidul curţii celei dinăuntru a templului şi să strice lucrurile proorocilor şi au început a le strica.
55. În vremea aceea Alchimos a fost lovit de Domnul şi i s-au împiedicat planurile şi i s-a închis gura şi a slăbit şi n-a mai putut grăi cuvânt, nici a porunci în casa lui.
56. Şi a murit Alchimos cu chin mare.
57. Şi văzând Bacchide că a murit Alchimos s-a întors la rege şi a avut pace Iudeea doi ani.
58. Şi s-au sfătuit toţi cei fără de lege, zicând: "Iată, Ionatan şi cei care sunt cu el, cu linişte, locuiesc fără de frică; acum dar să aducem pe Bacchide şi-i va prinde pe toţi într-o noapte.
59. Şi mergând s-au sfătuit cu el.
60. Şi pornind cu putere multă, a trimis cărţi pe ascuns la toţi tovarăşii din Iudeea, ca să prindă pe Ionatan şi pe cei care sunt cu el; dar n-au putut, că s-a descoperit acestora planul lor.
61. Din această pricină ei au prins din bărbaţii ţării pe căpeteniile răutăţii, ca la vreo cincizeci, şi i-au omorât.
62. După aceea Ionatan şi Simon şi cei care erau cu el s-au dus la Betbasa, care era în pustiu şi au zidit-o din nou şi au întărit-o.
63. Şi a înţeles Bacchide, şi a adunat toată mulţimea sa, şi a dat de ştire oamenilor lui din Iudeea.
64. Şi venind a tăbărât împotriva Betbasiei şi a făcut război asupra ei zile multe şi a adăugat întărituri.

65. Şi a lăsat Ionatan pe Simon, fratele său, în cetate, şi a ieşit în ţară şi a venit cu un număr mare de oştire.
66. Şi a lovit pe Odomir şi pe fraţii lui şi pe fiii lui Fasiron în sălaşurile lor, şi a început a bate şi a se sui cu putere.
67. Şi a ieşit din cetate şi Simon şi cei care erau cu el, şi au ars întăriturile lor.
68. Şi au pornit război asupra lui Bacchide şi l-au zdrobit şi l-au necăjit foarte, pentru că planul bătăliei dăduse greş.
69. Acesta s-a aprins de mânie asupra bărbaţilor celor fără de lege, care i-au dat sfat să vină în ţară, şi a omorât pe mulţi dintre ei şi a făcut sfat să se întoarcă în pământul său.
70. Şi a înţeles Ionatan şi a trimis la el soli, ca să facă pace cu el şi să le întoarcă pe cei robiţi.
71. Şi a primit şi a făcut după cuvintele lui, şi s-a jurat că nu-i va mai face rău în toate zilele vieţii sale.
72. Şi a întors pe cei robiţi, pe care i-a robit mai înainte din pământul Iudeii, şi întorcându-se, s-a dus în pământul său şi n-a mai venit în hotarele lor.
73. Şi a încetat sabia din Israel, şi a locuit Ionatan în Micmas, şi a început a judeca pe popor, şi a pierdut pe cei nelegiuiţi din Israel.

Capitolul 10 - Întrecerea dintre Alexandru şi Demetru I. Ionatan, mare preot. Îmbierile lui Demetru I faţă de Iudei, pe care aceştia nu le primesc, luând partea lui Alexandru. Alianţa lui Alexandru cu Egiptul şi apoi cu Ionatan. Înfrângerea lui Apoloniu.

1. În anul o sută şaizeci s-a suit Alexandru, fiul lui Antioh Epifan, şi a luat Ptolemaida şi l-a primit pe el, şi a domnit acolo.
2. Şi auzind regele Dimitrie, a adunat oştire multă foarte şi a pornit împotriva lui cu război.
3. Şi a trimis Dimitrie la Ionatan scrisori pentru pace şi de înaltă preţuire.
4. Că zicea: "Să apucăm să facem pace cu el, mai înainte de a face el cu Alexandru împotriva noastră.
5. Că-şi va aduce aminte de toate răutăţile pe care le-am făcut asupra lui şi asupra fraţilor lui şi asupra neamului lui".
6. Şi i-a dat putere să strângă oştire şi să facă arme, ca să fie aliatul lui, şi pe cei care erau ostatici, care erau în cetate, a zis că-i dă înapoi.
7. Şi venind Ionatan în Ierusalim, a citit scrisorile în auzul a tot poporul şi a celor care erau în cetate.
8. Şi s-a temut cu frică mare, auzind că regele i-a dat putere să strângă oştire.
9. Şi cei care erau în cetate au dat lui Ionatan pe cei care erau ostatici şi i-a dat pe ei părinţilor lor.
10. Şi a locuit Ionatan în Ierusalim şi a început a zidi şi a înnoi cetatea.
11. Şi a zis către lucrători să zidească zidurile şi muntele Sionului primprejur cu pietre cu patru muchii spre întărire, şi au făcut aşa.
12. Şi au fugit cei de alt neam, care erau în cetăţile pe care le-a zidit Bacchide,
13. Şi a lăsat fiecare locul său şi s-a dus în pământul lui.
14. Numai în Betţur au rămas unii din cei care au lăsat legea şi poruncile lui Dumnezeu, pentru că le era aceasta loc de scăpare.
15. Şi a auzit regele Alexandru făgăduinţele ce a trimis Dimitrie lui Ionatan şi i s-a povestit războaiele şi vitejiile pe care le-a făcut el şi fraţii lui şi ostenelile pe care le-au avut.
16. Şi a zis: "Oare vom afla noi un om ca acesta? Şi acum să-l facem prieten şi aliat nouă".
17. Şi a scris scrisori şi i le-a trimis cu aceste cuvinte zicând:
18. "Alexandru regele, fratelui Ionatan, bucurie.
19. Auzit-am despre tine că eşti bărbat tare cu putere şi vrednic să ne fii prieten;
20. Şi acum te-am pus astăzi să fii arhiereu neamului tău şi prieten regelui să te chemi şi ţi-am trimis porfiră şi cunună de aur ca să te uneşti cu noi şi să fii prieten cu noi".
21. Şi s-a îmbrăcat Ionatan cu haina cea sfântă în luna a şaptea, în anul o sută şaizeci, la sărbătoarea corturilor, şi a strâns oştire şi a făcut arme multe.
22. Şi auzind Dimitrie cuvintele acestea, s-a întristat şi a zis:

23. "Cum de a apucat mai înainte de noi Alexandru să facă prietenie cu Evreii spre întărire?
24. Le voi scrie şi eu cuvinte de mângâiere şi-i voi preaînălţa şi le voi trimite daruri, ca să-mi fie ei spre ajutor".
25. Şi le-a trimis cuvintele acestea: "Dimitrie regele, neamului Iudeilor, bucurie!
26. De vreme ce aţi ţinut legătura, pe care aţi făcut-o cu noi, şi aţi rămas în prietenia noastră şi nu v-aţi lipit de vrăjmaşii noştri, am auzit şi ne-am bucurat.
27. Şi acum rămâneţi încă a ţine credinţa către noi şi vă vom răsplăti cu bunătăţi pentru cele ce faceţi cu noi.
28. Şi vă vom lăsa cele ce trebuie a se lăsa şi vă vom da daruri.
29. Şi acum vă scutesc şi vă iert pe toţi Iudeii de dajdii şi de preţul sării şi de dajdia către rege.
30. Şi a treia parte din sămânţă şi jumătate din roadele pomilor, ce mi se cuveneau mie, le iert de astăzi înainte; să nu se mai ia din ţara lui Iuda şi din cele trei ţinuturi, ce i s-au adăugat de la Samaria şi Galileea, din ziua de astăzi şi până în veac.
31. Şi Ierusalimul să fie sfânt şi scutit de zeciuială şi de biruri, precum şi hotarele lui.
32. Las şi stăpânirea cetăţii celei din Ierusalim şi o dau arhiereului, ca să pună pază bărbaţii pe care-i va voi el.
33. Şi pe toţi Iudeii care au fost duşi robi din Iuda în tot regatul meu, îi liberez fără răscumpărare; şi toţi să-i scutească de dări pe ei şi pe vitele lor.
34. Şi toate sărbătorile şi zilele de odihnă şi lunile noi, şi zilele cele rânduite, şi trei zile mai înainte de sărbătoare şi trei zile după sărbătoare, să le fie scutite şi slobode tuturor Iudeilor care sunt în stăpânirea mea.
35. Şi nimeni nu va avea putere a face ceva sau a sminti pe cineva dintre ei pentru orice lucru.
36. Şi să se înscrie din Iudei în oştirea regelui treizeci de mii de bărbaţi, şi li se vor da aceeaşi soldă ca şi tuturor oştirilor regelui.
37. Şi se vor pune dintre ei în cetăţile cele întărite şi mari ale regelui; iar altora li se vor încredinţa dregătorii în cârmuirea regatului, şi căpeteniile care vor fi peste ei să fie dintre ei şi să umble după legile lor, precum a şi poruncit regele pentru ţara lui Iuda.
38. Şi cele trei ţinuturi, care s-au adăugat la Iuda de la ţara Samariei, să se adauge la Iuda, ca să se socotească şi să fie sub unul, şi să nu asculte de alt stăpân decât numai de arhiereu.
39. Ptolemaida şi ţinutul ei, am dat-o dar templului din Ierusalim, pentru cheltuielile care se cuvin la cele sfinte.
40. Şi eu am pe an cincisprezece mii de sicli de argint din veniturile regelui, de la locurile ce se cuvin lui.
41. Şi tot ce a rămas, ce n-au dat cei care erau peste venituri, în anii trecuţi, de acum vor da pentru nevoile templului.

42. Şi în afară de acestea, cei cinci mii de sicli de argint, care se luau din veniturile templului Domnului în toţi anii, să fie lăsaţi, că se cuvin aceştia preoţilor care slujesc.
43. Şi oricine va scăpa în templul Domnului cel din Ierusalim şi în toate hotarele lui, fiind datornici domneşti sau pentru orice altă pricină, să se libereze, cu toate cele ce sunt ale lor, întru stăpânirea mea.
44. Şi la zidirea şi la înnoirea lucrurilor templului, cheltuieli se vor da din veniturile regelui.
45. Şi la zidirea zidurilor Ierusalimului şi la întărirea de jur împrejur, cheltuiala se va da din venitul regelui, şi tot aşa la zidirea întăriturilor din Iuda".
46. Şi dacă a auzit Ionatan şi poporul cuvintele acestea, nu le-a crezut, nici nu le-a primit, pentru că-şi aducea aminte de răutatea cea mare pe care o făcuse în Israel şi de necazurile avute.
47. Şi le-a plăcut mai mult Alexandru, pentru că el a început a grăi cu ei cuvinte de pace şi le-a fost într-ajutor în toate zilele.
48. Şi a adunat regele Alexandru oştire mare şi a tăbărât împotriva lui Dimitrie.
49. Şi s-au războit aceşti doi regi şi a fugit oastea lui Dimitrie, şi l-a gonit Alexandru şi l-a biruit.
50. Şi s-a întărit războiul, până a apus soarele şi a căzut Dimitrie în ziua aceea.
51. Şi după întâmplările acestea, a trimis Alexandru la Ptolomeu, regele Egiptului, soli, zicând:
52. "Fiindcă m-am întors în regatul meu şi am şezut pe scaunul părinţilor mei, şi am dobândit domnia, şi am biruit pe Dimitrie şi am stăpânit ţara noastră
53. Şi am făcut război cu el, şi a fost înfrânt el şi tabăra lui de noi, şi am şezut pe scaunul domniei lui,
54. Să aşezăm acum între noi prietenie; dă-mi pe fiica ta să o iau de soţie şi îţi voi fi ginere şi voi da ţie şi ei daruri vrednice de tine".
55. Şi a răspuns regele Ptolomeu zicând: "Bună a fost ziua în care te-ai întors în ţara părinţilor tăi şi ai şezut pe scaunul lor de rege.
56. Şi acum voi face ţie cele ce ai scris; vino să ne întâlnim la Ptolemaida, ca să ne vedem unul cu altul, şi te voi face ginere, precum ai zis".
57. Şi a ieşit Ptolomeu din Egipt, el şi Cleopatra, fiica lui, şi a venit în Ptolemaida în anul o sută şaizeci şi doi.
58. Şi s-a întâlnit cu regele Alexandru şi i-a dat lui pe Cleopatra, fiica sa, şi a făcut nunta la Ptolemaida, cum fac regii, cu cinste mare.
59. Şi a scris regele Alexandru lui Ionatan să vină întru întâmpinarea lui.
60. Şi a mers cu mărire la Ptolemaida şi s-a întâlnit cu cei doi regi şi le-a dat, lor şi prietenilor lor, argint şi aur şi daruri multe, şi a aflat trecere înaintea lor.
61. Şi au uneltit împotriva lui bărbaţi ucigaşi din Israel, oameni fără de lege care l-au pârât, dar nu i-a ascultat regele.
62. Şi a poruncit regele şi a dezbrăcat pe Ionatan de hainele lui şi l-a îmbrăcat pe el cu porfiră.

63. Şi l-a pus de a şezut cu sine şi a zis căpeteniilor sale: "Ieşiţi cu el în mijlocul cetăţii şi strigaţi, ca nimeni să nu-l pârască de nici un lucru şi nimeni să nu-l supere pentru nici o pricină.
64. Şi dacă au văzut cei care îl pârau mărirea lui, precum s-a strigat, şi că a fost îmbrăcat cu porfiră, au fugit toţi.
65. Şi l-a mărit regele şi l-a scris între prietenii cei mai de frunte şi l-a pus povăţuitor şi părtaş domniei.
66. Şi s-a întors Ionatan la Ierusalim, cu pace şi cu bucurie.
67. Iar în anul o sută şaizeci şi cinci, a venit Dimitrie, fiul lui Dimitrie din Creta, în ţara părinţilor săi.
68. Şi a auzit regele Alexandru şi s-a mâhnit şi s-a întors la Antiohia.
69. Şi a pus Dimitrie pe Apoloniu, mare căpitan care era peste Cele-Siria, şi a adunat putere mare şi a tăbărât la Iamnia şi a trimis la Ionatan arhiereul zicând:
70. "Tu singur te ridici împotriva noastră şi eu m-am făcut de râs şi de batjocură pentru tine; pentru ce strângi tu putere împotriva noastră în munţi?
71. Acum dar de nădăjduieşti în puterile tale, coboară-te la noi, la câmp, şi să ne batem amândoi acolo, căci cu mine este puterea cetăţilor.
72. Întreabă şi află cine sunt eu şi ceilalţi care ne ajută. Şi zi că nu pot să stea picioarele voastre în faţa noastră, că de două ori au fost înfrânţi părinţii tăi în ţara lor.
73. Şi acum nu vei putea sta înaintea călărimii şi a unei puteri ca aceasta la câmp, unde nu este piatră, nici pietricică, nici loc de fugă".
74. Auzind Ionatan cuvintele lui Apoloniu, s-a mâniat şi a ales zece mii de bărbaţi şi a ieşit din Ierusalim şi i-a întâmpinat Simon, fratele lui, care îi venea în ajutor.
75. Şi a tăbărât la Iafa, dar cetatea şi-a închis porţile, că paza lui Apoloniu era la Iafa, şi au pornit cu război asupra ei.
76. Şi temându-se cei din cetate, i-au deschis lui şi a stăpânit Ionatan Iafa.
77. Şi a auzit Apoloniu şi a tăbărât aproape cu trei mii de călăreţi şi cu putere multă şi a mers la Azot, ca şi cum ar fi dat înapoi, dar el înainta în câmpie, căci avea mulţime de călăreţi şi nădăjduia în ei.
78. Şi Ionatan l-a urmărit până la Azot şi s-au ciocnit oştile în război.
79. Şi a lăsat Apoloniu o mie de călăreţi ascunşi în urma lor.
80. Şi a aflat Ionatan că sunt curse în urma sa, şi a înconjurat duşmanul tabăra lui Ionatan şi au aruncat săgeţi asupra Iudeilor de dimineaţă până seara.
81. Dar oastea Iudeilor sta, precum i-a poruncit Ionatan, şi au obosit călăreţii duşmani.
82. Atunci a împins înainte Simon oastea sa şi s-a lovit cu duşmanii, pentru că se ostenise călărimea, şi i-au zdrobit şi au fugit.
83. Şi călărimea s-a risipit prin câmp şi a fugit la Azot şi a intrat în templul lui Dagon, capiştea lor, ca să scape.
84. Şi a aprins Ionatan Azotul şi cetăţile cele dimprejurul lui şi a luat prăzile lor şi capiştea lui Dagon, şi pe toţi cei care au fugit în ea i-a ars cu foc.

85. Şi au fost cei care au căzut de sabie împreună cu cei care au fost arşi, ca la opt mii de bărbaţi.
86. Şi s-a sculat Ionatan de acolo şi a tăbărât la Ascalon şi au ieşit cei din cetate înaintea lui cu cinste mare.
87. Şi s-a întors Ionatan la Ierusalim cu cei care erau cu el, având prăzi multe.
88. Şi dacă a auzit regele Alexandru cuvintele acestea, i-a arătat lui Ionatan mai mare cinste.
89. Şi i-a trimis o agrafă de aur, precum este obicei a se da rudelor domneşti, şi i-a dat Ecromul şi toate hotarele lui să-i fie moşie.

Capitolul 11 - Moartea lui Alexandru. Ionatan şi Demetru II; alianţa împotriva lui Trifon. Ionatan, aliat al lui Antioh VI împotriva lui Demetru II.

1. Iar regele Egiptului a adunat puteri multe, ca nisipul de pe ţărmurile mării, şi corăbii multe şi a încercat să ia domnia lui Alexandru cu vicleşug şi să o adauge la stăpânirea sa.
2. Şi a ieşit în Siria cu cuvinte de pace şi cei din cetăţi îi deschideau porţile şi-i ieşeau înainte, că era porunca regelui Alexandru să iasă înaintea lui, pentru că acela îi era socru.
3. Iar Ptolomeu, când intra în cetăţi, punea pază de ostaşi în fiecare cetate.
4. Şi când s-a apropiat de Azot, i s-a arătat capiştea lui Dagon arsă, şi Azotul şi cele de primprejurul lui stricate şi trupurile lepădate şi pe cei pe care i-a ars în război, că erau făcute grămezi de ei în calea lui.
5. Şi au spus regelui cele ce a făcut Ionatan, ca să-l învinovăţească, însă regele a tăcut.
6. Şi l-a întâmpinat Ionatan în Iafa cu mărire, s-au închinat unul altuia şi au poposit acolo.
7. Şi a mers Ionatan cu regele până la râul ce se cheamă Elefteros şi s-a întors în Ierusalim.
8. Iar regele Ptolomeu, supunând cetăţile cele de pe lângă mare, până la Seleucia cea de lângă mare, cugeta asupra lui Alexandru planuri rele.
9. Şi a trimis soli la regele Dimitrie, zicând: "Vino să punem între noi legătură şi-ţi voi da ţie pe fata mea, pe care o ţine Alexandru, şi vei împărăţi în locul tatălui tău,
10. Că-mi pare rău că i-am dat pe fiica mea, că a căutat să mă omoare".
11. Şi a grăit rău asupra lui, pentru că poftea el domnia lui.
12. Şi luându-şi fata, a dat-o lui Dimitrie. Astfel el a rupt rudenia cu Alexandru, şi s-a vădit vrăjmăşia lor.
13. Şi a intrat Ptolomeu în Antiohia şi a pus două steme pe capul său, a Asiei şi a Egiptului.
14. Iar Alexandru era în Cilicia în vremurile acelea, că nu vrea să rămână sub ascultarea lui cei din locurile acelea.
15. Şi a auzit Alexandru, şi a venit împotriva lui cu război şi a ieşit Ptolomeu şi l-a întâmpinat cu mână tare şi l-a înfrânt.
16. Şi a fugit Alexandru în Arabia, ca să scape acolo, iar regele Ptolomeu s-a înălţat.
17. Şi a luat Zabdiel arabul capul lui Alexandru şi l-a trimis lui Ptolomeu.
18. Şi regele Ptolomeu a murit a treia zi, şi ostaşii care erau în cetăţi au fost ucişi de către locuitori.
19. Şi s-a înălţat regele Dimitrie în anul o sută şaizeci şi şapte.
20. În zilele acelea a adunat Ionatan pe cei din Iuda, ca să cucerească cetatea din Ierusalim şi a aşezat împotriva ei multe maşini de război.

21. Şi au mers oarecare bărbaţi fără de lege, care îşi pizmuiau neamul, la rege şi i-au spus că Ionatan este cu oştire împrejurul cetăţii;
22. Iar el auzind, s-a mâniat şi, îndată purcezând, a venit la Ptolemaida şi a scris lui Ionatan să nu stea cu oştirea împrejurul cetăţii, ci degrabă să vină la el în Ptolemaida, să se întâlnească.
23. Şi dacă a auzit Ionatan, a poruncit să stea cu oştirile împrejurul cetăţii şi a ales din cei mai bătrâni ai lui Israel şi din preoţi şi a înfruntat primejdia.
24. Şi luând argint şi aur şi haine şi alte daruri multe, a mers la rege în Ptolemaida, şi a aflat trecere înaintea lui.
25. Şi deşi-l pârau câţiva oameni ai fărădelegii dintre Iudei,
26. Regele i-a făcut precum au făcut şi cei mai înainte de el şi l-a înălţat înaintea tuturor prietenilor săi.
27. Şi i-a întărit lui arhieria şi altele câte a avut mai înainte spre cinste, şi l-a pus pe el printre prietenii cei mai de frunte.
28. Şi s-a rugat Ionatan regelui să scutească Iuda de bir şi cele trei ţinuturi şi Samaria, şi i-a făgăduit în schimb trei sute de talanţi.
29. Şi a plăcut regelui şi a scris lui Ionatan scrisori despre toate acestea, care erau aşa:
30. Regele Dimitrie, fratelui Ionatan şi neamului iudeu, bucurie!
31. Copia scrisorii pe care am scris-o lui Lastene, rudenia noastră, pentru voi, am scris-o şi vouă, ca să ştiţi, şi este aşa:
32. Regele Dimitrie lui Lastene părintele său, bucurie!
33. Neamului Iudeilor, prietenilor şi aliaţilor noştri credincioşi, am judecat să le facem bine pentru bunăvoinţa lor către noi.
34. Le-am întărit şi hotarele Iudeii şi cele trei ţinuturi: Efraim şi Lida şi Ramataim, care s-au adăugat Iudeii de la Samaria, şi toate câte se hotărăsc cu ele; tuturor celor ce aduc jertfă în Ierusalim le facem scutire de dăjdiile ce lua de la ei mai înainte regele pe an, din roadele pământului şi din fructele pomilor.
35. Şi celelalte care ni se cad nouă, zeciuielile şi vămile şi lacurile cele de sare şi dăjdiile pentru rege care se cad nouă, toate de ajutor le îngăduim lor.
36. Şi nici una dintr-acestea nu se va călca de acum înainte în toată vremea.
37. Acum dar aveţi grijă ca să faceţi hrisov de acestea, care să se dea lui Ionatan şi să se pună în muntele cel sfânt într-un loc de unde să se poată vedea.
38. Iar văzând regele Dimitrie că este linişte în ţară şi nimeni nu i se împotriveşte, a slobozit pe toţi ostaşii săi, pe fiecare la locul său, afară de ostaşii cei străini, pe care-i adunase din insulele neamurilor. Dar atunci s-au făcut vrăjmaşe lui toate oştirile care fuseseră în slujba părinţilor lui.
39. Trifon, cel care fusese mai înainte între cei ai lui Alexandru, văzând că toate oştirile cârtesc asupra lui Dimitrie, a mers la arabul Iamblic, care creştea pe Antioh, copilul lui Alexandru,
40. Şi l-a rugat să-i dea copilul ca să-l pună rege în locul tatălui său. I-a spus apoi câte a făcut Dimitrie şi neînţelegerea pe care o au oştirile lui cu el şi a rămas acolo multe zile.

41. Şi a trimis Ionatan la regele Dimitrie ca să-i scoată pe cei din cetatea Ierusalimului şi pe cei din cetăţile cele întărite, că porneau război împotriva lui Israel.
42. Şi a trimis Dimitrie la Ionatan, zicând: "Nu numai acestea îţi voi face ţie şi neamului tău, ci cu mărire te voi mări pe tine şi pe neamul tău, de voi avea vreme bună.
43. Acum dar lucru bun vei face de-mi vei trimite bărbaţi care să mă ajute, că s-au viclenit asupra mea toate oştirile mele".
44. Şi i-a trimis Ionatan trei mii de voinici aleşi la Antiohia, şi au venit la rege, şi s-a veselit regele de venirea lor.
45. Că s-au adunat cei din cetate, în mijlocul cetăţii, ca la vreo sută douăzeci de mii de bărbaţi şi voiau să-l omoare pe rege.
46. Şi a fugit regele în palat şi au cuprins cei din cetate căile cetăţii şi au început războiul.
47. Şi a chemat regele pe Iudei într-ajutor şi s-au adunat toţi împreună la el şi îndată s-au risipit în cetate.
48. Şi au omorât în cetate în ziua aceea ca vreo sută de mii şi au ars cetatea şi au luat prăzi multe şi au izbăvit pe rege.
49. Şi văzând cei din cetate că au biruit Iudeii cetatea precum au voit, şi-au pierdut curajul şi au strigat către rege, rugându-se şi zicând:
50. Întinde-ne mâna cu pace şi să înceteze Iudeii de a ne mai bate pe noi şi cetatea.
51. Şi au lepădat armele şi au făcut pace şi s-au mărit Iudeii înaintea regelui şi înaintea tuturor celor de sub stăpânirea lui şi s-au întors la Ierusalim cu prăzi multe.
52. Şi a şezut Dimitrie regele pe scaunul domniei şi s-a liniştit ţara înaintea lui.
53. Însă a minţit în privinţa a toate câte a zis şi s-a înstrăinat de Ionatan şi nu i-a răsplătit după facerile de bine, pe care le-a făcut, ci a început să-i facă necazuri.
54. Iar după aceasta s-a întors Trifon aducând pe Antioh cu el, încă fiind copil, şi l-a ridicat rege şi i-a pus stemă.
55. Şi s-au adunat la el toate oştirile pe care le-a risipit Dimitrie, şi s-au războit cu el, iar el a fugit şi a fost biruit.
56. Şi a luat Trifon elefanţii şi a stăpânit Antiohia.
57. Şi a scris Antioh cel tânăr lui Ionatan, zicând: "Îţi întăresc arhieria şi te pun mai mare peste cele patru ţinuturi şi vreau să fii din prietenii regelui".
57. Iar Ionatan şi tabăra lui a tăbărât la Marea Ghenizaretului şi, sculându-se de dimineaţă, a mers în câmpul Haţorului.
58. Şi i-a trimis vase de aur pentru slujbă şi i-a dat putere să bea din năstrapă de aur şi să se îmbrace în porfiră şi să aibă agrafă de aur.
59. Şi pe Simon, fratele lui, l-a pus cârmuitor de la hotarul Tirului până la marginile Egiptului.

60. Şi a ieşit Ionatan şi a mers dincolo de râu şi în cetăţi şi s-au adunat la el toate oştirile Siriei într-ajutor şi a venit la Ascalon, şi au ieşit cei din cetate înaintea lui cu mărire.
61. Şi de acolo s-a dus la Gaza şi a înconjurat-o cu oştire şi a ars împrejurimile cetăţii şi le-a prădat.
62. Cei din Gaza au rugat pe Ionatan şi el a făcut pace cu ei, dar a luat pe fiii căpeteniilor ostatici, i-a trimis în Ierusalim, iar el a mers prin ţară până la Damasc.
63. Şi a auzit Ionatan că au venit căpeteniile lui Dimitrie la Chedeş în Galileea cu oştire multă, vrând să-l scoată din ţara aceea.
64. Şi a ieşit înaintea lor, iar pe fratele său Simon l-a lăsat în ţară.
65. Şi Simon a tăbărât asupra Betţurului şi a făcut război împotriva lui zile multe şi l-a închis.
66. Şi l-au rugat pentru pace, şi el le-a dat-o, şi i-a scos de acolo şi a luat cetatea şi a pus în ea pază.
68. Dar dintr-o dată le-a ieşit în faţă, în câmpie, o armată păgână, care după ce lăsase o parte din oştire în munţi să-l pândească, înainta drept în faţa lui.
69. Iar oştirea cea ascunsă s-a ridicat din locurile ei şi a început războiul.
70. Şi au fugit toţi cei care erau cu Ionatan; nici unul n-a rămas dintre ei, fără de Matatia, fiul lui Absalom, şi Iuda, fiul lui Alfeu, căpeteniile cetelor de oaste.
71. Şi şi-a rupt Ionatan hainele şi şi-a pus ţărână pe cap şi s-a rugat.
72. Şi s-a întors împotriva lor cu război şi i-a biruit, şi ei au fugit.
73. Şi văzând cei care fugiseră de la el, s-au întors la el şi i-au izgonit cu ei până la Chedeş, unde era tabăra lor, şi au poposit cu tabăra acolo.
74. Şi au căzut din cei de alt neam, în ziua aceea, ca la vreo trei mii de bărbaţi, şi s-a întors Ionatan în Ierusalim.

Capitolul 12 - Solii lui Ionatan în Roma şi Sparta. Un nou război împotriva lui Demetru II. Noi întăriturii în Ierusalim şi Iudeea. Trădat de Trifon, Ionatan cade în mâinile duşmanilor.

1. Şi văzând Ionatan că-i ajută vremea, a ales bărbaţi şi i-a trimis la Roma, să întărească şi să înnoiască prietenia cu ea.
2. Şi la Spartani şi în alte locuri a trimis scrisori ca acestea.
3. Şi au mers la Roma şi au intrat în senatul lor şi au zis: "Ionatan arhiereul şi neamul Iudeilor ne-au trimis, ca să înnoiţi cu noi legătura de prietenie, ca şi mai înainte".
4. Şi Romanii le-au dat scrisori către fiecare ţinut ca să-i petreacă spre pământul Iudeii cu pace.
5. Iar cuprinsul scrisorilor pe care le-a scris Ionatan Spartanilor este acesta:
6. "Ionatan arhiereul şi obştea poporului şi preoţii şi celălalt popor al Iudeilor, fraţilor Spartani, bucurie!
7. Încă de demult s-au trimis scrisori la Onia arhiereul, de către Arie, unul din regii voştri, în care se adeverea că sunteţi fraţii noştri, precum se vede din copia de faţă.
8. Şi cu cinste a primit Onia pe bărbatul cel trimis şi a primit scrisorile în care se arăta legătura şi prietenia dintre noi.
9. Drept aceea, noi neavând lipsă de acestea şi având mângâiere cărţile cele sfinte, care sunt în mâinile noastre,
10. Am încercat să trimitem soli la voi care să înnoiască frăţia şi prietenia, ca să nu ne înstrăinăm de voi, că multă vreme a trecut de când aţi trimis la noi.
11. Iar noi neîncetat în toată vremea şi la sărbători şi la celelalte zile cuvioase vă pomenim în jertfele şi rugăciunile pe care le facem, precum este bine şi se cuvine a ne aduce aminte de fraţi.
12. Şi ne bucurăm de mărirea voastră.
13. Iar pe noi ne-au înconjurat multe necazuri şi războaie multe, că s-au sculat cu bătaie asupra noastră regii cei din jurul nostru.
14. Dar n-am vrut să vă supărăm pe voi şi pe ceilalţi aliaţi şi prieteni ai noştri cu vestea acestor războaie.
15. Pentru că avem ajutor din cer, care ne ajută, şi ne-am izbăvit de vrăjmaşii noştri, şi s-au supus vrăjmaşii noştri.
16. Drept aceea, am ales pe Numeniu, fiul lui Antioh, şi pe Antipater, fiul lui Iason, şi i-am trimis la Romani, ca să înnoiască prietenia şi legătura de până acum cu noi.
17. Şi le-am poruncit să meargă şi la voi şi să vă aducă închinăciuni şi să vă dea scrisorile de la noi pentru înnoirea frăţiei noastre.
18. Şi acum bine veţi face de ne veţi răspunde la acestea".
19. Iată copia scrisorii trimisă de Spartani:
20. "Arie, regele Spartanilor, lui Onia, preotul cel mare, bucurie!

21. Aflatu-s-a în scrieri vechi despre Spartani şi Iudei că sunt fraţi şi că sunt din neamul lui Avraam.
22. Şi acum de când am cunoscut acestea, bine veţi face scriindu-ne pentru pacea voastră.
23. Şi noi vă răspundem cu scrisoare că turmele voastre şi averea voastră ale noastre sunt, şi cele ce sunt ale noastre, ale voastre sunt: poruncim drept aceea, ca să vi se vestească acestea".
24. După acestea a auzit Ionatan că s-au întors căpeteniile lui Dimitrie cu putere mai multă decât mai înainte, ca să pornească război împotriva lui.
25. Şi plecând din Ierusalim, s-a întâlnit cu ei în ţara Amatitei, că nu i-a lăsat să calce în ţara lui.
26. Şi a trimis iscoade în tabăra lor, şi s-a întors şi i-au spus lui că aşa au rânduit, ca să vină peste ei noaptea.
27. Şi după ce a apus soarele, a poruncit Ionatan celor care erau cu el să privegheze şi să fie înarmaţi şi gata de bătaie toată noaptea; şi a pus străji împrejurul taberei.
28. Şi au auzit vrăjmaşii că Ionatan şi cei care erau cu el s-au gătit de luptă, şi s-au temut şi s-au speriat şi, fugind, au aprins focuri în tabăra lor.
29. Şi Ionatan şi cei care erau cu el n-au priceput până dimineaţa, că vedeau focurile arzând.
30. Şi a alergat Ionatan pe urma lor, şi nu i-a prins, pentru că trecuseră râul Elefteros.
31. Şi s-a abătut Ionatan la Arabii care se cheamă Zabadei, şi i-a bătut şi le-a luat prăzile.
32. Şi plecând, a venit la Damasc şi a străbătut toată ţara.
33. Iar Simon, ieşind, a mers până la Ascalon şi la cetăţile cele învecinate şi s-a abătut la Iafa pe care a cucerit-o.
34. Că a auzit că ei vor să dea cetatea oamenilor lui Dimitrie şi a pus acolo să o păzească.
35. Şi s-a întors Ionatan şi a adunat pe bătrânii poporului şi s-au sfătuit cu ei, ca să zidească cetăţi întărite în Iuda,
36. Şi să înalţe zid mare între cetăţuie şi oraş, ca să o despartă de Ierusalim, şi să rămână despărţită, aşa încât nici să cumpere, nici să vândă.
37. Şi s-au adunat să zidească cetatea, fiindcă se dărâmase zidul de deasupra pârâului Chedron în latura de răsărit, şi au reparat partea ce se cheamă Cafenata.
38. Şi Simon a întărit Hadidul din Sefala şi i-a pus porţi şi încuietori.
39. Şi a încercat Trifon să domnească peste Asia şi să-şi pună stemă şi să pună mâna pe regele Antioh.
40. Dar se temea ca nu cumva să nu-l lase Ionatan şi ca nu cumva să pornească război împotriva lui; şi căuta să prindă pe Ionatan şi să-l piardă şi, sculându-se, a venit în Betşean.
41. Şi a ieşit Ionatan înaintea lui la Betşean cu patruzeci de mii de bărbaţi aleşi de război.

42. Şi văzând Trifon că a venit Ionatan cu putere multă, s-a temut a-şi întinde mâinile asupra lui.
43. Şi l-a primit cu mărire şi l-a împrietenit cu toţi prietenii săi şi i-a dat daruri şi a poruncit supuşilor săi să asculte de el, ca şi de sine.
44. Şi i-a zis lui Ionatan: "Pentru ce ai ostenit tot poporul acesta, nefiind între noi război?
45. Şi acum trimite-i la casele lor, şi-ţi alege câţiva bărbaţi, care să fie cu tine, şi vino cu mine în Ptolemaida şi ţi-o voi da ţie, ca şi pe celelalte cetăţi şi oştiri, şi pe toţi cei care sunt peste treburi, şi întorcându-mă, mă voi duce înapoi, că pentru aceasta am venit".
46. Iar Ionatan, crezându-l, a făcut cum i-a zis, şi a trimis oştirile să meargă în ţara lui Iuda.
47. Şi a lăsat cu sine trei mii de bărbaţi, dintre care două mii în Galileea, iar o mie a mers cu el.
48. Şi după ce a intrat Ionatan în Ptolemaida, au închis Ptolemaidenii porţile şi l-au prins pe el şi pe toţi cei care veniseră cu el i-au omorât cu sabia.
49. Şi a trimis Trifon pedestraşi şi călărime în Galileea şi la câmpul cel mare, ca să piardă pe toţi cei ai lui Ionatan.
50. Şi au înţeles că Ionatan este prins şi că au pierit cei care erau cu el, şi se îndemnară şi se întocmiră pentru război.
51. Şi văzând cei care îi izgoneau că ei pentru sufletul lor se vor bate, s-au întors.
52. Şi au ajuns toţi sănătoşi în ţara lui Iuda şi au plâns pe Ionatan şi pe cei care erau cu el şi s-au temut şi a jelit tot Israelul cu jale mare.
53. Şi au încercat toate neamurile cele de primprejurul lor, ca să-i piardă.
54. Că ziceau: "N-au căpetenie şi ajutor; acum dar să-i batem şi să pierdem dintre oameni pomenirea lor".

Capitolul 13 - Simon, căpetenia lui Iuda, îl alungă pe Trifon. Uciderea lui Ionatan şi înmormântarea lui. Alianţa dintre Simon şi Demetru II. Simon cucereşte Gaza, apoi Cetăţuia.

1. Şi a auzit Simon că a adunat Trifon putere multă, ca să vină în ţara lui Iuda s-o piardă.
2. Şi văzând că poporul este spăimântat şi plin de frică, s-a suit în Ierusalim şi a adunat poporul.
3. Şi i-a mângâiat pe ei şi le-a zis: "Voi ştiţi câte am făcut eu şi fraţii mei şi casa tatălui meu pentru legi şi pentru cele sfinte, şi războaiele şi nevoile pe care le-am făcut.
4. Pentru aceasta toţi fraţii mei au pierit pentru Israel şi am rămas eu singur,
5. Şi acum să nu dea Dumnezeu ca să-mi cruţ eu sufletul în toată vremea necazului; că nu sunt mai bun decât fraţii mei.
6. Ci voi căuta răzbunare pentru legea mea şi pentru cele sfinte şi pentru femeile şi fiii noştri, că s-au adunat toate limbile, ca să ne piardă cu vrăjmăşie.
7. Şi s-a aprins duhul poporului, îndată ce a auzit cuvintele acestea, şi a răspuns cu glas mare, zicând:
8. "Tu ne eşti căpetenia noastră în locul lui Iuda şi al lui Ionatan, fratele tău.
9. Poartă războiul nostru, şi toate câte vei zice, vom face.
10. Şi a adunat pe toţi bărbaţii cei de război şi a grăbit a săvârşi zidurile Ierusalimului şi a-l întări primprejur.
11. Şi a trimis pe Ionatan al lui Absalom cu putere destulă la Iafa şi, scoţând pe cei care erau acolo, a rămas în ea.
12. Şi a pornit Trifon din Ptolemaida cu oştire multă, să intre în pământul Iudei şi avea cu sine pe Ionatan în lanţuri.
13. Iar Simon a tăbărât la Hadid în preajma câmpului.
14. Şi înţelegând Trifon că s-a sculat Simon în locul lui Ionatan, fratele său, şi că vrea să pornească asupra lui cu război, a trimis la el soli, zicând:
15. "Pentru banii ce era dator Ionatan, fratele tău, la vistieria împărătească, pe urma slujbelor ce a avut, îl ţinem închis.
16. Şi acum trimite o sută de talanţi de argint şi pe doi fii ai lui ostatici, ca nu cumva, căpătând libertatea, să se vicleneasca spre noi, şi noi îl vom elibera".
17. Şi a cunoscut Simon că grăieşte cu înşelăciune către el, însă tot a trimis banii şi pe prunci, ca să nu ridice vrăjmăşie mare din partea poporului şi să nu se zică:
18. "Pentru că Simon nu a trimis banii şi pruncii, de aceea a pierit Ionatan".
19. Şi a trimis pruncii şi cei o sută de talanţi; iar el a minţit şi n-a slobozit pe Ionatan.
20. Şi după aceea a venit Trifon, ca să intre în ţară şi să o supună şi a înconjurat pe calea cea dinspre Adoraim; iar Simon şi tabăra lui îl urmăreau în tot locul unde mergea.
21. Iar cei din cetate au trimis la Trifon soli, grăbindu-l să vină la ei prin pustiu şi să le trimită hrană.

22. Şi a gătit Trifon toată călărimea sa, ca să vină în noaptea aceea, dar a fost zăpadă multă şi n-a putut veni din pricina zăpezii şi, purcezând, a venit în Galaad.
23. Şi când s-a apropiat de Bascama, a omorât pe Ionatan şi l-a îngropat acolo.
24. Şi s-a înapoiat Trifon şi s-a dus în pământul său.
25. Şi a trimis Simon şi a luat oasele lui Ionatan, fratele său, şi l-a îngropat în Modein, în cetatea părinţilor.
26. Şi l-a plâns tot Israelul cu plângere mare şi l-a jelit zile multe.
27. Şi a zidit Simon mormântul tatălui său şi al fraţilor lui şi l-a înălţat cu chip frumos la vedere din piatră cioplită pe dinainte şi pe dinapoi.
28. Şi a pus deasupra şapte turnuri, unul în faţa altuia: tatălui şi maicii şi celor patru fraţi.
29. Şi le-a făcut împrejur lucrări meşteşugite şi a pus stâlpi mari şi a făcut pe stâlpi chipuri cu arme spre nume veşnic şi lângă arme corăbii cioplite, ca să vadă toţi cei care umblă pe mare.
30. Acesta este mormântul pe care l-a făcut în Modein şi care este până în ziua de azi.
31. Iar Trifon, umblând cu vicleşug către regele Antioh cel Tânăr, l-a omorât.
32. Şi a domnit în locul lui şi şi-a pus stema Asiei şi a făcut prăpăd mare pe pământ.
33. Şi a zidit Simon cetăţile Iudeii şi le-a întărit cu turnuri înalte şi cu ziduri mari şi cu porţi cu zăvoare şi a pus strânsură de bucate în cetăţi.
34. Şi alegând Simon bărbaţi. i-a trimis cu daruri la regele Dimitrie, ca să ierte ţara, pentru că toate faptele lui Trifon erau jafuri.
35. Şi a trimis la el regele Dimitrie după faptele acestea şi i-a răspuns şi i-a scris această scrisoare:
36. "Regele Dimitrie, lui Simon arhiereul şi prietenul regilor, bătrânilor şi neamului evreiesc, bucurie.
37. Am primit coroana de aur şi ramura de finic şi suntem gata să vă dăm pace mare şi am scris celor mai mari peste treburi să vă lase cele ce vă iertăm.
38. Şi câte am aşezat cu voi rămân, şi cetăţile, pe care le-aţi zidit, să fie ale voastre.
39. Iertăm scăpările din vedere şi greşelile făcute până în ziua de astăzi şi dăjdiile către rege cu care eraţi datori şi orice se vămuia în Ierusalim să nu se mai vămuiască.
40. Şi care vor fi vrednici dintre voi să se înscrie între ai noştri, să se înscrie şi să fie între noi pace".
41. În anul o sută şaptezeci s-a ridicat jugul neamurilor de deasupra lui Israel.
42. Şi a început poporul lui Israel a scrie în scrisori şi în zapise: "În anul întâi pe vremea lui Simon arhiereul cel mare, mai-marele şi cârmuitorul Iudeilor".
43. În zilele acelea a tăbărât Simon asupra Ghezerului şi a înconjurat-o cu oştiri şi a făcut un turn pe roate pentru luarea cetăţii şi s-a apropiat de cetate şi a lovit un turn şi l-a luat.

44. Şi cei din turnul pe roate au sărit în cetate şi s-a făcut tulburare mare.
45. Şi s-au suit cei din cetate cu femeile şi cu fiii lor pe zid, rupându-şi hainele şi au strigat cu glas mare rugând pe Simon să facă pace cu ei şi au zis:
46. "Să nu ne faci nouă după răutăţile noastre; ci după mila ta".
47. Şi i s-a făcut milă lui Simon de ei şi nu i-a bătut, ci scoţându-i din cetate a curăţit casele în care erau idolii, şi aşa au intrat în ea, lăudând şi binecuvântând pe Domnul.
48. Şi a scos din ea toată necurăţia, a aşezat acolo oameni care ţin legea, a întărit-o şi a zidit în ea locaş.
49. Iar cei din cetăţuia din Ierusalim erau opriţi a ieşi şi a merge în ţară şi a cumpăra şi a vinde şi au flămânzit foarte şi mulţi dintre ei au pierit de foame.
50. Şi au strigat către Simon să-i primească şi i-a primit şi a scos pe cei care erau acolo şi a curăţit cetăţuia de necurăţenii.
51. Şi au intrat în ea în douăzeci şi trei ale lunii a doua, în anul o sută şaptezeci şi unu, cu laude şi cu stâlpări şi harpe şi chimvale şi cu alăute şi cu cântări şi cântece, fiindcă marele vrăjmaş al lui Israel fusese înfrânt.
52. Şi a rânduit ca în fiecare an să serbeze această zi cu veselie.
53. Şi a întărit muntele templului Domnului cel de lângă cetate şi au locuit acolo, el şi cei care erau cu ei.
54. Şi a văzut Simon că Ioan, feciorul său, este om deplin şi l-a pus căpetenie peste toate oştirile şi a locuit în Gaza.

Capitolul 14 - Demetru II, prizonier în Persia. Lauda lui Simon. Înnoirea alianţei cu Sparta şi cu Roma. Cinstirea lui Simon.

1. Şi în anul o sută şaptezeci şi doi, regele Dimitrie şi-a adunat puterile sale şi s-a dus în Media să-şi caute ajutor, ca să bată pe Trifon.
2. Iar auzind Arsachis, regele Persiei şi al Mediei, că a venit Dimitrie în hotarele sale, a trimis pe unul din căpeteniile sale, ca să-l prindă viu.
3. Acesta, mergând, a bătut oştirea lui Dimitrie, l-a prins, l-a dus la Arsachis şi l-a pus sub pază.
4. Şi s-a odihnit ţara în pace în toate zilele lui Simon şi a căutat el cele bune neamului său şi le-a plăcut stăpânirea lui şi mărirea lui în toate zilele.
5. Şi sporind mărirea sa, a luat Iafa, ca să aibă port şi a făcut intrare la insulele mării.
6. Şi a lăţit hotarele neamului său şi a stăpânit ţara.
7. Şi a adunat mulţi robi şi a stăpânit Ghezerul şi Betţurul şi cetatea şi a scos necurăţeniile din ea, că nu i se mai împotrivea nimeni.
8. Şi lucrau pământul cu pace şi pământul da roadele lui şi pomii câmpurilor fructele lor.
9. Bătrânii şedeau în ulițe, toţi vorbeau de lucrurile cele bune şi tinerii se îmbrăcau în haine de mărire şi cu îmbrăcăminte de război.
10. Cetăţilor le-a dat hrană şi le-a făcut întărituri, încât s-a vestit numele măririi lui până la marginea pământului.
11. A adus pace pe pământ şi s-a veselit Israel cu veselie mare.
12. Şi a şezut fiecare sub viţa sa şi sub smochinul său, că nu avea cine să-i înspăimânte.
13. Că se sfârşiseră de pe pământ cei care aduceau războaie asupra lor şi regii se prăbuşiseră în zilele acelea.
14. Şi a întărit pe toţi smeriţii poporului său, a păzit legea şi a pierdut pe cel fără de lege şi viclean.
15. Sfântul locaş l-a mărit şi a înmulţit vasele cele sfinte.
16. Şi s-a auzit la Roma şi până la Sparta că a murit Ionatan şi s-au mâhnit foarte.
17. Şi au auzit că Simon, fratele lui, s-a făcut în locul lui arhiereu şi stăpâneşte ţara şi cetăţile cele din ea.
18. Şi i-au scris lui pe table de aramă, ca să înnoiască prietenia cu el şi tovărăşia pe care o făcuseră cu Iuda şi cu Ionatan, fraţii lui.
19. Şi s-a citit înaintea adunării în Ierusalim.
20. Iar copia scrisorilor pe care le-au trimis Spartanii este aceasta: "Căpeteniile Spartanilor şi cetatea lor, lui Simon arhiereul, bătrânilor şi preoţilor şi la tot poporul Iudeilor, bucurie.
21. Solii cei trimişi la poporul nostru ne-au spus de mărirea şi cinstea voastră şi ne-am bucurat de venirea lor.

22. Şi am scris cele zise de ei în cartea sfaturilor poporului, precum urmează: Numeniu, fiul lui Antioh şi Antipater, fiul lui Iason, solii Iudeilor, au venit la noi ca să înnoiască prietenia cu noi.
23. Şi a primit poporul pe oamenii aceştia cu cinste şi a pus copia de pe cuvintele lor în arhiva ţării ca amintire pentru poporul spartan. Iar o copie de pe ele am trimis-o arhiereului Simon".
24. După aceasta a trimis Simon pe Numeniu la Roma, având o pavăză mare de aur care preţuia o mie de mine, ca să întărească tovărăşia cu ei.
25. Şi dacă a auzit poporul lucrurile acestea, a zis: "Cu ce daruri vom răsplăti pe Simon şi pe fiii lui?
26. Că au fost viteji, el şi fraţii lui, casa tatălui său şi au bătut pe vrăjmaşii lui Israel şi au întărit stăpânirea lui Israel". Atunci au scris toate acestea pe table de aramă, pe care le-au pus pe stâlpi în muntele Sionului.
27. Şi iată copia scrisorii: "În ziua a optsprezecea a lunii Elul, în anul o sută şaptezeci şi doi, care este al treilea an, pe vremea lui Simon arhiereul,
28. Căpetenia poporului Domnului, când era mare adunare de preoţi şi de popor şi de căpetenii ale neamului şi bătrâni ai ţării, vi s-au făcut cunoscut acestea: Fiindcă de multe ori au fost războaie în ţară,
29. Simon, fiul preotului Matatia, din neamul lui Ioiarib şi fraţii lui, s-au pus în primejdie, stând împotriva vrăjmaşilor neamului său, ca să apere templul şi legea şi cu mărire a preamărit neamul său.
30. Şi a adunat Ionatan neamul său şi s-a făcut lui arhiereu, şi s-a adăugat la poporul său.
31. Şi au vrut vrăjmaşii să le calce ţara, ca să le-o supună şi să-şi ridice mâinile asupra celor sfinte ale lor.
32. Atunci s-a sculat Simon şi a pornit război pentru neamul său şi a cheltuit bani mulţi dintr-ai săi şi a dat arme şi simbrie bărbaţilor viteji din neamul său,
33. Şi a întărit cetăţile Iudeii şi Betţurul cel de la hotarele Iudeii, unde erau armele vrăjmaşilor mai înainte şi a pus acolo pază bărbaţi iudei.
34. Şi a întărit Iafa cea de la mare şi Ghezer cea de la hotarele Azotului, în care mai înainte locuiau vrăjmaşii şi au locuit acolo Iudei şi câte mai trebuia le-a făcut.
35. Şi văzând poporul credinţa lui Simon şi mărirea adusă de el neamului său, l-a pus cârmuitor şi arhiereu, pentru că el a făcut toate acestea, păstrând dreptatea şi credinţa neamului său şi râvnind în tot chipul să înalţe pe poporul său.
36. Şi în zilele acelea a mers bine lucrul prin mâinile lui, că s-au izgonit străinii din ţara lor şi cei din cetatea lui David din Ierusalim, care îşi făcuseră cetate, din care ieşeau şi pângăreau împrejurimea templului şi aduceau mult necaz cu întinăciunea lor.
37. Şi a pus să locuiască în el bărbaţi iudei şi l-a întărit spre apărarea ţării şi a cetăţii şi a înălţat zidurile Ierusalimului.
38. Şi regele Dimitrie i-a întărit arhieria după aceasta,
39. Şi l-a făcut dintre prietenii săi, şi l-a mărit apoi cu cinste mare,

40. Pentru că a auzit că Romanii îi au pe Evrei de prieteni şi aliaţi; şi că ei au ieşit înaintea solilor lui Simon cu cinste;
41. Pentru toate acestea au voit Iudeii şi preoţii să le fie Simon cârmuitor şi arhiereu în veac, până se va scula prooroc credincios,
42. Şi să fie peste ei cârmuitor şi să aibă grijă de cele sfinte, să facă rânduieli mai mari peste lucrurile lor şi peste ţară şi peste arme şi cetăţi.
43. Şi să poarte grijă de templu şi toţi să asculte de el şi cu numele lui să se scrie toate scrisorile în ţară şi să se îmbrace cu porfiră şi să poarte podoabe de aur.
44. Şi nimănui din popor şi din preoţi nu va fi îngăduit să calce ceva din acestea şi să fie împotriva celor ce va zice el, sau să facă adunare în ţară fără de el, sau să se îmbrace cu porfiră şi să poarte agrafă de aur;
45. Iar cine va face afară de acestea sau va călca ceva dintr-acestea să fie vinovat".
46. Şi a primit tot poporul să-i facă lui Simon, după cuvintele acestea.
47. Iar Simon a primit şi a voit să fie arhiereu şi cârmuitor şi stăpânitor neamului evreiesc şi preoţilor şi să poarte grijă de toţi.
48. Şi a zis ca scrisoarea aceasta să fie săpată în table de aramă,
49. Şi să le aşeze în curtea templului în loc ales şi copii după ele să le pună în vistierie, ca să le aibă Simon şi fiii lui.

Capitolul 15 - Antioh VII îl recunoaşte pe Simon; tot el îl închide pe Trifon. Scrisoarea Romanilor către Iudei. Antioh VII, duşman al lui Simon; Cendebeu năvăleşte în Iudeea.

1. Şi a trimis Antioh, feciorul regelui Dimitrie, scrisori din insulele mării lui Simon preotul şi stăpânitorul Evreilor şi către tot neamul iudeu.
2. Şi erau scrise în acest chip: "Regele Antioh, lui Simon arhiereul şi stăpânitorul Evreilor şi neamului evreiesc, bucurie.
3. De vreme ce oameni mişei au biruit împărăţia părinţilor noştri,
4. Şi vreau să o aşez din nou precum era mai înainte, am adunat oştire multă, am făcut corăbii de război şi am hotărât să pedepsesc pe cei care au prădat ţara noastră şi pe cei care au pustiit cetăţile din hotarele stăpânirii mele.
6. Şi-ţi îngăduiesc să faci bani sub numele tău, în ţara ta.
7. Şi Ierusalimul şi templul să fie libere şi toate armele ce ai şi cetăţile pe care le-ai zidit şi le stăpâneşti să-ţi rămână ţie;
8. Şi toată datoria domnească şi oricâte erau să fie pentru domnie, de acum şi în tot veacul, se lasă ţie.
9. Şi după ce vom aşeza stăpânirea noastră, te vom mări pe tine şi neamul tău şi templul Domnului cu slavă mare, încât să fie arătată mărirea voastră în tot pământul".
10. În anul o sută şaptezeci şi patru, a ieşit Antioh în pământul părinţilor săi şi s-au adunat acolo toate oştirile, încât puţini au rămas cu Trifon.
11. Şi l-a izgonit regele Antioh, iar el a fugit în Dora cea de lângă mare.
12. Că a văzut că s-au adunat peste el răutăţile şi l-au părăsit oştirile.
13. Şi a tăbărât Antioh asupra Dorei împreună cu o sută douăzeci de mii de bărbaţi războinici şi opt mii de călăreţi.
14. Şi a înconjurat cetatea şi cu corăbii şi o lovea şi dinspre uscat şi dinspre mare şi pe nimeni n-a lăsat nici să iasă, nici să intre.
15. Şi a venit Numeniu şi cei care erau cu el de la Roma având scrisori către regi şi ţări, în care erau scrise acestea:
16. "Lucius, consul al Romanilor, regelui Ptolomeu, bucurie.
17. Solii Iudeilor au venit la noi prieteni şi aliaţi ai noştri, ca să înnoiască prietenia şi legătura cea din început, trimişi de Simon arhiereul şl de poporul Iudeilor.
18. Şi au adus un scut de aur de o mie de mine.
19. Pentru aceasta scriem regilor şi ţărilor, ca să nu le facă rău, lor şi cetăţilor şi ţării lor, şi să nu dea ajutor celor care se războiesc împotriva lor.
20. Şi ni s-a părut că este bine a lua scutul de la ei.
21. Deci de vor fi fugit vreunii oameni făcători de rele din ţara lor la voi, să-i daţi lui Simon arhiereul, să-i pedepsească după legea lor".
22. Aceeaşi scrisoare a fost adresată regelui Dimitrie, lui Atalus, lui Ariarate şi lui Arsachis,

23. Precum şi tuturor ţărilor: Sampsame, Sparta, Delos, Mindus, Sicion, Caria, Samos, Pamfilia, Licia, Halicarnas, Cos, Side, Aradus, Rodos, Faselis, Gortina, Cnidus, Cipru şi Cirene.
24. Şi copia lor a trimis-o lui Simon arhiereul.
25. Iar regele Antioh a tăbărât asupra Dorei a doua zi, aducând din ce în ce mai aproape oştirile sale şi făcând maşini, a închis Antioh pe Trifon, încât nu putea nici să intre, nici să iasă.
26. Şi i-a trimis Simon două mii de bărbaţi aleşi să-i ajute şi argint şi aur şi vase preţioase.
27. Şi n-a vrut să le primească, ci a stricat tot ceea ce s-a înţeles cu el mai înainte şi s-a înstrăinat de el.
28. Şi a trimis la el pe Atenobiu, unul din prietenii săi, spre a vorbi cu el astfel: "Voi ţineţi Iafa şi Ghezer şi întăritura din Ierusalim, cetăţi ale stăpânirii mele.
29. Hotarele lor le-aţi pustiit şi aţi adus necaz mare pe pământ, stăpânind locuri multe în hotarele stăpânirii mele;
30. Acum dar daţi cetăţile pe care le-aţi luat şi birurile ţinuturilor pe care le-aţi stăpânit din hotarele cele din afară de Iuda.
31. Iar de nu, daţi pentru ele cinci sute de talanţi de argint şi pentru stricăciunea făcută şi pentru birurile cetăţilor, alţi cinci sute de talanii; iar de nu, vom veni şi vom face război împotriva voastră".
32. Şi a venit Atenobiu, prietenul regelui, la Ierusalim şi a văzut mărirea lui Simon şi rafturi cu vase de aur şi de argint şi slugărime multă, încât se minuna şi apoi i-a spus cuvintele regelui:
33. Şi răspunzând Simon, i-a zis lui: "Nici pământ străin n-am luat, nici ţinem ceva străin, ci moştenirea părinţilor noştri, pe care vrăjmaşii noştri fără judecată cu orice prilej au apucat-o.
34. Iar noi ne ţinem acum de moştenirea părinţilor noştri.
35. Cât despre Iafa şi Ghezer, pe care le ceri, acestea făceau tulburare în popor şi în ţara noastră. Pentru ele vom da o sută de talanţi". Şi Atenobiu nu i-a răspuns nici un cuvânt.
36. Şi întorcându-se cu mânie la rege, i-a spus cuvintele acestea şi mărirea lui Simon şi toate câte a văzut şi s-a mâniat regele cu mare furie:
37. Iar Trifon, intrând în corabie, a fugit la Ortosia.
38. Şi a pus regele pe Cendebeu comandant la marginea mării şi i-a dat oştire pedestraşi şi călăreţi.
39. Şi i-a poruncit să se aşeze în preajma Iudeii şi să zidească Cedronul, să întărească porţile şi să facă război împotriva poporului. Iar regele a început să urmărească el însuşi pe Trifon.
40. Şi a venit Cendebeu la Iamnia şi a început să asuprească poporul şi să intre în Iuda, robind şi ucigând. Şi a zidit Cedronul.
41. Şi a rânduit acolo călăreţi şi oaste, ca să facă năvăliri şi să închidă căile Iudeii, precum i-a poruncit regele.

Capitolul 16 - Biruinţa celor doi fii mai mari ai lui Simon. Moartea lui Simon; Ioan, fiul său, îi urmează.

1. Şi s-a suit Ioan de la Ghezer, şi a spus lui Simon, tatăl său, cele ce a făcut Cendebeu.
2. Şi a chemat Simon pe cei doi fii mai mari ai săi, pe Iuda şi pe Ioan, şi le-a zis: "Eu şi fraţii mei şi casa tatălui meu ne-am luptat cu vrăjmaşii lui Israel din tinereţe până în ziua de astăzi, şi prin mâinile noastre de multe ori s-a izbăvit Israel.
3. Şi acum am îmbătrânit, iar voi pentru această slujbă, din mila lui Dumnezeu, aveţi ani destui; fiţi în locul meu şi în locul fratelui meu şi faceţi război pentru neamul nostru, şi ajutorul cel din cer să fie cu voi".
4. Şi a ales din ţară douăzeci de mii de bărbaţi războinici şi călăreţi, şi a mers asupra lui Cendebeu, şi au dormit la Moden.
5. Şi ieşind dimineaţa la câmp, au fost întâmpinaţi de oştire multă, pedeştri şi călări; iar între ei era un râu.
6. Şi a tăbărât el şi poporul lui în fala lor. Şi văzând că poporul se teme să treacă râul, a trecut întâi el, şi l-au văzut oamenii lui, şi au trecut şi ei după el.
7. Şi a despărţit oastea în două şi pe călăreţi i-a aşezat în mijlocul pedestraşilor, căci călărimea vrăjmaşilor era foarte multă.
8. Şi au trâmbiţat cu trâmbiţele sfinţite, şi Cendebeu a fost înfrânt împreună cu tabăra lui, şi au căzut dintre ei răniţi mulţi, şi câţi au mai rămas au fugit în cetate.
9. Atunci a fost rănit Iuda, fratele lui Ioan, iar Ioan i-a gonit până la Cedron, pe care-l zidise.
10. Şi au fugit până la turnurile cele din ţarina Azotului, şi le-au ars cu foc, şi au căzut dintre ei ca la vreo două mii de bărbaţi, şi s-au înapoiat în pământul Iudeii cu pace.
11. Iar Ptolomeu al lui Abub era pus cârmuitor în câmpul Ierihonului, şi avea argint şi aur mult.
12. El era ginere al arhiereului.
13. Şi s-a înălţat inima lui şi a vrut să stăpânească ţara, şi s-a sfătuit cu vicleşug asupra lui Simon şi a fiilor lui, ca să-l omoare.
14. Iar Simon umbla prin cetăţile din iară şi purta grijă de nevoile lor, şi s-a coborât din Ierihon, el şi Matatia şi Iuda, fiii lui, în anul o sută şaptezeci şi şapte, în luna a unsprezecea, luna Şebat.
15. Şi i-a primit cu vicleşug feciorul lui Abub într-un castel mic, ce se chema Doc, pe care-l zidise, şi le-a făcut ospăţ mare, şi a ascuns acolo bărbaţi.
16. Şi când s-au ameţit de vin Simon şi fiii lui, s-a sculat Ptolomeu şi cei care erau cu el, şi-au luat armele şi au intrat asupra lui Simon la ospăţ, şi l-au omorât împreună cu cei doi feciori ai lui, şi o seamă din slugile lui.
17. Şi a făcut răutate mare şi a răsplătit rele pentru bune.

18. Şi scriind acestea, Ptolomeu a trimis la rege să-i dea oştire într-ajutor, şi-i va supune în schimb ţara şi cetăţile sale.
19. Şi a trimis pe alţii la Ghezer să omoare pe Ioan, şi celor mai mari peste mii le-a trimis scrisori să vină la el, să le dea argint, aur şi daruri.
20. Iar pe alţii i-a trimis să cuprindă Ierusalimul şi muntele templului Domnului.
21. Dar alergând cineva înainte, i-a spus lui Ioan la Ghezer că au pierit tatăl şi fraţii lui şi că a trimis să-l omoare şi pe el.
22. Şi auzind, s-a spăimântat şi, prinzând bărbaţii care veniseră să-l piardă, i-a omorât, că a cunoscut că voiau să-l omoare.
23. Iar celelalte fapte ale vieţii lui Ioan, războaiele lui şi vitejiile lui, pe care le-a făcut bărbăteşte, şi zidurile Ierusalimului pe care le-a făcut, şi toate isprăvile lui,
24. Iată acestea s-au scris în cartea zilelor arhieriei lui, după ce s-a făcut arhiereu în locul tatălui său.

Cartea a doua a macabeilor

Capitolul 1 - Întâia scrisoare către Iudeii din Egipt. A doua scrisoare: Moartea lui Antioh; înnoirea focului sfânt în vremea lui Neemia.

1. Fraţilor Iudei, care sunt prin Egipt, bucurie! Fraţii voştri Iudei, cei din Ierusalim şi cei din ţara Iudeii, vă doresc vouă tuturor pace şi sănătate!
2. Să vă facă bine Dumnezeu şi să-şi aducă aminte de legământul Său care l-a făcut cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacov, robii cei credincioşi.
3. Să vă dea inimă vouă tuturor ca să vă închinaţi Lui şi să faceţi voia Lui cu dor mare şi cu râvnă în suflet;
4. Să deschidă inima voastră în legea Sa şi întru poruncile Sale, şi pace să facă.
5. Şi să asculte rugăciunile voastre şi să se împace cu voi şi să nu vă părăsească în vreme rea.
6. Aşa ne rugăm acum aici pentru voi.
7. Domnind Dimitrie în anul o sută şaizeci şi nouă, noi Iudeii am scris vouă din necazul şi din strâmtorarea ce a venit peste noi în anii aceştia, de când Iason şi cei care au fost cu el trădaseră pământul cel sfânt şi regatul.
8. Şi au dat foc porţilor, şi au vărsat sânge nevinovat, şi ne-am rugat Domnului, şi ne-a ascultat, şi am adus jertfă şi făină de grâu, şi am aprins lumini, şi am pus pâini înainte.
9. Şi acum vă scriem ca să ţineţi sărbătoarea corturilor în luna Chislev".
10. Scrisă în anul o sută optzeci şi opt. " Cei din Ierusalim şi din Iudeea şi sfatul bătrânilor şi Iuda, lui Aristobul, sfetnicul regelui Ptolomeu, care este din neamul preoţilor celor unşi şi Iudeilor celor din Egipt, bucurie şi sănătate.
11. Din mari primejdii izbăvindu-ne Dumnezeu, mulţumim neîncetat Lui, ca cei care suntem gata să ne războim împotriva regelui.
12. Că Dumnezeu a lovit pe cei care s-au războit asupra sfintei cetăţi.

13. Că fiind în Persia căpetenia potrivnicilor şi oştirile cele ce erau cu el, cărora se părea că nimeni nu le poate sta înainte, au fost măcelăriţi în templul zeiţei Nanaia, înşelându-i cu cuvinte viclene preoţii zeiţei Nanaia.
14. Căci Antioh, prefăcându-se că vrea să se căsătorească cu zeiţa Nanaia, a sosit acolo cu prietenii săi, ca să ridice multele bogăţii ale templului în chip de zestre.
15. Şi preoţii zeiţei Nanaia, punând comorile înainte şi el apropiindu-se cu câţiva din suita sa de curtea capiştei, ei au închis templul;
16. Şi după ce a intrat Antioh, ei au deschis o uşă ascunsă a podului, şi aruncând cu pietre, au omorât pe căpetenie şi pe cei care erau cu el, şi desfăcându-i în bucăţi şi tăindu-le capetele le-au aruncat celor din afară.
17. Întru toate binecuvântat este Dumnezeul nostru, Cel care a dat pierzării pe cei care au făcut fapte păgâneşti.
18. Vrând drept aceea să facem în douăzeci şi cinci de zile ale lunii lui Chislev sărbătoarea sfinţirii templului, cu cuviinţă am socotit a vă înştiinţa, ca şi voi asemenea să prăznuiţi sărbătoarea corturilor şi a focului, în amintirea lui Neemia, cel care a zidit templul Domnului şi jertfelnicul pe care a adus jertfă.
19. Căci, când au fost duşi în Persia strămoşii noştri, bunii credincioşi preoţi, care erau atunci, luând din focul jertfelnicului, l-au ascuns în taină într-o groapă ca de fântână fără de apă, în care l-au astupat, încât locul nu era ştiut de nimeni.
20. Iar după ce au trecut câţiva ani, când a voit Dumnezeu, trimis fiind Neemia de regele Persiei, a trimis după foc pe nepoţii preoţilor celor ce l-au ascuns, şi, precum ne-au spus, n-au aflat foc, ci apă mocirloasă.
21. Şi le-a poruncit să scoată de acolo apă şi să aducă, şi după ce s-au adus cele de jertfă, a poruncit Neemia preoţilor să stropească cu apa aceea lemnele şi cele ce erau puse deasupra.
22. După ce s-a făcut aceasta şi a vestit vremea, când a strălucit soarele care mai înainte era în nori, s-a aprins foc mare, încât toţi s-au minunat.
23. Şi rugăciune făceau toţi preoţii, când se mistuia jertfa, preoţii toţi începând cu Ionatan; iar ceilalţi răspundeau împreună cu Neemia.
24. Iar rugăciunea era într-acest chip: "Doamne! Doamne Dumnezeule! Făcătorul tuturor, Cel înfricoşător şi tare şi drept şi milostiv.
25. Cel care unul este Împărat şi bun şi unul dătător de bunătăţi şi singur drept şi atotţiitor şi veşnic Cel care mântuieşti pe Israel din tot răul, Cel care ai ales pe părinţi şi i-ai sfinţit.
26. Primeşte jertfa aceasta, pentru tot poporul Tău Israel, şi păzeşte partea Ta şi o sfinţeşte.
27. Adună risipirea noastră, izbăveşte pe cei care slujesc între neamuri, spre cei ocăriţi şi urâţi caută, ca să cunoască neamurile că Tu eşti Dumnezeul nostru.
28. Pedepseşte pe cei care ne asupresc şi ne hulesc cu mândrie.
29. Răsădeşte pe poporul Tău în locul cel sfânt al Tău, precum a zis Moise".
30. Şi preoţii cântau laude.

31. Iar după ce s-au mistuit cele ce erau ale jertfei, a poruncit Neemia să ude cu cealaltă apă, care a rămas, pietrele cele mai mari.
32. Îndată ce s-a făcut aceasta, s-a aprins din ele flacără, dar flacăra de pe altar o covârşea în strălucire.
33. Şi după ce s-a făcut aievea lucrul acesta, s-a spus regelui Perşilor că în locul în care ascunseseră focul preoţii duşi în robie s-a arătat apă, din care Neemia şi cei care erau cu el a sfinţit jertfele.
34. Iar regele, cercetând lucrul, a îngrădit locul şi a făcut jertfelnic.
35. Şi multe daruri şi lucruri luând regele, le-a dăruit preoţilor.
36. Şi a numit Neemia locul acela Neftar, care se tălmăceşte curăţenie, dar se cheamă de către cei mulţi Neftai.

Capitolul 2 - Ieremia ascunde lucrurile sfinte; biblioteca lui Neemia. Precuvântarea autorului.

1. Şi se află în arhive cum că Ieremia proorocul a poruncit celor care erau duşi în robie să ia foc, precum s-a arătat.
2. Şi că a poruncit proorocul celor care erau duşi în robie, când le-a dat sulul legii, ca să nu uite poruncile Domnului şi să nu rătăcească cu cugetele, văzând chipuri de aur şi de argint şi podoaba cea de primprejurul lor.
3. Şi altele ca acestea zicând, îi îndemna să nu depărteze legea de la inima lor.
4. Şi era tot în acele scrieri cum că proorocul, luând poruncă de la Domnul, a poruncit ca să aducă cu sine cortul şi chivotul.
5. Şi ieşind la muntele în care s-a suit Moise şi a văzut ţara ce i s-a dat ca moştenire, Ieremia a venit acolo şi a aflat loc în peşteră, şi cortul şi chivotul şi jertfelnicul tămâierii le-a băgat acolo şi a astupat uşa.
6. Şi venind unii din cei care mergeau după el, ca să însemne calea, n-au putut-o găsi.
7. Aflând acest lucru, Ieremia i-a înfruntat şi a zis că necunoscut va fi locul acela, până când va aduna Dumnezeu adunarea poporului şi Se va milostivi.
8. Şi atunci Domnul va arăta acestea, şi se va arăta slava Domnului şi norul, precum s-a arătat şi lui Moise, şi precum cu slavă s-au arătat când s-a rugat Solomon să se sfinţească templul,
9. Şi ca un înţelept a adus jertfă de sfinţirea şi de săvârşirea templului Domnului;
10. Precum, când s-a rugat Moise către Domnul, şi s-a coborât foc din cer şi a mistuit cele ale jertfei, aşa şi Solomon s-a rugat, şi coborându-se foc, a ars arderile de tot.
11. Moise a zis: "Fiindcă jertfa pentru păcat n-a fost mâncată, ea a fost mistuită".
12. Asemenea şi Solomon opt zile a prăznuit.
13. Şi se spuneau nu numai acestea în pomenirile lui Neemia, dar şi cum el, întemeind o bibliotecă, a adunat cele despre regi şi despre prooroci, şi ale lui David, şi cărţile cele trimise de regii perşi pentru dări,
14. Asemenea şi Iuda, cărţile care s-au risipit din pricina războiului ce s-a făcut nouă, toate le-a adunat, şi sunt la noi.
15. Dintre acestea, de vă vor trebui, să trimiteţi oameni care să vi le aducă.
16. Vrând dar a prăznui sărbătoarea curăţirii templului, v-am scris vouă; drept aceea bine veţi face de veţi ţine zilele acestea.
17. Şi Dumnezeu, Cel care a izbăvit pe tot poporul Său a dat tuturor moştenirea şi împărăţia şi preoţia şi sfinţenia.
18. Precum a făgăduit prin lege, să nădăjduim în Dumnezeu, că în curând ne va milui pe noi şi ne va aduna de sub cer la locul cel sfânt.
19. Că din mari răutăţi ne-a scos şi locaşul sfânt l-a curăţit".

20. Despre istoria lui Iuda Macabeul şi a fraţilor lui, curăţirea marelui templu şi înnoirea altarului,
21. Şi războaiele ce au făcut împotriva lui Antioh Epifan şi împotriva lui Eupator, fiul lui,
22. Şi arătările cele din cer ce s-au făcut celor care vitejeşte s-au nevoit pentru iudaism, încât, puţini fiind ei, toată ţara au cucerit din nou şi mulţime de barbari au izgonit,
23. Şi templul cel în toată lumea vestit au zidit, şi cetatea au făcut-o slobodă, şi legile cele părăsite le-au adus la loc, Domnul cu toată bunătatea, milostiv fiindu-le;
24. Aceste toate de către Iason Cirineanul istorisite în cinci cărţi vom încerca într-o carte a le scrie.
25. Că socotind mulţimea numerelor şi greutatea care este celor care vor să pătrundă cu de-amănuntul povestirile istoriei, din pricina mulţimii materiei,
26. Am avut grijă ca, celor care vor vrea să citească, să le fie mângâiere sufletească; iar celor care se vor nevoi a le ţine minte, uşurare, şi tuturor celor care vor citi, folos.
27. Iar noi, care ne-am apucat a scurta acest lucru, nu de mică osteneală, ci de lucru plin de priveghere ne-am apucat,
28. Lucru nu de mai puţină îndemânare decât a celui care găteşte ospăţ şi caută folosul altora. Deşi lucrul nu este uşor, pentru mulţumirea celor mulţi vom suferi bucuroşi pătimirea aceasta.
29. A alege cu amănuntul adevărul fiecărui lucru, lăsăm celui care a scris; iar aici mai mult ne ostenim, ca să ne ţinem de regulile prescurtării.
30. Că precum meşterul casei celei noi se cade să poarte grijă de toată aşezarea, iar cel care se apucă a o înfrumuseţa şi a o zugrăvi trebuie să caute cele ce sunt spre podoabă, aşa trebuie a socoti şi despre noi.
31. Că a căuta şi a culege multe cu amănuntul, şi a vorbi despre toate, este de datoria celui care scrie istoria;
32. Iar a urmări scurtarea povestirii şi a lăsa cercetarea lucrării este în voia celui care face prescurtarea.
33. De aici dar vom începe istorisirea, la cele de mai sus atâta adăugând, că neînţelept lucru ar fi în precuvântare a înmulţi cuvintele şi istoria a o scurta.

Capitolul 3 - Simon şi Onia, potrivnici. Eliodor, învinuit de jefuirea templului. Mare necaz în cetate. Pedeapsa, apoi pocăinţa lui Eliodor.

1. Când sfânta cetate cu toată pacea se locuia, şi legile foarte bine se păzeau pentru evlavia lui Onia arhiereul şi ura împotriva răutăţii,
2. S-a întâmplat că înşişi regii au cinstit locul acesta şi templului i-au trimis daruri foarte bune,
3. Atât încât chiar şi Seleuc, regele Asiei, a dat din veniturile sale toate cheltuielile la slujbele cele de obşte ale jertfelor.
4. Şi un oarecare Simon, din neamul lui Veniamin, fiind pus ispravnic al templului Domnului, s-a certat cu arhiereul pentru treburile târgului din cetate.
5. Şi neputând birui pe Onia, a mers la Apoloniu, feciorul lui Traseu, care pe vremea aceea era cârmuitor în Cele-Siria şi în Fenicia,
6. Şi i-a spus cum că vistieria sa din Ierusalim este plină de nenumăraţi bani, căci mulţimea banilor ce se adună din biruri este nenumărată şi fără legătură cu ce se cheltuieşte la jertfe, şi s-ar putea ca aceste comori să vină sub puterea regelui.
7. Şi întâlnindu-se Apoloniu cu regele, l-a înştiinţat de banii despre care i s-a spus, iar el, chemând pe Eliodor, care era mai mare peste bani, l-a trimis şi i-a poruncit să aducă banii mai sus pomeniţi.
8. Şi Eliodor îndată a pornit la călătorie, însă dând veste că merge în cetăţile Cele-Siriei şi ale Feniciei, iar cu fapta plinind porunca regelui.
9. Şi după ce a sosit la Ierusalim, a fost primit cu cinste de arhiereul cetăţii, şi a spus de înştiinţarea aceea, şi i-a arătat pentru ce pricină a venit, şi a întrebat de sunt adevărate acestea.
10. Iar arhiereul a arătat că bogăţiile sunt pentru văduve şi pentru săraci,
11. Iar o seamă sunt şi ale lui Hircan, fiul lui Tobie, care este om foarte de cinste; iar nu precum a făcut pâra necredinciosul Simon; dacă se scad toate aceste bogăţii, toţi banii sunt patru sute de talanţi de argint şi două sute de aur.
12. Şi cum că strâmbătate se face celor care au încredinţat lucrurile lor sfinţeniei locului aceluia şi templului Domnului, care în toată lumea se cinsteşte pentru mărirea şi sfinţenia lui. Aceea nicidecum nu poate să fie.
13. Iar Eliodor, potrivit poruncilor împărăteşti ce avea, a zis că acelea în vistieria domnească trebuie să fie duse.
14. Dar într-o zi, când el s-a dus să vadă cu de-amănuntul vistieria templului, s-a făcut mare zarvă în toată cetatea.
15. Preoţii îmbrăcaţi cu veşmintele cele sfinţite, căzând înaintea altarului, chemau din cer pe Cel care a dat legea pentru punerile acestea, ca să păzească întregi banii celor care ii încredinţaseră acolo.
16. Şi oricine vedea faţa arhiereului nu putea să nu se mâhnească adânc în inima lui, că vederea lui şi schimbarea feţei arăta necazul cel dinăuntru al sufletului lui.

17. Că se revărsase peste omul acela oarecare temere şi groază a trupului, din care cei care vedeau cunoşteau durerea din inima lui.
18. Iar alţii din case alergau cu grămada spre rugăciunea obştească, ca să nu ajungă locul cel sfânt spre defăimare.
19. Şi femeile, încinse pe sub sâni cu saci de pocăinţă, umpleau căile, iar fecioarele, care erau închise în casă, unele alergau la porţi, unele la ziduri şi altele se plecau pe ferestre.
20. Şi toate cu mâinile ridicate spre cer se rugau.
21. Şi era jalnică privire, cum cădea mulţimea amestecată şi, în necaz mare fiind arhiereul, aştepta ce avea să fie.
22. Aceştia dar se rugau Atotputernicului Dumnezeu, ca bogăţiile încredinţate întregi şi cu toată siguranţa, să se păzească pentru cei care le-au încredinţat.
23. Iar Eliodor vrând să îndeplinească porunca, fiind cu ostaşii la vistierie,
24. Domnul părinţilor şi Stăpânul a toată puterea a făcut o minunată arătare, încât toţi cei ce îndrăzniseră să vină, spăimântându-se de puterea lui Dumnezeu, au leşinat şi s-au înfricoşat.
25. Că li s-a arătat un cal care avea pe el un călăreţ groaznic şi era împodobit cu foarte frumos acoperământ şi, pornindu-se iute, a lovit pe Eliodor cu copitele cele dinainte; iar cel care şedea pe cal se vedea având arme de aur.
26. Şi încă alţi doi tineri s-au arătat înaintea lui, puternici foarte, strălucind de mărire şi cu îmbrăcăminte luminoasă, care, stând de amândouă părţile, neîncetat îl băteau cu multe lovituri, copleşindu-l.
27. Şi fără de veste, căzând Eliodor pe pământ şi cu mult întuneric împresurându-se, l-au apucat şi l-au pus într-o lectică.
28. Pe cel care cu puţin mai înainte cu mulţi alergători şi ostaşi a intrat în mai sus-arătata vistierie, l-au dus, neputând avea nici un ajutor de la arme.
29. Aievea cunoscând puterea lui Dumnezeu, şi Dumnezeu lucrând aşa, acela zăcea mut şi lipsit de toată nădejdea de mântuire.
30. Iar aceia binecuvântau pe Domnul, Cel care a mărit locul Său şi templul Său, care cu puţin mai înainte fusese plin de frică şi de tulburare iar când S-a arătat Domnul Atotţiitorul, s-a umplut de veselie şi de bucurie.
31. Şi unii dintr-ai lui Eliodor curând s-au rugat lui Onia ca să cheme pe Cel Preaînalt şi să dăruiască viaţa celui care zăcea în ghearele morţii.
32. Atunci, temându-se arhiereul ca nu cumva să socotească regele că Iudeii au făcut ceva vicleşug asupra lui Eliodor, a adus jertfă pentru izbăvirea omului.
33. Şi după ce arhiereul s-a rugat lui Dumnezeu, tinerii aceia iarăşi s-au arătat lui Eliodor cu aceleaşi haine îmbrăcaţi şi, stând, au zis: "Multă mulţumire să aduci lui Onia arhiereul că pentru el ţi-a dăruit Domnul viaţă.
34. Iar tu din cer fiind bătut, spune la toţi puterea cea prea mare a lui Dumnezeu". Şi după ce au zis acestea, s-au făcut nevăzuţi.
35. Iar Eliodor aducând jertfă Domnului şi făgăduinţe foarte mari făcând Celui care i-a dăruit viaţa, şi mulţumind lui Onia, s-a întors la rege,
36. Mărturisind tuturor lucrurile prea marelui Dumnezeu, pe care le-a văzut.

37. Şi regele, întrebând pe Eliodor cine ar fi vrednic, care să se mai trimită odată în Ierusalim, el a răspuns:
38. "De ai pe cineva vrăjmaş sau pânditor domniei tale, trimite-l pe acela acolo şi bătut îl vei primi, chiar de va scăpa; pentru că în locul acela este cu adevărat puterea lui Dumnezeu.
39. Că Cel care locuieşte în cer este privitor şi ajutător locului aceluia, şi pe cei care vin ca să facă rău, îi bate şi îi pierde".
40. Şi aşa s-a întâmplat cu Eliodor şi cu paza vistieriei.

Capitolul 4 - Onia îl părăşte pe Simon la Seleuc. Iason şi elenismul. Menelau, mare preot. Moartea lui Onia. Neorânduieli în Ierusalim. Menelau scapă datorită banilor.

1. Iar Simon de care am vorbit mai înainte, care a fost vânzătorul banilor şi al patriei, grăia rău de Onia, ca şi cum el ar fi abătut nenorocirea asupra lui Eliodor şi ar fi fost urzitorul răutăţilor;
2. Şi pe făcătorul de bine al cetăţii şi pe cârmuitorul celor de un neam cu sine, şi pe râvnitorul legilor, vrăjmaş al ocârmuirii îndrăznea a-l arăta.
3. Atât a crescut vrajba, încât şi prin oarecare om al lui Simon ucideri s-au făcut.
4. Gândind Onia la primejdia învrăjbirii şi că se va mânia Apoloniu, stăpânitorul Cele-Siriei şi al Feniciei, auzind de răutatea lui Simon, s-a dus la rege,
5. Nu ca să pârască pe cetăţeni, ci socotind folosul cel de obşte şi deosebi la tot neamul.
6. Că vedea că nu este cu putinţă a se împăca lucrurile, fără de rânduială domnească şi că Simon nu va înceta de la nebunia aceasta.
7. Ci murind Seleuc şi luând domnia Antioh, cel poreclit Epifan, a poftit arhieria Iason, fratele lui Onia.
8. Şi mergând Iason la rege, s-a rugat făgăduind trei sute şaizeci de talanţi de argint, şi încă alt venit de optzeci de talanţi.
9. Afară de acestea, făgăduia încă şi alţi o sută cincizeci, de i s-ar îngădui putinţa de a înfiinţa şcoală pentru tineri şi pe cetăţenii Ierusalimului a-i trece cetăţeni ai Antiohiei.
10. Şi îngăduind regele, a dobândit stăpânirea şi îndată a început să înveţe obiceiuri greceşti pe cei din neamul său.
11. Şi lepădând milostivele îngăduinţe domneşti, care s-au îngăduit Evreilor prin Ioan, tatăl lui Evpolemos care fusese sol la Romani pentru împrietenire şi alianţă şi stricând rânduielile cele legiuite, rânduieli fără de lege înnoia.
12. Că, fără ruşine, tocmai sub cetate a întemeiat şcoală şi pe cei mai tari dintre tineri îi silea să înveţe obiceiurile şi jocurile elineşti.
13. Şi într-acest chip se întărea elenismul şi sporeau obiceiurile celor de alt neam, pentru acea prea mare necurăţie a acestui Iason, păgân şi nu arhiereu.
14. Aşa încât preoţii nu se mai sârguiau spre slujbele altarului; ci nebăgând seamă de templul Domnului şi părăsind jertfele, se grăbeau să se împărtăşească cu privirea cea fără de lege a luptei la disc, după ce se auzea chemarea crainicilor.
15. Şi datina părintească nebăgând-o în seamă, măririle cele elineşti mai bune le socoteau.
16. De aceea grea nevoie i-a cuprins, că aceia a căror povăţuire o pofteau şi cărora voiau a se asemăna, pe aceia vrăjmaşi şi stăpânitori i-au avut.
17. Că a face păgâneşte împotriva dumnezeieştilor legi nu este prea lesne, însă acestea timpul le va arăta.

18. Iar când se ţineau jocurile cele din cinci în cinci ani, la care era de faţă regele,
19. A trimis nelegiuitul Iason din Ierusalim, ca soli, pe cei care erau cu drept de cetăţenie antiohiană, care au adus trei sute de drahme de argint pentru jertfa lui Hercule, pentru care şi cei care au dus argintul s-au rugat ca să nu se dea la jertfe, că nu se cuvine, ei să fie întrebuinţaţi la alte cheltuieli.
20. Iar aceste trei sute de drahme fuseseră sortite de cel care le trimisese pentru jertfă lui Hercule, dar, după voia celor care le-au adus, le-au hărăzit pentru dresul corăbiilor celor de oştire.
21. Şi Apoloniu al lui Menesteu fiind trimis în Egipt de regele Antioh, cu prilejul ridicării la tron a regelui Ptolomeu Filometor, Antioh a aflat că Ptolomeu avea asupra lui gânduri duşmănoase, de aceea Antioh, căutând să se pună la adăpost, s-a dus la Iafa şi apoi la Ierusalim.
22. Şi cu mare cuviinţă a fost primit de către Iason şi de către cetate, cu făclii aprinse şi cu strigări a fost întâmpinat, şi de aici spre Fenicia a pornit cu tabăra.
23. Şi după trei ani a trimis Iason pe Menelau, fratele lui Simon mai sus-numitul, ca să ducă bani regelui şi ca să-i aducă aminte de lucrurile cele de lipsă.
24. Iar el plăcând regelui, pentru că l-a preamărit cu înfăţişarea lui de mare curtean, a ajuns să ia arhieria, dând cu trei sute de talanţi de argint mai mult decât Iason.
25. Şi luând porunci domneşti, a venit, nimic vrednic de arhierie aducând, numai mânie de tiran crud şi urgie de fiară sălbatică având.
26. Şi aşa Iason, care a îndepărtat pe fratele său, îndepărtatu-l-a şi pe el altul şi l-a izgonit în ţara Amoniţilor.
27. Iar Menelau a ajuns arhiereu, dar de banii pe care îi făgăduise regelui nici o grijă n-a avut, deşi Sostrate, mai marele cetăţii, îi cerea.
28. Acesta era pus peste adunarea birurilor. Pentru aceea pe amândoi i-a chemat regele.
29. Şi Menelau a lăsat locţiitor de arhiereu pe Lisimah, fratele său; iar Sostrate pe Crates, mai-marele Ciprului.
30. Şi acestea aşa fiind, s-a întâmplat de s-au răsculat locuitorii oraşelor Tars şi Malus, pentru că au fost daţi dar Antiohidei, ţiitoarea regelui.
31. Degrabă dar a venit regele ca să potolească răscoala, lăsând în locul său pe Andronic, unul din marii dregători.
32. Iar Menelau, socotind că a aflat vreme bună, furând nişte vase de aur de ale templului, le-a dăruit lui Andronic, şi pe altele le-a vândut în Tir şi în cetăţile cele de primprejur.
33. Aflând Onia acest lucru, l-a mustrat, fiind el în loc fără de frică, în Dafne cea de lângă Antiohia.
34. Pentru aceea Menelau, luând deosebi pe Andronic, l-a rugat să omoare pe Onia. Deci venind el la Onia şi cu înşelăciune dându-i dreapta şi încredinţându-l

cu jurământ, şi cu toate că acest lucru dădea de bănuială lui Onia, el a izbutit să-l scoată din sihăstria lui şi l-a omorât îndată fără teamă de dreptate.
35. Din această pricină nu numai Iudeii, ci mulţi şi dintr-alte neamuri s-au scârbit şl s-au mâhnit pentru nedreapta ucidere a bărbatului acestuia.
36. Iar după ce s-a întors regele din părţile Ciliciei, Iudeii cei din cetate, împreună cu Elinii, urând vicleşugul, s-au plâns cum că fără de dreptate Onia a fost omorât.
37. Iar lui Antioh, din suflet mâhnindu-se, i s-a făcut milă şi a lăcrimat pentru înţelepciunea şi multa bună rânduială a răposatului.
38. Şi aprinzându-se de mânie, îndată a luat de la Andronic porfira şi i-a rupt hainele şi l-a purtat împrejur prin toată cetatea, şi într-acelaşi loc, în care asupra lui Onia a făcut sângeroasa lui ispravă, acolo l-a omorât pe nelegiuitul ucigaş, Domnul răsplătindu-l cu pedeapsa de care a fost vrednic.
39. Şi Lisimah, cu ştirea lui Menelau, furând multe vase sfinte, a ieşit vestea în cetate şi s-a adunat mulţimea asupra lui Lisimah, după ce multe vase de aur se cheltuiseră.
40. Şi după ce s-au sculat asupră-i mulţimile mânioase, Lisimah a înarmat împotrivă ca la vreo trei mii de bărbaţi, şi a început fără de dreptate a omorî, comandant fiind un anume Tyranus, om bătrân şi cu vârsta şi cu nebunia.
41. Mulţimile, dacă au văzut că se scoală Lisimah asupra lor, apucând unii pietre, alţii măciuci, alţii ţărână, aruncau spre cei care erau împrejurul lui Lisimah şi spre cei care se sculaseră asupră-le.
42. Şi astfel pe mulţi dintre ei i-au rănit, pe unii i-au omorât şi pe toţi i-au pus pe fugă, iar pe furul de cele sfinte lângă vistierie l-au omorât.
43. Apoi a început judecata pricinii lui Menelau.
44. Şi când a venit regele în Tir, trei inşi, trimişi de înaltul sfat, au adus plângerea cea dreaptă înaintea lui.
45. Iar Menelau, aflându-se vinovat, a făgăduit bani mulţi lui Ptolomeu, fiul lui Dorimene, ca să îmblânzească pe rege.
46. Deci, apucând Ptolomeu pe rege într-un foişor, unde se dusese să se răcorească, l-a făcut să-şi schimbe părerea.
47. Şi pe Menelau, capul a toată răutatea, l-a scos nevinovat; iar pe nenorociţii aceia, care măcar şi la Sciţi, de şi-ar fi spus pricina, s-ar fi slobozit nevinovaţi, pe aceştia i-a judecat spre moarte.
48. Drept aceea, degrabă, nedreaptă moarte au suferit cei care purtaseră cuvânt pentru cetate şi pentru popor şi pentru sfintele vase.
49. Pentru care lucru şi locuitorii din Tir, mâhnindu-se de această răutate, cu mare cuviinţă au dat lucrurile cele de îngroparea lor.
50. Iar Menelau, din pricina lăcomiei celor puternici, era în cinste, şi, crescând întru răutate, mare vrăjmaş a fost celor de un neam cu el.

Capitolul 5 - Răzvrătirea şi moartea lui Iason. Antioh Epifan jefuieşte templul. Relele guvernatorilor. Iuda Macabeul fuge în pustiu.

1. Iar în vremea aceasta, Antioh a călătorit a doua oară în Egipt.
2. Şi s-a întâmplat că în timp de patruzeci de zile s-a văzut peste toată cetatea prin văzduh, alergând, călăreţi cu haine aurite îmbrăcaţi şi cu suliţe ca şi ostaşii cei înarmaţi,
3. Şi cetele de călăreţi rânduite şi bătându-se unii cu alţii, şi năvăliri de amândouă părţile şi vălmăşag de paveze şi mulţime de suliţi şi săbii scoase şi aruncări de săgeţi şi străluciri de podoabă de aur şi de tot felul de platoşe.
4. Pentru aceea, toţi se rugau ca să fie spre bine arătarea aceasta.
5. Şi făcându-se vorbă mincinoasă, cum că a murit Antioh, luând Iason ca la o mie de bărbaţi, fără de veste a lovit asupra cetăţii şi, cei de pe zid împingându-se, mai pe urmă a luat cetatea, iar Menelau a fugit în castel.
6. Iar Iason omora pe cetăţenii săi fără de milă, nesocotind că izbânda asupra rudeniilor sale este cea mai mare nenorocire.
7. Şi gândea că prăpădeşte pe vrăjmaşi, când în faptă ucidea pe cei de un neam cu sine; totuşi n-a dobândit stăpânirea, iar mai pe urmă pentru viclenie, ruşine şi-a agonisit şi pribeag s-a dus iarăşi în ţara Amoniţilor.
8. Şi aşa s-a sfârşit viaţa lui de nelegiuiri, că l-a închis Areta, tiranul Arabilor. Iar el, dintr-o cetate într-alta fugind, fiind gonit de toţi şi urât ca un călcător de lege şi în necinste fiind la toţi ca un ucigaş al patriei şi al cetăţenilor, a fost gonit în Egipt.
9. Şi el, cel care trimisese în surghiun pe mulţi, a murit în pământ străin între Lacedemonieni, unde nădăjduise să găsească sprijin pe socoteala rudeniei dintre Lacedemonieni şi Iudei.
10. Şi cel care a lepădat mulţime de morţi neîngropaţi, a fost nejelit şi de nici un fel de îngropăciune, în mormântul părintesc, n-a avut parte.
11. Iar după ce a aflat regele acestea ce s-au făcut, a socotit că Iudeii s-au răzvrătit; pentru aceea, pornind din Egipt, cu mânie de fiară sălbatică a luat cetatea cu năvala.
12. Şi a poruncit ostaşilor să taie fără de milă pe cei care le sunt înainte şi pe cei care se suie în case să-i omoare.
13. Deci au fost omorâţi tinerii şi bătrânii, bărbaţii şi femeile şi feciorii au pierit, şi fecioarele şi pruncii au fost junghiaţi,
14. Astfel că în trei zile optzeci de mii au fost tăiaţi, iar alţii, cam tot atâţi câţi cei tăiaţi, au fost vânduţi.
15. Şi neîndestulându-se cu acestea, au îndrăznit a intra şi în templul Domnului, cel mai sfânt decât tot pământul, având călăuză pe Menelau, cel care şi legilor patriei s-a făcut vânzător.
16. Şi cu mâini nelegiuite a luat sfintele vase şi cele ce au fost puse de alţi regi spre creşterea, mărirea şi cinstea locului, cu nelegiuite mâini trăgându-le, le da.

17. Şi s-a smerit cu cugetul Antioh, căci nu socotea că pentru păcatele celor care locuiau cetatea S-a mâniat puţină vreme Domnul şi că pentru aceea a fost urgisit locul acela.
18. Iar de nu s-ar fi întâmplat să fi fost mai dinainte cuprinşi de multe păcate, aşa precum Eliodor, pe care l-a trimis Seleuc regele, ca să vadă vistieria, aşa şi acesta, când a năvălit să intre, degrabă ar fi fost bătut şi s-ar fi întors de la îndrăznirea sa.
19. Că n-a ales Domnul pe poporul Său pentru acest loc, ci locul acesta pentru poporul Său.
20. Pentru aceea şi locul acesta a avut parte de răutăţile ce s-au întâmplat în popor, ca după aceea să se facă părtaş bunătăţilor celor de la Domnul; părăsit altădată în mâna Atotputernicului, el a fost iarăşi aşezat în toată mărirea lui, după ce marele Stăpân S-a împăcat cu poporul Său.
21. Deci Antioh, luând o mie şi opt sute de talanţi din templul Domnului, degrabă s-a întors în Antiohia, gândind, de multă trufie, să facă pământul cale de corăbii şi marea drum de mers cu picioarele pentru semeţia inimii.
22. Şi a lăsat şi dregători, ca să necăjească poporul: în Ierusalim, pe Filip de neam frigian, mai păgân în obiceiuri decât cel care l-a pus;
23. La Garizim pe Andronic şi pe lângă aceştia pe Menelau, care mai rău decât ceilalţi se ridica împotriva cetăţenilor.
24. Şi având gând vrăjmaş asupra locuitorilor evrei, a trimis pe Apoloniu, capul răutăţilor, cu douăzeci şi două de mii de oşteni, poruncind "ca pe cei în vârstă pe toţi să-i omoare, iar pe femei şi pe cei mai tineri să-i vândă.
25. Iar acesta, venind în Ierusalim, s-a prefăcut a fi cu pace şi a aşteptat până în ziua cea sfântă de odihnă şi, apucând pe Iudei în zi de praznic, a poruncit ostaşilor celor de sub ascultarea sa să se înarmeze.
26. Şi pe toţi cei care au ieşit să privească i-au omorât şi alergând prin cetate cu armele, multă mulţime au omorât.
27. Iar Iuda Macabeul cu alţi nouă inşi, care s-au alăturat lui, retrăgându-se în pustiu, ca fiarele în munţi trăia împreună cu cei care erau cu el şi se hrăneau cu buruieni ca să nu se spurce.

Capitolul 6 - Elenismul în ţară. Îndemnurile autorului. Moartea lui Eleazar.

1. Şi nu după multă vreme, a trimis regele pe un bătrân atenian, ca să silească pe Iudei să se lase de legile lor părinteşti şi să nu mai trăiască după legile lui Dumnezeu.
2. Şi să pângărească şi templul din Ierusalim şi să-l numească al lui Zeus Olimpianul, iar pe cel din Garizim, al lui Zeus, iubitorul de oaspeţi, precum erau locuitorii locului.
3. Ci cu anevoie şi grea era poporului tocmeala răutăţii acesteia.
4. Căci păgânii au pângărit templul cu desfrânări şi beţii, desfătându-se cu desfrânatele în sfintele curţi, şi aducând cele ce nu se cuvenea.
5. Şi altarul s-a umplut de lucruri nelegiuite, pe care le oprea legea,
6. Şi nu era voie nici a ţine ziua Domnului, nici a păzi sărbătorile părinteşti, nici măcar a spune că eşti Iudeu.
7. Şi erau duşi cu sila la jertfele care se aduceau în fiecare lună de ziua naşterii regelui, şi când era sărbătoarea lui Dionysos, erau siliţi Iudeii, având cununi de iederă, să ia parte la alaiul în cinstea lui Dionysos.
8. Şi din îndemnul lui Ptolomeu a ieşit poruncă în cetăţile elineşti cele de prin vecini, ca şi pe Iudei la fel să-i facă să jertfească,
9. Iar pe cei care nu vor vrea să treacă la obiceiurile elineşti, să-i omoare; de aceea, nimic altceva nu se vedea decât numai greutăţi cu care erau asupriţi.
10. Că s-au adus două femei, care au fost pârâte că şi-au tăiat împrejur pruncii lor. Pentru aceea au spânzurat pruncii de sânii lor şi prin cetate, pe uliţe purtându-le, le-au aruncat jos de pe zid de au murit.
11. Iar alţii alergau la peşterile cele de pe aproape, ca ascunzându-se să serbeze ziua de odihnă. De acest lucru, dându-se ştire lui Filip, i-a ars, fără ca ei să se împotrivească pentru mărirea acelei preacinstite zile.
12. Rog dar pe cei care vor citi această carte, să nu se îngrozească din cauza acestor suferinţe; ci să socotească că aceste munci, nu spre pieire, ci spre învăţătură au fost neamului nostru.
13. Că dacă Domnul nu lasă multă vreme pe cei care lucrează fărădelege, ci degrabă îi aruncă în munci, este semn de mare facere de bine.
14. Că pe când la alte neamuri cu îndelungă răbdare aşteaptă Domnul, până ce vor ajunge la plinirea păcatelor şi apoi să-i muncească; asupra noastră aşa a socotit că este bine ca, nu la sfârşitul păcatelor ajungând noi, să aducă pedeapsă asupra noastră.
15. Pentru aceea niciodată nu depărtează mila de la noi, ci, certându-ne cu nevoi, nu părăseşte pe poporul Său.
16. Însă acestea să fie zise, pentru ca să ne aducem aminte.
17. Iar după aceste puţine cuvinte se cuvine să venim la poveste.
18. Unui om anume Eleazar, care era cărturar de frunte şi trecut cu vârsta şi la faţă foarte frumos, căscându-i gura, îl silea să mănânce carne de porc.

19. Iar el mai vârtos primind moartea cea de cinste, decât viaţa cea de urâciune, de bună voie s-a dus la munci,
20. Scuipând carnea din gura lui şi apropiindu-se de moarte, aşa cum se cuvine a se apropia cei care îndrăznesc a se apăra de cele ce nu se cuvine să le mănânce, oricare ar fi dragostea vieţii.
21. Iar cei care erau rânduiţi la acea nelegiuită jertfă, pentru că-l cunoşteau de mulţi ani pe omul acesta, luându-l deoparte, îl rugau să aducă alte cărnuri făcute de el, care îi erau slobod a le mânca şi să se prefacă tocmai ca şi cum ar mânca de cele ce a poruncit regele din cărnurile jertfei,
22. Ca, făcând aceasta, să scape de moarte şi, pentru prietenia veche cu ei, va afla milă.
23. Iar el gând bun luând şi vrednic fiind de vârstă şi de adâncile bătrâneţi, şi de cinstitele cărunteţi, care şi le agonisise şi de creşterea cea foarte bună din pruncie şi mai vârtos de cea sfântă şi de rânduiala legii, pusă de Dumnezeu, îndată a răspuns, zicând să-l trimită curând la moarte.
24. "Că nu se cuvine vârstei noastre a făţărnici, ca mulţi din cei tineri să socotească cum că Eleazar cel de nouăzeci de ani a trecut la obiceiurile celor de alt neam.
25. Şi din pricina prefăcătoriei mele, pentru această puţină şi scurtă vreme, ei să se amăgească prin mine şi urâciune şi ocară bătrâneţilor să-mi agonisesc.
26. Că deşi în această vreme de acum voi scăpa de munca de la oameni, dar din mâinile Atotputernicului, nici viu, nici mort nu voi scăpa;
27. Pentru aceea, bărbăteşte acum dându-mi viaţa, mă voi arăta vrednic de bătrâneţe.
28. Şi celor tineri pildă vitejească le voi lăsa, ca degrabă şi cu bărbăţie să moară pentru cinstitele şi sfintele legi". Acestea zicând, a păşit către chinuri.
29. Iar cei ce-l aduceau au schimbat inima lor cea bună, pe care cu puţin înainte o arătaseră către dânsul, în inimă răuvoitoare pentru cuvintele pe care mai înainte le-a grăit, care, precum socoteau ei, erau nebunie.
30. Şi când era să moară de bătăi, suspinând, a zis: "Domnului, Celui care are sfânta ştiinţă, arătat este că putând eu să scap de moarte, grele dureri rabd cu trupul, bătut fiind; iar cu sufletul bucuros pentru frica Lui pătimesc toate acestea".
31. Şi într-acest chip a murit acesta, şi nu numai tinerilor, ci şi întregului popor, moartea sa lăsând o pildă de vitejie şi pomenire de faptă bună.

Capitolul 7 - Mucenicia celor şapte fraţi şi a mamei lor.

1. Întâmplatu-s-a şi cu şapte fraţi, pe care, împreună cu maica lor prinzându-i, i-a silit regele, cu biciul şi cu vine bătându-i, să mănânce cărnuri de porc, care nu le era slobod a mânca.
2. Iar unul dintre ei, care a grăit mai întâi, aşa a zis: "Ce vrei să întrebi şi să ştii de la noi? Pentru că mai bucuroşi suntem a muri, decât a călca legile părinteşti".
3. Iar regele, umplându-se de mânie, a poruncit să înfierbânte tigăi şi căldări,
4. Şi după ce s-au înfierbântat acelea, îndată a poruncit să taie limba celui care a grăit întâi, apoi să-i jupoaie pielea de pe cap şi să-i taie mâinile şi picioarele, în faţa celorlalţi fraţi şi a mamei lor.
5. Şi după ce l-u ciopârţit aşa, a poruncit să-l aducă la foc şi să-l frigă de viu. Şi ieşind foarte mare sfârâială din tigaie, unii pe alţii împreună cu mama lor se îndemnau a muri vitejeşte zicând aşa:
6. "Domnul Dumnezeu vede şi cu adevărat mângâiere are dintre noi, precum chiar a arătat prin cântarea cu care ne-a mărturisit nouă Moise, zicând: şi întru robii Săi se va mângâia".
7. Şi după ce s-a săvârşit cel dintâi într-acest chip, a adus pe al doilea să-l batjocorească şi, jupuindu-i pielea capului cu părul, îl întreba: "Vrei să mănânci carne de porc înainte ca să ţi se ciopârţească toate mădularele trupului?"
8. Iar el; răspunzând în graiul părinţilor săi, a zis: "Nu".
9. Pentru aceea şi acesta, ca şi cel dintâi, pe rând toate chinurile le-a suferit şi, când era să moară, a zis: "Tu dar, nelegiuitule, ne scoţi pe noi dintr-această viaţă, însă Împăratul lumii, pe noi cei care murim pentru legile Lui, iarăşi ne va învia cu înviere de viaţă veşnică".
10. Şi după aceasta al treilea a fost batjocorit, şi cerându-i-se limba, îndată a scos-o şi mâinile cu îndrăzneală le-a întins şi vitejeşte a zis:
11. "Din cer le-am dobândit acestea şi pentru legile Lui nu ţin seamă de ele, pentru că nădăjduiesc că de la El iarăşi le voi dobândi".
12. Aşa încât însuşi regele şi cei ce erau cu el, cu spaimă, se minunau de sufletul tânărului, că nu ţinea seamă de dureri, ca de nimic.
13. Şi după ce s-a sfârşit şi acesta, a adus pe al patrulea, aşijderea muncindu-l şi chinuindu-l:
14. Şi când era să moară, aşa a zis: "Bine este a muta nădejdile cele de la oameni şi a aştepta pe cele de la Dumnezeu, că noi iar vom învia prin El, iar ţie nu-ţi Va fi înviere spre viaţă".
15. Şi îndată aducând pe al cincilea îl muncea, iar el, căutând către rege, a zis:
16. "Putere între oameni având, muritor fiind, faci ce vrei; însă să nu socoteşti că Dumnezeu a părăsit poporul nostru;
17. Ci tu aşteaptă şi vei vedea puterea Lui cea mare, cum pe tine şi pe urmaşii tăi îi va chinui".
18. Şi după acesta a adus pe al şaselea şi când era să moară, a zis: "Nu te înşela în zadar, că noi pentru noi înşine pătimim acestea, de vreme ce am păcătuit

împotriva Dumnezeului nostru şi pentru aceasta s-au făcut aceste lucruri vrednice de mirare.
19. Iar tu să nu socoteşti că vei fi necertat, pentru că faci război împotriva lui Dumnezeu".
20. Iar mama lor foarte minunată şi vrednică de bună pomenire este, căci într-o singură zi văzând pierindu-i şapte fii, cu bun suflet a răbdat, pentru nădejdile ce avea în Domnul:
21. Şi pe fiecare din ei îl mângâia în graiul părintesc, plină fiind de vitejesc cuget şi femeiasca gândire cu inimă bărbătească deşteptând-o, zicea către ei:
22. "Nu ştiu cum v-aţi zămislit în pântecele meu şi nu v-am dat duh şi viaţă şi închipuirea fiecăruia nu eu am întocmit-o,
23. Ci Ziditorul lumii, Care a zidit pe om de la naşterea lui, vă va da ca un milostiv iarăşi duh şi viaţă, de vreme ce acum nu vă este milă de voi, iubind legile Lui".
24. Iar Antioh, gândind că pe el îl defaimă şi socotind că pe el îl ocărăşte cu acele cuvinte, fiind încă cel mai tânăr viu, nu numai cu cuvintele îndemna, ci şi cu jurăminte îl încredinţa cum că şi bogat şi fericit îl va face, de se va lăsa de obiceiurile părinteşti şi prieten îl va avea şi vrednicii îi va încredinţa.
25. Iar tânărul, neascultând, a chemat regele pe mama sa şi o învăţa ca să-l sfătuiască cele ce sunt spre scăpare.
26. Şi cu multe îndemnând-o, ea a primit că va sfătui pe fiu.
27. Şi plecându-se la el, înşelând pe crudul tiran, aşa a zis în limba părintească: "Fiule, fie-ţi milă de mine, care în pântece te-am purtat nouă luni şi te-am alăptat trei ani şi te-am hrănit şi te-am adus la vârsta aceasta şi te-am crescut, purtându-te în braţe.
28. Rogu-te, fiule, ca, la cer şi la pământ căutând şi văzând toate cele ce sunt într-însele, să cunoşti că din ce n-au fost le-a făcut pe ele Dumnezeu şi pe neamul omenesc aşijderea l-a făcut.
29. Nu te teme de ucigătorul acesta; ci fă-te vrednic de fraţii tăi, primeşte moartea, ca în ziua milostivirii să te găsesc pe tine împreună cu fraţii tăi":
30. Şi grăind încă ea, tânărul a zis: "Pe cine aşteptaţi? N-ascult de porunca regelui, ci ascult de porunca legii, care s-a dat părinţilor noştri prin Moise.
31. Iar tu, cel care tot răul ai aflat asupra Iudeilor, nu vei scăpa din mâinile lui Dumnezeu.
32. Că noi pentru păcatele noastre pătimim,
33. Iar dacă, pentru cercetarea şi învăţătura noastră, Dumnezeu cel viu S-a mâniat puţin asupra noastră, iarăşi cu robii Săi Se va împăca.
34. Ci tu, o, necredinciosule şi mai nelegiuit decât toţi oamenii, nu te mări tulburându-te în deşert şi semeţindu-te cu nişte nădejdi neştiute, asupra slugilor cereşti ridicându-ţi mâinile,
35. Că încă n-ai scăpat de judecata atotputernicului Dumnezeu, Cel care de sus vede toate.

36. Că acum fraţii mei, care puţină durere au suferit, au ajuns la făgăduinţa vieţii celei veşnice a lui Dumnezeu; iar tu cu judecata lui Dumnezeu vei suferi dreaptă pedeapsă de la Dânsul pentru această trufie a ta.
37. Iar eu, precum şi fraţii mei, şi trupul şi sufletul mi-l dau pentru legile părinteşti, rugându-mă lui Dumnezeu, ca să nu întârzie a Se milostivi spre poporul acesta şi pe tine prin certări şi prin bătăi să te facă să mărturiseşti cum că El singur este Dumnezeu.
38. Iar în mine şi în fraţii mei să se oprească mânia Atotputernicului, care pe dreptate s-a adus peste tot neamul nostru".
39. Deci, mâniindu-se regele pe acesta mai mult decât pe ceilalţi, l-a chinuit, amărându-se pentru că l-a batjocorit.
40. Deci şi acesta, curat întru totul; şi-a dat viaţa, nădăjduind spre Domnul.
41. Şi mai pe urmă, după fii, s-a săvârşit şi mama.
42. Iar despre junghieri şi despre chinurile cele peste măsură să fie destule cele zise.

Capitolul 8 - Răscoala şi primele biruinţe ale lui Iuda Macabeul. Înfrângerea lui Nicanor. Înfrângerea lui Timotei şi a lui Bacchide. Fuga şi mărturisirea lui Nicanor.

1. Iar Iuda Macabeul şi cei care erau cu el, pe ascuns mergând prin sate, chemau pe rudenii şi pe cei care rămăseseră în legea evreiască şi luându-i cu sine, a strâns ca la vreo şase mii de bărbaţi.
2. Şi s-au rugat Domnului ca să caute spre poporul cel mai necăjit decât toţi şi să Se milostivească şi să Se îndure de templul Domnului cel pângărit de oameni păgâni.
3. Şi să-i fie milă de cetatea cea stricată de tot şi care întocmai cu pământul va să se facă şi să audă sângele celor ucişi, care pururea strigă către El.
4. Şi să-Şi aducă aminte de nelegiuita pierdere a pruncilor celor fără de păcate şi de hulele cele grăite asuprea neamului Lui şi să urască răutatea:
5. Iar Iuda Macabeul, având oştire adunată, nu-l puteau suferi neamurile şi mânia Domnului s-a întors în milă.
6. Şi fără de veste venind, cetăţi şi sate ardea şi locurile cele prielnice prinzându-le, pe mulţi din vrăjmaşi biruindu-i îi punea pe fugă.
7. Şi mai ales noaptea făcea năvăliri de acest fel, atât încât pretutindeni s-a auzit vestea vitejiei lui.
8. Deci, văzând Filip că în puţină vreme acel om atâta a sporit, şi mai adeseori cu bun noroc merge, a scris lui Ptolomeu, cârmuitorul Cele-Siriei şi al Feniciei, ca să ajute la lucrurile regelui:
9. Iar el îndată a ales pe Nicanor, feciorul lui Patrocle, unul din cei mai de frunte prieteni, şi l-a trimis supunându-i din tot felul de neamuri nu mai puţin de douăzeci de mii; ca să piardă tot neamul Evreilor. Şi i-a dat tovarăş şi pe Gorgias, bărbat învăţat la oştire şi priceput în lucrurile războiului.
10. Şi a socotit Nicanor că dajdia cu care era regele dator Romanilor, a cărei sumă era două mii de talanţi, să o plătească din vânzarea iudeilor luaţi robi.
11. Şi îndată a trimis la cetăţile cele de pe lângă mare, chemându-le ca să vină să cumpere robi Evrei, făgăduind că nouăzeci de robi va da pentru un talant, neaşteptând pedeapsa cea viitoare asupra lui de la Cel Atotputernic.
12. Iar Iuda a aflat de venirea lui Nicanor.
13. Şi, spunând celor care erau cu el de venirea taberei, cei fricoşi dintre ei şi care nu aveau nădejde în dreptatea lui Dumnezeu au fugit şi au ieşit din locurile lor.
14. Iar ceilalţi toate ce le rămăsese le vindeau şi rugau pe Domnul să izbăvească pe cei vânduţi de necredinciosul Nicanor mai înainte chiar de a se lovi în război.
15. Iar de nu pentru ei, apoi pentru aşezământul pe care l-a făcut cu părinţii lor şi pentru că chemau asupra lor prea cinstit şi de mare cuviinţă numele Lui.
16. Deci, aducând Iuda Macabeul pe cei care erau cu el, care erau în număr de şase mii, îi îndemna să nu se îngrozească de vrăjmaşi, nici să se teamă de mulţimea cea multă a neamurilor, care cu nedreptate vin asupra lor; ci vitejeşte

să se războiască, punându-şi înaintea ochilor ocara cea fără de lege făcută de ei în locul cel sfânt
17. Şi bătaia batjocoritei cetăţi şi surparea datinei strămoşeşti.
18. Că aceia în arme şi în îndrăznire nădăjduiesc; iar noi în Dumnezeu cel Atotputernic nădăjduim, Care şi pe cei care vin asupra noastră şi pe toată lumea într-o clipă poate să-i piardă.
19. Şi afară de acestea le-a arătat şi apărările cele făcute strămoşilor lor şi izbânda cea de pe vremea lui Sanherib, cum au pierit o sută optzeci şi cinci de mii.
20. Şi bătaia din Babilon cea asupra Galatenilor făcută, cum toţi au venit la bătaie opt mii, cu patru mii de Macedoneni; iar Macedonenii trăgându-se înapoi, cei opt mii pe o sută douăzeci de mii i-au pierdut cu ajutorul ce li s-a făcut din cer, şi multă pradă au luat.
21. Cu acestea i-au făcut să fie cu bună îndrăzneală şi gata a muri pentru lege şi pentru patrie.
22. Deci în patru părţi împărţind oştirea, rânduind şi pe fraţii săi povăţuitori la fiecare rând, pe Simon şi pe Ioan şi pe Ionatan, fiecăruia dintre ei supunând o mie şi cinci sute.
23. Şi încă şi pe Eleazar să citească sfânta carte, şi dându-le semn: cu ajutorul lui Dumnezeu, conducând el însuşi rândul cel dintâi, s-a lovit cu Nicanor.
24. Şi ajutându-le Atotputernicul, au omorât din vrăjmaşi mai mult decât nouă mii şi au rănit şi au ciuntit de mădulare cea mai mare parte din tabăra lui Nicanor, şi pe toţi i-au silit să fugă.
25. Iar banii celor ce veniseră să-i cumpere robi, i-au luat şi, izgonindu-i până departe, s-au întors siliţi de lipsa de timp.
26. Pentru că era înainte de ziua de odihnă, pentru aceea au încetat a-i goni mai mult.
27. Ci luând de la ei armele şi prădându-i, au şezut în ziua de odihnă pe loc, binecuvântând şi mărturisindu-se Domnului, Cel care i-a mântuit în ziua aceasta, începătură de milă rânduind lor.
28. Iar după ziua de odihnă, o parte din prăzi le-au dat celor neputincioşi şi văduvelor şi săracilor; iar celelalte le-au împărţit între ei şi pruncilor lor.
29. Şi după ce au făcut acestea şi au făcut rugăciune de obşte, au rugat pe milostivul Dumnezeu, ca până în sfârşit să fie în pace cu robii Săi.
30. După aceea, lovind pe cei care erau cu Timotei şi cu Bacchide, mai mult de douăzeci de mii dintre ei au omorât şi întăriturile cele înalte le-au biruit şi prăzi multe au împărţit, întocmai cu ei făcând părtaşi şi pe cei neputincioşi şi pe cei săraci şi pe văduve, precum şi pe cei bătrâni.
31. Şi culegând armele de la ei, toate cu socoteală le-au pus în locuri bune, iar celelalte prăzi le-au adus la Ierusalim.
32. Şi au omorât şi pe Filarh, care era cu Timotei, că era om foarte nelegiuit şi multe necazuri făcuse Iudeilor.

33. Şi când a serbat biruinţa în patrie, lui Calistene, cel care arsese sfintele porţi, i-au dat foc într-o căsuţă, în care fugise, şi aşa a luat pradă vrednică de credinţa sa cea rea.
34. Iar ticălosul Nicanor, cel care adusese o mie de neguţători să le vândă Evrei,
35. Cu ajutorul lui Dumnezeu, smerit fiind de cei care după părerea lui erau ca nimic, lepădându-şi haina cea de mărire, prin mare fugind singur, a venit în Antiohia foarte la mare nevoie ajungând, din pricina pierderii oştirii.
36. Iar cel care a făgăduit că va plăti bir Romanilor din robirea Ierusalimului a mărturisit cum că Iudeii au pe Dumnezeu apărător şi pentru aceea sunt de nezdrobit, căci ţineau legile cele puse de El mai înainte.

Capitolul 9 - Groaznicul sfârşit al lui Antioh Epifan.

1. Într-aceeaşi vreme s-a întâmplat de s-a întors şi Antioh fără de cinste din locurile cele dinspre Persia.
2. Că intrând în Persepolis, s-a apucat a jefui templul de acolo şi a asupri cetatea; şi alergând mulţimea la arme, l-a biruit şi aşa s-a întors cu ruşine.
3. Iar când era el la Ecbatana, a aflat cele ce s-au întâmplat lui Nicanor şi cele ce au fost cu Timotei.
4. Şi aprinzându-se de mânie, socotea că şi răutatea celor ce l-au gonit pe el să şi-o răzbune asupra Iudeilor; pentru aceea a poruncit celui care conducea carul său să mâne neîncetat, ca să sfârşească mai curând călătoria, silindu-l judecata cea cerească, căci cu trufie a zis: Mormânt Evreilor voi face Ierusalimul îndată ce voi sosi acolo.
5. Iar Atotputernicul Domnul Dumnezeul lui Israel i-a lovit cu rană nevindecată şi nevăzută, căci, cum a sfârşit cuvântul, l-a apucat nesuferită durere în pântece şi amare chinuri ale celor dinlăuntrul lui.
6. Şi suferea pe bună dreptate, căci el cu multe şi neauzite munci a chinuit cele dinlăuntru ale altora, iar el nicidecum n-a încetat de la semeţia sa.
7. Ci încă şi de trufie era plin, de mânie foc suflând asupra Evreilor şi, poruncind să grăbească cu mergerea, s-a întâmplat de a căzut din carul care mergea tare şi căzătura fiind grea, toate mădularele trupului s-au zdruncinat.
8. Şi celui care i se părea că şi peste valurile mării împărăţeşte din pricina trufiei pe care o avea peste firea omenească, şi socotea că va pune în cumpănă munţii cei înalţi, acum, smerit fiind până la pământ, într-o lectică era purtat, arătând către toţi puterea lui Dumnezeu prin pilda sa.
9. Căci din trupul acestui păgân izvorau viermi vii şi, trăind în chinuri şi în dureri, cădea de pe el carnea, şi de mirosul lui greu toată tabăra se îngreuia, neputând suferi duhoarea.
10. Şi pe cel care cu puţin mai înainte i se părea că se atinge de stelele cerului, nimeni nu-l putea purta din pricina duhoriţi nesuferite.
11. Atunci a început, fiind rănit, a înceta de la mulţimea trufiei şi a veni întru cunoştinţa sa, sub bătaia lui Dumnezeu şi sub sporul durerilor.
12. Şi nici el singur nemaiputând a-şi suferi greul miros, aceasta a zis: "Drept este a se supune lui Dumnezeu şi cel care este pământean să nu se asemene Lui".
13. Şi se ruga nelegiuitul acesta către Stăpânul Care nu voia a-l mai milui, aşa zicând:
14. Că şi cetatea cea sfântă, la care se grăbea a veni ca să o asemene cu pământul şi să o facă mormânt, o va zidi şi o va face slobodă.
15. Şi pe Evreii, pe care nici de îngropare nu-i socotea vrednici, ci împreună cu pruncii lor să-i lepede să fie mâncare păsărilor şi fiarelor, pe toţi aceştia întocmai cu Atenienii să-i facă.

16. Şi templul cel sfânt, pe care mai înainte îl prădase, cu frumoase daruri să-i împodobească şi sfintele vase toate cu mult mai multe să le dea înapoi şi cheltuielile care sunt trebuitoare la jertfe, din veniturile lui să le dea.
17. Afară de acestea, că şi el se va face evreu şi va merge în tot locul cel locuit de oameni, mărturisind puterea lui Dumnezeu.
18. Dar durerile nicidecum nu încetau, pentru că venise asupra lui judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu şi, deznădăjduindu-se, a scris Evreilor carte cu rugăciune, astfel:
19. "Bunilor cetăţeni Evrei, bucurie multă şi sănătate şi fericire, regele şi căpetenia oştirilor, Antioh.
20. De sunteţi sănătoşi împreună cu pruncii voştri şi ale voastre după voia voastră sunt, foarte bine ne pare, mulţumind prea marelui Dumnezeu cel din cer, întru Care nădăjduiesc.
21. Şi eu bolnav zăcând, de cinstea şi de bună inima voastră cu dragoste îmi aduc aminte; întorcându-mă de la locurile cele din Persia şi căzând în boală grea, am socotit că este bine să mă îngrijesc de bunăstarea voastră.
22. Nu mă deznădăjduiesc de mine, ci mare nădejde am că voi scăpa de boală.
23. Şi aducându-mi aminte că şi tatăl meu, pe vremurile în care s-a războit în locurile cele de sus, a arătat pe cel care va fi după el,
24. Ca, întâmplându-se ceva neaşteptat sau vreo neizbândă, să ştie cei din ţări cui s-a lăsat domnia şi să nu se tulbure.
25. Afară de acestea, văzând că puternicii cei de aproape şi vecinii împărăţiei păzesc vremurile, aşteptând să vadă ce se va întâmpla, am pus în scaun pe fiul meu Antioh, pe care de multe ori, când umblam prin ţările cele de sus, la cei mai mulţi dintre voi îl adeveream şi-l întăream, şi am scris şi lui cele ce mai jos sunt scrise.
26. Deci vă îndemn şi vă rog pe voi, ca, aducându-vă aminte de facerile de bine cele de obşte şi deosebi, fiecare să păzească credinţa către mine şi către fiul meu.
27. Că bună nădejde am că el cu blândeţe şi cu iubire de oameni, urmând voia mea, va petrece cu voi.
28. Astfel ucigătorul acela de oameni şi hulitorul a pătimit, foarte rele chinuri, şi aşa cum el altora a făcut, cu ticăloasă moarte, în ţară străină şi în loc muntos, şi-a sfârşit viaţa.
29. Şi i-a adus trupul Filip, tovarăşul lui, care temându-se de Antioh, fiul lui, s-a dus în Egipt la Ptolomeu Filometor.

Capitolul 10 - Curăţirea templului, sărbătoarea sfinţirii. Ptolemeu Macron. Războiul cu Idumeii. Luptele împotriva lui Timotei. Cucerirea Ghezerului.

1. Iar Iuda Macabeul şi cei ce erau cu el, povăţuindu-i Domnul, au cuprins templul şi cetatea.
2. Iar jertfelnicele de prin târg, pe care le făcuseră cei de alt neam, şi capiştele, le-au stricat.
3. Şi curăţind templul, alt jertfelnic au făcut, şi înfierbântând pietre şi foc din ele luând, după ce au trecut doi ani şi şase luni, au adus jertfă şi tămâie şi lumini şi au făcut punerea înainte a pâinilor.
4. Şi după ce au făcut acestea, plecându-se cu faţa la pământ, s-au rugat Domnului ca să nu mai cadă în răutăţi ca acestea, ci de vor şi păcătui cândva, El să-i certe cu milă şi să nu-i dea neamurilor celor hulitoare şi barbare.
5. Iar în ziua în care cei de alt neam pângăriseră templul Domnului, s-a întâmplat că tocmai într-acea zi s-a făcut curăţirea, în douăzeci şi cinci ale aceleiaşi luni, care este Chislev,
6. Şi cu veselie au ţinut opt zile ca la praznicul corturilor, aducându-şi aminte cum cu puţină vreme mai înainte sărbătoarea corturilor o au făcut în munţi şi în peşteri, hrănindu-se ca fiarele.
7. Pentru aceea stâlpări şi ramuri frumoase, precum şi finici având, laude dădeau Celui care îi învrednicise să sfinţească templul.
8. Şi a poruncit cu poruncă de obşte şi cu rânduială la tot neamul iudeu, ca din an în an să ţină zilele acestea.
9. Şi aşa a fost sfârşitul lui Antioh care s-a numit Epifaniu.
10. Şi acum, vom arăta pe scurt, cele întâmplate în vremea lui Eupator Antioh, fiul nelegiuitului Antioh, spunând relele care s-au întâmplat din războaie.
11. Că acesta, după ce s-a făcut rege, a pus mai mare peste treburile regatului pe un oarecare Lisias, care fusese cârmuitor mai mare peste Cele-Siria şi Fenicia.
12. Ptolomeu, care se chema Macron, a voit să facă dreptate faţă de Iudei, pentru nedreptatea ce li se făcuse, şi se nevoia să trăiască în pace cu ei.
13. Şi pentru aceasta a fost pârât de prieteni către Eupator, şi de multe ori auzind că este numit trădător, pentru că a părăsit Ciprul, pe care Filometor i-l încredinţase, şi a trecut la Antioh Epifaniu, nemaiputând să păstreze nici cinstea, nici dregătoria ce avea, de inimă rea, otrăvindu-se, a murit.
14. Iar Gorgias, după ce s-a făcut mai mare peste locurile acestea, adunând oştire străină, adeseori pornea război împotriva Iudeilor.
15. Şi unindu-se cu aceştia şi Edomiţii, care ţineau cetăţi tari, necăjeau pe Iudei, şi pe cei fugiţi de la Ierusalim, primindu-i, încercau să continuie războiul.
16. Iar cei care erau cu Iuda Macabeul, făcând rugăciune şi cerând lui Dumnezeu să le fie în ajutor, au năvălit asupra cetăţilor Edomiţilor,
17. Pe care lovindu-le vitejeşte, au luat locurile şi au avut izbândă asupra tuturor celor care se luptau de pe zid, şi pe cei care le veneau înainte i-au junghiat şi au omorât nu mai puţin de douăzeci de mii.

18. Şi au fugit unii, vreo nouă mii, în două turnuri foarte tari, care aveau toate cele trebuitoare.
19. Iar Iuda Macabeul, lăsând pe Simon, pe Iosif, pe Zacheu şi pe câţiva care erau cu el, ca să-i înconjure şi să lupte împotriva lor, s-a dus la locurile cele mai primejduite.
20. Cei care erau cu Simon, iubind argintul, au fost amăgiţi cu bani de unii din cei din turnuri şi, luând şaptezeci de mii de drahme de argint, au lăsat pe unii de au scăpat.
21. Şi fiind vestit Macabeu de lucrul ce s-a făcut, adunând pe căpeteniile poporului, i-a învinuit foarte, pentru că au vândut pe argint pe fraţi, lăsând pe vrăjmaşi asupra lor.
22. Pe aceşti vânzători i-au omorât şi îndată au luat cele două turnuri.
23. Deci toate luptele lui ieşind cu bine, a ucis în acele două turnuri mai mult de douăzeci de mii.
24. Iar Timotei cel care mai înainte a fost biruit de Iudei, adunând oştiri străine multe foarte şi multă călărime din Asia, a venit să robească Iudeea.
25. Iuda Macabeul şi cei care erau cu el, pe când se apropia el, se rugau Domnului, presărându-şi capul cu ţărână şi încingându-şi coapsele cu sac.
26. Şi căzând la pământ înaintea altarului, s-au rugat ca lor să le fie blând iar vrăjmaşilor lor să fie vrăjmaş şi celor potrivnici să se împotrivească, precum zice legea.
27. Şi după rugăciune, luând armele, au ieşit din cetate departe şi, apropiindu-se de vrăjmaşi, au stat.
28. Şi când a răsărit soarele, s-au lovit amândouă părţile, aceştia având chezaş de bună norocire şi de biruinţă fapta bună şi scăparea cea spre Domnul, iar aceia având călăuză mânia.
29. Şi pe când se băteau cu înverşunare, s-au arătat vrăjmaşilor din cer cinci bărbaţi străluciţi, călări pe cai cu frâie de aur, care purtau în luptă pe Iudei.
30. Doi dintre ei luând pe Iuda Macabeul în mijloc şi acoperindu-l cu armele lor, îl păzeau nevătămat; iar asupra vrăjmaşilor aruncau săgeţi şi trăsnete. Deci învălmăşindu-se, pentru că nu vedeau, şi tulburându-se, cădeau în sabie.
31. Şi s-au omorât douăzeci de mii cinci sute de pedestraşi şi şase sute de călăreţi.
32. Timotei a fugit la Ghezer, cetate tare, peste care era mai mare Chereea.
33. Iar cei care erau cu Iuda Macabeul au tăbărât vitejeşte împrejurul cetăţii aceleia patru zile.
34. Iar cei dinăuntru, nădăjduind în tăria cetăţii, foarte mult blestemau şi cuvinte necuviincioase aruncau.
35. Şi când s-a luminat în ziua a cincea, douăzeci de voinici din cei care erau cu Iuda Macabeul, mâhnindu-se din cauza blestemelor, bărbăteşte au năvălit la zid şi, cu mânie sălbatică suindu-se, pe oricare era înainte îl tăiau.
36. De asemenea şi alţii suindu-se asupra celor dinăuntru, au dat foc turnurilor şi, aprinzând focuri, de vii au ars pe acei blestemători.

37. Iar alţii au tăiat porţile şi primind înăuntru cealaltă tabără, au luat cetatea; şi pe Timotei, care se ascunsese într-o groapă, precum şi Chereea, fratele acestuia, şi pe Apolofane i-au omorât.
38. Şi după ce au făcut acestea, cu laude şi cu mărturisiri au binecuvântat pe Domnul, Cel care mult bine a făcut lui Israel şi i-a dat biruinţă.

Capitolul 11 - Înfrângerea lui Lisias. Înţelegere de pace. Patru scrisori: a lui Lisias către Iudei, a lui Antioh Eupator către Lisias, a lui Antioh Epifan către Iudei, a Romanilor către Iudei.

1. Iar după puţină vreme Lisias, care era epitrop al regelui şi rudenie şi ispravnic peste toate treburile regelui foarte greu supărându-se pentru lucrul acesta ce s-a făcut,
2. A adunat aproape optzeci de mii şi toată călărimea, şi a venit împotriva Iudeilor, gândind să facă cetatea locaş Elinilor,
3. Templul să-l vândă cu bani, ca şi pe celelalte capişti ale păgânilor, şi arhieria în fiecare an să o scoată în vânzare.
4. Şi nicidecum nu se gândea la puterea lui Dumnezeu, ci se semeţea cu zecile de mii de pedestraşi şi cu miile de călăreţi şi cu optzeci de elefanţi.
5. Deci intrând în Iudeea, s-a îndreptat spre Betţur, care era în loc greu de ajuns şi departe de Ierusalim ca la cinci stadii, şi l-a împresurat.
6. Iar dacă au aflat cei care erau cu Iuda Macabeul că bate cetăţile, cu plângere şi cu lacrimi se rugau Domnului împreună cu tot poporul ca să trimită înger bun spre izbăvirea lui Israel.
7. Şi Macabeu, luând cel dintâi armele, a îndemnat pe ceilalţi să stea împreună cu el la primejdii şi să ajute pe fraţii săi.
8. Şi împreună cu osârdie pornind, şi la Ierusalim fiind ei, s-a arătat un călăreţ cu haină albă mergând înaintea lor şi cu arme de aur sclipind.
9. Şi toţi împreună au binecuvântat pe milostivul Dumnezeu şi s-au întărit cu inimile, fiind gata a năvăli nu numai asupra oamenilor, ci şi asupra fiarelor sălbatice şi a zidurilor de fier.
10. Deci, apropiindu-se cu bună rânduială, având ajutor pe Domnul cel din car, Care Se milostivea spre ei,
11. Şi ca nişte lei năvălind asupra vrăjmaşilor, au doborât la pământ din ei unsprezece mii de pedestraşi, precum şi o mie şase sute de călăreţi.
12. Şi pe toţi i-au pus pe fugă şi mai mulţi dintre ei răniţi, goi au scăpat şi însuşi Lisias a scăpat fugind cu ocară.
13. Şi pentru că nu era lipsit de minte, chibzuind asupra înjosirii ce i s-a făcut şi socotind că Evreii sunt nebiruiţi, pentru că Atotputernicul Dumnezeu le ajută,
14. Trimiţând la ei, a făgăduit că toate cele drepte le va primi şi că şi pe rege îl va îndupleca să le fie prieten.
15. Şi a ascultat Macabeu de rugăciunile lui Lisias, în toate purtând grijă de cele de folos; căci câte a cerut Macabeu lui Lisias prin scrisori în privinţa Iudeilor, regele le-a îngăduit.
16. Iar cărţile cele scrise de Lisias Iudeilor erau astfel: "Lisias, mulţimii Iudeilor, bucurie.
17. Ioan şi Abesalom, pe care voi i-aţi trimis, dând scrisorile cele de la voi, au cerut să împlinesc cele scrise în ele.

18. Deci câte se cădeau a se arăta regelui, am arătat, şi cele ce s-au întâmplat le-a iertat.
19. Deci de veţi păzi bunăvoinţa faţă de stăpânire, şi de aici înainte mă voi nevoi a mă face pricină de bunătăţi pentru voi.
20. Şi pentru acestea am poruncit şi acestora şi celor de la mine trimişi, cu deamănuntul să vă vorbească.
21. Fiţi sănătoşi. Anul o sută patruzeci şi opt, a lunii lui Distros, ziua a douăzeci şi patra".
22. Iar epistola regelui cuprindea acestea: "Regele Antioh fratelui Lisias bucurie.
23. După ce tatăl nostru s-a mutat între zei, noi vrem ca acei de sub cârmuirea noastră să fie netulburaţi întru a lor purtare de grijă;
24. Auzind că Iudeii n-au voit a asculta de tatăl meu, ca să treacă la obiceiurile elineşti, ci mai bine voiesc să-şi ţină legea lor, iar acum se roagă de noi, ca să-i îngăduim să-şi ţină legea lor,
25. Voind noi ca şi neamul acesta să fie fără tulburare, am judecat ca şi templul să li se întoarcă şi să petreacă după obiceiurile strămoşilor lor.
26. Drept aceea bine vei face de vei trimite la ei şi vei încheia pace cu ei, ca ştiind voia noastră să fie cu inimă bună şi veseli să-şi isprăvească lucrurile lor".
27. Iar Epistola pe care a scris-o regele către neamul Iudeilor era astfel: "Regele Antioh, marelui sfat al Iudeilor şi celorlalţi Iudei bucurie.
28. De sunteţi sănătoşi, sunteţi precum voim, şi noi suntem sănătoşi.
29. Arătatu-ne-a Menelau cum că voi voiţi a merge în patrie şi a fi la ale voastre.
30. Drept aceea, celor care se vor întoarce până în treizeci de zile ale lunii Xantic, le dăm liberă voie,
31. Ca Iudeii să-şi ţină bucatele şi legile lor ca şi mai înainte, şi nimeni dintre ei nici o supărare să nu aibă pentru cele ce prin neştiinţă s-au făcut.
32. Şi am trimis şi pe Menelau să vă mângâie.
33. Fiţi sănătoşi. Anul o sută patruzeci şi opt, în cincisprezece zile ale lunii Xantic".
34. Trimis-au şi Romanii la ei carte aşa scrisă: "Quintus Memius, şi Titus Manlius, împuterniciţii Romanilor, poporului Iudeilor, bucurie!
35. Cele ce Lisias, ruda regelui, v-a îngăduit, şi noi le îngăduim.
36. Iar pentru cele ce a judecat să se supună împăratului, trimiteţi pe cineva îndată, după ce veţi fi cercetat toată pricina, ca să înfăţişăm totul împăratului precum voiţi voi, fiindcă noi venim la Antiohia.
37. Drept aceea, grăbiţi şi trimiteţi pe careva, ca şi noi să ştim ce voiţi.
38. Fiţi sănătoşi. Anul o sută patruzeci şi opt, zile cincisprezece ale lunii Xantic".

Capitolul 12 - Iuda Macabeul pedepseşte Ioppe şi Iamnia. Luptele din Galaad. Bătălia de la Carnaim; întoarcerea pe la Efron şi Schitopolis. Înfrângerea lui Gorgias. Rugăciunea pentru cei morţi.

1. După ce s-au făcut legăturile acestea, Lisias s-a dus la rege; iar Iudeii au început să-şi lucreze ogoarele.
2. Însă căpeteniile oştirilor cei care erau pe locurile acelea: Timotei şi Apoloniu, fiul lui Geneu, precum şi Ieronim şi Demofon, şi afară de aceştia Nicanor, cârmuitorul Ciprului, nu-i lăsau să petreacă în pace şi linişte.
3. Şi locuitorii din Iafa răutate ca aceasta au făcut, că au îndemnat pe Iudeii care locuiau cu ei, ca împreună cu femeile şi cu pruncii, să intre în corăbiile pregătite de ei, ca şi cum nici o vrăjmăşie n-ar fi între ei;
4. Dar ei lucrau după sfatul cel de obşte al cetăţii, iar Iudeii primind poftirea ca unii ce voiau să fie în pace, şi neavând nici o bănuială, mergând cu corăbiile au fost înecaţi, fiind ei în număr ca la două sute.
5. Aflând Iuda răutatea ce s-a făcut celor din neamul său, poruncind bărbaţilor celor care erau cu sine,
6. Şi chemând pe Judecătorul cel drept, Dumnezeu, a mers asupra ucigătorilor fraţilor săi şi a aprins noaptea portul şi corăbiile le-a ars, şi pe cei care fugiseră acolo i-a omorât.
7. Şi oraşul fiind închis, s-a întors ca să vină a doua oară, şi toată cetatea Iafa de tot să o distrugă.
8. Aflând că şi cei din Iamnia vreau să facă la fel Iudeilor care locuiau la ei,
9. Năvălind asupra locuitorilor din Iamnia noaptea, a aprins portul cu corăbiile, încât se vedea lumina flăcării din Ierusalim, de la o depărtare de două sute patruzeci de stadii.
10. Şi de acolo mergând nouă stadii, îndreptându-se asupra lui Timotei, au năvălit Arabii asupra lui Iuda ca la cinci mii cinci sute de călăreţi.
11. Şi făcându-se război tare, şi, cu ajutorul lui Dumnezeu biruind cei care erau cu Iuda, şi împuţinându-se Arabii, s-au rugat de Iuda să facă pace cu ei, făgăduind că-i vor da dobitoace, şi întru celelalte îi vor folosi.
12. Iar Iuda, socotind cu adevărat că în multe îi vor fi de folos, le-a dat pace şi, primind învoiala cu ei, s-au dus la corturile lor.
13. Apoi Iuda a năvălit şi asupra unei cetăţi cu pod tare şi cu ziduri înconjurată, în care multe feluri de neamuri locuiau şi al cărui nume era Caspin.
14. Iar cei dinăuntru nădăjduind în tăria zidurilor şi în mulţimea bucatelor ce-şi strânseseră, se purtau trufaş, batjocorind pe cei care erau cu Iuda, şi blestemându-i şi grăind cele ce nu se cuvin.
15. Iar cei care erau cu Iuda, chemând pe puternicul Stăpân al lumii, Care fără de berbeci şi fără unelte a surpat zidurile Ierihonului, pe vremea lui Iosua, au năvălit ca nişte fiare asupra zidului.

16. Şi cu voia lui Dumnezeu, luând cetatea, măcel cumplit au făcut, încât lacul cel de lângă cetate, care era lat de două stadii, plin de curgerea sângelui se vedea.
17. Şi de acolo, mergând şapte sute şi cincizeci de stadii, au sosit în Haraca, la cei care se zic Iudei Tubieni.
18. Ci pe Timotei nu l-a apucat în locurile acelea, căci fără de nici o ispravă se întorsese de acolo, lăsând pază de oştire într-un loc foarte tare.
19. Iar Dositei şi Sosipatru din căpeteniile care erau cu Iuda Macabeul, mergând, au omorât pe păzitorii cei lăsaţi de Timotei mai mulţi decât zece mii de bărbaţi.
20. Iar Iuda Macabeul, punându-şi în rând oştirea, i-a pus pe ei peste cete şi a plecat împotriva lui Timotei care avea cu sine o sută douăzeci de mii de pedestraşi şi o mie cinci sute de călăreţi.
21. Deci, aflând Timotei de venirea lui Iuda, a trimis femeile şi pruncii şi cealaltă avere la locul ce se chema Carnaim pentru că foarte anevoie se putea înconjura şi nu lesne putea să se apropie acela din cauza strâmtorării tuturor locurilor.
22. De la început, când s-a ivit ceata lui Iuda, s-au îngrozit vrăjmaşii şi s-au înfricoşat de faţa Celui care toate le vede şi s-au pornit a fugi care cum putea, încât de multe ori ei intre ei se vătămau şi se tăiau cu ascuţişul săbiilor.
23. Iar Iuda, gonindu-i foarte tare, tăind pe nelegiuiţii aceia, a ucis ca la vreo treizeci de mii de bărbaţi.
24. Iar Timotei a căzut în mâinile oştenilor lui Dositei şi ai lui Sosipatru şi se ruga cu multe rugăciuni să-l slobozească viu, pentru că el are în mână pe părinţii şi fraţii multora dintre Iudei şi, dacă el va muri, acelora li se va întâmpla rău.
25. Şi cu multe legându-se el înaintea lor, cum că pe toţi aceia nevătămaţi îi va întoarce, l-a slobozit pentru izbăvirea fraţilor.
26. Iar Iuda mergând împotriva Carnaimului şi împotriva templului zeiţei Atargatis, a omorât douăzeci şi cinci de mii de oameni.
27. Şi după fuga şi pierderea acestora, a tăbărât Iuda asupra Efronului, care era cetate tare, în care locuia Lisias şi mulţime de tot felul de neamuri; iar înaintea zidurilor stau bărbaţi voinici, care se băteau viteşte. Arme multe şi săgeţi erau puse acolo.
28. Ci chemând pe Cel Puternic, Care cu tărie zdrobeşte puterea vrăjmaşilor, a luat cetatea sub mâinile sale şi, din cei care erau înăuntru, a omorât ca vreo douăzeci şi cinci de mii.
29. Şi mergând de acolo, a năvălit asupra cetăţii Schitopolis, ce era departe de Ierusalim ca la şase sute de stadii;
30. Iar Iudeii, care locuiau acolo, mărturisind dragostea pe care o aveau faţă de ei Schitopolitenii, şi cum că şi în vremurile cele nenorocite le-au fost blânzi,
31. Iuda şi ai săi, mulţumindu-le, i-au îndemnat ca şi de aici înainte să fie buni cu neamul Iudeilor, şi au venit la Ierusalim, când se apropia sărbătoarea Cincizecimii.

32. Iar după praznicul Cincizecimii, au pornit împotriva lui Gorgias, mai marele Edomului.
33. Şi a ieşit Gorgias cu trei mii de pedeştri şi cu patru sute de călăreţi,
34. Şi bătându-se, s-a întâmplat de au căzut puţini dintre iudei.
35. Iar un oarecare Dositei dintre Tubieni, călăreţ şi bărbat tare, a prins pe Gorgias şi, ţinându-l de veşmânt, îl ţinea vitejeşte, vrând viu să-l aducă rob pe blestematul acela; iar unul din călăreţii Traci venind asupră-i şi lovindu-l peste umăr, Gorgias a scăpat fugind în Mareşa.
36. Iar cei care erau cu Esdris mai mult bătându-se şi ostenind, Iuda a chemat pe Domnul să-i fie ajutor şi Căpetenie în luptă.
37. Începând în graiul părinţilor şi cu cântări strigând şi glas înălţând, fără de veste a năvălit asupra oştirilor lui Gorgias şi le-a înfrânt.
38. Apoi, Iuda luând oştirea, s-a dus în cetatea Adulam şi, sosind ziua a şaptea, s-a curăţit după obicei şi a petrecut acolo ziua de odihnă.
39. Iar a doua zi au venit cei care erau cu Iuda, precum a fost rânduit ca să ridice trupurile celor omorâţi şi să le aşeze cu rudeniile în părinteştile morminte.
40. Şi a aflat sub hainele fiecăruia din cei morţi lucruri închinate idolilor Iamniei, de la care îi oprea legea pe Iudei, şi tuturor vădit lucru a fost că pentru atare pricină au căzut aceştia.
41. Şi toţi binecuvântând pe Judecătorul cel drept, pe Domnul, Cel care arată cele ascunse,
42. Şi întorcându-se la rugăciuni, s-au rugat pentru păcatul ce s-a făcut, ca de tot să se şteargă. Iar viteazul Iuda a îndemnat mulţimea să se păzească fără de păcat, văzând cu ochii cele ce s-au făcut pentru păcatul celor care mai înainte au căzut.
43. Şi strângând bani după numărul bărbaţilor care erau cu el, două mii de drahme de argint a trimis în Ierusalim, să se aducă jertfă pentru păcat. Foarte bun şi cuvios lucru pentru socotinţa învierii morţilor!
44. Că de n-ar fi avut nădejde că vor învia cei care mai înainte au căzut, deşert şi de râs lucru ar fi a se ruga pentru cei morţi.
45. Şi a văzut că celor care cu bună cucernicie au adormit, foarte bun dar le este pus.
46. Drept aceea, sfânt şi cucernic gând a fost, că a adus jertfă de curăţie pentru cei morţi, ca să se slobozească de păcat.

Capitolul 13 - Sfârşitul lui Menelau. Campania lui Antioh V Eupator. Bătălia de la Modein. Antioh Eupator ajunge la o înţelegere cu Iudeii.

1. În anul o sută patruzeci şi nouă au aflat cei care erau cu Iuda că vine Antioh Eupator cu mulţime asupra Iudeii.
2. Şi împreună cu el venea şi Lisias epitropul, care era mai mare peste treburile ţării, fiecare având oştire elinească: pedestraşi o sută şi zece mii, călăreţi cinci mii trei sute, elefanţi douăzeci şi doi şi trei sute de care de război purtătoare de seceri.
3. Şi s-a întovărăşit cu ei şi Menelau şi cu multă înşelăciune îndemna pe Antioh, nu la izbăvirea patriei gândind, ci nădăjduind că-l va pune căpetenie.
4. Ci împăratul împăraţilor a întărâtat mânia lui Antioh asupra celui păcătos, şi arătând Lisias că acesta este pricina tuturor răutăţilor, a poruncit, precum este obiceiul într-acel loc, să-l piardă, ducându-l în Bereea.
5. Şi era în locul acela un turn de cincizeci de coţi înalt plin cu cenuşă, şi acesta avea o unealtă cu meşteşug făcută de se pleca în toate părţile şi aluneca în cenuşă.
6. Aici se aruncau toţi cei care erau furi de cele sfinte sau vinovaţi cu alte răutăţi mari.
7. Cu această moarte s-a întâmplat a muri nelegiuitul Menelau, neînvrednicindu-se nici de înmormântare.
8. Pe bună dreptate, fiindcă multe păcate făcuse asupra jertfelnicului, ale cărui foc şi cenuşă erau curate şi tocmai în cenuşă şi-a găsit moartea.
9. Iar regele venea cu gânduri barbare, ca să facă Iudeilor mai mari rele decât s-au făcut în zilele tatălui său.
10. Şi aflând Iuda acestea, a poruncit poporului să se roage Domnului, ziua şi noaptea ca, precum alteori, aşa şi acum să ajute
11. Celor care erau să fie lipsiţi de lege, de patrie şi de sfântul locaş, iar pe poporul, care nu de multă vreme îşi venise în fire, să nu-l lase să fie supus neamurilor celor hulitoare.
12. Şi toţi împreună făcând aceasta şi rugând pe milostivul Dumnezeu cu plângere şi cu ajunări şi cu cădere la pământ trei zile neîncetat, i-a mângâiat Iuda şi le-a poruncit să se gătească.
13. Iar Iuda împreună cu cei mai bătrâni s-a sfătuit ca, mai înainte de a intra oştirea regelui în Iudeea şi de a birui Ierusalimul, să le iasă înainte şi cu ajutorul Domnului să hotărască lucrul.
14. Deci, încredinţându-se purtării de grijă a Celui care a făcut lumea şi îndemnând pe cei care erau cu el ca bărbăteşte să se nevoiască până la moarte pentru legi, pentru templul Domnului, pentru cetate, pentru patrie şi pentru datină, şi-a pus tabăra împrejurul Modeinului.
15. Şi dând la ai săi cuvântul de taină: "Domnul este izbânda noastră", cu voinici preabuni aleşi a lovit noaptea tabăra regească şi a omorât ca la vreo patru mii de bărbaţi şi pe cel care era mai mare peste elefanţi cu toţi ai săi.

16. Mai pe urmă, după ce a umplut tabăra de frică şi de tulburare, s-a întors cu bine.
17. Aceasta s-a făcut când se lumina de ziuă, ajutându-i ocrotirea Domnului.
18. Iar regele, îndată ce a văzut îndrăznirea Iudeilor, cu meşteşug a ispitit locurile.
19. Şi înaintând împotriva Betţurului care era pază tare a Iudeilor, a fost bătut, respins şi păgubit în ostaşi.
20. Iar Iuda trimitea celor dinăuntru cele trebuitoare.
21. Şi un oarecare Rodocos din tabăra Iudeilor a spus vrăjmaşilor tainele. Şi, cercetându-se, a fost prins şi închis.
22. Iar regele a doua oară a stat de vorbă cu cei care erau în Betţur şi dându-le sfat de pace, s-a dus şi s-a ciocnit cu cei care erau cu Iuda şi a fost biruit.
23. Deci aflând că s-ar fi sculat asupră-i la Antiohia Filip, pe care îl lăsase mai-mare peste treburi, s-a tulburat şi, rugându-se de Iudei, li s-a supus şi a jurat pe toate cele drepte şi, împăcându-se, a adus jertfă şi a cinstit templul Domnului şi locul l-a miluit.
24. Şi pe Iuda Macabeul l-a primit bine şi l-a făcut cârmuitor de la Ptolemaida până la ţinutul Gherar.
25. Apoi, regele a venit de acolo la Ptolemaida, iar locuitorii din Ptolemaida erau nemulţumiţi de această înţelegere şi voiau să calce legătura făcută cu Iudeii.
26. Atunci a intrat în divan Lisias şi a spus tot lucrul şi i-a aşezat şi i-a potolit şi i-a făcut cu voie bună. După aceea s-a întors la Antiohia; aşa a fost înaintarea şi întoarcerea regelui.

Capitolul 14 - Demetru I cucereşte tronul. Uneltirile marelui preot Alchim. Alianţa dintre Nicanor şi Iuda. Necredinţa lui Nicanor; Iuda se ascunde. Nevinovăţia şi moartea lui Razis.

1. După trecere de trei ani a aflat Iuda şi cei care erau cu el că Dimitrie al lui Seleuc, trecând prin portul Tripoliei, a venit cu mulţime mare şi cu corăbii,
2. A cuprins ţări, omorând pe Antioh şi pe Lisias, epitropul lui;
3. Iar un oarecare Alchimos, care fusese arhiereu şi se pângărise de bună voie în vremurile de răzvrătire, socotind că nici într-un chip nu-i mai rămâne nădejde de mântuire şi nici de intrare la sfântul jertfelnic,
4. A venit la regele Dimitrie în anul o sută cincizeci şi unu, aducându-i coroană de aur şi finic, şi pe lângă acestea şi câteva ramuri de măslin, cum este datina să, se dăruiască templului. Şi în ziua aceea a stat liniştit.
5. Şi aflând vreme bună nebuniei sale, chemându-l Dimitrie la sfat şi întrebându-l ce voiesc şi ce plănuiesc Iudeii,
6. El a răspuns la aceasta: "Iudeilor care se cheamă Asidei, în fruntea cărora se află Iuda Macabeul, le place să aibă război şi să se certe şi nu lasă să aibă pace cei care cârmuiesc.
7. Pentru aceea şi eu lipsit de mărirea cea părintească, adică de arhierie, am venit acum aici,
8. Întâi, foarte bine gândind de cele ce se cuvin regelui, iar al doilea, voind binele cetăţenilor mei, căci prin răutatea celor despre care am vorbit mai înainte tot neamul nostru mult este asuprit.
9. Deci pe fiecare dintr-acestea cunoscându-le tu, o, rege, fie-ţi milă de ţară şi de neamul nostru cel asuprit, şi-l ajută pentru iubirea de oameni pe care o ai către toţi.
10. Că până va fi Iuda, nu este cu putinţă să fie lucrurile în pace".
11. Şi după ce a grăit el astfel, îndată ceilalţi prieteni, având vrăjmăşie asupra lui Iuda, au aţâţat şi mai mult pe Dimitrie.
12. Deci Dimitrie, îndată chemând pe Nicanor, care era mai mare peste elefanţi şi făcându-l general peste Iudeea, l-a trimis acolo,
13. Dându-i porunci ca pe Iuda să-l omoare şi pe cei care sunt cu el să-i risipească şi să pună pe Alchimos arhiereu templului celui preaslăvit.
14. Iar neamurile, care fugiseră din Iudeea din cauza lui Iuda, ca turmele se adunau lângă Nicanor, nenorocirile şi primejdiile Iudeilor părându-le a fi spre fericirea lor.
15. Şi auzind de venirea lui Nicanor şi de adunarea neamurilor, presărându-şi capetele cu pământ, se rugau Celui care pe veci a întemeiat pe poporul Său şi Care pururea făţiş a apărat partea sa.
16. Şi, poruncind cârmuitorul lor, Iudeii îndată au purces de acolo şi s-au lovit cu duşmanii la satul Adasa.
17. Iar Simon, fratele lui Iuda, s-a ciocnit cu Nicanor, dar s-a speriat de venirea cea fără de veste a vrăjmaşilor.

18. Însă Nicanor, auzind vitejia celor care erau cu Iuda şi bărbăţia pe care o aveau în bătăliile cele pentru patrie, s-a temut să dezlege cearta prin vărsare de sânge.
19. Pentru aceea a trimis pe Posidoniu şi pe Teodot adică pe Matatia, ca să încerce o înţelegere.
20. Şi mult sfat făcându-se pentru acestea şi conducătorul poporului vorbind cu mulţimea, toţi împreună au voit să facă pace.
21. Şi au rânduit o zi, în care cei doi conducători deosebi să vină la un loc. Şi venind şi unul şi altul, fiecare a avut scaunul său de cinste.
22. Iar Iuda rânduise oameni înarmaţi gata, în locuri bune, ca nu cumva vrăjmaşii fără de veste să facă vreun lucru rău; dar vorbirea dintre ei au isprăvit-o cu bună pace.
23. Iar Nicanor, rămânând la Ierusalim, nici un lucru fără de cale n-a făcut şi oştile cele ce se adunaseră ca turmele, le-a slobozit.
24. Şi avea pe Iuda pururea înaintea ochilor, din inimă iubindu-l.
25. Şi l-a îndemnat să se însoare şi să nască fii şi s-a însurat şi a trăit în linişte bucurându-se de viaţă.
26. Iar Alchimos, văzând dragostea pe care o avea unul faţă de altul şi luând o copie după zapisul lor de pace, a venit la Dimitrie şi i-a spus că Nicanor gândeşte lucruri potrivnice regelui, că pe Iuda, vrăjmaşul împărăţiei, l-a ales să fie în locul lui arhiereu.
27. Iar regele, umplându-se de mânie şi întărâtându-se de pâri, vrăjmăşeşte a scris lui Nicanor, zicând că îi este greu să primească alianţa încheiată, şi îi porunceşte ca pe Macabeu curând să-l trimită legat la Antiohia.
28. Şi sosind acesta la Nicanor, s-a mâhnit şi cu greu îi era a strica alianţa făcută, nefăcându-i nici o strâmbătate bărbatul acesta.
29. Ci fiindcă împotriva regelui nu se putea pune, căuta prilej ca aceasta cu meşteşug să se săvârşească.
30. Iar Macabeu văzând pe Nicanor mai aspru răspunzându-i, şi petrecerea cea obişnuită mai sălbatică având-o, a socotit că nu este spre bine asprimea aceasta şi, strângând pe mulţi dintre ai săi, s-a ascuns de Nicanor.
31. Deci cunoscând el că bărbatul a biruit cu îndrăzneală vicleşugul, s-a dus la marele şi sfântul templu al Domnului, când aduceau preoţii jertfele cele cuviincioase şi a poruncit să-i dea pe bărbatul acesta.
32. Iar ei s-au jurat, zicând că pe cel care îl caută nu ştiu unde este. Întinzând dreapta spre templul Domnului,
33. Nicanor astfel s-a jurat: "De nu-mi vei da legat pe Iuda, acest templu al lui Dumnezeu câmp îl voi face şi jertfelnicul îl voi săpa şi aici voi face lui Dionisos templu vestit".
34. Şi după ce a zis acestea, s-a dus, iar preoţii, întinzând mâinile către cer, chemau pe Apărătorul Cel de-a pururea al neamului nostru, zicând acestea:
35. "Tu, Doamne, Care de nimic n-ai lipsă, bine ai voit ca templul unde Tu sălăşluieşti, să fie în mijlocul nostru.

36. Şi acum, Sfinte a toată sfinţenia, Doamne, păzeşte până în veac neîntinat templul acesta, care de curând s-a curăţit, şi astupă toată gura nedreaptă".
37. Iar un oarecare, anume Razis, dintre bătrânii din Ierusalim, a fost pârât lui Nicanor. Razis era bărbat iubitor de cetate şi cu nume bun, încât pentru bună-voinţa ce avea, era numit părintele Iudeilor,
38. Pentru că în vremurile cele mai dinainte ale neamestecului Iudeilor cu Elinii era îndrăzneţ iubitor al datinilor iudaice şi trupul şi sufletul pentru evreime şi-l pusese cu toată nevoinţa.
39. Deci vrând Nicanor să arate ura, pe care o avea faţă de Iudei, a trimis peste cinci sute, să prindă pe Razis.
40. Căci socoteau că de-l va prinde pe el, foarte mare durere va face Iudeilor,
41. Şi când gloata de ostaşi, vrând să ia turnul unde se ascunsese Razis, bătea în uşi şi poruncea să aducă foc să aprindă uşile, atunci Razis, aproape să fie prins, singur s-a junghiat cu sabia,
42. Vrând mai bine să moară cu cinste, decât să se supună păgânilor şi împotriva cinstei sale să păţească ocări nevrednice.
43. Însă din grabă nu s-a nimerit să se junghie de moarte şi gloata năvălind pe uşă înăuntru, el, alergând pe zid vitejeşte, s-a aruncat peste mulţime plin de bărbăţie.
44. Iar mulţimea de jos repede dându-se înapoi, ca să facă loc căderii lui, el a căzut tocmai în mijlocul lor.
45. Şi fiind încă viu şi înfierbântat, s-a sculat cu mâinile, iar sângele din el ţâşnea tare şi, deşi rănit greu, a alergat trecând printre mulţime,
46. Şi stând pe o piatră ridicată după ce i-a curs tot sângele, şi-a scos maţele şi prinzându-le cu amândouă mâinile, le-a aruncat spre mulţime, rugându-se Celui care stăpâneşte peste viaţă şi peste duh, ca iarăşi să i le dea; şi în felul acesta a murit.

Capitolul 15 - Blasfemiile lui Nicanor. Îndemnul şi visul lui Iuda. Pregătiri de luptă. Înfrângerea şi moartea lui Nicanor. Epilog.

1. Iar Nicanor, aflând că cei care erau cu Iuda sunt în locurile cele dimprejurul Samariei, a făcut sfat, ca în ziua de odihnă, fără nici o frică, să meargă cu război împotriva lor.
2. Ci Evreii, care de nevoie mergeau cu Nicanor, ziceau: "Să nu-i pierzi nicidecum aşa sălbatic şi barbar, ci cinsteşte ziua pe care mai înainte a sfinţit-o şi a cinstit-o Cel care vede toate".
3. Iar de trei ori nelegiuitul acela păgân a întrebat: "Oare este în cer Puternic, care să fi poruncit a se ţine ziua de odihnă?"
4. Şi ei, răspunzând, au zis: "Domnul cel viu, Acela este puternicul Cel din cer, Care a poruncit să nu se lucreze în ziua a şaptea".
5. Iar celălalt a zis: "Şi eu sunt puternic pe pământ, care poruncesc a lua arme şi a plini lucrurile regelui". Însă n-a ajuns să-şi poată împlini sfatul său nelegiuit.
6. Deci Nicanor, cu toată semeţia, înălţându-se, socotea să facă biruinţă de pomină asupra lui Iuda.
7. Dar Iuda Macabeul neîncetat, cu toată nădejdea, credea că va avea ajutor de la Domnul.
8. Şi îndemna pe cei care erau cu sine să nu se sperie de venirea neamurilor, ci aducându-şi aminte de ajutoarele cele de mai înainte, care li s-au făcut din cer şi acum să aştepte de la Cel Atotputernic biruinţă şi ajutor.
9. Şi-i mângâia din lege şi din prooroci şi aducându-le aminte de războaiele pe care mai înainte le-au purtat, mai cu osârdie i-a îmbărbătat.
10. Şi aşa întărâtându-i cu mânie, împreună le-a arătat că neamurile n-au ţinut alianţa şi au călcat jurământul.
11. Şi pe fiecare dintr-înşii nu atât cu scuturi şi cu arme îi întărea, cât îi îndemna cu cuvinte foarte bune, iar la urmă le-a spus şi un vis vrednic de credinţă, prin care pe toţi i-a făcut voioşi.
12. Iar vederea visului astfel era: că Onia, care fusese arhiereu, om bun, blând, cucernic la chip şi cu obiceiuri bune şi la vorbă cuvios, care din pruncie s-a nevoit întru toate lucrurile faptei bune, cu mâinile întinse se ruga pentru toată adunarea Evreilor.
13. După aceasta s-a arătat un bărbat cu căruntеţe şi cu slavă minunată şi preacuvioasă mărire era împrejurul lui.
14. Şi a grăit Onia, zicând către Iuda: Acesta este iubitorul de fraţi, proorocul lui Dumnezeu Ieremia, care mult se roagă pentru popor şi pentru sfânta cetate.
15. Iar Ieremia a întins dreapta şi a dat lui Iuda sabia de aur şi i-a zis acestea:
16. Ia această sfântă sabie, care este dar de la Dumnezeu, prin care vei surpa pe vrăjmaşi.
17. Deci mângâindu-se cu aceste cuvinte foarte bune ale lui Iuda, care putea aprinde inimile voinicilor şi spre vitejie a le îmbărbăta, a socotit să nu tabere, ci

vitejeşte să năvălească şi bărbăteşte să se apuce şi să se bată, ca să se aleagă lucrul; pentru că şi cetatea şi sfintele şi templul Domnului erau în primejdie.
18. Iar de femei şi de prunci şi de fraţi şi de rudenii mai puţină grijă aveau; frica cea mai mare şi cea mai dintâi le era pentru sfântul locaş.
19. Însă cei care erau în cetate, foarte îngrijoraţi erau şi tulburaţi pentru cei care aveau să poarte războiul.
20. Şi toţi aşteptau acum sfârşitul apropiat, fiindcă se apropiaseră vrăjmaşii şi îşi aşezară armata în linie de bătaie, îşi puseseră elefanţii la loc bun şi împărţiseră călărimea la dreapta şi la stânga.
21. Iar Macabeu, văzând venirea oştirii şi gătirea armelor cea de multe feluri şi sălbăticiunea elefanţilor, a întins mâinile spre cer şi s-a rugat Domnului şi păzitorului Celui care face minuni, cunoscând că nu în arme este biruinţa, ci, precum El Însuşi judecă, dă celor vrednici biruinţă.
22. Şi rugându-se, aşa a zis: "Tu, Doamne, ai trimis pe îngerul Tău în zilele lui Iezechia, regele lui Iuda, şi a ucis din tabăra lui Sanherib ca la o sută optzeci şi cinci de mii.
23. Şi acum, Stăpânitorule al cerurilor, trimite înger bun înaintea noastră, care să fie spre frică şi spre cutremur,
24. Ca de mărirea braţului Tău să se înfricoşeze cei care cu hulă vin asupra sfântului Tău popor". Şi aceste cuvinte i-au fost toată rugăciunea.
25. Nicanor şi cei care erau cu el, veneau cu trâmbiţe şi cu cântece.
26. Iar Iuda şi cei care erau cu el, cu chemare şi cu rugăciuni s-au luptat cu vrăjmaşii.
27. Şi cu mâinile oştindu-se, iar cu inimile rugându-se către Dumnezeu, au doborât treizeci şi cinci de mii, veselindu-se foarte mult de această măreaţă arătare a lui Dumnezeu.
28. Iar încetând războiul şi cu bucurie întorcându-se, au cunoscut că Nicanor, îmbrăcat cu toate armele sale, a căzut.
29. Şi făcându-se strigare şi vălmăşag, au binecuvântat pe Cel Puternic în graiul părinţilor.
30. Şi a poruncit Iuda, cel care în tot chipul era gata cu trupul şi cu sufletul a muri pentru cetăţeni, şi din tinereţea sa a păzit bunăvoinţa către cei de o lege, ca să taie capul lui Nicanor şi mâna cu braţ cu tot şi să le aducă în Ierusalim.
31. Şi după ce a sosit acolo, chemând pe cei de o lege cu sine şi pe preoţi punându-i înaintea jertfelnicului, a chemat pe cei care erau în cetate.
32. Şi le-a arătat capul nelegiuitului Nicanor şi mâna celui rău hulitor, pe care cu semeţie o întinsese asupra casei celei sfinte a Atotputernicului.
33. Şi limba răului credincios Nicanor a poruncit să o taie şi să o facă bucăţi mărunte şi să o dea păsărilor; iar în faţa sfântului locaş, să spânzure braţul răufăcătorului.
34. Şi toţi căutând la cer, au binecuvântat pe Domnul Dumnezeu, zicând: Bine este cuvântat Cel care a păzit locul Său neîntinat.

35. Capul lui Nicanor l-a spânzurat pe zidul cetăţii, ca să-l vadă toţi şi să cunoască cum că este adevărat semn al ajutorului lui Dumnezeu.
36. Şi au hotărât toţi într-un cuget să nu lase neînsemnată ziua aceasta;
37. Ci serbarea ei să fie în ziua a treisprezecea a lunii a douăsprezecea, care în limba siriană se zice Adar, cu o zi mai înainte de ziua lui Mardoheu.
38. Deci cele ce au fost cu Nicanor aşa s-au întâmplat şi din vremurile acelea au stăpânit Evreii cetatea Ierusalimului; iar eu voi sfârşi aici cuvântul.
39. Şi de este bine întocmit şi cum se cuvine, aceasta şi eu am vrut; iar de este cu ponosuri şi de mijloc, eu unul am făcut tot ce am putut.
40. Că precum a bea numai vin sau numai apă, nepotrivit lucru este, pe când vinul amestecat cu apă este dulce şi desfătează, tot aşa şi meşteşugul de a orândui istorisirea încântă urechile celor ce citesc. Iar aici să fie sfârşitul.

Cartea a treia a macabeilor

Capitolul 1 - Ptolemeu Filopator încearcă să profaneze templul.

1. Iar Ptolomeu Filopator, înţelegând de la cei care s-au întors că Antioh a luat locurile cele de sub stăpânirea sa, a poruncit tuturor oştilor sale, pedestraşilor şi călăreţilor, să se strângă.
2. Şi luând cu sine pe sora sa Arsinoe, a mers până la locurile cele dinspre Rafia, unde erau tăbărâţi cei care erau cu Antioh.
3. Iar un oarecare Teodot, gândind să facă viclenie, a luat cei mai viteji ostaşi ai lui Ptolomeu, care mai înainte fuseseră supuşi lui, şi a pornit noaptea la cortul lui Ptolomeu, ca să-l omoare el singur şi în acest chip să se risipească războiul.
4. Ci pe acesta l-a scăpat Dositei, cel care se zicea al lui Drimilus, care de neam era iudeu, dar după aceea şi-a schimbat legea şi s-a înstrăinat de la dogmele părinteşti; acesta a pus să se culce în cortul regelui un necunoscut, căruia i s-a întâmplat ceea ce era să pătimească regele.
5. Iar după aceea, făcându-se război mare şi izbânda fiind de partea lui Antioh, Arsinoe umbla şi ruga pe ostaşi cu jale şi cu lacrimi, cu părul despletit, ca şi pe sine şi pe pruncii săi şi pe femeile sale, bărbăteşte să le ajute, făgăduind că celor care vor birui, fiecăruia va da două mine de aur.
6. Şi aşa s-a întâmplat că mulţi vrăjmaşi au pierit în lupte şi mulţi au fost robiţi.
7. Zădărnicind această uneltire, Ptolomeu a socotit să meargă în cetăţile cele mai de aproape, ca să le mângâie, şi după ce a făcut aceasta şi a împărţit daruri capiştilor, a făcut pe cei supuşi ai săi să fie cu inimă bună.
8. Iar Iudeii au trimis la el din marele sfat si dintre cei mai de frunte, ca să i se închine şi să-i ducă daruri şi să-i facă urări pentru cele ce s-au petrecut; dar s-a întâmplat că şi el tocmai avea de gând să meargă către ei.
9. Şi după ce s-a dus la Ierusalim, a jertfit prea marelui Dumnezeu şi a dat daruri şi semne de cinstire locului.

10. Şi venind la templu şi cu sârguinţă şi cu bună cuviinţă minunându-se şi mirându-se de rânduiala cea bună a templului Domnului, a gândit să se sfătuiască, să intre în el.
11. Iar când i s-a spus că nu se cuvine a se face aceasta, că nu numai celor din neamuri nu este slobod, ci nici tuturor preoţilor, fără numai arhiereului, care pe toţi povăţuieşte, ci şi acestuia o dată în an, el nicidecum n-a vrut să asculte.
12. Ci măcar de s-a şi citit înaintea lui legea, tot n-a renunţat a intra, zicând că trebuie să intre, şi măcar că ei sunt lipsiţi de această cinste, "eu nu trebuie să fiu lipsit", şi i-a întrebat pentru ce, intrând el prin tot templul Domnului, nimeni din cei care erau acolo nu l-a oprit.
13. Şi un oarecare, fără să gândească, a zis: "Rău s-a făcut aceasta; iar el a voit să ştie din care pricină nu trebuie să intre cu voia sau fără voia lor?
14. Iar preoţii, cu toate veşmintele îmbrăcaţi, căzându-i înainte, se rugau prea marelui Dumnezeu să le ajute la această nevoie ce li s-a întâmplat şi să întoarcă pornirea răului năvălitor, de strigare cu plâns umplând templul Domnului, iar cei care erau în cetate, tulburându-se, au sărit cuprinşi de groază, neştiind ce se face.
15. Şi fecioarele cele închise în cămări, împreună cu mamele ce le-au născut, s-au pornit, şi cu cenuşă şi cu praf presărându-şi capetele, au umplut uliţele de suspinuri şi de plânsete.
16. Şi cele care se închiseseră de curând în cămările lor de nuntă, aşa cum erau găsite, lăsând ruşinea ce li se cuvenea, degrabă au alergat în cetate.
17. Iar mamele şi doicele lăsând pruncii cei de curând născuţi, încoace şi încolo, unele prin case, altele prin uliţe fără de opreală se adunau la prea marele locaş.
18. Şi de multe feluri era rugăciunea celor care se adunaseră, din pricina lucrurilor fără de cuviinţă pe care încerca regele să le facă.
19. Şi împreună cu aceştia, cetăţenii luând îndrăzneală, nu-l sufereau să plinească planul din gândul lui; ci au strigat să se pornească la arme, şi bărbăteşte pentru legea părintească să moară, şi mare zarvă au făcut în sfânta cetate.
20. Şi cu greu preoţii şi bătrânii l-au înduplecat şi s-au întors iarăşi la locul lor de rugăciune.
21. Şi mulţimea ca şi mai înainte aştepta rugându-se; iar bătrânii, care erau cu regele, în multe chipuri ispiteau, ca să mute gândul lui cel semeţ de la planul ce-l gândise.
22. Iar el mai îndrăzneţ făcându-se, lăsând toate, se gătea să intre, ca să săvârşească cele ce mai înainte a zis.
23. Văzând acestea şi cei care erau cu regele, s-au întors să se roage cu ai noştri Celui care are toată puterea, ca acelor care erau acolo să le ajute şi să nu treacă cu vederea această faptă fără de lege şi semeaţă.
24. Şi strigarea cea necontenită şi plină de durere a mulţimii care se adunase s-a făcut strigăt neînchipuit,

25. Încât părea că nu numai oamenii, ci şi pereţii şi pământul întreg strigă, toţi vrând mai degrabă moartea decât pângărirea locului sfânt.

Capitolul 2 - Rugăciunea marelui preot Simon şi a celorlalţi Iudei. Ptolemeu este pedepsit, apoi se face sănătos.

1. Iar Simon arhiereul, îngenunchind înaintea templului şi cu cuviinţă întinzându-şi mâinile, s-a rugat aşa:
2. "Doamne! Doamne, Împăratul cerurilor şi Stăpânul a toată făptura, Cel sfânt între sfinţi, singur stăpânitor, atotţiitor, caută spre noi, cel care suntem asupriţi de păgânul cel nelegiuit care este înfierbântat de îndrăzneală şi de putere,
3. Că Tu eşti Cel Care ai făcut toate şi toate le stăpâneşti; Doamne, drept eşti, Cel care judeci pe cei care cu semeţie şi cu trufie se poartă.
4. Tu pe cei care mai înainte au făcut strâmbătate, între care şi uriaşi erau, care intru vitejie şi întru îndrăzneală nădăjduiau, i-ai pierdut, aducând peste ei apă nemăsurată.
5. Tu pe Sodomenii cei semeţi şi cuprinşi cu vădită şi cu nespusă răutate, cu foc şi cu pucioasă i-ai ars, pildă dându-i urmaşilor.
6. Tu, pe îndrăzneţul Faraon, care pe Israel, poporul Tău cel sfânt, l-a robit, cu multe şi osebite munci ispitindu-l, ai arătat puterea Ta.
7. Şi după aceasta, ai arătat puterea Ta cea mare, când l-ai înecat în fundul mării, în timp ce gonea el după poporul Tău cu care şi cu mulţime de gloate; iar pe cei care au crezut întru Tine, Cel care stăpâneşti peste toată făptura, întregi i-ai trecut, care, cunoscând lucrul mâinilor Tale, Te-au lăudat pe Tine Cel Atotţiitor.
8. Tu, Împărate, Cel care ai zidit acest pământ nemărginit şi nemăsurat, ales-ai cetatea aceasta şi ai sfinţit locul acesta spre numele Tău, Tu, Cel care nu ai trebuinţă de nimic şi l-ai preamărit cu strălucita arătare, înălţându-l spre slava marelui şi preacinstitului Tău nume.
9. Şi, iubind casa lui Israel, ai făgăduit că oricând, abătându-ne noi de la Tine, ne va cuprinde strâmtorarea şi venind în locul acesta să ne rugăm, vei asculta rugăciunea noastră.
10. Şi cu adevărat credincios şi adevărat eşti, că de multe ori, când erau în nevoie părinţii noştri, întru smerenia lor le-ai ajutat şi i-ai izbăvit de mari nevoi.
11. Iată dar acum, împărate sfinte, pentru păcatele noastre cele multe şi mari, ne asuprim şi suntem supuşi vrăjmaşilor noştri şi părăsiţi întru neputinţe.
12. Şi într-această cădere a noastră, îndrăzneţul şi nelegiuitul acesta se nevoieşte ca să ocărască locul cel sfânt, pe care l-ai ales pe pământul acesta numelui Tău celui slăvit.
13. Că locaşul Tău este cerul cerului, la care oamenii nu se pot apropia; dar Tu ai binevoit, întru slava Ta, să sfinţeşti locul acesta pentru poporul Tău Israel.
14. Nu aduce peste noi răzbunarea Ta prin necuraţii aceştia, nici ne pedepsi pe noi, prin cei nelegiuiţi, ca să nu se laude cei fără de lege întru mânia lor, nici să se veselească întru trufia limbii lor, zicând: "Noi am călcat casa sfinţeniei, cum se calcă locaşul urâciunilor".

15. Şterge păcatele noastre şi risipeşte greşelile noastre şi arată mila Ta în ceasul acesta, degrabă să ne întâmpine pe noi îndurările Tale şi pune laudă în gura celor care au căzut şi s-au zdrobit cu sufletele, fă-ne nouă pace".
16. Iar atotvăzătorul Dumnezeu, Cel decât toate mai sfânt, întru sfânt locaşul Său auzind rugăciunea cea după lege făcută, pe semeţul şi îndrăzneţul acela trufaş, foarte l-a lovit,
17. Încoace şi încolo clătinându-l pe el, cum se clatină trestia de vânt, încât zăcea pe pământ neputând face nimic şi era cu mădularele slăbănoage şi nici a grăi nu putea, cu dreaptă judecată fiind certat.
18. Deci prietenii şi păzitorii trupului lui văzând acea iute bătaie care l-a apucat, temându-se ca să nu fie lipsit de viaţă, degrabă l-au scos afară, spăimântaţi de nespusă frică.
19. Iar după câtăva vreme, trezindu-se, nicidecum nu s-a pocăit după acea bătaie, ci cuvinte amare şi îngrozitoare grăind, s-a dus.
20. Şi sosind în Egipt şi adăugând răutăţile cu ajutorul tovarăşilor celor lepădaţi de toată dreptatea, pe care mai înainte i-am arătat,
21. Nu s-a îndestulat numai cu acele nenumărate nelegiuiri, ci şi la atâta îndrăznire a venit, încât în toate locurile grăia blesteme asupra poporului şi mulţi din prieteni, văzând gândul regelui, căutau să-i facă voia.
22. Că îşi pusese în gând regele ca asupra poporului iudeu să dea hulă, şi ridicând la turnul cel de lângă curte stâlp, a săpat pe el scrisoare,
23. Ca niciunul din cei care nu aduc jertfă să nu intre în templele lor şi toţi Iudeii să fie scrişi de-a valma cu poporul de rând şi să fie trecuţi la un loc cu băştinaşii; iar cei care ar răspunde împotrivă, cu sila luându-i, să-i omoare.
24. Pe cei înscrişi să-i însemne cu foc, cu semnul lui Dionisie, încrustându-le pe trup frunză de iederă şi trecându-i astfel în rândul celor care au dreptul să fie cruţaţi.
25. Însă ca să nu se vadă cum că tuturor este vrăjmaş, a scris dedesubt: "Că de vor voi unii dintre ei să petreacă între cei care sunt aleşi spre slujbele jertfelor, aceştia să aibă aceleaşi drepturi ca şi Alexandrinii".
26. Deci unii din cetate, urând rânduielile bunei credinţe ale cetăţii, lesne s-au dat pe sine, ca şi cum mare cinste ar dobândi petrecerea ce vor avea cu regele.
27. Iar cei mai mulţi, cu vitejesc suflet întărindu-se, nu s-au despărţit de buna credinţă, ci, cu bani răscumpărându-şi viaţa, fără de frică se nevoiau a scăpa de la înscriere, bună nădejde având că le va veni apărare.
28. Şi de cei care se depărtau de la ei se scârbeau şi ca pe nişte vrăjmaşi neamului lor ii judeca şi îi lipsea de petrecerea cea de obşte şi de ajutor.

Capitolul 3 - Ptolemeu Filopator porunceşte stârpirea Iudeilor.

1. Înţelegând acestea necredinciosul, atât s-a mâniat, încât s-a înfuriat nu numai pe Iudeii care locuiau în Alexandria, ci şi celor din ţară se împotrivea cu mai multă străşnicie şi a poruncit ca degrabă să-i strângă pe toţi la un loc şi cu moarte grea să-i omoare.
2. Şi acestea gătindu-se, veste rea asupra Iudeilor s-a vestit la oamenii cei poftitori de rău, cărora li se da prilej a-şi împlini voia, oprindu-i de la legile lor.
3. Iar Iudeii în tot timpul păstrau dragoste şi credinţă regilor şi fiindcă ei se temeau de Dumnezeu şi umblau în legea Lui, se osebeau prin mâncărurile lor şi pentru aceasta erau urâţi de unii, dar pentru că cinsteau pe Dumnezeu cu faptele cele bune ale lucrurilor celor drepte, împodobindu-şi petrecerea lor, tuturor oamenilor erau plăcuţi.
4. Buna vieţuire a neamului iudeu care la toţi era vestită, acei străini de neam nici într-un chip nu au socotit-o; iar osebirea închinăciunii şi a mâncărurilor o vesteau, zicând că nici de rege, nici de puteri nu ascultă oamenii aceştia, ci sunt răi la inimă şi foarte împotrivitori lucrurilor şi mare defăimare au aţâţat.
5. Iar Elinii din cetate, nefiind cu nimic nedreptăţiţi de Iudei, văzând acea gâlceavă neaşteptată şi năvălire fără de veste asupra oamenilor acestora şi alergături împreună neostenite făcându-se, a le ajuta nu puteau, că era porunca domnească.
6. Ci se rugau şi cu greu sufereau gândind că se vor schimba acestea, deoarece un popor atât de numeros nu putea fi lăsat fără ajutor, întrucât el nu săvârşise nimic rău.
7. Iar unii vecini şi prieteni şi neguţători grăiau pe ascuns unii cu alţii, făgăduindu-le că le vor fi credincioşi şi cu toţi dimpreună îi vor apăra şi bucuroşi vor veni să le ajute.
8. Iar Ptolomeu, pentru că îi mergea bine acum, semeţindu-se şi necăutând la puterea prea mare a lui Dumnezeu, ci gândind că pururea acelaşi plan va rămâne, a scris asupra lor cartea aceasta:
9. "Regele Ptolomeu Filopator, povăţuitorului de oştire şi ostaşilor celor care sunt în Egipt şi în orice loc, bucurie şi sănătate şi eu sunt sănătos şi treburile noastre merg bine.
10. Oştirea noastră cea trimisă în Asia, de care ştiţi şi voi, cu ajutorul zeilor şi cu vitejia noastră, foarte bună izbândă a avut; drept aceea am socotit ca nu cu sila armelor, ci cu blândeţe şi cu multă iubire de oameni să câştigăm neamurile care locuiesc în Cele-Siria şi în Fenicia şi bine să le fac cu bucurie.
11. Şi capiştilor celor de prin cetăţi împărţindu-le venituri multe, mers-am şi la Ierusalim, suindu-ne să cinstim templul celor necredincioşi, care niciodată nu încetează de la nebunie.
12. Iar ei cu cuvântul au primit venirea noastră, însă cu fapta au lucrat vicleneşte, căci vrând noi să intrăm în templul lor şi cu cuviincioase şi frumoase

daruri să-l cinstim, ei semeţindu-se ca şi mai demult, ne-au oprit a intra; iar noi am rămas de bună socotinţa noastră.
13. Şi ei n-au simţit puterea noastră cu care noi ne arătăm către toţi oamenii, călăuziţi fiind de iubirea faţă de oameni, ei gândul lor cel rău care îl au pentru noi l-au arătat aievea, ca acei care numai ei singuri se împotrivesc regilor şi binefăcătorilor lor şi nimic ce este adevărat nu vor să sufere.
14. Şi noi, nepotrivindu-ne nebuniei lor şi întorcându-ne cu biruinţă în Egipt, am arătat dragoste tuturor neamurilor şi am făcut ceea ce se cuvenea să facem.
15. Pentru acestea nimănui din cei care sunt de un neam cu ei n-am ţinut vrăjmăşie şi pentru ajutorul ce ne-au dat şi pentru cele ce le-am încredinţat lor de la început şi de care ei au avut grijă, ca să le schimbăm starea lor de până acum, am voit cetăţeniei Alexandrinilor să-i învrednicim şi părtaşi preoţilor celor de-a pururea să-i facem.
16. Iar ei, împotrivire luând şi, cu răutatea cea împreună cu ei născută, lepădând binele şi pururea la rău abătându-se, nu numai că s-au întors de la cea nepreţuită cetăţenie, ci încă şi de la cei puţini dintre ei care se află spre noi cu bunăvoinţă se întorc şi cu cuvântul şi cu tăcerea pururea mărturisesc ura lor, pândind neîncetat ca noi, din pricina vieţuirii lor ticăloase, să călcăm rânduielile date.
17. Pentru aceea şi cu semne bine adeverindu-ni-se, că aceştia în tot chipul au gând rău spre noi, şi mai înainte socotind, ca nu cumva mai pe urmă, tulburare fără de veste făcându-se, pe aceşti necredincioşi tainici vânzători şi barbari, să-i avem vrăjmaşi,
18. Am poruncit, ca îndată ce va sosi la voi scrisoarea aceasta, pe cei însemnaţi în ea, împreună cu femeile şi cu pruncii, ocărâţi-i şi-i jefuiţi şi într-aceeaşi zi să-i trimiteţi la noi, de pretutindeni, cu legături de fier legaţi, ca, precum se cuvine celor răi, cu moarte nemiloasă şi de ocară să piară.
19. Că după ce se vor pedepsi toţi aceştia, am socotit că de aici înainte lucrurile noastre se vor temeinici întru bunăstare şi mai bună rânduială.
20. Iar oricine va ascunde pe vreun Iudeu, ori bătrân, ori tânăr, ori prunc la sânul mamei, cu groaznice chinuri se va chinui cu toată casa.
21. Şi cine va spune pe cel care va ascunde, acela va lua averea celui care va cădea sub vină şi din argintul domnesc două mii de drahme şi cu slobozenie se va încununa.
22. Iar tot locul unde se va afla ascuns Iudeu, pustiit şi ars de foc să se facă, încât la toată firea cea pieritoare fără de treabă să se socotească în toată vremea". Aşa a fost scrisă cartea.

Capitolul 4 - Plângere prin cetăţi. Scribii regelui nu pot termina recensământul, aceasta fiind de la Dumnezeu.

1. Iar oriunde sosea porunca aceasta păgânii făceau ospăţ poporului cu strigări şi bucurie şi cu îndrăzneală îşi arătau pizma cea rea, pe care o aveau demult în inima lor.
2. Însă printre Iudei era neîncetată plângere şi tânguire cu foarte mare strigare, cu lacrimi şi suspinuri fierbinţi ale inimii, pretutindeni plângând pieirea cea neaşteptată mai înainte, care fără de veste s-a hotărât asupra lor.
3. Ce ţinut sau cetate, sau ce aşezare locuită de pretutindeni sau ce căi nu erau pline de vaietele şi de plânsetele lor?
4. Că aşa de groaznic şi fără de milă de mai marii cetăţilor erau scoşi afară toţi laolaltă, încât şi unora dintre vrăjmaşii lor, cu mintea privind cumplitele chinuri, li se făcea milă şi, văzând neaşteptata schimbare a vieţii, lăcrimau pentru prigoana lor cea afară din cale de jalnică.
5. Că se aducea mulţime de bătrâni albi de căruntеţe, ale căror picioare, fiind încovoiate de bătrâneţe şi păşind încet, îi sileau, fără ruşine, să păşească iute.
6. Şi femeile tinere, de curând măritate, în loc de a se veseli, se văitau şi cosiţele cele unse cu mir, cu praf presărându-le, erau aduse neacoperite cu văl; şi în loc de cântări de nuntă, toate laolaltă începeau a plânge, ca şi cum ar fi smulse ca prăzi de alte neamuri, şi fiind legate cu sila, poporul le trăgea să le bage în corabie.
7. Şi bărbaţii acestora cu lanţuri în loc de cununi erau legaţi la grumaji în vârsta cea ca o floare a tinereţilor; în loc de desfătare şi de veselie tinerească, zilele celelalte de nuntă în plângeri le petreceau, văzându-şi lângă picioare groapa deschisă.
8. Şi-i duceau ca pe nişte fiare, legaţi cu lanţuri de fier: unii de cumpenele corăbiilor aveau grumajii prinşi în cuie, alţii aveau picioarele strâns legate cu obezi şi deasupra cu podine astupaţi, spre a nu vedea lumina şi de toate părţile să le fie ochii în întuneric, ca să-i ducă pe apă ca pe nişte uneltitori.
9. Pe aceştia, după ce i-au băgat în corabie şi au săvârşit călătoria precum poruncise regele, a dat ordin să-i aşeze în tabără, înaintea cetăţii, în locul cel de alergare al cailor, care era foarte larg împrejur şi bun de a-i putea vedea, pentru ca să-i batjocorească toţi cei care intrau în cetate şi cei care ieşeau de călătoreau în ţară, ca nici cu oştirile lui să nu se împreune, nici în cetate să nu fie primiţi.
10. Iar după ce s-a făcut aceasta, auzind regele că Iudeii cei din cetate adesea ies pe ascuns îşi plâng ticăloşia cea de ocară a fraţilor lor, mâniindu-se, a poruncit ca şi acestora să le facă la fel ca şi celorlalţi şi nici într-un chip să nu scape de chinuri.
11. Şi a mai poruncit să fie înscrisă pe nume toată seminţia şi să nu fie puşi la muncile şi la chinurile care au fost arătate pe scurt mai înainte, ci să fie pedepsiţi cu chinurile din sentinţa regelui; apoi într-o singură zi să fie omorâţi.

12. Făcutu-s-a dar înscrierea acestora cu amară silinţă şi cu semeţească nevoinţă, de la răsăritul soarelui până la apus, lucru care nu s-a sfârşit deplin până după patruzeci de zile.
13. Iar regele tare şi neîncetat s-a umplut de bucurie şi a făcut ospeţe la toţi idolii şi cu mintea rătăcită, depărtată de la adevăr, şi cu spurcată gură lăuda pe idolii cei mulţi, care nici nu pot să grăiască, nici nu pot să vină în ajutor; iar asupra prea marelui Dumnezeu, lucruri necuvioase grăia.
14. Iar după ce a trecut vremea cea mai înainte zisă, au adus scriitorii răspuns regelui că nu mai pot face înscrierea Iudeilor mai departe din cauza nenumăratei lor mulţimi; că cei mai mulţi erau adunaţi prin ţară, alţii adunaţi prin case, iar alţii într-alte locuri, încât cu neputinţă era la toţi cârmuitorii care erau peste Egipt să isprăvească lucrul.
15. Deci a crezut regele că este adevărat aceasta, dar îi înfricoşa pe aceia, spunând că ei ar fi luat daruri şi ar fi făcut vicleşug ca să scape; iar ei ziceau şi arătau cum că şi hârtia şi condeiele cele de scris s-au sfârşit.
16. Iar aceasta a fost lucrarea purtării de grijă a lui Dumnezeu, cea nebiruită a Celui Care din cer ajuta iudeilor.

Capitolul 5 - Dumnezeu dejoacă încă o dată planul regelui.

1. Atunci regele, chemând pe Ermon, care purta grijă de elefanţi şi umplându-se de grea iuţime şi de mânie şi neînduplecându-se în nici un chip,
2. A poruncit ca, spre ziua cea următoare, cu tămâie de ajuns şi cu vin mult neamestecat să adape pe toţi elefanţii - care erau de toţi cinci sute - şi după ce se vor sălbătici de acea băutură multă, să-i slobozească asupra Iudeilor ca să-i omoare.
3. Şi după ce a poruncit el acestea, s-a întors la ospăţ, adunând pe cei mai mari dintre prieteni şi din oştire, care erau cei mai înverşunaţi împotriva Iudeilor.
4. Iar Ermon, cel mai mare peste elefanţi, a îndeplinit după cuviinţă cele ce i s-au poruncit.
5. Şi slujitorii cei rânduiţi la aceasta, decuseară ieşind, au legat mâinile nenorociţilor Iudei şi alte meşteşuguri au făcut toată noaptea împrejurul lor, socotind că va pieri deodată cu totul neamul acela.
6. Iar Iudeii, care se vedeau lipsiţi de tot acoperământul între păgâni din cauza greutăţii legăturilor, care de toate părţile îi cuprinsese,
7. Către Domnul cel Atotţiitor, Cel Care stăpâneşte toată puterea, către Dumnezeu şi Părintele cel milostiv al lor, toţi cu lacrimi neîncetate au strigat, rugându-se,
8. Ca să zădărnicească planul cel nelegiuit şi cu mărire arătată să-i izbăvească de moartea care era gata la picioarele lor.
9. Şi rugăciunea acestora neîncetat se suia la cer.
10. Iar Ermon, după ce pe cumpliţii elefanţi, adăpându-i, i-a umplut de vin mult şi i-a săturat de tămâie, a venit de dimineaţă a doua zi la curte, ca să spună regelui acestea.
11. Însă Cel care dăruieşte tuturor cărora voieşte acest lucru bun, făcut de la început şi pentru noapte şi pentru zi, adică somnul, a trimis regelui un somn prelungit,
12. Încât prin purtarea de grijă a Domnului, fiind cuprins cu prea dulce şi adânc somn, tot planul lui cel nelegiuit a fost răsturnat în întregime şi pentru hotărârea lui cea neschimbată a fost groaznic înşelat.
13. Iar Iudeii scăpând de ceasul care mai înainte era însemnat, pe Dumnezeu cel Sfânt al lor L-au lăudat şi iarăşi s-au rugat Celui care S-a împăcat cu ei, ca să arate tăria mâinii Sale celei puternice asupra neamurilor trufaşe.
14. Şi fiind ceasul aproape zece şi jumătate, crainicul regesc, văzând că cei chemaţi la masă s-au strâns, s-a dus la rege ca să-l trezească.
15. Şi abia deşteptându-l, i-a spus că vremea ospăţului aproape a trecut şi i-a mai dat de ştire şi despre ceea ce se făcuse.
16. Şi acestea ascultându-le regele, s-a întors la ospăţ şi a poruncit celor ce veniseră la ospăţ să şadă în preajma lui.
17. Şi după ce s-a făcut aceasta, i-a îndemnat să fie voioşi şi să se desfăteze, că aceasta este partea cea mai de cinste a ospăţului.

18. Iar înmulţind vorba, regele a chemat pe Ermon şi cu amară înfricoşare l-a întrebat pentru ce pricină au fost lăsaţi Iudeii să fie vii astăzi?
19. Iar el a spus că în noaptea trecută a împlinit ce i s-a poruncit. Şi au mărturisit şi prietenii lui.
20. Iar regele, având cruzime mai grea decât Falaris, a zis: Pentru somnul de astăzi, să-i lăsăm; iar tu, fără întârziere, pe mâine să pregăteşti la fel elefanţii spre pieirea necuvioşilor Iudei.
21. Acestea zicând regele, toţi cei ce erau aici au încuviinţat cu linguşire şi veseli s-au dus fiecare în casa sa,
22. Unde în acea noapte nu atâta au dormit, cât s-au chibzuit să facă tot felul de batjocură împotriva celor care păreau uitaţi de Dumnezeu.
23. Şi când cânta cocoşul de dimineaţă, Ermon, înarmând elefanţii, i-a adus la curtea cea mare unde se făceau jertfe;
24. Mulţimea din cetate s-a adunat să vadă acea privelişte ticăloasă, aşteptând cu nerăbdare dimineaţa,
25. Iar Iudeii, neîncetat trăgându-şi sufletul, cu rugăciune, cu multe lacrimi şi cu cântări jalnice, cu mâinile întinse la cer, se rugau prea marelui Dumnezeu, ca iarăşi degrabă să le ajute.
26. Şi când încă razele soarelui nu se revărsaseră - regele primind prietenia venit Ermon şi l-a chemat să iasă, spunându-i că ceea ce a poftit este gata.
27. Iar el auzind şi îngrozindu-se de acea neobişnuită îmbulzeală de popor, fiind cuprins de o desăvârşită uitare, a întrebat pentru ce a făcut el aceasta cu atâta sârguinţă.
28. Iar aceasta era lucrarea lui Dumnezeu atotstăpânitorul, care a făcut ca mintea lui să-şi uite de cele ce mai înainte a gândit să facă.
29. Ermon şi prietenii toţi i-au spus: elefanţii şi oastea, o, rege, sunt gata din porunca ta.
30. Iar el umplându-se de grea mânie pentru aceste cuvinte - pentru că cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu i se risipise tot gândul cel despre acestea - şi căutând groaznic către eu, a zis:
31. "De ar fi părinţii tăi aici sau fii fiilor, aceştia ar fi gata de mâncare fiarelor sălbatice, încât s-ar sătura din trupurile lor în locul nevinovaţilor Iudei, care, mie şi părinţilor mei, întreagă şi nemutată credinţă au arătat.
32. Şi de ce nu m-aş gândi la dragostea de a fi crescut împreună şi la slujba ta, îţi ridicam viaţa pentru acestea".
33. Atunci Ermon de năpraznă s-a umplut de covârşitoare frică, şi cu vederea şi cu faţa s-a speriat.
34. Iar prietenii s-au furişat trist unul câte unul şi pe cei adunaţi i-a slobozit pe fiecare la lucrul său.
35. Iar Iudeii, auzind de purtarea regelui, au lăudat pe luminatul Dumnezeu, Domnul şi împăratul împăraţilor, ca unii care au dobândit de la el acest ajutor.
36. După aceea, iarăşi făcând regele ospăţ şi îndemnând pe oaspeţi să fie cu voie bună,

37. A chemat pe Ermon şi cu înfricoşare i-a zis: "De câte ori trebuie să-ţi poruncesc un lucru, netrebnicule?
38. Şi acum înarmează elefanţii pe mâine să piardă pe iudei".
39. Iar rudeniile care şedeau împreună cu el, mirându-se de acest nestătător gând, au zis acestea:
40. "Doamne! Până când ca pe nişte dobitoace necuvântătoare ne vei ispiti, acum a treia oară poruncind să-i piardă şi apoi când va să facă, schimbându-ţi gândul, iarăşi strici cele ce ai poruncit?
41. De aceea cetatea aceasta se tulbură aşteptând, că de multe ori s-au adunat şi acum este primejdie să nu se lase târâtă spre tulburări".
42. Pentru aceea, regele, tocmai ca Falaris, s-a umplut de nesocotinţă şi de schimbările sufletului, care s-au făcut în el din pricina Iudeilor, nebăgând nici o seamă, cu jurământ spurcat s-a jurat cum că el, fără de nici o zăbavă, îi va trimite la iad pe aceştia, aruncându-i la genunchii şi la picioarele fiarelor.
43. După aceea porni-va război împotriva Iudeii, ca să o facă tot una cu pământul, cu foc şi cu sabie degrab să o bată şi templul lor cel necălcat de el, cu foc să-l ardă curând, şi pentru cei ce aduc acolo jertfe, pustietate să devină pentru toată vremea.
44. Atunci, bucuroşi ducându-se prietenii şi rudeniile, cu credinţă rânduiau oştirile gata de pază în locurile cele mai potrivite ale cetăţii.
45. Iar cel mai mare peste elefanţi a adus fiarele la patimă nebună - ca să zicem aşa - cu băuturi foarte mirositoare şi cu vin netămâiat, groaznic pregătindu-le.
46. Drept aceea, către luminarea de ziuă, când era cetatea plină de nenumărată mulţime care se îndrepta spre locul de alergare al cailor, el a intrat în palat ca să poftească pe rege la priveliştea care fusese pregătită.
47. Şi el umplându-şi mintea sa cea păgână de mânie grea, cu toată greutatea împreună cu fiarele s-a pornit, dorind să vadă cu inimă tare şi cu ochii săi jalnica şi ticăloasa pieire a celor mai înainte însemnaţi.
48. Iar când au văzut Iudeii pe la poartă praful elefanţilor care ieşeau şi al oştirii celei înarmate, care venea pe urmă, şi al picioarelor mulţimii şi au auzit larma cea cu groaznic sunet,
49. Socotind că aceea este clipa cea mai de pe urmă a vieţii şi sfârşitul chinuitei aşteptări, spre jale şi plângere întorcându-se, se sărutau unul pe altul şi, îmbrăţişându-se, cădeau pe grumajii rudelor, părinţii peste fii şi maicile peste fiice, şi unele având la sâni pruncii de curând născuţi, îi aplecau să sugă laptele cel de pe urmă.
50. Şi aducându-şi aminte şi de ajutorinţele cele de mai înainte, care li s-au făcut din cer, toţi odată căzând cu faţa la pământ şi pe prunci luându-i de la sâni,
51. Au strigat cu glas foarte mare, rugându-se Celui Atotputernic, ca, cu arătarea să se milostivească spre ei, cei ce sunt acum la porţile pieirii.

Capitolul 6 - Rugăciunea preotului Eleazar. Arătarea îngerilor apărători. Fiarele se întorc asupra ostaşilor. Inima regelui se schimbă spre bine, Iudeii scapă de moarte.

1. Iar un oarecare Eleazar, om de treabă, unul din preoţii ţării, în vârsta bătrâneţilor fiind şi cu toată fapta vieţii celei bune împodobit, potolind pe bătrânii cei dimprejurul său, chemând pe Dumnezeu cel sfânt, acesta s-a rugat:
2. "Împărate mare, ţiitorule prea înalte, atotputernice Dumnezeule! Cel ce toată zidirea o cârmuieşti, caută cu milostivire,
3. Caută spre sămânţa lui Avraam, spre fiii lui Iacov celui sfinţit, poporul moştenirii Tale celei sfinte, cel ce este acum străin în pământ străin şi care fără vină piere, Părinte!
4. Tu pe Faraon, regele Egiptului acestuia, cel ce avea multe, şi cel ce s-a înălţat cu semeţie nelegiuită şi cu limbă lăudăroasă, împreună cu oştirea lui cea trufaşă, în mare, înecaţi i-ai pierdut, cu lumina milii luminând pe neamul lui Israel.
5. Tu pe Sanherib, cel ce cu nenumărate puteri s-a semeţit, regele cel crud al Asirienilor, cel ce cu sabia supunea tot pământul şi se ridica asupra sfintei Tale cetăţi, cu mândrie şi cu îndrăzneală blasfemii grăind, Doamne, l-ai înfrânt, luminat arătând neamurilor tăria ta cea multă;
6. Tu pe cei trei tineri în Babilon care de bună voie şi-au dat focului viaţa lor, ca să nu se închine celor deşarte, răcorind cuptorul cel aprins, i-ai izbăvit, păzindu-le şi părul nevătămat, trimiţând para focului asupra tuturor vrăjmaşilor;
7. Tu pe Daniel, cel de învinuirile cele pline de pizmă, aruncat în groapă spre mâncare leilor, nevătămat l-ai scos la lumină.
8. Şi pe Iona cel hrănit întru adâncuri, chinuit fără de cruţare în pântecele chitului, nevătămat la toţi ai lui l-ai arătat, o, Părinte!
9. Şi acum nu zăbovi mult milostive, scăparea tuturor, degrabă Te arată celor din neamul lui Israel, care asuprit este de neamurile cele urâte şi fără de lege.
10. Iar dacă, prin robirea în ţară străină, ne-am întinat viaţa cu fărădelegi, scapă-ne din mâna vrăjmaşilor noştri şi apoi pierde-ne, Doamne, cum vei vrea.
11. Ca să nu se laude cei ce cugetă cele deşarte, din pricina pieirii celor iubiţi ai Tăi, zicând: Nici Dumnezeul lor nu i-a izbăvit.
12. Iar Tu, cel veşnic, cel ce ai toată tăria şi toată puterea, caută acum şi ne miluieşte pe noi, cei ce cu silnicia nedreaptă a celor fără de lege, ca nişte tâlhari, suntem omorâţi.
13. Înfricoşează neamurile cu puterea Ta cea nebiruită astăzi, Cel ce poţi izbăvi pe neamul lui Iacov.
14. Ţie se roagă toată mulţimea pruncilor şi părinţii acestora cu lacrimi.
15. Vădit să fie tuturor neamurilor că eşti cu noi, Doamne, şi nu Ţi-ai întors faţa de la noi, ci, precum ai zis, că nici în pământul vrăjmaşilor pe ai Tăi nu i-ai trecut cu vederea, aşa săvârşeşte, Doamne".
16. Iar Eleazar, sfârşind rugăciunea, regele, cu fiarele şi cu tot alaiul ostăşesc, a venit la locul de alergare al cailor,

17. Şi văzând Iudeii, au strigat tare la cer, încât şi văile cele de aproape împreună răsunând, mare plângere au făcut în toată tabăra.
18. Atunci marele, slăvitul, atotţiitorul şi adevăratul Dumnezeu, arătând sfânta Sa faţă, a deschis porţile cele cereşti , din care doi slăviţi îngeri înfricoşaţi la chip s-au pogorât văzuţi de toţi, afară de Iudei.
19. Şi s-au aşezat în faţa oştirii vrăjmaşilor, şi puterea vrăjmaşilor au umplut-o de zbucium şi de frică, şi cu obezi au legat-o din care nu s-au putut mişca,
20. Şi sub frică a fost şi trupul regelui, îndrăznirea lui cea cu grea mânie uitând-o.
21. Şi s-au întors fiarele asupra puterii celei înarmate, care venea dinapoi, şi-i călcau pe aceia şi-i pierdeau.
22. Şi s-a întors mânia regelui spre jale şi spre lacrimi, din pricina celor ce uneltise mai înainte,
23. Că auzind strigarea şi văzându-i pe toţi cu faţa la pământ spre pieire, lăcrimând el, cu mânie pe prieteni îi mustra, zicând:
24. "Alături cu mine domniţi şi pe tirani i-aţi covârşit cu tirania şi pe mine însumi, cel care sunt al vostru binefăcător, vă ispitiţi să mă lipsiţi de domnie şi de suflet, în ascuns uneltind cele ce nu folosesc domniei.
25. Cine a strâns aici pe cei care cu credinţă ne-au ţinut tăriile ţării, depărtându-i de la casele lor pe fiecare fără de socoteală?
26. Cine a chinuit aşa fără de cuviinţă pe cei care sunt din început cu bun cuget către noi, înaintea tuturor neamurilor, şi de multe ori foarte rele primejdii au primit mai mult decât toţi oamenii?
27. Dezlegaţi! Dezlegaţi aceste nedrepte legături şi cu pace îi sloboziţi la casele lor, rugându-vă să se ierte cele mai înainte făcute.
28. Sloboziţi pe fiii Atotţiitorului, cerescului Dumnezeu cel viu, căci ei din vremea strămoşilor noştri şi până astăzi fac să propăşească pe deplin şi neîncetat treburile noastre".
29. Deci el acestea a zis; iar ei, îndată ce au fost dezlegaţi, pe Sfântul Dumnezeu, Izbăvitorul lor, L-au binecuvântat, căci au scăpat de la moarte.
30. După aceea, regele mergând în cetate şi chemând pe cel care era peste venituri, a poruncit ca vinuri şi celelalte, care sunt trebuincioase la ospăţ, să le dea pe şapte zile Iudeilor, judecând ca în locul în care li s-a părut că vor pieri, în acela să prăznuiască cu toată veselia zilele de izbăvire.
31. Atunci cei care mai înainte erau asupriţi şi aproape de locuinţa morţilor, în care erau ca şi intraţi prin moartea cea amară şi plină de jale, desfătare de izbăvire făcând în locul cel gătit de pieire şi de îngropăciunea lor, cu tihnă l-au împărţit plini de bucurie.
32. Şi părăsind glasul plângerii cel cu totul înlăcrimat, au luat cântare părintească, lăudând pe Izbăvitorul şi Făcătorul de minuni Dumnezeu şi toată plângerea şi vaietul lepădând, danţuri de veselie au prins să joace, în semn de pace şi de bucurie.

33. De asemenea şi regele, pentru acestea făcând ospăţ mare, neîncetat mărturisire înălţa la cer cu mare cuviinţă pentru izbăvirea cea minunată, ce s-a făcut.
34. Iar cei care mai înainte cu bucurie îi rânduiau la pieire şi îi puneau să fie mâncare păsărilor, au suspinat, cu ruşine îmbrăcându-se şi îndrăznirea cea înfocată fiind stinsă fără de cinste.
35. Iar Iudeii, precum mai înainte am zis, întru veselie şi desfătare cu mărturisiri bune şi cu cântări petreceau.
36. Apoi în privinţa aceasta au luat hotărâre de obşte, pentru toată vremea robirii lor petrecută între păgâni şi au rânduit ca neam de neam să se ţină aceste zile de veselie, care mai înainte s-au zis, nu pentru băutură şi pentru lăcomie, ci pentru izbăvirea cea făcută lor prin Dumnezeu.
37. Şi s-au rugat de rege, cerându-i să le dea voie să se întoarcă în ţara lor.
38. Iar înscrierea lor s-a făcut din douăzeci şi cinci ale lui Pahon până în patru ale lui Epifi, în patruzeci de zile şi din cinci ale lui Epifi până la şapte, în trei zile, urma să-i piardă,
39. Întru care cu mare mărire arătând mila Sa, Stăpânul tuturor, fără vătămare i-a izbăvit deodată.
40. Şi se ospătau, toate de la rege dându-li-se, până la a paisprezecea zi, în care au făcut şi rugăciunea pentru slobozenia lor.
41. Şi lăudându-i regele către mai marii cetăţilor, a scris această carte plină de mărinimie, ce urmează mai jos:

Capitolul 7 - Scrisoarea lui Ptolemeu Filopator pentru ocrotirea Iudeilor. Aceştia îşi rânduiesc o nouă sărbătoare, inscripţionează o coloană şi îşi fac un loc de rugăciune.

1. "Regele Ptolomeu Filopator, celor mai mari din Egipt şi tuturor celor rânduiţi peste treburile domneşti, bucurie şi sănătate.
2. Sănătoşi suntem şi noi şi fiii noştri, îndreptându-ne marele Dumnezeu lucrurile după cum voim.
3. Unii dintre prieteni, cu rău năravadeseori îndemnându-se, ne-au făcut ca să adunăm pe toţi Iudeii de sub stăpânirea noastră la un loc, să-i muncim ca pe nişte vicleni cu mari chinuri,
4. Zicând că, din cauza urii, pe care o au aceştia către, toate neamurile, niciodată lucrurile noastre nu vor fi bine aşezate până ce se va face aceasta.
5. Pe aceştia legaţi aducându-i, cu batjocuri, ca pe nişte robi şi mai vârtos ca pe nişte vicleni, fără de nici o cercetare şi iscodire s-au apucat a-i ucide, mai cu sălbatică cruzime fiind cuprinşi decât în datinile Sciţilor.
6. Iar noi, pentru aceasta, aspru certându-i pe aceştia, după blândeţea pe care o avem către toţi oamenii, cu greu le-am cruţat viaţa, cunoscând că Dumnezeul cel ceresc apără şi scuteşte pe Iudei, ca un tată care pururea ajută pe fii;
7. Socotind şi prietenia, pe care au adeverit către noi şi către părinţii noştri, cugetând bine după dreptate i-am slobozit pentru orice vină ar fi,
8. Şi am poruncit fiecăruia, toţi la casele lor să se întoarcă în tot locul, şi nimeni întru nimic să nu-i vatăme, nici să-i ocărască pentru cele ce fără de socoteală s-au făcut.
9. Că să ştiţi că asupra acestora, de vom meşteşugi cu vreun rău vicleşug sau îi vom mâhni cu totul, nu pe om, ci pe Dumnezeul cel Preaînalt, Care stăpâneşte toată puterea, Împotrivitor nouă spre izbândirea lucrurilor, totdeauna neapărat întru toate Îl vom avea. Fiţi sănătoşi".
10. Şi luând Iudeii de la rege cartea aceasta, nu s-au nevoit îndată a pleca, ci l-au rugat pentru cei din neamul Iudeilor, care de bună voie au făcut rău înaintea lui Dumnezeu cel Sfânt şi legea lui Dumnezeu au călcat-o, să li se facă prin ei mustrarea care li se cuvine,
11. Zicând că cei care pentru pântece au călcat poruncile cele dumnezeieşti niciodată nu vor cugeta bine, nici poruncilor regelui nu vor fi credincioşi.
12. Şi spunând ei adevărul, regele a primit şi, lăudându-i, le-a dat voie slobodă la toate, ca pe cei care au călcat legea lui Dumnezeu să-i piardă în tot locul cel de sub stăpânirea sa, cu îndrăzneală, fără de nici o împuternicire sau cercetare domnească.
13. Atunci, făcându-şi urări de plecare unii altora, precum se cădea, preoţii şi toată mulţimea lor glăsuind aliluia, cu bucurie s-au despărţit.
14. Şi aşa pe cei care le cădea în mână din cei pângăriţi, care erau de un neam cu ei, pe drum îi certa şi cu arătări din lege îi omora.

15. Şi în acea zi au omorât mai mult decât trei sute de bărbaţi şi s-au bucurat şi s-au veselit omorând pe cei fără de lege.
16. Iar cei ce s-au lipit de Dumnezeu până la moarte, desăvârşit dobândirea izbăvirii luând, au plecat din cetate, încununaţi cu toate felurile de flori cu bun miros, cu veselie şi cu strigăte de laude şi cu cântări de toate viersurile, mulţumind Dumnezeului celui Sfânt al părinţilor, Izbăvitorul lui Israel.
17. Şi sosind în Ptolemaida, care pentru firea locului se numeşte Rodoforon (adică aducătoare de trandafir), unde-i aştepta tabăra, după sfatul lor cel de obşte,
18. Şapte zile au făcut acolo ospăţ de izbăvire, dându-le regele cu bună inimă toate cele trebuincioase la călătorie fiecăruia până la casa lui.
19. Şi sosind în pace cu cuvioase mărturisiri, asemenea şi acolo au rânduit a ţine aceste zile de veselie,
20. Şi ei le-au sfinţit şi printr-o inscripţie săpată pe o columnă, apoi au înălţat pe locul ospăţului o casă de rugăciune şi s-au întors acasă sănătoşi, liberi şi foarte veseli, scăpaţi din primejdii, cu porunca regelui, pe uscat, pe mare şi pe fluviu.
21. Şi mai multă putere decât mai înainte având între vrăjmaşi, cu mărire şi cu frică şi de nimeni întru nimic n-au fost tulburaţi în averile lor,
22. Şi toate ale sale fiecare după scrisoare le-au luat, încât cei care aveau câte ceva de ale lor, cu mare frică li le da, slavă desăvârşită aducând lui Dumnezeu cel prea mare, pentru izbăvirea lor.
23. Bine este cuvântat Dumnezeu, izbăvitorul lui Israel, în vremuri veşnice. Amin.

Vieţile Sfinţilor - Pătimirea Sfinţilor mucenici Macabei şi a celor împreună cu dânşii

Cuvant Ortodox - Sfinţiimucenici Macabei şi cei împreună cu dânşii - 1 august: https://www.youtube.com/watch?v=QKIgStUSy2k

***

Mai înainte de a începe povestirea pătimirii sfinţilor mucenici - care s-a scris pe pământ în cărţile Macabeilor, iar la ceruri în cărţile vieţii veşnice -, este lucru cuviincios să povestim, pe scurt, ca o înainte cuvântare, începutul tulburării Ierusalimului, care a fost în anii aceia, şi a prigonirii celor ce păzeau cu dreaptă credinţă legea lui Dumnezeu. Această prigonire s-a ridicat mai întâi de către învăţătorii cei mincinoşi ai legii şi de către arhiereii Ierusalimului, iubitori de stăpânire. Apoi, prin voinţa lui Dumnezeu care se mâniase, s-au înmulţit limbile cele necurate care stăpâneau pe evrei, şi care au umplut de sânge şi de urâciuni Sfânta Cetate şi sfinţenia lui Dumnezeu.

După marea şi înfricoşata dărâmare a Ierusalimului de către Nabucodonosor, împăratul Babilonului, care s-a întâmplat în zilele lui Sedechie, împăratul iudeilor, despre care se scrie în vieţile sfinţilor Prooroci Ieremia şi Iezechiel, trecând şaptezeci de ani şi poporul iudeu întorcându-se din robie, prin milostivirea lui Dumnezeu, atunci Ierusalimul împreună cu templul Domnului s-au înnoit cu frumoase şi puternice zidiri. Cu toată buna podoabă s-a încuviinţat sfinţenia Domnului, după asemănarea celei dintâi, precum despre aceasta se povesteşte pe larg în cartea lui Neemia şi a lui Ezdra. Deci, popoarele lui Dumnezeu, înmulţindu-se, locuiau în Palestina ca şi mai înainte, iar Sfânta Cetate înflorea în legea lui Dumnezeu prin bună credinţă şi prin linişte, multă vreme îndreptându-se de boierii şi de judecătorii lor care stăpâneau peste dânşii, măcar că erau sub stăpânirea împăraţilor păgâni.

- *Ei erau în slavă şi în cinste dinspre toţi; căci şi împăraţii neamurilor şi mulţi stăpânitori, deşi erau închinători de idoli, însă cinsteau pe Dumnezeul lui Israel, trimiteau daruri în Ierusalim la templul Domnului şi pe arhiereii lui Dumnezeu îi aveau în mare cinste, precum a făcut Alexandru, împăratul Macedoniei, care, întâmpinând şi văzând pe Ada arhiereul, i s-a închinat lui până la pământ; apoi, intrând în cetate şi în templu, au adus daruri şi jertfe Domnului Savaot.*
- *Acelaşi lucru, după dânsul, l-au făcut şi alţi stăpânitori elineşti. Ptolomeu Filadelful, împăratul Egiptului, a trimis multe daruri bisericii Domnului din Ierusalim şi a scris către Eleazar arhiereul, rugându-l să-i trimită cărţile Legii Domnului şi bărbaţi înţelepţi, ca să le poată tălmăci din limba evreiască în limba elinească.*
- *După dânsul, un alt Ptolomeu, care se numea Filopator, împăratul Egiptului, biruind puterea lui Antioh cel Mare, împăratul Siriei, şi, venind în Iudeea, a intrat în templu Domnului din Ierusalim şi a adus jertfă de mulţumire adevăratului Dumnezeu.*
- *Asemenea a făcut şi marele Antioh, după ce a biruit puterea Egiptului; s-a dus în Ierusalim la închinarea cerescului Dumnezeu şi a adus în sfântul templu mulţumire Domnului cu jertfe. El a dăruit arhiereului mai multe daruri, precum şi celorlalţi mai mari ai iudeilor.*

Într-o cinstire ca aceasta era Ierusalimul din partea păgânilor, asemenea era şi templul Domnului. Despre aceasta se pomeneşte în Sfânta Scriptură, unde se scrie astfel: Înşişi împăraţii cinsteau locul şi preamăreau templul cu multe daruri. O cinste ca aceasta a Ierusalimului a fost până când cei mai mari vieţuitori ai lui, petrecând în frica lui Dumnezeu, păzeau Legea Domnului şi petreceau viaţă plăcută Lui. Însă, după ce s-au abătut la fărădelegi, atunci toate relele, ca şi mai înainte, s-au abătut asupra lor.

Începutul răului a fost astfel: În zilele dreptului şi sfântului arhiereu Onia, care era fiu al dreptului Simon arhiereul, cel lăudat în cărţile lui Sirah, şi pe vremea împărăţiei lui Seleuc, fiul marelui Antioh ce domnea peste Siria, era în Ierusalim un bărbat oarecare, anume Simon, din seminţia lui Veniamin. Aceluia îi era încredinţată cârmuirea averilor templului, a slujitorilor, şi dregătoria ostaşilor rânduiţi spre paza templului. Fiind el mândru şi plin de răutate, se împotrivea totdeauna arhiereului şi făcea oarecare răutăţi în popor. Deci, nesuferind el certările şi sfătuirile care i se făceau adeseori de arhiereu, s-a gândit să facă supărare nu numai arhiereului, dar şi templului. Drept aceea, ducându-se la Apolonie, voievodul ţării Siriei şi Feniciei, i-a spus despre adunarea sinedriului şi despre bogăţia care este în cămările casei Domnului; şi i-a mai spus că se păzeşte, împreună cu cele bisericeşti, o vistierie nespus de mare a poporului cel de obşte, şi zicea că toate acelea pot să cadă în mâinile împăratului.

Voievodul a înştiinţat despre aceasta pe împărat, iar acela, ca un iubitor de aur ce era, a trimis îndată la Ierusalim cu putere de oaste pe Eliodor, vistiernicul bogăţiilor împărăteşti, ca să ia de acolo vistieriile cele bogate care se aflau în templu, şi să le aducă la împărăţie. Eliodor ducându-se, când a început a îndrăzni să facă silă templului şi să jefuiască averile ei, care erau adunate pentru hrănirea săracilor, a străinilor, a văduvelor şi a sărmanilor, ce a pătimit? Despre aceasta se scrie pe larg în a doua carte a Macabeilor, în capitolul al treilea: ***"A fost bătut cumplit de îngeri, aproape să moară şi, nesporind nimic, s-a întors la cel ce l-a trimis".***

Apoi, nu după multă vreme, a pierit împăratul Seleuc, ucis de ai săi. După el a luat împărăţia cel mai rău la obicei, un frate bun al lui, cu numele Antioh, cu porecla Epifanis, adică luminos, dar care mai mult era numit de alţii Epimanis, adică nebun, pentru că s-a sculat cu nebunie împotriva lui Dumnezeu cel adevărat şi împotriva sfinţeniei Lui, făcându-se chip al lui Antihrist.

În împărăţia lui Antioh s-a început cea mai mare tulburare în Ierusalim. Un frate al arhiereului, anume Iason, dorind să aibă dregătoria arhierească, a mers la împărat şi i-a dat mult aur, cumpărând stăpânirea Ierusalimului. Acel ticălos iubitor de stăpânire, vrând să placă împăratului, s-a alipit de păgâni şi se făgăduia să aducă poporul evreiesc la păgânism. Astfel, câştigând stăpânire de la împărat, a izgonit de la arhierie pe Sfântul Onie, fratele său şi, făcându-se singur arhiereu, a început a strica legile cele bune ale cetăţii şi a aduce înăuntru păgâneştile fărădelegi.

El a zidit la marginea Muntelui Sionului o privelişte şi şcoli elineşti, făcătoare de născocite înţelepciuni, de lupte tinereşti şi de jocuri; iar pe tinerii care se deprindeau la acelea i-a rânduit să petreacă în casele desfrânatelor; căci poruncise să fie în sfânta cetate, împotriva legii, şi femei destrăbălate, ca, fără de opreală, după obiceiul elinesc, să se săvârşească poftele trupeşti. Astfel, băgând în Ierusalim necurăţia elinească, pe mulţi i-a întors de la dreapta cinstire de Dumnezeu. Pe preoţi i-a făcut să lase templul lui Dumnezeu şi să ia aminte la privelişte, la alergări de cai, la lupte şi la toate jocurile şi neorânduielile păgâneşti, cu care, înşelându-se cei tineri şi fără de minte, lăudau legile şi obiceiurile elineşti. Deci, părăsind legea lui Dumnezeu, se plecau cu înlesnire la fărădelegea păgânilor. Cei ce erau înţelegători şi adevăraţi iubitori ai dreptei credinţe, văzând fărădelegile care se făceau, suspinau pentru călcarea legii Domnului şi pentru spurcarea sfintei cetăţi şi plângeau pentru pierzarea poporului de un neam cu dânşii, care mergea în urma lui Iason, povăţuitorul cel orb.

Acela, pentru iubirea de stăpânire, a părăsit pe Dumnezeu şi legea Lui cea sfântă şi a vândut libertatea bunei credinţe părinteşti; deci, o sminteală şi împiedicare ca aceasta a făcut poporului lui Dumnezeu. Acel Iason, arhiereu mincinos, fiind trei ani în stăpânire, a fost izgonit de altul, asemenea lui, iubitor de stăpânire şi iubitor de păgânătate elinească, cu numele Menelae; şi ceea ce i-a făcut el mai înainte fratelui său cel drept, tot aceea a pătimit el însuşi. Acel Menelae, dând mai mult aur împăratului, a luat arhierească stăpânire şi a izgonit pe Iason, iar Sfântului Onie, cel dintâi arhiereu, i-a mijlocit ucigaşa moarte de la păgâni.

Dar, nepetrecând mult la arhierie, în acelaşi chip, a pătimit şi izgonire. Căci Lisimah, fratele lui, umplând mâinile împăratului cu mită, a câştigat arhieria. Dar şi el, răpind tâlhăreşte vasele şi furând aurul bisericesc, a fost ucis de popor şi, Menelae, fratele său, iarăşi a luat de la păgânul împărat stăpânirea arhierească.

Făcându-se în Ierusalim nişte neorânduieli şi tulburări ca acestea, din zi în zi se înmulţea păgânătatea elinească, iar fărădelegile făcându-se la arătare, se necinstea Dumnezeu. Deci, i s-a apropiat izbândirea lui cea cu dreaptă judecată şi s-a făcut un semn minunat, vestind mai înainte mânia lui Dumnezeu, care venea asupra cetăţii.

S-au văzut în văzduh nişte cete de oaste adunându-se la război, ostaşi îmbrăcaţi cu haine de aur, având coifuri pe capetele lor, în mâini săbiile trase şi suliţe, şi astfel alergau pe cai. Deci, se tăiau cu săbiile unul pe altul; alţii ridicau suliţele şi pavezele, iar alţii se însăgetau cu suliţe. Ei făceau diferite lupte şi războaie şi ieşea strălucire din arme şi din zale în chipul aurului. Acea vedere era înfricoşată şi înspăimântătoare. Ea s-a arătat până la patruzeci de zile şi tot poporul era în mare cutremur şi în nepricepere, zicând în sine: "Ce să fie aceasta?"

În acea vreme a venit o veste mincinoasă în Ierusalim despre moartea împăratului, ca şi cum ar fi murit în războiul Egiptului; pentru că atunci se dusese să se lupte împotriva Egiptului. Ierusalimitenii care erau dreptcredincioşi s-au bucurat şi dănţuiau cu veselie, socotind că într-adevăr a pierit acel rău şi păgân împărat, apoi, înştiinţându-se că n-a murit, ci este viu şi se întoarce din Egipt în Siria, s-au sfătuit să lepede de pe dânşii jugul lui şi să nu-i mai slujească; deci s-au pregătit să se împotrivească lui. Împăratul, înştiinţându-se de toate acestea, s-a umplut de multă mânie şi a plecat cu oastea sa spre Ierusalim. Atunci ierusalimitenii au închis cetatea împotriva lui, însă nu au putut să se împotrivească puterii lui, de vreme ce era neunire între cetăţeni; pentru că unii dintr-înşii, care se abătuseră spre elinism, erau prieteni ai împăratului, iar mai vârtos Menelae, mincinosul arhiereu.

De aceea, împăratul a luat cetatea cu puterea sa de oaste şi a poruncit ostaşilor să ucidă fără de cruţare pe toţi cei ce se vor întâmpla pe uliţele cetăţii; apoi, intrând prin case, să înjunghie pe bărbaţi şi pe femei, pe bătrâni, pe tineri şi pe prunci. Numărul celor ucişi în cele trei zile a fost optzeci de mii, iar al celor legaţi şi aruncaţi în temniţă, patruzeci de mii. Mulţi din acei cetăţeni au fost daţi în robia ostaşilor, care au îndrăznit a intra cu mândrie în templul Domnului, având înainte conducător pe Menelae, care se făcuse vânzătorul patriei şi al legii. Deci au luat altarul cel de aur, sfeşnicul de aur, cădelniţele de aur şi toate vasele cele de mult preţ ce erau date de alţi împăraţi spre înfrumuseţarea templului. Au luat catapeteasma, coroanele şi toată podoaba cea de aur şi vistieriile cele tăinuite pe care le-au găsit de aur şi argint, pe toate le-au luat. Pustiind şi spurcând templul lui Dumnezeu şi umplând cetatea de sângiuiri, de risipire şi de multă tânguire, s-au întors în Antiohia, lăsând în Ierusalim şi în toată Iudeea, chinuitori mai cumpliţi decât ei, spre muncirea poporului lui Israel.

După câtăva vreme, împăratul Antioh a scris la toată împărăţia sa poruncă, ca toate popoarele din toate seminţiile să fie una cu dânsul, ţinându-se împreună de zei şi de legile elineşti. Toate neamurile s-au plecat la porunca împăratului şi mulţi din iudei s-au supus aceluia, au jertfit idolilor şi au spurcat sâmbetele lor. După câteva zile, împăratul a trimis la Ierusalim pe unul din sfetnicii săi, bărbat bătrân şi de neam atenian, ca să silească pe toţi evreii să se lepede de legile lor părinteşti, să se închine idolilor şi să guste din cele jertfite lor; dar mai ales le-a poruncit să-i silească să mănânce carne de porc, de la care îi opreşte legea evreiască. El a mai poruncit ca templul Domnului să o facă capişte idolească, schimbându-i numele ei în capiştea lui Zeus al Olimpului, iar pe idolul Zeus să-l pună în locul cel sfânt.

Deci, trimisul acela, venind cu oaste în Ierusalim, împlinea porunca împăratului, spurcând cu jertfe necurate sfinţenia lui Dumnezeu şi silind poporul Lui la păgânătatea aceea. Deci, mulţi evrei mici la suflet au alergat cu sârguinţă la jertfele idoleşti; însă cei care erau statornici în credinţă au fugit în munţi şi în pustii, ascunzându-se în peşteri şi în prăpăstiile pământului, temându-se de chinuri şi ferindu-se de spurcăciunile idoleşti. Alţii, fiind prinşi, erau duşi cu sila în ziua naşterii împăratului şi în celelalte praznice elineşti urâte lui Dumnezeu, spre a aduce jertfă; dar erau şi mulţi din acei care nu voiau să se supună la porunca cea necurată. Şi era frică mare peste toate popoarele, dar nimeni nu îndrăznea să se numească iudeu, să ţină sâmbăta, să taie împrejur pe fiii lor, nici să facă ceva după legea lui Moise, pentru că toţi vedeau înaintea ochilor lor chinurile şi moartea care îi aştepta.

În vremea aceea, două femei evreice au fost pârâte la trimisul acela, cum că pruncii pe care i-au născut, i-au tăiat împrejur, după legea lor. Atunci, muncitorul a poruncit să le prindă şi, spânzurându-le pruncii de grumaji lor, să

le poarte, spre batjocură, prin cetate; apoi au fost aruncate jos de pe zidurile cetăţii într-o groapă, luând astfel sfârşitul cel mucenicesc împreună cu fiii lor.

Alţii dintre iudei se adunaseră prin peşterile cele din jurul cetăţii, ca să-şi prăznuiască în taină ziua sâmbetei, despre care înştiinţându-se tiranul, a poruncit ca pe toţi să-i ardă în foc. După aceasta a fost prins unul din cei mai mari cărturari, cu numele Eleazar şi cu rânduiala preot, bătrân de ani, cu cinstea feţei bine împodobit, înfrumuseţat cu căruntele şi cu înţelepciunea. El era ştiut de toţi ca un bun învăţător de lege în Ierusalim, fiind unul din cei şaptezeci şi doi de tâlcuitori, care a tălmăcit cărţile evreieşti în limba elinească, după porunca lui Ptolomeu Filadelful, împăratul Egiptului.

Despre pătimirea acestui cinstit bătrân Eleazar se povesteşte astfel: Fiind adus înaintea păgânului, când îi băga în gură cu sila carne de porc ca să mănânce, voia mai bine să-şi aleagă moartea cea slăvită şi mucenicească pentru legea Domnului, decât viaţa cea necinstită şi hulită, întru mânierea lui Dumnezeu. Deci, mergând de voie la chinuri, scuipa din gură carnea cea spurcată de care se atinsese şi se dădea pe dânsul chip celorlalţi evrei temători de Dumnezeu care voiau să moară pentru Legea Lui, învăţându-i un singur lucru, că nu se cade a îndrăzni la păcat, nici să mânie cu fărădelege pe Dumnezeu pentru această vremelnică viaţă, care este iubită de oameni.

Unii din păgâni, arătându-se miloşi faţă de Eleazar pentru cunoştinţa cea de demult cu dânşii, îi aduceau în taină cărnuri, nu de porc, ci de alte animale neoprite de lege, şi-i ziceau la ureche: "Primeşte acestea în locul celei de porc şi mănâncă înaintea tuturor, ca şi cum ar fi de porc, ca toţi, văzându-te că mănânci carne, să creadă că mănânci carne de porc, cum porunceşte împăratul, că numai aşa vei scăpa de chinuri şi de moarte!"

Dar binecunoscătorul şi plăcutul lui Dumnezeu bătrân, îndată a răspuns către dânşii, zicând: ***"Mai bine îmi este ca îndată să mă arunc în iad, decât să mânii pe Dumnezeul meu prin călcarea Legii Lui celei sfinte; nici nu se cuvine vârstei noastre celei bătrâne să ne făţărnicim spre sminteala tinerilor celor mulţi. Căci dacă tinerii mă vor vedea făcând aceasta, la care voi mă sfătuiţi să fac, vor zice: "Iată, Eleazar la adânci bătrâneţi a lăsat legea părintească şi s-a lipit de păgâni!"***

Aşa că dânşii, pentru făţărnicia mea, se vor depărta de la Dumnezeul cel adevărat şi vor pieri; deoarece, căutând la mine, vor începe a defăima legea lui Dumnezeu şi a se abate la păgânească lege elinească, înşelându-se de iubirea vieţii cea de puţină vreme; iar eu voi aduce prihană asupra bătrâneţilor mele, făcându-mă pricinuitor pierzării atâtor suflete. Deci, chiar de mă voi izbăvi de muncile acestea, însă de muncile Atotputernicului

Dumnezeu nu voi putea scăpa, nici viu, nici mort. Mai bine să mor acum, ca, prin răbdare bărbătească, să-mi împodobesc bătrâneţile mele, iar celor tineri să le las după mine pildă bună, când, cu mărime de suflet şi tărie, voi pătimi pentru cinstitele legi".

Astfel grăind, Sfântul Eleazar a fost tras spre chinuire; iar aceia care mai înainte se arătau că se milostivesc spre dânsul, s-au schimbat pentru cuvintele lui spre mânie şi iuţime. Deci, preotul lui Dumnezeu a fost muncit cu multe chinuri şi bătut cumplit.

Fiind aproape mort, a suspinat şi a zis către Dumnezeu: ***"Cel ce toate le ştii şi spre toţi priveşti, Doamne, Tu ştii că, putând să mă izbăvesc de moarte, am suferit de bună voie aceste munci şi am răbdat cu trupul durerile cele grele, însă cu bucurie şi cu dragoste le primesc pe ele, deoarece pătimesc pentru slava sfântului Tău nume".*** Aceasta zicând, s-a sfârşit, lăsând pildă de urmat, nu numai celor tineri, ci şi la tot poporul, pomenirea morţii lui.

Să se adauge în cărţile bisericeşti şi aceasta spre pomenirea lui: după cumplita bătaie, au turnat peste rănile lui oţet cu miros greu şi l-au aruncat în foc. Iar el, rugându-se lui Dumnezeu, ca sângele şi moartea lui pentru neamul evreiesc să fie primite, şi-a dat sufletul său.

***

După sfârşitul cel mucenicesc al Sfântului Eleazar, ***au fost prinşi, împreună cu maica lor, şapte fraţi de neam cinstit şi, ca unii ce erau de bun neam, au fost trimişi la împărat în Antiohia spre cercetare.***

Ei au fost siliţi, împotriva legii evreieşti, să mănânce carne de porc. Mâncarea cărnii de porc pentru evrei era în acea vreme semn de depărtarea de Domnul Savaot, în care credeau ei, şi dovadă de păgânătate, la care se abăteau evreii cei mici la suflet.

Aceşti şapte fraţi, fiind ucenicii preotului Eleazar, învăţătorul Ierusalimului, acela care a pătimit mai înainte, şi pomenind învăţătura lui cu bine, au stat cu mărime de suflet întru bună lor credinţă şi nu s-au supus poruncii împăratului, nevrând să-şi calce legea. De aceea i-au bătut cu vine de bou şi i-au muncit mult. Despre muncirea şi îndrăzneala lor cea cu bărbăţie înaintea chinuitorului, dumnezeiasca Scriptură povesteşte astfel în **cartea Macabeilor**:

Unul din Macabei, care era mai întâi, a zis către împărat astfel: ***"Ce voieşti să întrebi şi să înveţi de la noi? Fiindcă suntem gata a muri, decât a călca legile cele împărăteşti".***

Împăratul, mâniindu-se, a poruncit să ardă nişte tigăi şi căldări. Acelea fiind înfierbântate, a poruncit ca celui ce era între dânşii mai vorbăreţ la cuvânt să-i taie limba, să-i jupoaie pielea de pe trup şi să-i taie marginile mădularelor trupeşti; iar fraţii ceilalţi şi maica lor să privească. După ce îi tăiase toate mădularele, a poruncit să-l bage în foc şi să-l frigă în tigaie, deşi abia mai suflă. Aburii înălţându-se din tigaie, toţi ceilalţi, împreună cu maica lor, îl îndemnau să moară cu bărbăţie, şi-i ziceau astfel: ***"Domnul Dumnezeu vede şi se mângâie de adevărul nostru, precum de faţă a arătat Moise prin cântarea care mărturiseşte, zicând: Şi pentru robii Săi se va mângâia."***

Cel dintâi murind în acest fel, pe al doilea l-a scos spre batjocură; deci şi acestuia i-a jupuit pielea cu perii de pe cap, întrebându-l: "Vei mânca carne de porc mai înainte de a se schingiui trupul tău?"

El, răspunzând cu glas părintesc, a zis: ***"Nu".***

De aceea şi acesta a fost chinuit, ca şi cel dintâi. Când era în suflarea cea de pe urmă, a zis: ***"Tu, preaticălosule, ne pierzi pe noi din viaţa aceasta de acum, iar Împăratul lumii ne va învia întru învierea vieţii veşnice, pe noi, cei omorâţi pentru legile Sale".***

După această a fost batjocorit al treilea; deci, cerându-i limba, el a scos-o afară îndată şi, întinzându-şi mâinile cu îndrăzneală şi cu bărbăţie, a zis: ***"Acestea le-am câştigat din cer şi pentru legile Lui le defăimez; deci nădăjduiesc să le iau de la Dânsul".***

Împăratul singur şi cei ce erau cu dânsul se minunau de mărimea de suflet a tânărului, că întru nimic nu socotea chinurile.

Acesta sfârşindu-se, păgânii au luat pe al patrulea şi l-au muncit asemenea. Iar când era aproape de moarte, a zis astfel: ***"Mai bine ucişi de oameni să aşteptăm nădejde de la Dumnezeu, ca să fim iar înviaţi de Dânsul, căci pentru tine nu va fi înviere!"***

După aceasta au adus pe al cincilea şi l-au muncit şi pe el. Acela, căutând spre dânsul, a zis: ***"Fiind stricăcios, ai stăpânire peste oameni şi faci ceea ce voieşti, însă să nu socoteşti că neamul nostru este părăsit de Dumnezeu. Tu să mai aştepţi şi vei vedea stăpânirea Lui cea mare, cum te va munci pe tine şi seminţia ta".***

După această a adus pe al şaselea; şi acela, fiind aproape să moară, a zis: ***"Nu te înşela în zadar că noi pătimim acestea pentru că am greşit Dumnezeului***

nostru; iar tu să nu socoteşti că eşti nevinovat, începând a te lupta cu Dumnezeu".

Dar maica cea fără de măsură minunată şi vrednică de bună pomenire, văzând pe cei şapte fii pierind într-o singură zi, răbda cu bărbăţie, pentru nădejdea în Domnul şi îndemna pe fiecare din ei cu glas părintesc, fiind plină de vitejească înţelepciune. Deci, întărind gândul femeiesc cu suflet bărbătesc, zicea către dânşii: "Nu ştiu cum v-aţi arătat în pântecele meu, pentru că nu v-am dat eu duh şi viaţă, nici n-am alcătuit mădularele fiecăruia; ci Făcătorul lumii, care a zidit neamul omenesc, Acela care a dat viaţă tuturor, vă va da iarăşi duh şi viaţă cu milă sa, căci vă defăimaţi pe voi singuri pentru legile Lui".

Lui Antioh părându-i că este defăimat şi trecând cu vederea glasul de ocară, cel mai tânăr fiind încă viu, îl sfătuia nu numai cu cuvintele, dar îl întărea şi cu jurământ, că-l va face bogat şi fericit, dacă se va depărta de la legile părinteşti; îl va face prietenul lui şi-i va încredinţa averi. Tânărul neluând aminte nicidecum la acestea, împăratul a chemat-o pe maica sa şi a îndemnat-o să-i fie tânărului sfătuitoare spre scăpare. El stăruind mult, ea a făgăduit că va sfătui pe fiul său; dar ea, plecându-se către dânsul, a râs de cumplitul chinuitor şi a zis cu glas părintesc: *"Fiule, miluieşte-mă pe mine, care nouă luni te-am purtat în pântece, te-am hrănit cu lapte doi ani, te-am crescut, te-am adus la această vârstă şi ţi-am suferit durerile creşterii; te rog să cauţi spre cer şi spre pământ şi, văzând toate cele dintr-însele, să cunoşti că Dumnezeu le-a făcut pe toate din nimic, şi neamul omenesc tot aşa l-a făcut. Să nu te temi de acest flămând de carne, ci, fiind vrednic fraţilor tăi, să primeşti moartea, ca să primeşti milă împreună cu fraţii tăi!"*

Ea grăind acestea, tânărul a zis: *"Pe cine aşteptaţi? Nu voi asculta porunca împăratului, ci voi asculta porunca legii date părinţilor noştri prin Moise; iar tu, fiind aflător de toate răutăţile asupra iudeilor, nu vei scăpa de urgia lui Dumnezeu, pentru că noi pătimim acestea pentru păcatele noastre! Dacă Domnul nostru Cel viu S-a mâniat puţin spre înfricoşare şi învăţătură, apoi iarăşi Se va milostivi spre robii Săi. Iar tu, nelegiuitule şi spurcatule mai mult decât toţi oamenii, nu te înălţa în zadar, îngâmfându-te prin nădejdea cea deşartă, înălţându-ţi mâna asupra robilor Lui cereşti, pentru că n-ai scăpat încă de judecata lui Dumnezeu; căci fraţii noştri, răbdând puţine dureri după legea lui Dumnezeu, au câştigat viaţa cea veşnică; iar tu, cu judecată lui Dumnezeu, vei lua pedeapsa cea dreaptă, după mândria ta. Eu îmi dau sufletul şi trupul pentru legile părinteşti, precum şi-au dat şi fraţii mei. Eu chem pe Dumnezeu, ca degrab să fie milostiv asupra lui Israel; iar tu, cu muncirea şi cu bătaia, vei mărturisi că numai unul este Dumnezeu. La mine*

şi la fraţii mei va înceta mânia Atotţiitorului, adusă cu dreptate asupra a tot neamul nostru".

Împăratul, aprinzându-se de mânie asupra lui mai cumplit decât asupra celorlalţi, suferea ocărârea cu amar. Deci şi acesta a fost ucis şi s-a mutat curat din viaţă, nădăjduind spre Domnul.

Văzând aceasta fericita maică, al cărei nume era Solomonia, s-a umplut de veselie negrăită, că şi-a trimis fără prihană înaintea lui Dumnezeu pe cei şapte fii ai săi. Apoi, stând deasupra trupurilor lor, şi-a întins mâinile în sus şi, rugându-se cu lacrimi fierbinţi, şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu. Astfel s-a sfârşit maica cu fiii săi. S-au sfârşit punându-şi sufletele pentru legea Atotţiitorului Dumnezeu.

Apoi Dumnezeu s-a milostivit spre neamul evreiesc pentru vărsarea sângelui robilor săi; căci a ridicat între evrei pe un bărbat viteaz, cu numele Iuda, din neamul preoţesc, care se chema Macabeul. Acela, cu putere ostăşească, s-a împotrivit bărbăteşte păgânului împărat Antioh şi, biruindu-l, a izgonit pe voievozii lui şi a ucis pe mulţi din cei ce se abătuseră la păgânătatea elinească, şi a curăţat templul Ierusalimului de spurcăciunile idoleşti, precum povestesc pe larg cărţile Macabeilor.

Antioh, pedepsindu-se cu dreapta judecată a lui Dumnezeu, încă din această viaţă de acum, a început el a pătimi muncile cele cumplite; căci, fiind lovit de bubă netămăduită, îl umpluseră viermii şi ieşea din trupul său o duhoare nesuferită. Atunci ticălosul acela, după proorocia mucenicului celui mai tânăr, a mărturisit pe Dumnezeul lui Israel, pe care mai înainte Îl hulea, şi a început a căuta pe Cel care-l prigonea; dar n-a câştigat milă de la Dumnezeu, căci el n-a făcut milă oamenilor. N-a aflat loc de locuit şi cel rău a pierit cu sunet. Deci, Atotputernicul Dumnezeu era preamărit atunci, şi acum se preamăreşte de toate neamurile şi de-a pururea preamărit va fi întru toţi vecii. Amin.

Notă - Numele acestor şapte fraţi sfinţi mucenici, fraţi după trup, nu s-au pus înăuntrul istoriei acesteia pentru pătimirea lor; pe de o parte pentru că în dumnezeiasca Scriptură a cărţii Macabeilor nu sunt puse, iar pe de altă parte, pentru că la alţi povestitori se află numele acestora nepotrivite.

În Prolog şi în Sinaxarul lunilor se numesc aşa: Avim, Antonin, Gurie, Eleazar, Evseon, Alam şi Marcel.

Iar în cel evreiesc, vrednic de credinţă al faptelor celor mai vechi, cum şi povestitorul şi scriitorul pe larg al pătimirii sfinţilor acestor mucenici, Iosif

Flaviu, care a vieţuit în zilele lui Vespasian, împăratul Romei, scrie astfel despre fraţii Macabei:

Cel dintâi se cheamă Macabeu; al doilea, Aver; al treilea, Mahir; al patrulea, Iuda; al cincilea, Ahaz; al şaselea, Aret, şi al şaptelea, Iacov. Deci, mai vrednică de credinţă este povestirea acestuia, decât cea scrisă în Prolog şi în Sinaxare, de vreme ce în acelea nu se află nume evreieşti, ci elineşti, precum Antonin şi Marcel, cu care nu se cădea atunci evreilor ierusalimiteni să se numească. Dar, de vreme ce s-a aflat de nepotrivirea numelor, de aceea n-am vorbit despre ele, pe care singur Dumnezeu le ştie mai bine, ca Cel ce le-a scris în cartea vieţii; iar nouă ne ajunge să ne folosim din bărbătească lor pătimire pentru legea lui Dumnezeu.

Sfinții șapte mucenici Macabei, mama lor Solomonia și dascălul Eleazar – drumul spre sfințenie

Forțați de regele păgân să mănânce carne de porc și să se lepede de Dumnezeu, dascălul, cei șapte frați și mama lor au ales să primească mai degrabă moartea, păstrându-și inima curată.

***

Născuți în secolul al II-lea, sub domnia regelui păgân Epifaniu, martirii au fost supuși la grele încercări, pentru a renunța la obiceiurile lor și a aduce jertfe zeilor. Mai întâi au fost forțați să mănânce carne de porc, iar dascălul Eleazar a scuipat îmbucătura, preferând să moară sub loviturile biciului.

Cei șapte ucenici ai lui, frați, au fost arestați împreună cu mama lor și aduși la judecată.

Jupuiți de piele, înjunghiați, întinși pe jăratec, dați chinurilor roții, unul după altul, cei șapte frați și-au dat sufletele în mâinile Domnului, alegând viața cea veșnică.

Iar mama lor, după ce i-a încurajat să sufere chinurile pentru Hristos, a fost și ea schingiuită și s-a aruncat în focul pregătit de tiran, luând cununa muceniciei. Sfintele sale moaște sunt cinstite în Biserica Patriarhatului de la Constantinopol.

Sinaxar - Pomenirea Sfinţilor şapte mucenici Macabei: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona, Ahim şi Marcel, a Maicii lor Solomonia şi a dascălului lor Eleazar

Tot în această zi (1 august), pomenirea Sfinţilor şapte mucenici Macabei: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona, Ahim şi Marcel, a Maicii lor Solomonia şi a dascălului lor Eleazar.

Aceşti sfinţi martiri au trăit sub domnia regelui Siriei Antioh Epifaniu, din dinastia Seleucizilor (175-164 i.Hr.) care, după ce a adus în sclavie poporul evreu, a încercat să constrângă pe fiii lui Israel să îşi renege obiceiurile moştenite de la Părinţii lor, pentru a-i face să adopte moravurile păgâne (Rezumat al textului II Macabei 6-7, precum şi istorisirea apocrifă intitulată a IV a Carte a Macabeilor care uneori este transmisă sub numele lui Flavius Iosif). În acest scop, el decretă că toţi trebuiau să mănânce carne de porc, animal al necurăţiei, interzis de Lege (cf. Levitic 11 :7-8).

Mai întâi au încercat să îl constrângă pe dascălul Eleazar (După unii, el era Preot), deschizându-i-se gura cu forţa. Dar bătrânul Sfânt scuipa cu dispreţ îmbucătură. Rămânând surd la îndemnurile celor care îl sfătuiau să se prefacă a se supune pentru a-şi salva viaţa, el le răspunse : ***"La vârsta noastră, nu se cuvine să ne prefacem, de teamă că mulţi tineri, văzând pe Eleazar că ar adopta moravurile străinilor la 90 de ani, să nu se rătăcească şi ei, din cauza mea şi a prefacerii mele, şi asta numai pentru un capăt de viaţă. Aş atrage astfel asupra bătrâneţii mele pângărire şi necinste, şi chiar scăpând în prezent de pedeapsa oamenilor, nu aş evita, viu sau mort, mâinile AtotPuternicului."***

Vorbind astfel, se duse de-a dreptul să se dea supliciului roţii. În chinuri, arăta bravura unui tânăr luptător şi stârnea admiraţia călăilor. Fiind pe punctul de a muri, el declară zâmbind : ***" Domnului, care deţine Sfânta Stiinţă, îi este***

evident că, putând scăpa de la moarte, îndur sub bici dureri crude în trupul meu, dar că în sufletul meu le sufăr cu bucurie din cauza fricii pe care El mi-o inspiră ". Şi îşi dădu sufletul.

Şapte fraţi, care fuseseră învăţaţi de Eleazar în tradiţia poporului lor, fură arestaţi şi se prezentară înaintea regelui, asemeni unui cor armonios, în mijlocul căruia se ţinea mama lor. Un singur lucru conta pentru ei : ca acest cor, în număr de şapte, număr sacru, binecuvântat de Dumnezeu, să nu fie distrus de căderea vreunuia dintre ei. Şi se încurajau unul pe altul la mărturisire, prin cuvinte ca acestea : ***"Dacă nu murim acum, va trebui oricum să murim într-o zi. Să facem din necesitatea naturii o ocazie de cinstire"*** (Cf Sfântului Grigorie Teologul, Elogiul Sfinţilor Macabei, 7 , PG 35, 924)..

Suveranul ceru să fie instalate înaintea lor instrumentele de tortură şi încerca să îi convingă ; dar, triumfând în faţa argumentelor sale printr-o filozofie de inspiraţie divină, ei îi răspunseră prin glasul celui mai în vârstă: ***" Suntem gata mai degrabă să murim decât să călcăm Legea Părinţilor noştri ! ".***

Antioh, ieşindu-şi din fire, dădu ordin să i se taie limba acestui impertinent, apoi să îi fie smulsă pielea şi să îi fie tăiate extremităţile membrelor. Supus chinurilor roţii, apoi întins pe jăratec, el declară : ***" Tăiaţi-mi mâinile şi picioarele, ardeţi-mi carnea, rupeţi-mi articulaţiile ! Prin toate aceste chinuri, vă voi demonstra că fiii Evreilor sunt de neînvins când este vorba de virtute ! ".***

Transfigurat de foc, părea de nezdruncinat şi îşi duse la capăt mărturisirea fără să scoată măcar un geamăt, în timp ce mama şi fraţii săi, încurajaţi de acest spectacol, se rugau lui Dumnezeu să le acorde cinstea de a muri în mod destoinic, asemeni lui.

Apoi cel de-al doilea fu supus chinurilor. Cu unghii de fier îi fu tăiată bucăţi carnea apoi fu întins pe o catapultă. Gata să îşi dea sufletul, strigă, în limba ebraică : ***" Nebunule, ne scoţi din viaţa aceasta, dar Regele lumii ne va învia pentru viaţa veşnică, pe noi care murim pentru legile lui ".***

Al treilea îşi prezentă cu îndrăzneală mâinile sale călăului declarând că avea încrederea că îşi va regăsi membrele în viaţa viitoare. Muri în chinurile roţii.

Al patrulea ceru tiranului să găsească cele mai groaznice chinuri, pentru a-i demonstra că era gata să rivalizeze în cutezanţa cu fraţii săi ; înainte de a-i fi smulsă limba, spuse : ***" Chiar dacă mă lipseşti de organul care îmi serveşte vorbirii, Dumnezeu aude glasul celor tăcuţi. Cât de dulce e să fii schilodit pentru Dumnezeu ! ".***

În grabă de a triumfa la rândul său, al cincilea se prezentă el însuşi torţionarilor. Următorul fu dat chinurilor roţii iar când fu străpuns strigă : ***" Ştiinţa pe care o deţinem noi din cucernicie este de neînvins ! ".***

Aceşti atleţi de valoare îşi sacrificară astfel vieţile unul după altul, arătând că raţiunea iluminată de credinţă poate nu doar să pună stăpânire peste patimile sufletului, dar şi că ea triumfă în faţa suferinţelor şi a morţii, căci procură siguranţă vieţii veşnice şi neîntinate.

Mama lor, Solomonia, asista la chinurile fiilor săi şi, nelăsându-se nici pe departe pradă durerii, cerea fiecăruia dintre ei, în limba Părinţilor săi, să îndure plini de curaj încercarea în Numele Domnului şi în speranţa reînvierii.

Ea le spunea: ***" Nu ştiu cum aţi ajuns în pântecele meu ; nu eu v-am dat viaţa şi mintea ; nu eu am organizat elementele din care sunteţi făcuţi fiecare dintre voi. De aceea, Făcătorul lumii, care i-a plămadit pe oameni şi care este izvorul fiecărui lucru, vă va da, cu mila lui, şi mintea şi viaţa, pentru că voi vă dispreţuiţi voi înşivă din cauza Legilor sale ".***

Cât cel mai tânăr dintre cei şapte fraţi era încă în viaţă, tiranul îi făcu tot felul de promisiuni şi, chemând-o pe mama lui, îi ceru să îşi convingă fiul să îşi salveze viaţa. Trecând peste orice ataşament trupesc, Solomonia se aplecă asupra tânărului băiat şi îi ceru dimpotrivă să sufere toate durerile, pentru ca ea să îl poată regăsi, cu fraţii săi, în Împărăţie.

Însufleţit de un nou elan, fiul său începu atunci să îl blesteme pe tiran, prezicându-i că avea în curând să sufere dreaptă pedeapsă pentru mândria sa. Şi încheie rugându-se că sacrificiul său şi al fraţilor săi să împace mânia cerească dezlănţuită împotriva poporului opresat.

Antiohius, rănit în amorul propriu, se dezlănţui împotriva sfântului mucenic cu şi mai multă cruzime decât împotriva celorlalţi. În fine, după ce acesta din urmă îşi dădu sufletul cu slavă, ***Solomonia fu la rândul ei schingiuită şi plecă să îşi regăsească fiii în corul Sfinţilor Mucenici (După IV Mac. 17:1 , ea se aruncă singură în foc, înainte de a fi apucată de călăi. Preţioasele sale Moaşte sunt cinstite astăzi în biserica Patriarhatului de la Constantinopol).***

Sfânta Solomonia

Căci deşi au mărturisit înainte de venirea lui Hristos, aceşti sfinţi mucenici nu sunt cu nimic mai prejos celor care au urmat Domnului retrăindu-i Patima revigorantă, căci credinţa în Hristos, care sălăşluia deja în ei prin speranţa reînvierii, e cea care îi făcu să depăşească orice ataşament la cele pământeşti (Cf. Sfântului Grigorie Teologul, PG 35, 913).

Sfintele relicve ale Macabeilor - păstrate Biserica Sfântului Andrei, Köln, Germania

Arhid. Ștefan Sfarghie - Sinaxar - Scoaterea Sfintei Cruci; Sfinţii 7 fraţi mucenici Macabei (Începutul postului Adormirii Maicii Domnului)

Această sărbătoare aminteşte o rânduială mai veche a Bisericii din Constantinopol, când, la 1 august, o parte din lemnul Sfintei Cruci era scoasă din paraclisul Palatului imperial şi purtată în procesiune spre Biserica „Sfânta Sofia”, unde rămânea spre cinstire până la 14 august, când era readusă la palat.

Aceasta era legată de apariţia pe cer a Sfintei Cruci, înainte de lupta de la Podul Milvius a Sfântului împărat Constantin cel mare, dar şi de descoperirea lemnului Sfintei Cruci la Ierusalim de către Sfânta Elena.

O altă tradiţie spune că sărbătoarea este legată de o victorie a împăratului bizantin Manuel I Comnen (1143-1180) împotriva turcilor, cu puterea Sfintei Cruci.

***

Tot în această zi pomenim pe Sfinţii şapte fraţi mucenici Macabei: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona, Ahim şi Marcel, a maicii lor, Solomoni şi a lui Eleazar preotul (168 î.Hr.). Aceştia au trăit pe vremea lui Antioh al 4-lea Epifan (175-164 î.Hr.).

Regele Antioh dăduse poruncă să fie cinstiţi zeii greci. În Palestina această poruncă a întâlnit rezistenţă, unii dintre cei care s-au împotrivit fiind cei şapte fraţi, după modelul preotului Eleazar. Fraţii erau însoţiţi de mama lor şi au fost chinuiţi, apoi ucişi.

Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Scoaterea Sfintei Cruci; Sfinţii 7 fraţi mucenici Macabei (Începutul postului Adormirii Maicii Domnului)

1. La sărbătoarea scoaterii Sfintei Cruci, în Constantinopol, o parte din lemnul Sfintei Cruci era scoasă din paraclisul palatului împărătesc şi purtată în procesiune până la Biserica „Sfânta Sofia”, unde rămânea până la 14 august.

Acest moment liturgic se săvârşea în amintirea arătării pe cer a Sfintei Cruci, Sfântului împărat Constantin cel mare.

De această sărbătoare este legată şi biruinţa, cu puterea Sfintei Cruci, a împăratului Manuel I Comnen (1143-1180) asupra turcilor.

2. Astăzi pomenim şi pe Sfinţii 7 fraţi mucenici Macabei, care au trăit pe vremea lui Antioh al IV-lea (175-164 î.Hr.). Aceşti fraţi nu s-au supus poruncii împăratului de a cinsti pe zeii greci, fiind aruncaţi în foc şi primind astfel cununile mucenicеşti.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvântare la pomenirea Sfinților șapte mucenici Macabei și a maicii lor Solomoni

Toate mamele să citească istorisirea despre frații Macabei și maica lor! Și să „invidieze” curajul acestei femei, dar și tandrețea ei! Așa să-și crească și ele copiii! Căci nu te poți numi mamă doar pentru simplul fapt că ai dat naștere copiilor; aceasta ține de natura voastră. Ceea ce te face să fii cu adevărat mamă este osteneala de a-ți crește și educa copiii! Și dacă în adevăr vreți să înțelegeți că ceea ce te face să fii cu adevărat mamă nu este dat de faptul de a aduce copii pe lume, ci de osteneala de a-i crește, ascultați-l pe Sfântul apostol Pavel care le laudă pe văduve nu pentru simpul fapt că au născut prunci, ci pentru faptul că i-au crescut. Căci după ce spune „Să fie înscrisă între văduve cea care nu are mai puţin de şaizeci de ani şi a fost femeia unui singur bărbat, dacă are mărturie de fapte bune” adaugă imediat un cuvânt care arată care este îndeletnicirea cea mai importantă a femeii. Și care este aceasta? Creșterea copiilor, spune el.

Să ne gândim așadar ce trebuie să fi fost în inima acestei femei, dacă se cuvine s-o numim așa, văzând degetele unuia dintre copii arzând în foc, capul tăiat, unghiile de fier strujindu-i trupul celui de-al doilea, carnea tăiată în bucăți și totuși, pe unul ca acesta, rămânând în picioare și grăind din mijlocul chinurilor: „Chiar dacă mă lipsești de organul care îmi servește vorbirii, Dumnezeu aude glasul celor tăcuți. Cât de dulce e sa fii schilodit pentru Dumnezeu!” Cum mai putea să-și deschidă gura? Cum mai putea să-și miște limba?

Cum de nu i-a ieșit sufletul din trup acestei mame? Vă voi spune eu, pentru că ea nu era lipită deloc de cele pământești, ci avea privirea ațintită doar spre veșnicie. Ea nu avea decât o singură teamă, aceea ca tiranul să nu se îmblânzească și să nu înceteze chinurile și să-i rămână vreun copil fără cunună. Iar dovada acestui lucru este faptul că, într-un fel, l-a împins pe ultimul dintre ei cu propriile mâini spre cazanul înfierbântat, doar că în locul mâinilor a folosit

cuvântul, îndemnându-l spre martiriu. Să nu luăm în ușor astfel de fapte, ci fiecare să tragă învățăminte din această istorisire și așa să-și educe copiii! Vorbiți cu ei cât mai des despre această scenă plină de iubire!

Traducere și adaptare: Vlad Botez

(Cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur extras din Le Quatrième livre des Macchabées, Editions de Par Albocicade, 2010, p. 43)

Sfântul Ioan Gură de Aur - Predici la Duminici şi Sărbători - Cuvânt la 1 august la pomenirea Sfinţilor mucenici şapte fraţi Macavei - Despre statornicie şi despre creşterea copiilor

Odinioară când organizatorii jocurilor publice organizau concursuri de luptă ei puneau foarte mare râvnă în a aduce în arenă luptători tineri şi puternici ca înainte de începerea luptei privind la aceste figuri de luptători puternici spectatorii să se umple de uimire.

La fraţii Macavei însă a fost dimpotrivă cu totul altfel. Aici nu era o luptă între oameni, ci o luptă grozavă şi înfiorătoare între om şi duhurile cele rele şi la această luptă a adus Dumnezeu nu nişte bărbaţi tari şi puternici ci nişte copii gingaşi împreună cu bătrânul Eleazar şi cu o femeie gârbovită de ani, mama acestor copii.

Ce este aceasta? Duci tu la luptă o vârstă aşa de neputincioasă? Cine a auzit vreodată că o femeie de vârsta asta să fi stat la luptă? Deşi aceasta este neauzită răspunde Dumnezeu, nu voiesc a arăta cu aceasta un lucru de necrezut, nou şi nemaiauzit, căci Eu nu sunt un astfel de organizator de lupte să las totul numai pe tăria luptătorilor, mai mult eu stau lângă ei, îi ajut, le întind mâna mea şi cea mai mare parte a biruinţei trebuie a o atribui ajutorului meu.

Deci tu când vezi o femeie bătrână, tremurândă care pentru a putea merge are nevoie de sprijin, înfăţişându-se la luptă, dispreţuind furia tiranului, biruind

duhurile cele rele, cu uşurinţă învingând pe diavolul şi zdrobind puterea lui, admiră darul lui Dumnezeu şi uimeşte-te de puterea Lui.

Luptătorii sunt tari nu după trup ci după credinţă. Firea lor este slabă dar duhul care i-a întărit este puternic. Trupul lor este neputincios din cauza vârstei, dar duhul lor este tare prin dragostea de Dumnezeu. Această luptă nu este supusă simţurilor, de aceia să nu asemeni pe luptători după cele din afară ale lor ci socoteşte tăria sufletului lor şi gândeşte la tăria credinţei lor, ca să înveţi că cel ce se luptă cu păcatul şi cu duhurile cele rele, nu are trebuinţă de un trup tare sau o vârstă înfloritoare, că nici tinereţea cea mai fragedă şi nici vârsta cea mai înaintată nu-l poate împiedica dacă el ar urî suflet nobil şi tare.

Dar ce să vorbesc eu de bătrâni sau tineri când încă şi femei au îndrăznit la astfel de lupte şi au dobândit din ele cununi de laudă? La luptele cele pământeşti se lăsă la o parte femeile, copii şi bătrâni; la luptele cele duhovniceşti dimpotrivă arena luptelor este deschisă tuturor vârstelor şi ambelor sexe, pentru ca tu să cunoşti puterea cea negrăită a lui Dumnezeu şi adevărul cuvântului apostolului: „că puterea lui Dumnezeu este tare întru cei neputincioşi” (II Cor XII, 9). Căci atunci când copii şi bătrânii se arată viteji peste firea lor, prin aceasta se arată clar harul lui Dumnezeu care este întru dânşii.

Însă ca să vezi că slăbiciunile cele din afară sau trupeşte ale acestor luptători îi fac şi mai slăviţi, să socotim noi nu pe cei 7 fraţi Macavei, ci pe mama lor care era mai slabă. De ce oare să ne mirăm mai întâi la dânsa? De neputinţa firei ei, de vârsta cea înaintată a ei ori de moliciunea simţului de mamă, care atât de uşor ar fi putut ajunge la slăbiciune.

Toate acestea erau mari piedici într-o luptă care cerea foarte multă putere şi răbdare, eu însă am să vorbesc de altceva mai mare din care foarte clar se va arăta tăria femeii şi răutatea satanei, iată răutatea satanei. El a adus pe mamă la luptă nu la început, ci după fii ei.

De ce? Chinurile celor 7 fii ai ei trebuia să obosească bărbăţia şi să frângă tăria duhului ei, pentru ca doborâtă şi slăbită prin privirea cea grozavă a completei sângiuiri ale copiilor ei, cu atât mai lesne să poată fi biruită. Priveşte deci nu la chinurile ce au suferit fii ei, gândeşte că mama la cazna fiecărui fiu suferea nişte dureri nouă nesuferite şi aşa zicând ea se ucidea cu fiecare din fii săi.

Că eu am dreptate când zic acestea ştiu toate mamele. O mamă când vede pe fiul său lovit de friguri, ar voi bucuroasă să sufere ea toate numai să scape de dureri pe iubitul său copil, căci pentru o mamă numai chinul copilului este pentru ea o durere ce nu se poate spune în cuvinte, iar dacă aceasta este adevărat, şi

sigur este, atunci mama Macaveilor în timpul persecuţiilor fiilor ei a suferit mai mult decât ei şi mucenicia ei a fost mai dureroasă decât a copiilor ei.

Dacă vestea de boală a unui copil pune în cea mai mare nelinişte duhul unei mame, ce nu a suferit mama Macaveilor când nu numai un copil, ci toţi ai ei s-au răpit şi ea nu numai a auzit ci toate a trebuit să le vadă cu ochii săi? Cum a putut ea rămâne stăpână pe sine când a văzut în scurt timp chinuindu-se copii ei unul după altul cu chinuri grozave. Cum a fost cu putinţă ca ea să nu moară de durere? Cum a fost cu putinţă ca ea chiar la moartea celui dintâi fiu să nu sară de bunăvoie în focul cel arzător spre a se cruţa pe sine de a vedea mai departe? Pentru că era îmbunătăţită zici tu, dar ea era în acelaşi timp şi mamă. Pentru că ea era cu frica lui Dumnezeu zici tu, dar ea avea totuşi carne şi sânge, pentru că ea era curajoasă zici tu, dar totuşi nu era sloboadă de slăbiciunea femeiască. Ea măcar că ardea de râvna cea dumnezeiască dar totuşi simţea şi povara durerilor unei mame.

Dacă şi noi bărbaţii când se duce un făcător de rele la moarte, prin această privire ne mişcăm şi ne zguduim, chiar dacă nenorocitul acela nu este nici o rudă cu noi şi pentru răutatea lui merită pe deplin pedeapsa; apoi oare ce trebuie să fi suferit acea mamă, când ea a văzut ducându-se la moarte nu vreun făcător de rele ci toţi cei 7 fii ai săi într-o zi şi chinuindu-se nu toţi deodată ci unul după altul cu felurite chinuri.

De ar fi fost ea de piatră şi de oţel, totuşi ar fi trebuit să încremenească şi să sufere ceea ce suferă o mamă la o astfel de privire! Amară pentru ceea ce s-a întâmplat aici, dulce pentru simţământul mamei care trebuia să vadă cele ce se întâmplau şi aşa ea nu se uită la sângele fiilor săi care curgea, ci la cununile dreptăţii destinate lor; ea nu privea la coastele cele sfâşiate ci la locuinţele cereşti cele pregătite fiilor ei, ea nu se uită la călăii ce stau împrejur ci la îngerii care încurajau pe fii ei şi aşa a uitat durerile inimii de mama şi a biruit slăbiciunea firii omeneşti şi a vârstei.

Ea a biruit firea, fire de altfel atât de tirană, care biruieşte chiar şi pe fiarele cele sălbatice. Fiarele din dragoste către fiul său uită de ele şi se aruncă ele în mâinile vânătorilor, şi nu este nici un dobitoc atât de slab care să nu-şi apere puii săi şi nici unul aşa de blând care să nu se întărâte când îi ia puii săi. Însă acea mamă a biruit puterea tiranică pe care o are asupra oamenilor şi a dobitoacelor, ea nu s-a aruncat asupra ucigaşilor fiilor săi, nu le-a sfâşiat faţa măcar că i-a văzut ucigându-i fii săi, ci a fost aşa de tare, curajoasă şi statornică, ca atunci când ea a văzut chinul primului fiu, ea încuraja pe ceilalţi la răbdarea tuturor muncilor.

De ar auzi acestea toate mamele, de ar învăţa ele de la mama Macaveilor cum trebuie să-şi iubească, fii ei cu adevărat şi să fie tari, de ar creşte toate mamele fii lor ca dânsa!

Nu este de ajuns pentru o mamă că ea aduce copilul pe lume, căci aceasta o face firea, că lucrul cel mai important este creşterea şi aceasta depinde de ea.

Şi ca să cunoşti că o femeie nu numai prin naştere este mamă, ci şi prin creşterea unui copil, ascultă pe apostolul Pavel care unei văduve nu-i dă importanţă pentru naşterea, ci pentru creşterea copiilor săi. Când el zice: „să se înscrie între văduve cea care nu are mai puţin de şaizeci ani şi să aibă mărturie de fapte bune" şi adaugă ca punct de căpetenie „dacă a crescut fii" (l Tim V, 9, 10). El nu zice „de a născut fii".

Aşadar să socotim ce a trebuit să sufere acea femeie,dacă cineva o poate numi femeie, când ea a văzut mădularele unui copil tremurând pe cărbuni, capul altuia apucându-se cu «cleşte de fier şi jupuindu-i pielea! Cum era cu putinţă ca ea să trăiască văzând acea privelişte? Să vă spun. Ea nu caută la acest pământ ci la viaţa de dincolo, şi se temea numai ca nu cumva tiranul să înceteze chinuirea înainte de moartea tuturor şi să despartă ceata copiilor şi unii să rămână neîncununaţi.

Că ea de acest lucru se temea, se vede de acolo ca pe cel mai tânăr ea l-a dus cu mâna sa la moarte povăţuindu-l şi îndemnându-l prin cuvinte şi sfătuire. Noi nu putem auzi fără să ne zguduim necazul altuia, ea însă privea cu bărbăţie la propriile sale chinuri.

Dar noi să nu ascultăm toate acestea cu uşurinţă, să-şi închipuiască fiecare din noi această jalnică privelişte ca şi când s-ar întâmpla cu proprii săi copii să-şi închipuiască fiecare pe cei mai drăgălaşi dintre copilaşi care au trebuit să sufere aceste chinuri şi numai atunci va pricepe bine ce am zis, dar nici atunci, căci ce simte firea nu se poate descrie în cuvinte, şi numai cel ce trece prin necaz ştie.

Iar la această mamă, după ce s-au încununat cei şapte fii ai săi, cu dreptate i se potrivesc cuvintele proorocului: „vei fi ca un măslin roditor în casa Domnului" (Ps. LI, 10).

La vestitele jocuri olimpice ale vechii civilizaţii chiar de ar fi luat parte mii de luptători, totuşi numai unul câştigă cununa, aici însă s-au încununat toţi cei 7 luptători.

Poţi tu să-mi arăţi un ogor aşa de roditor ca acesta, un pântece de mamă care a născut atâta slavă ca acesta? Mama fiilor lui Zevedei a fost mamă de apostoli,

însă numai de doi şi eu nu cunosc nici un pântece de mamă care să fi purtat şapte mucenici şi apoi ea însăşi să-i fi însoţit la moarte. Iar prin aceasta numărul celor munciţi s-a înmulţit nu numai cu unul ci cu mai mulţi. Fii erau 7 şi când s-a adăugat şi mama, numărul mucenicilor nu a crescut numai cu unul ci s-a dublat căci mama a suferit moarte mucenicească cu fiecare dintre fii săi.

Aşa ea crescând atât de frumos pe fii săi a dat bisericii o întreagă ceată de mucenici. Şapte copii a născut ea dar nici unul pentru pământ ci pe toţi i-a născut pentru cer, pentru Împăratul Slavei şi pentru viaţa cea de dincolo, însă diavolul a lăsat-o pe ea la urmă pentru a fi muncită pentru că aşa cum s-a zis mai înainte, să sfâşie puterile ei cu privirea mucenicii fiilor ei ca să o poată mai lesne birui. Mulţi oameni cad intru nesimţire numai văzând sângele şi cu greu îi poţi readuce la viaţă. Acea mamă a văzut însă pâraie de sânge şi încă nu de sânge strein ci de sângele propriilor ei copii; ce a suferit ea atunci? Ce durere n-a trebuit să sufere sufletul ei?

Ea a intrat ultima în luptă pentru ca ea să fie mai slabă însă s-a întâmplat cu totul altfel. Căci ea s-a luptat cu mai multă bărbăţie. De ce? Pentru că ea acum nu mai avea grijă de copii săi, nu se mai temea ca să nu slăbească vreunul unul dintre ei şi să piardă cununa muceniciei. Mai mult după ce a trimis înainte la cer pe toţi copii săi ca într-o visterie sigură, la cununile cereşti şi la visteriile cele nepieritoare, atunci a intrat şi ea în luptă cu bărbăţie a adăugat trupul său la ceata copiilor săi martirizaţi, precum aşează cineva o piatră scumpă la o coroană şi a călătorit la Dumnezeul cel iubit prin care ne-a lăsat o mare învăţătură şi un puternic îndemn cu fapta, ca noi să suportăm toate nenorocirile cu suflet tare şi cu duh puternic.

Sau care bărbat, femeie, bătrân sau tânăr va putea în viitor dobândi iertare, dacă el se teme de primejdiile ce îl ameninţă cu voia lui Dumnezeu, dacă înainte de Hristos, când porţile iadului erau încă încuiate când păcatul nu era încă nimicit şi moartea nu era biruită, o femeie, o femeie bătrână, mamă a atâtor copii a arătat o aşa tărie, o aşa râvnă.

Aşadar femei sau bărbaţi, bătrâni sau tineri să luăm aminte la toate acestea şi să întipărim această luptă în inima noastră. Statornicia şi tăria să ne fie un îndemn permanent de a dispreţui toate necazurile, a ne păzi sufletul nostru, ca aici pe pământ să urmăm faptele bune a acestor sfinţi mucenici, iar dincolo să ne încununăm ca dânşii. Precum ei au arătat în primejdii bărbăţia cea mai mare să arătăm şi noi aceiaşi tărie împotriva patimilor celor nebuneşti, împotriva mâniei, a lăcomiei de avere, a faptelor trupeşti, a ambiţiei şi a celorlalte asemenea lor.

Dacă noi vom birui flacăra acestor pofte precum ei au biruit pe cea a focului, vom sta şi noi lângă dânşii, vom avea aceiaşi cunună ca dânşii, de care fie ca noi

toţi să ne împărtăşim prin darul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos căruia I se cuvine cinstea şi lauda acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfântul Nicolae Velimirovici – Proloagele de la Ohrida - Pomenirea celor şapte fraţi Macabei, a maicei lor Solomonia şi a bătrânului Eleazar, preotul

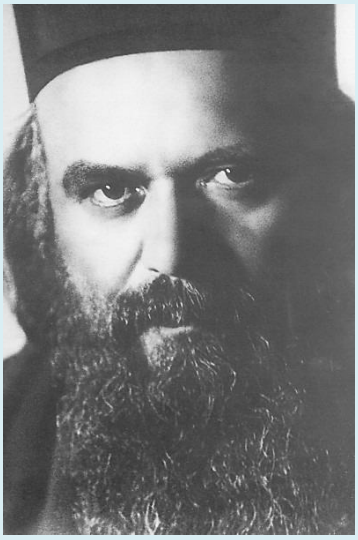

Aceştia cu toţii au luat mucenicia pentru curăţia credinţei lui Israel sub Regele Antioh, numit de unii "Epifanes," adică "cel luminat," iar de către alţii "Epimanes," adică "cel care şi-a pierdut minţile."

Din pricina marilor păcate care se făceau la Ierusalim, şi mai ales din pricină că erau acolo forţe care luptau ca să se nimicească autoritatea preoţească, şi de asemenea din pricina cumplitelor ucideri care aveau loc mereu în acest scop, Dumnezeu a îngăduit ca asupra Sfintei Cetăţi să vină necazuri mari.

Antioh voia cu orice preţ să impună evreilor idolatria grecească, şi luptă cu toate mijloacele pentru distrugerea credinţei lor sfinte primite de la Moise, întru Unul Dumnezeu Cel Viu.

Marii arhierei ai Templului şi alţi bătrâni cinstiţi de popor îl ajutau pe Antioh în lupta lui nelegiuită. Regele Antioh însuşi a venit la Ierusalim şi a poruncit ca toţi evreii să mănânce carne de porc, şi să calce astfel Legea lui Moise, având în vedere că acest gest era socotit ca cea mai grăitoare lepădare de credinţă în Israel.

Bătrânul Eleazar, mare preot şi unul dintre cei şaptezeci de traducători ai Vechiului Testament în limba greacă [ai Septuagintei], nu s-a împărtăşit atunci de ceea ce era necurăţie după Legea lui Israel. Din această pricină Eleazar a fost torturat bestial şi ars de viu.

La întoarcerea lui la Antiohia, regele i-a luat cu el pe cei şapte fraţi cunoscuţi în Ierusalim sub numele de Macabei, şi pe maica lor Solomonia. ***Numele celor***

şapte fraţi Macabei au fost Avim, Antoninus, Eleazar, Gurie, Evsevona, Achim, şi Marchellus.

Şi ei au fost cu toţii torturaţi bestial înaintea ochilor mamei lor, unul câte unul, fiind apoi jupuiţi de vii şi aruncaţi în foc. Ei au murit ca nişte viteji, fără să se lepede câtuşi de puţin de credinţa lor întru Unul Dumnezeu Cel Viu.

La urmă, când şi ultimul ei fiu, în vârstă de trei ani, a fost aruncat în foc, Solomonia a intrat şi ea în acele flăcări, iar sufletul ei s-a înălţat la Dumnezeu.

Macabeii au luat cu toţii mucenicia cu cinste, murind pentru credinţa întru Unul Dumnezeu Cel Viu, la anul 167 înainte de Hristos.

Mitropolitul Augustin de Florina - Predică la pomenirea Sfinţilor şapte mucenici Macabei, a maicii lor Solomoni şi a bătrânului Eleazar – toată familia mucenici

În lupte, iubiţilor, în luptele care au loc în stadioane, atleţii care se luptă sunt tineri şi se disting prin puterea lor trupească şi prin gimnastică. Dar noi astăzi vă vom chema la o luptă (întrecere), unde veţi vedea că iau parte nu doar tineri în tinereţea lor, ci şi mici copii, şi femei, şi chiar oameni bătrâni şi bolnavi, şi toţi se luptă şi biruiesc.

Curioase lucruri! - îmi veţi spune. Un prunc, un bolnav şi o bătrână pot să ia parte la lupte, să biruiască şi să fie încoronaţi? Firește, acest lucru nu are loc în sala de gimnastică, pe terenul de sport şi în stadioane. Însă se întâmplă într-un alt stadion, care se numeşte stadion al virtuţii. În acest stadion, Dumnezeu îi cheamă pe oameni, iar la luptele acestuia pot să participe toţi. Pentru că ceea ce este necesar în aceste lupte duhovniceşti nu este puterea fizică, ci un suflet viteaz şi hotărât, un suflet care să fie gata să spună diavolului şi uneltelor lui: Trupul mi-l puteţi arde, dar de credinţa mea nu mă lepăd! Dacă însă înăuntrul omului nu există un suflet viteaz, ci un suflet care se teme, atunci toţi văd jalnica privelişte a unor tineri cu trupuri de oţel, care deşi biruiesc în luptele atletice, sunt biruiţi şi umiliţi de patimile lor, căzând şi închinându-se diavolului şi uneltelor lui.

Veniţi, iubiţii mei, să urmăriţi o luptă duhovnicească minunată, la care au luat parte nouă suflete viteze, ce au biruit şi s-au arătat eroi ai credinţei şi ai virtuţii, iar pomenirea lor rămâne nemuritoare. Biserica a hotărât 1 august ca zi de sărbătoare a lor. Aceşti luptători sunt cei şapte copii Macabei, mama lor Solomoni şi preotul Eleazar.

***

Cu mintea ne aflăm în anii 160 î.Hr. Acolo jos, în Orient, şi mai precis în Israel, domina o mare tulburare. Un rege idolatru, pe nume Antioh Epifanis, a ajuns cu oştile sale la Ierusalim, ca să se răzbune pe acei iudei care nu s-au închinat şi ei idolilor. Pentru că în Israel apăruseră nişte bărbaţi viteji, aşa-numiţii Macabei, care s-au împotrivit idolatriei şi au răsculat poporul împotriva tiraniei. ***Vrem - au spus - să trăim liberi, să ne închinăm Dumnezeului nostru şi nu să fim sclavi, închinându-ne idolilor.*** În jurul acestora s-a adunat popor mult.

Idolatrul Antioh a luat hotărârea să nimicească această mişcare patriotică şi religioasă. A ucis 80.000 de iudei. A întemeiat un tribunal în Ierusalim şi îi judeca el însuşi. Pe cei pe care îi prindeau şi îi aduceau înaintea lui îi punea să mănânce carne de porc friptă - lucru pe care religia lor îl interzicea - şi să jertfească idolilor. Cei care mâncau şi jertfeau erau liberi; dar cei care refuzau să mănânce carne de porc şi să jertfească, aceştia erau omorâţi în chinuri.

Între cei prinşi erau şi şapte tineri împreună cu respectabilul lor părinte duhovnicesc, preotul Eleazar, şi cu mama lor Solomoni. Să istorisim mucenicia acestor suflete viteze? N-avem timp. Cine vrea, să deschidă Vechiul Testament şi să citească ultima lui carte, IV Macabei. Acolo se descrie în detaliu mucenicia lor. Aici vom spune câteva cuvinte despre Eleazar, Solomoni şi cel mai mic dintre cei şapte copii.

Eleazar era de 90 de ani. Şi cu el a început ancheta. Tiranul credea că Eleazar, fiind bătrân, avea să se teamă, avea să se lepede de credinţa sa şi astfel ar fi devenit pricină de a-i urma exemplul şi cei şapte tineri. Pentru că tinerii ar fi zis: Bătrânului acesta, care de la o zi la alta îşi aşteaptă moartea, i s-a făcut milă de viaţa sa; şi noi, care suntem tineri, să nu ne fie milă de viaţa noastră? Dar bătrânul Eleazar era un suflet viteaz.

– Mănâncă carne de porc – îi zic călăii.

– Nu, răspunde. De 90 de ani păzesc legea lui Dumnezeu şi cum s-o încalc acum? Mor, dar nu încalc porunca lui Dumnezeu, nu-mi trădez credinţa. Călăii îl lovesc sălbatic cu biciul şi bătrânul cade jos leşinând. Călăii îl ridică, sunt gata să-l arunce în foc. Eleazar se întoarce către cei şapte tineri şi le spune: Tinerilor, luptaţi-vă şi muriţi pentru credinţă.

După mucenicia lui Eleazar, sunt strigaţi cei şapte tineri împreună cu mama lor Solomoni. Stau cu curaj înaintea tiranului. Buna cuviinţă şi frumuseţea lor provoacă minunarea lui Antioh. Fie-vă milă de tinereţile voastre, le zice. Mâncaţi puţină carne de porc şi eu vă voi pune în mari demnităţi. Tinerii refuză. Şi s-ar fi aşteptat cineva ca tiranul să poruncească să fie executaţi toţi împreună în acelaşi ceas. Dar tiranul nu a făcut-o. A poruncit să fie executaţi în ordinea

vârstei. Executarea să înceapă de la cel mai mare şi să sfârşească cu cel mai mic. A făcut-o cu un scop, pentru că spera ca cei mai mici, văzând mucenicia celor mai mari decât ei, să se sperie şi să se lepede de credinţa lor. Căci, chiar dacă pe unul din ei ar fi reuşit să-l înduplece să se lepede de credinţa lui, aceasta ar fi fost o biruinţă a tiranului.

Dar cu ajutorul lui Dumnezeu şi cei şapte tineri, unul după altul, şi-au mărturisit credinţa lor şi au păşit spre mucenicie.

Pe fratele mezin, care era un copilaş, ce doar lăsase sânul mamei, tiranul a sperat că-l va câştiga. Când a venit rândul lui, tiranul l-a chemat pe copilaş lângă el şi a încercat cu mângâieri şi cuvinte dulci să-l facă să se lepede de credinţa sa. Dar mama lui, Solomoni, l-a privit în ochi şi cu semne şi cuvinte l-a sfătuit să nu se înfricoşeze, ci să îi imite pe fraţii lui care au mărturisit prin mucenicie. ***Micuţul a prins curaj şi singur s-a năpustit în focul pe care-l aprinseseră călăii şi s-a făcut în felul acesta ardere de tot.***

A rămas acum mama, Solomoni. Aceasta, văzând mucenicia celor şapte copii a fost muceniţă de şapte ori. Nu de şapte ori, zice Sfântul Ioan Gură de Aur, ci de paisprezece ori. Pentru că mucenicia copiilor este de două ori mucenicie pentru mamă. O, ce mamă eroică a fost aceasta! Ce mamă sfântă! Nu un mucenic, ci şapte mucenici a dat. Aceasta cu copiii ei au alcătuit o biserică întreagă. În urma tuturor şi-a mărturisit credinţa şi şi-a pecetluit mărturia ei cu propriul sânge.

***

Iubiţii mei creştini! Sfânta Solomoni şi-a adus ca dar lui Dumnezeu pe cei şapte copii ai ei. Care mamă astăzi, aduce un astfel de dar lui Dumnezeu? Din nefericire, în blestemata noastră epocă toţi îi împing pe copiii lor spre diavolul, iar dacă apare vreun copil, care vrea să-I slujească lui Dumnezeu, toţi îi îndepărtează.

Mamelor, iubiţi-L pe Dumnezeu mai mult decât pe copiii voştri! Tinerilor, să fiţi gata ca şi Macabeii, ca să le sacrificaţi pe toate pentru credinţă. Bătrânilor, imitaţi-l pe bătrânul Eleazar.

(traducere: Frăţia Ortodoxă Misionară - "Sfinţii Trei Noi Ierarhi", sursa: „Myripnoa anthi", Atena, 2007)

Sfântul Grigorie de Nazianz - Cuvântarea a XV-a în cinstea Macabeilor – Moartea din iubirea faţă de Dumnezeu

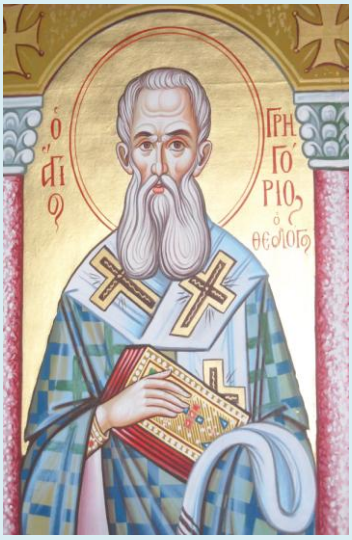

1. Ce cinste li se cuvine Macabeilor? Ei nu sunt cinstiţi de mulţi, pentru că lupta lor nu are loc în timpul de după Hristos. Totuşi merită să fie cinstiţi de toţi, căci au suferit pentru credinţa Părinţilor. Dacă au ajuns la martiriu înainte de patimile lui Hristos, pentru care au fost gata, ar fi putut să-L urmeze şi dacă ar fi fost prigoniţi după Hristos şi moartea Lui prin care s-a dat pentru noi! Dacă s-au arătat plini de virtute fără să aibă acest Model înainte, nu s-ar fi descoperit mai strălucit nobleţea lor sufletească în cazul în care ar fi avut Modelul acesta în pătimirea lor?

Pentru mine şi pentru toţi iubitorii de Dumnezeu învăţătura este foarte clară, plină de taină şi adâncă: cei ce au trăit înainte de venirea lui Hristos au dobândit desăvârşirea numai pe baza credinţei în Hristos. Chiar dacă Logosul a putut să fie vestit mai târziu la timpul stabilit, El S-a descoperit totuşi mai înainte celor curaţi, după cum reiese din faptul că deja înaintea Lui mulţi au fost cinstiţi.

2. Nu avem voie aşadar să cinstim mai puţin pe cei ce au trăit înainte de Cruce. Dimpotrivă, aceştia merită mai mult lauda noastră, şi se cuvine ca noi să-i cinstim prin cuvinte dacă au trăit în conformitate cu Crucea. Prin aceasta cinstea lor nu trebuie mărită, căci cum ar fi posibil aşa ceva atâta timp cât fapta lor este răsplătită cu cinstea?

Cei ce cântă lauda lor trebuie cu atât mai mult să găsească cinstea, şi cei ce aud lauda lor să le urmeze virtuţile încurajaţi de amintirea faţă de ei pentru a se face asemenea cu ei. Cine au fost Macabeii, de unde proveneau şi care era călăuzirea şi educaţia care i-au condus spre o astfel de virtute şi cinste, încât sunt sărbătoriţi festiv în fiecare an, găsind în inimile tuturor o cinste încă şi mai mare

decât cea de care se împărtăşesc în exterior, despre aceasta dă explicaţie celor doritori de învăţătură şi plini de râvnă "Cartea Macabeilor". Aceeaşi carte învaţă stăpânirea raţiunii peste patimi şi hotărârea liberă între virtute şi păcat. Cartea conţine atât luptele Macabeilor, cât şi mărturii ale altor câţiva oameni. Mă mulţumesc cu primele.

3. Precum Ştefan, după Hristos, aşa este înainte de Hristos, Eleazar (2 Macabei 6, 18), menţionat în carte, prima jertfă. El a fost un preot în vârstă, încărunţit în ani şi în cunoaştere. Mai întâi a oferit jertfe şi rugăciuni pentru popor, apoi s-a jertfit el însuşi lui Dumnezeu ca cea mai deplină jertfă spre a curăţi întreg poporul.

A fost un respectabil model de luptă. Atât cuvântarea, cât şi tăcerea sa au fost o încurajare. Pe cei şapte fii (spirituali) ai săi (2 Macabei, 7), rodurile educaţiei sale, i-a adus ca "***jertfă vie, sfântă, bineplăcută lui Dumnezeu***" (Romani 12, 1), mai strălucită şi mai curată decât orice jertfă a Legii. Este drept, echitabil, ca meritul faptelor fiilor să fie atribuit tatălui. Au fost fii viteji, foarte buni, descendenţi nobili ai unei mame nobile, apărători ambiţioşi ai adevărului, prea mari pentru timpurile unui Antioh, adevăraţi ucenici ai Legii mozaice, observatori conştiincioşi ai datinei străbune. Numărul lor era privit la evrei ca sfânt, cinstit în amintirea odihnei (lui Dumnezeu). Năzuiau numai spre Unul, privirea lor era îndreptată numai spre Unul.

Au cunoscut numai un drum al vieţii: moartea din iubirea faţă Dumnezeu. Au fost fraţi după suflet ca şi după trup. Era minunat cum se invidiau pentru moarte. Doreau chinurile ca avizi după o comoară. Au mers spre pericol din iubire spre educatorul lor, Legea. Spaima lor faţă de chinurile martirice, gata să fie aplicate, nu a fost atât de mare cât dorinţa lor după cele care ameninţau. Ei se temeau că tiranul ar putea să înceteze pedeapsa şi câţiva dintre ei ar putea să rămână neîncoronaţi, despărţiţi de fraţii lor, împotriva voinţei lor purtând o biruinţă nefericită, lipsită de suferinţă.

4. Mama lor era curajoasă şi nobilă, iubea atât pe copii, cât şi pe Dumnezeu. Cu totul unică a fost suferinţa sufletului ei de mamă. Ea nu a fost cuprinsă de milă datorită suferinţei copiilor ei, ci se îngrijora că ei nu ar vrea să sufere. Mai mare decât dorul după cei ce şi-au sfârşit viaţa i-a fost dorinţa ca cei rămaşi să dorească să urmeze celorlalţi. Cuvintele ei erau mai mult pentru aceştia decât pentru cei morţi. Lupta unora era încă nehotărâtă, în timp ce sfârşitul celorlalţi sigur. Pe unii ea îi dăduse deja lui Dumnezeu, în timp ce trebuia să se îngrijoreze pentru primirea celorlalţi de către Dumnezeu. ***Un suflet tare în trup feminin! Un spirit de jertfă minunat şi curaj de erou!*** Dacă am voie să spun, mai mare era jertfa ei decât cea a lui Avraam, căci Avraam a jertfit liber numai un fiu, care era înainte de toate singurul născut şi făgăduit, spre care arată şi

făgăduinţa, care - mai mult decât atât - este început şi rădăcină nu numai al poporului, ci şi jertfă ca atare.

Mama fiilor Macabei însă şi-a dăruit toţi fiii lui Dumnezeu. Ea a întrecut maicile şi preoţii prin faptul că jertfele ei şi-au dorit masa de sacrificiu, au fost jertfe raţionale şi s-au grăbit spre altarul de jertfă. Ea arată la sâni amintind că au fost crescuţi de ei, îşi arată implorând părul cărunt şi vârsta, însă nu pentru a-i câştiga pe fii la viaţă, ci pentru a încuraja la suferinţă, deoarece consideră ca pericol nu moartea, ci amânarea. Nimic nu a putut să o aplece, să o înduplece sau să o descurajeze: nu funiile pentru dislocarea membrelor, nu roţile înşiruite, nu securile, nu torţionarii, nu vârfurile de fier ale cuielor, nu săbiile ascuţite, nu cazanele fierbinţi, nu focul arzător, nu tiranul ameninţător, nu masa poporului, nu zbirul constrângător, nu priveliştea lor, nu membrele sfâşiate, nu carnea ruptă, nu ţâşnirile de sânge, nu tinereţea nimicită, nu spaimele prezente, nu amărăciune. Şi ceea ce este, de altfel, cel mai greu în astfel de situaţii, anume cursul încet al torturilor, a fost pentru ea cel mai uşor; ea a avut bucuria ei în scenă.

Nu numai modul diferit al chinurilor, care au fost dispreţuite cu totul de ei ca un singur chin de către unul singur, ci cuvântările diferite ale tiranului, care uneori batjocorea, alteori ameninţa sau linguşea, au provocat amânări ale martiriului, căci el a pus totul în mişcare pentru a ajunge la ceea ce spera.

5. În ceea ce priveşte răspunsurile pe care fiii le dădeau tiranului, acestea erau în acelaşi timp atât de înţelepte şi curajoase încât toate cuvintele cinstite ale tuturor celorlalţi sunt neînsemnate faţă de vitejia lor, şi vitejia tuturor celorlalţi era mică faţă de înţelepciunea care vorbea prin cuvintele fraţilor, încât de acum înainte numai lor le este propriu să sufere astfel şi, în acelaşi timp, să răspundă atât de înţelept la ameninţările tiranului şi la chinurile folosite, de care n-au fost răpuşi nici fiii curajoşi, nici mama mai curajoasă. Mama i-a întrecut pe toţi, şi, unind curajul cu iubirea, s-a făcut pe sine jertfă cinstită a morţii pentru fiii ei, deoarece le-a urmat în moarte celor morţi.

Şi cum a fost cuvântarea pentru cei morţi pe care ea a ţinut-o? Chiar dacă cuvintele pe care fiii le-au spus în faţa tiranului au putut fi înţelese ca frumoase, depăşind totul în frumuseţe, deoarece erau armele lor cu care l-au doborât la pământ pe tiran, mult mai cinstite însă au fost cuvintele mamei care mai întâi au fost cuvinte de atenţionare şi apoi cuvinte de înmormântare. Care au fost atunci cuvântările fiilor? Este bine să vă amintiţi de ei în măsura în care astfel de timpuri vin din nou, având un model de luptă şi cuvinte care aparţin martirilor.

Cuvintele lor erau deosebite, fiecare după cuvintele tiranului sau după arta torţionarilor sau după râvna sufletelor. Să-i lăsăm să le redea: ***"O, Antioh şi voi***

toţi care staţi aici, Dumnezeu este singurul nostru împărat, de Care suntem creaţi şi spre Care ne reîntoarcem. Moise este singurul nostru legiuitor pe care nu-l vom tăgădui şi dispreţui, deoarece virtutea sa l-a condus în multe pericole şi el a făcut multe minuni; noi nu am face aceasta chiar dacă un alt Antioh ne-ar ameninţa cu ceva mai rău decât tine.

Cunoaştem numai o armă, respectarea Legii şi întărirea ei, care este zidul nostru. Singura noastră măreţie este că de dragul acestor suferinţe să acordăm mai puţină atenţie vreunei glorii. Singura noastră bogăţie sunt comorile pe care le nădăjduim. Lucrul cel mai înfricoşător este să te temi mai mult de altceva decât de Dumnezeu. Ideile acestea sunt înarmarea şi armele noastre. Cu astfel de oameni ai tu de-a face. Lumea aceasta este plăcută, pământul natal, prietenii, rudele, împreună-vieţuitorii din tinereţe, templul acesta, al cărui nume este mare şi vestit, sărbătorile din ţară, tainele şi toate acestea prin care părem să ne deosebim de celelalte popoare, dar trebuie să credem că nimic nu este mai plăcut ca Dumnezeu şi ca suferinţa noastră pentru bine.

Patria noastră este Ierusalimul ceresc care este puternic şi necucerit şi pe care nici unui Antioh nu i se îngăduie să spere că-l va cuceri şi îl va supune sieşi. Rudele noastre sunt cei ce au Duhul şi sunt născute pentru virtute. Prietenii noştri sunt Profeţii şi Patriarhii; ei ne sunt modele în viaţa religioasă. Împreună-vieţuitorii noştri din tinereţe sunt cei ce astăzi sunt împreună cu noi martirizaţi şi în acelaşi timp, îşi arată fermitatea lor. Mult mai măreţ decât templul este însă cerul. Adunările noastre festive sunt corurile îngerilor. Singura mare, chiar cea mai mare Taină a noastră, care rămâne ascunsă mulţimii, este Dumnezeu, Scopul tainelor acestei vieţi.

6. Nu ne promite aşadar ceea ce este neînsemnat şi nedemn! Nu vrem onoruri care sunt dăunătoare şi nu vrem să câştigăm ceva ce ne dăunează. Nu vrem să participăm la astfel de afaceri josnice. Lasă la o parte ameninţările! Altfel ameninţăm şi noi cu descoperirea slăbiciunii tale, şi în plus, cu pedepsele care ne stau la dispoziţie, căci noi avem un foc pentru a pedepsi pe tirani.

Tu crezi că ai de-a face cu prinţi laşi sau cu popoare şi oraşe? În timp ce unii învinş, vei deveni probabil stăpân peste ceilalţi. Ei nu luptă pentru acelaşi lucru ca noi. Ceea ce tu combaţi este Legea, tablele scrise de Dumnezeu, sunt tradiţiile părinteşti ce sunt însufleţite de acelaşi Duh şi care te vor ruşina prin triumful înşeptit. A le învinge pe acestea nu este nici o faptă eroică, însă a fi învins de ele este în afară ruşinos.

Noi suntem urmaşii şi ucenicii celor care au fost conduşi de stâlpii de foc şi de nori, pentru care marea s-a despărţit, răul s-a oprit, soarele a stat, a plouat cu

pâine din cer, prin întinderea mâinilor şi prin rugăciune au fost loviţi mii în fugă, în faţa cărora s-au retras fiarele, pe care focul nu i-a atins şi în faţa cărora împăraţii au fugit din admiraţie faţă de curajul lor. Vrem să vorbim încă de ceea ce ţie îţi este cunoscut. Suntem ucenicii lui Eleazar, a cărui fermitate ai putut să o afli. Întâi părintele a câştigat lupta, după el o vor câştiga şi fiii. Preotul a mers într-acolo, jertfele îl vor urma.

Cu multe tu ne înspăimânţi, noi însă suntem pregătiţi pentru ceva mai rău. Bărbat necuviincios, ce vrei să câştigi de la noi cu ameninţările tale? Ce va trebui să mai suferim noi? Nimic nu este mai puternic decât cei ce sunt gata să suporte totul. Călăilor, de ce şovăiţi? De ce amânaţi? De ce aşteptaţi onorată poruncă? Unde sunt săbiile, unde sunt cătuşele? Vreau să mă grăbesc. Aţâţaţi mai mult focul, faceţi fiarele mai sălbatice, căutaţi afară mai multe chinuri! Să se dezvolte mai mult splendoarea împărătească!

Sunt primul-născut, mă jertfesc mai întâi! Sunt ultimul-născut, să se inverseze ordinea! Unul din cei ce s-au născut între aceştia trebuie să fie primul dintre cei ce ajung aici ca să fie totodată cinstit! Vrei să cruţi? Aştepţi probabil schimbarea convingerii? Repetăm mereu aceeaşi explicaţie: nu putem să mâncăm nimic necurat, nu vom ceda. Mai curând vei respecta tu învăţătura noastră decât să cedăm noi celor ale tale. Pentru a spune pe scurt: fii convins că noi dispreţuim chinurile pregătite, tu însă trebuie să inventezi altele."

7. Aşa au vorbit fraţii către tiran. Era atât de minunat şi sfânt ceea ce au dat spre încurajare, ceea ce au oferit ochilor! Pentru temătorii de Dumnezeu era mai plăcut decât tot ceea ce putea fi privit şi auzit. Ori de câte ori mă gândesc la aceasta mă simt umplut de bucurie; iau parte în duh la luptele lor şi îmi place să relatez acestea. Ei s-au îmbrăţişat şi s-au sărutat; era o sărbătoare, ca şi când lupta s-ar fi sfârşit.

Strigau: *"Lăsaţi-ne, fraţilor, să mergem la chinuri! Să mergem, să ne grăbim, cât timp tiranul este aprins împotriva noastră! El nu trebuie să se lase înduioşat, iar noi nu vrem să pierdem mântuirea! Cina este pregătită. Să nu o scăpăm! Este frumos când fraţii locuiesc împreună, mănâncă împreună şi se îngrijesc pentru ei. Mai frumos însă este când pleacă împreună la luptă pentru bine. Dacă ar fi fost posibil, am fi luptat cu armele pentru tradiţia părintească, căci moartea este într-o astfel de luptă lăudabilă. Pentru că timpul nu permite astfel de lupte vrem să aşezăm trupul nostru pe altarul de jertfă! Dacă nu murim acum, nu vom muri apoi absolut deloc? Nu trebuie să plătim naşterii soldul datorat? Ceea ce este necesar vrem să facem liber.*

Să arătăm în moarte înţelepciunea noastră! Să lăsăm ca viaţa să fie răscumpărată prin moarte! Nici unul din noi să nu ţină la viaţă, nici unul să nu se descurajeze! Precum de noi, aşa şi de alţii poate să se decepţioneze tiranul! El poate dispune de ordinea chinurilor, noi vrem să încheiem persecuţia. Nu vrem să fim la urmă în râvnă şi zel. Primul va arăta celorlalţi drumul, ultimul va pecetlui lupta.

Că vom fi încoronaţi împreună şi că tiranul nu primeşte nici o împărtăşire, că nu va fi îngăduit în răutatea sa crescândă ca să câştige numai unul şi să se bucure apoi de aceasta ca şi când ar birui peste toţi, despre aceasta toţi vrem să fim convinşi în acelaşi mod. Să arătăm că suntem fraţi nu numai prin naştere, ci şi în moarte! Toţi vrem să mergem la moarte ca un bărbat, şi fiecare pentru toţi ceilalţi! Eleazar, primeşte-ne! Mamă, urmează-ne! Ierusalime, dacă sunt lăsate membre rămase spre îngropare, înmormântează festiv morţii tăi! Povesteşte faptele noastre, arată celor ce vin după noi şi prietenilor tăi locurile sfinte de înmormântare ale fraţilor!"

8. După ce fraţii au vorbit astfel, au acţionat şi s-au întărit reciproc, de la cel mai mare până la cel mai mic, încât erau în acelaşi timp ascuţiţi (pentru luptă), persistând unanim în fermitatea lor. Compatrioţii lor ajungeau la bucurie şi admiraţie, prigonitorii lor însă la spaimă şi groază. Căci deşi acestea au avut loc împotriva întregului popor, au câştigat şapte fraţi care au intrat cu toţii atât de mult în luptă, încât nu le-a lipsit multă nădejde să-i câştige pe ceilalţi.

Curajoasă şi adevărată mamă a acelor mari fii care s-au distins atât de mult, mare ucenică şi convinsă în mod nobil de Lege, a fost între timp plină de bucurie şi teamă fiind în mijlocul a două sentimente. Se bucura pentru curajul nobil pe care l-au arătat deja, se temea însă pentru suferinţele prea mari care stăteau înainte. Precum o pasăre la apropierea unui şarpe sau a unui alt pericol, aşa îşi înconjura ea copiii, stătea în preajma lor, îi încuraja, le ajuta în luptă. Cum acţiona ea prin cuvânt şi faptă în timp ce fiii ei se pregăteau de biruinţă! Aduna în grabă picăturile lor de sânge, ridica oasele împrăştiate şi săruta resturile lor. De la unul lăsa ceea ce încă mai era acolo, pe un altul îl trimitea la chinuri, pe un altul îl pregătea pentru torturi.

Tuturor le strigă: ***"Mântuiţi-vă, fiii mei! Mântuiţi-vă, vitejii mei! Mântuiţi-vă, voi care locuiţi în trupuri, deşi sunteţi aproape eliberaţi de trup! Mântuiţi-vă, voi care apăraţi Legea, mă apăraţi pe mine, femeie în vârstă, oraşul care v-a educat şi care v-a ridicat la o astfel de virtute! Nu mai durează mult şi noi am învins. Mă nelinişteşte însă numai că gâzii au obosit, încă ceva timp şi eu voi fi lăudată între mame şi voi veţi fi lăudaţi între tineri. Cu toate acestea vă este dor de mamă. Nu vă voi lăsa, vă promit. Nu, eu nu-mi urăsc aşa copiii!"***

9. Când mama a văzut că fiii ei s-au despărţit de viaţă şi s-a liniştit pentru împlinirea lor, şi-a ridicat bucuros capul precum un învingător olimpic, şi-a ridicat mâinile şi s-a rugat cu glas tare, sărbătoresc: "Îţi mulţumesc, Părinte Sfinte, şi ţie, stăpână Lege, ţie, părinte Eleazar, predecesor în lupta fiilor tăi, căci voi aţi primit roadele durerilor mele şi eu am ajuns o mamă mai scumpă decât toate mamele. Nu am lăsat nimic lumii, am jetfit totul lui Dumnezeu: comoara mea, speranţele şi sprijinul vârstei mele. Cât de mult sunt eu cinstită, cât de minunat s-a avut grijă de vârsta mea!

Eu, fiii mei, am primit răsplata pentru educaţia voastră. Am văzut cum aţi luptat pentru bine. Am privit cum toţi aţi fost încoronaţi. Pe călăi îi consider ca pe binefăcătorii mei. Aproape că doresc să-i mulţumesc tiranului că prin ordinea poruncită m-a lăsat să ajung la urmă la martiriu, căci vreau să las mai întâi pe fiii mei să apară ca să iau parte la luptă fiecăruia şi apoi deplin liniştită să urmez în moarte jertfelor depline. Nu-mi smulg părul, nu-mi sfâşii hainele, nu-mi zgârii trupul cu cuie, nu înalţ strigăt de plângere, nu strig cu plângeri femeieşti, nu vreau să mă închid în întuneric pentru ca aerul să se întristeze împreună cu mine, nu aştept un mângâietor, nu aşez înainte pâinile durerii.

Aceasta ar face mamele fără noblețe, care sunt numai mame după trup, ale căror fii se despart fără ca să li se poată da un necrolog demn. Pentru mine, fiii mei cei mult iubiţi, nu sunteţi morţi, ci jertfiţi. Nu aţi dispărut, ci numai aţi schimbat locul. Nu aţi fost sfâşiaţi, ci numai uniţi la un loc. Nu v-a răpit un animal sălbatic, nu v-a înghiţit marea, nu v-a omorât un criminal, nu v-a desfiinţat o boală, nici un război, nu v-a secerat nici un destin mai mare sau mai mic.

Dacă vi s-ar fi întâmplat aşa ceva v-aş fi plâns cu durere foarte mare, mi-aş fi manifestat iubirea mea de mamă prin lacrimi, precum o arăt acum prin aceea că nu vărs nici o lacrimă. Mai mult încă! V-aş plânge în orice chip dacă v-aţi fi găsit mântuirea ca laşi, dacă aţi fi cedat datorită chinurilor, dacă unul dintre voi ar fi inferior, precum persecutorii sunt acum inferiori. Acum însă s-a dat celor rămaşi în urmă glorie, bucurie, cinste, plăcere şi entuziasm, căci după voi mă jertfesc şi eu.

Ne vom face asemenea lui Finees (Numerii 25, 7), vom fi cinstiţi împreună cu Ana (I Regi 1, 22). Finees a fost numai unul, voi sunteţi mai mulţi, care aţi străpuns cu pasiune desfrânarea, nu vorbesc despre desfrânarea trupului, ci cea a sufletului. Şi Ana a dăruit numai un singur fiu lui Dumnezeu şi anume imediat după naştere; eu însă am consacrat Domnului şapte bărbaţi cu voia lor proprie. Ieremia îmi cântă cântecul de înmormântare, totuşi se cuvine să nu fie un cântec de jale, ci un cântec de laudă pentru sfârşitul sfânt.

Mi-aţi strălucit ca zăpadă, aţi fost mai albi decât laptele, şi ceata voastră este mai de preţ decât safirul (Plângeri 4, 7), căci ea s-a născut şi a fost jertfită pentru Dumnezeu. Şi la urmă, o, tirane, alătură-te, căci duşmanii arată în special daruri fiilor pentru ca lupta ta să devină mai vestită! O, dacă aş fi putut totuşi să străbat prin toate chinurile lor, ca sângele meu să se liniştească în sângele lor şi trupul meu cel vârstnic în trupul lor!

De dragul fiilor mei mi-e dor de chinurile lor. Dacă nu mi-ar fi fost dat aceasta aş adăuga cenuşa mea la cenuşa lor, şi atunci ar putea să ne primească unul şi acelaşi mormânt! Invidiaţi pe cei care au fost egali în virtute, nu pe cei egali în cinstea morţii! Trăiţi bine, mame! Educaţi copiii voştri să devină astfel de oameni! Trăiţi bine, fii ai acestora! Lăsaţi-vă educaţi spre a deveni astfel de eroi! V-am dat un model bun. Luptaţi!"

10. După această cuvântare s-a alăturat fiilor ei. În ce fel? îi îndemna la rugul la care au fost condamnaţi, ca şi când ar fi fost camera mirelui. Nu a aşteptat pe cei ce trebuiau să o tragă după ei, căci nu voia ca un trup nesfinţit să atingă trupul ei sfânt şi nobil.

Un astfel de rod cinstit a dat acţiunea preoţească a lui Eleazar, care a fost iniţiat în tainele cereşti şi iniţita, şi nu a sfinţit pe Israel cu stropiri exterioare, ci cu propriul său sânge şi moartea sa a fost cea mai mare taină. Astfel de roduri cinstite a dat tinereţea fraţilor, care nu s-au predat plăcerilor, ci şi-au stăpânit patimile şi şi-au sfinţit trupurile lor încât au intrat într-o viaţă fără suferinţă.

Astfel de roade a dat rodnicia mamei; copiii vii erau mândria ei, cu cei morţi şi-a încheiat viaţa. Pe cei pe care i-a născut lumii i-a dăruit lui Dumnezeu. Numărul martirilor a fost tot atât de mare că numărul durerilor naşterii şi ordinea execuţiilor i-a amintit în ce ordine s-au născut fiii; lupta a început cu cel mai mare, la cel mai mic s-a sfârşit. Precum talazurile se îmbulzeau, tot aşa unul după altul dovedea vitejia sa şi îl împingea pe fiecare mai mult spre suferinţă, întărit prin suferinţele predecesorului.

De aceea tiranul a fost bucuros că mama nu le-a mai dat viaţă copiilor, înfrângerea sa ruşinoasă ar fi fost şi mai rea încă. Pentru prima dată el a recunoscut inutilitatea armelor sale când a ieşit înaintea fiilor lipsiţi de apărare, a căror singură armă era sufletul evlavios şi se îmbulzeau mai mult spre suferinţă decât el însuşi spre acţiune.

11. Jertfa fraţilor Macabei dă succes sigur şi este mai cinstită decât jertfa lui Ieftae (Judecători 11, 30). Căci aceea nu devenise necesară precum aceasta (a lui Ieftae) printr-o promisiune grăbită şi prin dorinţa după o biruinţă de care s-a

îndoit deja. Slujba jertfei lor a fost cu mult mai liberă şi singura răsplată pe care au aşteptat-o a fost o altă lume.

Jertfa lor nu este inferioară ca valoare luptelor lui Daniel, care a fost aruncat ca mâncare înaintea leilor, dar care a înfrânt animalele prin întinderea mâinilor. Nu este mai mică decât cea a tinerilor în Asiria, care în foc au primit răcorire de la un înger, căci pentru a nu încălca Legea părintească au respins mâncărurile necurate şi păgâne.

Ea nu câştigă mai puţină cinste decât jertfele care au fost aduse mai târziu din iubirea faţă de Hristos. În timp ce acestea, precum arătăm la început, au urmat lui Hristos Celui jertfit şi se lăsau conduse de jertfa măreaţă şi minunată pe care Dumnezeu a adus-o, fraţilor Macabei le-au lipsit modelele numeroase şi cinstite în virtute. Toată Iudeea s-a minunat de fermitatea lor, a sărbătorit cu bucurie şi s-a ridicat ca şi cum ea însăşi ar fi fost încoronată. Depindea de fiecare zi de lupta grea care ameninţa oraşul, dacă Legea va fi desfiinţată sau va trebui să fie cinstită.

Martiriul fraţilor a fost un moment critic în istoria întregului popor evreu. Antioh însuşi a trebuit să fie uimit, şi ameninţarea sa s-a transformat în admiraţie. Chiar duşmanii înşişi ştiau să admire vitejia bărbaţilor, după ce mânia lor s-a potolit şi puterea faptelor şi-a arătat valoarea. De aceea Antioh a retras lucrurile făcute. El l-a lăudat mult pe tatăl său, Seleucul, deoarece acesta aprecia poporul (evreu) şi cinstea templul; lui Simon, dimpotrivă, i-a făcut reproşuri grele deoarece a provocat venirea, cruzimea şi ruşinea sa.

12. Noi toţi, preoţi, maici şi fii vrem să luăm ca model pe aceşti martiri! Se cuvine ca preoţii să facă aceasta spre cinstea lui Eleazar, părintele spiritual care a învăţat prin cuvânt şi faptă ceea ce este mai bun, mamele însă, în măsura în care descoperă iubirea lor de mamă spre cinstea mamei viteze, să-şi jertfească copiii, ca cinstea lor să fie sfinţită prin astfel de jertfe, fiii însă în măsura în care-şi petrec tinereţea nu în patimile dăunătoare, ci în lupta împotriva lor, în cinstea fiilor sfinţi, şi zi de zi luptă curajos împotriva lui Antioh, care prin persecuţii felurite luptă împotriva tuturor membrelor.

Cer ceartă în orice timp şi în orice fel, ceartă acelui gen şi acelei vârste, fie apărute deschis sau în taină. În istoria veche sau nouă ele pot aduce putere. Precum albinele, ele pot aduna de peste tot ceea ce este mai bun ca să ia naştere în mod măreţ un singur fagure dulce, pentru ca Dumnezeu, Care este lăudat în Fiul şi în Duhul, să fie preamărit atât în Vechiul, cât şi în Noul Legământ, şi Care cunoaşte pe ai Săi şi este cunoscut de ai Săi (Ioan 10, 14), Care este mărturisit şi mărturiseşte (Matei 10, 32), este prea mărit şi prea măreşte în Hristos, Căruia se cuvine slava în toţi vecii! Amin.

(traducere de Lector Doctor Vasile Cristescu)

Cuviosul Paisie Aghioritul - Ce fel de vitejie aveau Sfinţii!

- Părinte, mă gândesc că, dacă aş fi văzut roata Sfintei Ecaterina, aş fi murit de frică.

- Dacă ai fi murit înainte de a te sui pe roată ar fi fost bine, ar fi fost bine-cuvântarea lui Dumnezeu. Dar dacă ai fi urcat acolo şi ai fi început să te temi, acesta ar fi fost chinul cel mare. Mucenicii aveau intenţie bună, ajuta şi Hristos şi de aceea răbdau durerile. Ce dragoste aveau sfinţii mucenici pentru Hristos, ce vitejie!

Sfânta Solomoni cu cei şapte fii ai ei (pomenirea lor se prăznuieşte la 1 august) au mărturisit unul după altul.

Sfântul Longhin (pomenirea lui se prăznuieşte la 16 octombrie) a găzduit şi a făcut masă celor care au mers să-l prindă. Aceia se grăbeau ca el să le arate cine este Longhin, ca să-i taie capul, iar acela le spunea: „O să vi-l arăt!" Iar atunci când le-a spus că este el, aceia au dat înapoi, dar Sfântul Longhin i-a rugat să-şi săvârşească porunca ce o aveau şi aşa i-au tăiat capul.

Şi Sfântul Ghedeon de la Mănăstirea Karacalu (pomenirea lui se prăznuieşte la 30 decembrie), ce răbdare a avut! „Luaţi-mi mâna", a spus călăilor. „Luaţi-mi şi piciorul, luaţi-mi şi nasul. Şi ca să nu mai vorbesc prea multe, luaţi-mi-le pe toate", înfricoşător!

Dar pentru ca omul să ajungă la măsura aceasta, trebuie să nu se iubească pe sine, ci să-L iubească pe Hristos. Mama intră în foc ca să-şi salveze copilul şi pentru că dragostea ei este mai puternică decât arderea focului, nu simte durere. Dragostea pentru copilul ei acoperă durerea. Cu atât mai mult dragostea pentru Hristos.

Pentru Sfântul care merge spre mucenicie, dragostea lui pentru Hristos este mai presus de durere, de aceea o şi neutralizează. Mucenicii simţeau sabia călăului mai dulce decât arcuşul vioarei. Când dragostea pentru Hristos se înmulţeşte, atunci mucenicia este prăznuire. Focul răcoreşte mai bine decât baia, pentru că arderea lui se biruieşte de focul dragostei dumnezeieşti. Jupuirea este desfătare. Dumnezeiasca dragoste cuprinde şi inima, cuprinde şi mintea, iar omul înnebuneşte. Nu simte nici durere, nici nimic de acest fel, pentru că mintea lui este la Hristos, iar inima lui este inundată de bucurie. Câţi Sfinţi nu mergeau la mucenicie şi simţeau o astfel de bucurie, de parcă ar fi mers la vreo prăznuire!

Sfântul Ignatie (pomenirea lui se prăznuieşte pe 20 decembrie) alerga la mucenicie şi striga: „Lăsaţi-mă să mor mucenic! Lăsaţi-mă să mă mănânce fiarele”! Bucuria ce o simţea acela n-o simte nici un tânăr îndrăgostit care spune: „Vreau s-o iau pe aceea şi nu bag în seamă pe nimeni, nici pe mamă, nici pe tată". „Nebunia" Sfântului Ignatie era mai mare decât nebunia celui îndrăgostit.

(Cuviosul Paisie Aghioritul, Cuvinte duhovnicești, vol.2: Trezvie duhovnicească, traducere de Ieroschimonah Ștefan Nuțescu, Ed. a 2-a, Editura Evanghelismos, București, 2011, pp. 259-260)

Cuviosul Paisie Aghioritul - Puterea gândului bun

- Părinte, în Vechiul Testament, în Cartea a IV-a a Macabeilor se spune: Gândul evlavios nu este distrugător al patimilor; ci potrivnic. Ce înseamnă aceasta?

- Ia ascultă! Patimile sunt înrădăcinate adânc înlăuntrul nostru, dar gândul evlavios, gândul bun, ne ajută să nu fim robiţi de ele. Atunci când omul cultivă numai gânduri bune şi îşi întăreşte o stare bună, patimile încetează să mai lucreze, de parcă nu ar mai exista. Adică gândul evlavios nu dezrădăcinează patimile, ci le războieşte, putând chiar să le răpună.

Cred că scriitorul descrie cele pe care le-au suferit cei şapte prunci, mama lor, Sfânta Solomoni, şi dascălul lor, Sfântul Eleazar, din pricina cugetării evlavioase, tocmai ca să arate puterea gândului bun.

Un gând bun are aceeaşi putere cu o priveghere de multe ceasuri. Are mare putere. Precum astăzi unele arme noi blochează cu raze laser racheta chiar la baza ei şi o împiedică să se lanseze, tot astfel şi gândurile bune apucă înainte şi paralizează gândurile rele pe „aeroporturile” diavolului, de unde pornesc. De aceea, încercaţi pe cât puteţi, să plantaţi gânduri bune mai înainte de a apuca diavolul să vă planteze el gândurile cele rele, astfel încât inima să vi se facă grădină de flori, iar rugăciunea să vă fie însoţită de mireasma duhovnicească a inimii voastre.

Atunci când cineva ține, fie şi pentru puţin timp, un gând de-a stânga, adică rău, asupra cuiva, orice nevoință ar face, fie post, priveghere etc., se pierde. La ce îl va ajuta asceza, dacă în paralel nu se nevoieşte să nu primească gândurile rele? De ce să nu golească mai întâi chiupul de depunerile din untdelemn, care sunt bune numai pentru săpun, şi doar apoi să pună untdelemnul cel bun, ci pune untdelemnul cel bun împreună cu cel nefolositor, stricându-l în acest fel?

Un gând curat, bun, are putere mai mare decât orice nevoință.

Un tânăr oarecare, de pildă, este războit de diavolul cu gânduri necurate şi face privegheri, postiri, posturi de trei zile ca să se slobozească de ele. Însă un gând curat, ce îl va aduce, are putere mai mare decât privegherile şi postirile pe care le face şi îl ajută mai eficient.

(Cuviosul Paisie Aghioritul, Cuvinte duhovniceşti, Vol. III, Nevoință duhovnicească, Editura Evanghelismos, București, 2003, pp. 17-19)

Cărţile Macabeilor

Pe la 168 î. d. Hs. Asirienii s-au impus asupra iudeilor şi au profanat Templul, obligând pe evrei să aducă jertfe idolilor şi să lase Legea lui Moise. Câţiva hasidimi (tradiţionalişti), strânşi în jurul preotului Matatia din Modein au pornit răscoala împotriva asirienilor păgâni, suferind mult.

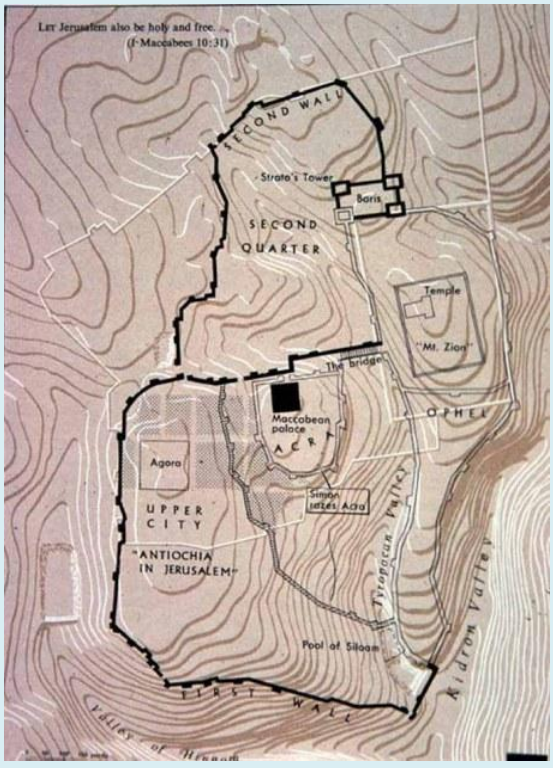

„Tinerii cei binecredincioşi şi viteji, împreună cu maica lor cea cugetătoare de Dumnezeu, cu adevărat înălţându-şi mintea mai presus de cele văzute, au suferit tăierea mădularelor trupului, fiind întăriţi de prea mari nădejdi, pe care acum le-

au câştigat, odihnindu-se în sânul lui Avraam, strămoşul lor. ” [*Mineiul pe August, Ziua I, Vecernie, Stihiră la Doamne striga-am…*]

„Sfântul Eleazar cel preasfinţit şi tinerii cei preaînţelepţi, împreună cu maica lor cea de Dumnezeu cugetătoare, întrarmându-se tare cu vitejia sufletului şi învingându-ţi mânia, cu tărie au alergat împotriva luptătorului, pantru dreapta credinţă şi pentru paza Legii celei părinteşti.” [*Idem, Ibidem*]

„Unul pe altul îndemnându-se, aşa au strigat, Sfinţii şapte Tineri ai cinstitei Solomoni: După Lege să pătimim şi de bunăvoie să murim, pentru predaniile părinteşti.” [*Idem, Cântarea I a Canonului sfinţilor*]

„Stâlpii înţelepciunii lui Dumnezeu, cei şapte cu numărul, şi sfeşnicele dumnezeieştii Lumini, cei cu şapte lumânări, fraţi Macabei, Sfinţi preaînţelepţi, cei ce sunteţi mai înainte de mucenici preamari mucenici. Cu aceia împreună la Dumnezeul tuturor cereţi să mântuiască pe cei ce vă laudă pe voi.”[*Idem, Condacul Sfinţilor Macabei*]

„Pentru noi, o, Antioh, chinul este pentru părinteştile obiceiuri, au strigat Sfinţii Tineri în chip văzut, goi fiind: pentru aceea, am ales mai bine a muri decât a trăi.” [*Idem, Cântarea I a Canonului*]

„Grăbeşte-te, tirane, au strigat Sfinţii nepoţi ai lui Avraam; fă cele ce voieşti şi te mânie cât de mult, căci noi poruncilor tale nicidecum nu ne vom supune, ci, mai vârtos, rănile chinurilor cu dragoste dumnezeiască le vom purta.” [*Idem, Cântarea a III-a a Canonului*]

„Bucură-te, Sfântă Solomoni, văzând cele şapte sfinte ramuri ale tale împreună înverzind cu rodurile Legii; din care Biserica cea fără prihană culegând, pe noi, moştenitorii sliujbei Darului, ne hrăneşte în toate zilele ca o maică.” [*Idem, Cântarea a IV-a a Canonului Sfinţilor Macabei*]

„Să râvnim, iubitorilor de Hristos, celor şapte Sfinţi Tineri, pe care Sfântul Moise după Lege i-a crescut pentru noi şi Sfântul Eleazar i-a învăţat în Legea părintească prin binecredincioasa obişnuinţă.”[*Idem, Cântarea a V-a*]

„Înţeleapta Sfântă Solomoni a născut şapte fii, pe care i-a crescut bine Sfântul Eleazar înţeleptul şi i-a încununat dumnezeiescul dar, ca pe cei ce au pătimit mult.” [*Idem, Cântarea a VI-a*]

„Pentru ce zăboveşti tirane, încă?, au strigat Sfinţii Tineri Mucenici către înşelătorul judecător. Noi mărturisim un Dumnezeu şi patrie avem Ierusalimul cel de sus, care ne-a crescut pe noi.” [*Idem, Cântarea a VII-a a Canonului*]

„Cei ce au împodobit scaunul Sfântului Moise şi au păzit părinteştile legi, ca nişte şapte stele în lume luminând, cu raza virtuţiilor, prin credinţă strălucind, au întunecat şi stelele şi planetele.” [*Idem, Cântarea a VIII-a*]

„Maica cea mult-pătimitoare, spre lupte chemându-şi fiii săi, a zis: Urmaţi Dreptului Avraam, ca să vă împărtăşiţi de junghierea Dreptului Isaac. Iar ei au primit-o când i-a îndreptat şi au urmat-o când i-a învăţat, fiecare văzând chinurile celuilalt. Pentru ale căror rugăciuni, Doamne, miluieşte-ne pe noi.” [*Idem, Stihiră a Laudelor*]

„Privind la mânia adunată împotriva Sfinţilor Macabei, să luăm seama, credincioşilor, la vitejia lor: că tiranul împărat, cel ce stăpânea toate neamurile, a fost biruit de un bătrân, de şapte tineri şi de o femeie. Pentru ale căror rugăciuni, Dumnezeule, miluieşte-ne pe noi.” [*Idem, Ibidem*]

Monede macabene

Arată Sfântul Ioan Hrisostom: „Să ne gândim ce trebuie să fi suferit femeia aceea, dacă trebuie să o numim femeie! Vedea degetele copilor săi zvâcnind pe jăratec, vedea un cap aruncat, iar mâna de fier a călăului îndreptată spre capul altui copil, iar copilul, cu pielea jupuită a capului, stătea încă în picioare şi vorbea! Cum mai putea mama deschide gura? Cum mai putea mişca limba? Cum nu i-a zburat sufletul din trup? Cum?

Nu se uita la pământ, ci la toate bunătăţile ce li se pregăteau. De un singur lucru se temea: să nu se înduioşeze tiranul şi să pună capăt luptei înainte de vreme, să nu despartă ceata copiilor, să nu rămână unii neîncununaţi.Şi după cum o mamă la nunta fiilor ei cu bucurie îmbracă pe unul cu haină de nuntă, cu bucurie îi împleteşte altuia cununile, iar altuia îi găteşte cămaşă de nuntă, tot aşa se bucura şi mama aceasta când vedea că un copil e aruncat în căldare, că altul aleargă să se întindă pe tigaia înroşită, că altuia i se taie capul." [*Sfântul Ioan Gură de Aur, op. cit., p. 412 – 425*]

Fraţii Macabei

Mucenicia celor trei Macabei mai mari

Întâmplatu-s-a şi cu cei şapte fraţi, pe care, împreună cu maica lor prinzându-i, i-a silit regele, cu biciul şi cu vine bătându-i, să mănânce cărnuri de porc, care nu le era slobod a mânca.

Iar unul dintre ei, care era cel mai mare, aşa a zis: ***"Ce vrei să întrebi şi să ştii de la noi? Pentru că mai bucuroşi suntem a muri, decât a călca legile părinteşti".***

Iar regele, umplându-se de mânie, a poruncit să înfierbânte tigăi şi căldări şi după ce s-au înfierbântat acelea îndată a poruncit să taie limba celui ce a grăit întâi, apoi să-i jupoaie pielea de pe cap şi să-i taie mâinile şi picioarele, în faţa celorlalţi fraţi şi a mamei lor.

Şi după ce i-a ciopârţit aşa, a poruncit să-l aducă la foc şi să-l frigă de viu. Şi ieşind foarte mare sfârâiala din tigaie, unii pe alţii, împreună cu mama lor, se îndemnau a muri vitejeşte zicând aşa: ***"Domnul Dumnezeu vede şi cu adevărat mângâiere are dintre noi, precum chiar a arătat prin cântarea cu care ne-a mărturisit nouă Moise, zicând: Şi intru robii Săi se va mângâia".***

Şi după ce s-a săvârşit cel dintâi într-acest chip, a adus pe al doilea să-l batjocorească şi, jupuindu-i pielea capului cu părul, îl întrebă: "Vrei să mănânci carne de porc înainte ca să ţi se ciopârţească toate mădularele trupului?"

Iar el, răspunzând în graiul părinţilor săi, a zis: ***"Nu".*** Pentru aceea şi acesta, ca şi cel dintâi, pe rând toate chinurile le-a suferit şi, când era să moară, a zis: ***"Tu dar, nelegiuitule, ne scoţi pe noi dintr-această viaţă, însă, împăratul lumii, pe***

noi cei ce murim pentru legile Lui, iarăşi ne va învia cu înviere de viaţă veşnică".

Şi după aceea al treilea a fost batjocorit şi, cerându-i-se limba, îndată a scos-o şi mâinile cu îndrăzneală le-a întins şi vitejeşte a zis: ***"Din cer le-am dobândit acestea şi pentru legile Lui nu ţin seama de ele, pentru că nădăjduiesc că de la El iarăşi le voi dobândi".***

Aşa încât însuşi regele şi cei ce erau cu el cu spaimă se minunau de sufletul tânărului, că nu ţinea seama de dureri, ca de o nimica.

Mucenicia celor trei fraţi mijlocii

Şi după ce s-a sfârşit şi acesta, a adus pe al patrulea, aşijderea muncindu-l şi chinuindu-l. Şi când era să moară, aşa a zis: ***"Bine este a muta nădejdile cele de la oameni şi a aştepta cele de la Dumnezeu, că noi iar vom învia prin El, iar ţie nu-ţi va fi învierea spre viaţă".***

Şi îndată, aducându-l pe al cincilea, îl chinuia, iar el, căutând către rege, a zis: ***"Putere între oameni având, muritor fiind, faci ce vrei; însă să nu socoteşti că Dumnezeu a părăsit neamul nostru; ci tu aşteaptă şi vei vedea puterea Lui cea mare, cum pe tine şi sămânţa ta o va chinui".***

Şi după aceasta a adus pe al şaselea şi, când era să moară, a zis: ***"Nu te înşela în zadar, că noi pentru noi înşine pătimim acestea, de vreme ce am păcătuit împotriva Dumnezeului nostru, şi pentru aceasta s-au făcut aceste lucruri vrednice de mirare. Iar tu să nu socoteşti că vei fi necertat, pentru că faci război împotriva lui Dumnezeu".***

Mucenicia celui mai mic din cei şapte fraţi Macabei

Iar mama lor foarte minunată şi vrednică de bună pomenire este, căci într-o singură zi văzând pierindu-i şapte fii, cu bun suflet a răbdat, pentru nădejdiile ce avea în Domnul.

Şi pe fiecare din ei îl mângâia în graiul părintesc, plină fiind de vitejesc cuget şi, femeiască gândire cu inima bărbătească deşteptând-o, zicea către ei: ***"Nu ştiu cum v-aţi zămislit în pântecele meu, şi nu v-am dat duh şi viaţă, şi închipuirea fiecăruia nu eu am întocmit-o, ci Ziditorul lumii, Cel ce a zidit ursitoarea omului şi a aflat naşterea, şi duh şi viaţă tuturor vouă ca un milostiv iarăşi vă va da, de vreme ce acum nu vă e milă de voi, iubind legile Lui".***

Iar Antioh gândind că pe el îl defăima şi socotind că pe el îl ocărăşte cu acele cuvinte, fiind încă cel mai tânăr viu, nu numai cu cuvintele îndemna, ci şi cu jurăminte îl încredinţa cum că şi bogat şi fericit îl va face, de se va lăsa de obiceiurile părinteşti şi prieten îl va avea, şi vrednicii îi va încredinţa.

Iar tânărul, neascultând, a chemat regele pe mama sa şi o învaţa ca să-l sfătuiască cele ce sunt spre scăpare. Şi cu multe îndemnând-o, ea a primit că va sfătui pe fiu.

Şi plecându-se la el, înşelând pe crudul tiran, aşa a zis în limba părintească: ***"Fiule, fie-ţi milă de mine, care în pântece te-am purtat nouă luni şi te-am alăptat trei ani, şi te-am hrănit şi te-am adus la vârsta aceasta, şi te-am crescut purtându-te în braţe.***

Rogu-te, fiule, ca la cer şi la pământ căutând şi văzând toate ce sunt în ele, să cunoşti că din ce n-au fost le-a făcut pe ele Dumnezeu şi pe neamul omenesc aşijderea l-a făcut. Nu te teme de ucigătorul acesta, ci fă-te vrednic de fraţii tăi, primeşte moartea, ca în ziua milostivirii să te găsesc pe tine împreună cu fraţii tăi".

Şi grăind încă ea, tânărul a zis: ***"Pe cine aştepţi? N-ascult de porunca regelui, ci ascult de porunca Legii, care s-a dat părinţilor noştri prin Moise. Iar tu, cel ce tot răul ai aflat asupra iudeilor, nu vei scăpa din mâinile lui Dumnezeu, că noi pentru păcatele noastre pătimim. Iar dacă, pentru cercetarea şi învăţătura noastră, Dumnezeu cel viu s-a mâniat puţin asupra noastră, iarăşi cu robii Săi se va împăca.***

Ci tu, o, necredinciosule, şi mai nelegiuit decât toţi oamenii, nu te mări tulburându-te în deşert şi semeţindu-te cu nişte nădejdi neştiute, asupra slugilor cereşti ridicându-ţi mâinile; că încă n-ai scăpat de judecata atotputernicului Dumnezeu, Cel ce de sus vede toate.

Că acum fraţii mei, care puţină durere au suferit, au ajuns la făgăduinţa vieţii celei veşnice a lui Dumnezeu; iar tu cu judecată lui Dumnezeu vei suferi dreapta pedeapsă de la Dânsul pentru această trufie a ta.

Iar eu, precum şi fraţii mei, şi trupul şi sufletul mi-l dau pentru legile părinteşti, rugându-mă lui Dumnezeu ca să nu întârzie a se milostivi spre neamul acesta, şi pe tine prin certări şi prin bătăi să te facă să mărturiseşti cum că El singur este Dumnezeu. Iar în mine şi în fraţii mei să se oprească mânia Atotputernicului care pe dreptate s-a adus peste tot neamul nostru".

Deci, mâniindu-se regele pe acesta, mai mult decât pe ceilalţi, l-a chinuit, amărându-se pentru că l-a batjocorit. Deci, şi acesta, curat întru totul, şi-a dat viaţa, nădăjduind spre Domnul. Şi mai pe urmă, după fii, s-a săvârşit şi mama (2 Mac. 7).

Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este Împărăţia Cerurilor (Mt. 5, 10).

Olimpia Sava - Sfinţii 7 mucenici Macabei: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona, Ahim şi Marcel, a maicii lor Solomonia şi a dascălului lor Eleazar

De-Antioh fiind condusă,
Siria a fost supusă
Unor legi anticreştine.

El spunea că se cuvine
Ca să fie renegate
Obiceiurile toate
Ce fuseseră transmise
De străbuni.

Au fost chiar scrise
Şi decrete noi, prin care
Pe evrei, pentru mâncare,
Să-i oblige să consume
Carnea cea de porc, anume
Pentru că era spurcat,
Până-atunci, considerat.

Mai întâi, l-a obligat
Pe un dascăl respectat,
Pe Eleazar, dar el
Nu se supunea defel.

Nouăzeci de ani avea
Şi ştia că el dădea
Tinerilor un model.

Astfel îndemna la fel
Chinurilor să se dea
Fiecare ce-l vedea.

Schingiuit, dar admirat
De călăi, a îndurat
Şi deloc nu şi-a pierdut
Zâmbetul ce l-a avut.

A murit tot zâmbitor,
Arătând că-i doritor
Ca durerea lui să-i fie
Sufletului bucurie.

Tot atunci, au fost chemaţi
Şapte tineri, arestaţi,
Spre a fi ei judecaţi.

Dar şi ei nezdruncinaţi
În credinţă au rămas.

Cel mai mare, ce-a dat glas
Hotărârii fraţilor,
Însoţiţi de mama lor,
Rău de tot l-a enervat
Pe-Antioh şi i-a tăiat
Limba, apoi l-au ciunţit,
Pielea toată i-au strujit
Şi pe jar l-au aruncat.

Fraţii, şase, s-au rugat
Spre-a putea şi ei la fel
Să reziste, ca şi el.

Chinuri mari ei au primit
Şi-mpreună au murit,
După care a urmat mama.

Ea a asistat
La supliciul tuturor.

Sigur, nu i-a fost uşor.
După ei, acolo sus,

În curând şi ea s-a dus.

Faptele s-au petrecut
Când era necunoscut
Fiul Domnului, Hristos,
Însă ei nu-s mai prejos
Ca acei care-au pierit
Mai târziu, că L-au iubit.

De aceea-s preţuiţi
Şi cu drag sunt amintiţi.

Icoane

οἱ ἅγιοι ἑπτὰ μακκαβαῖοι
ἐλεάζαρ
ἁγία
σολομονη

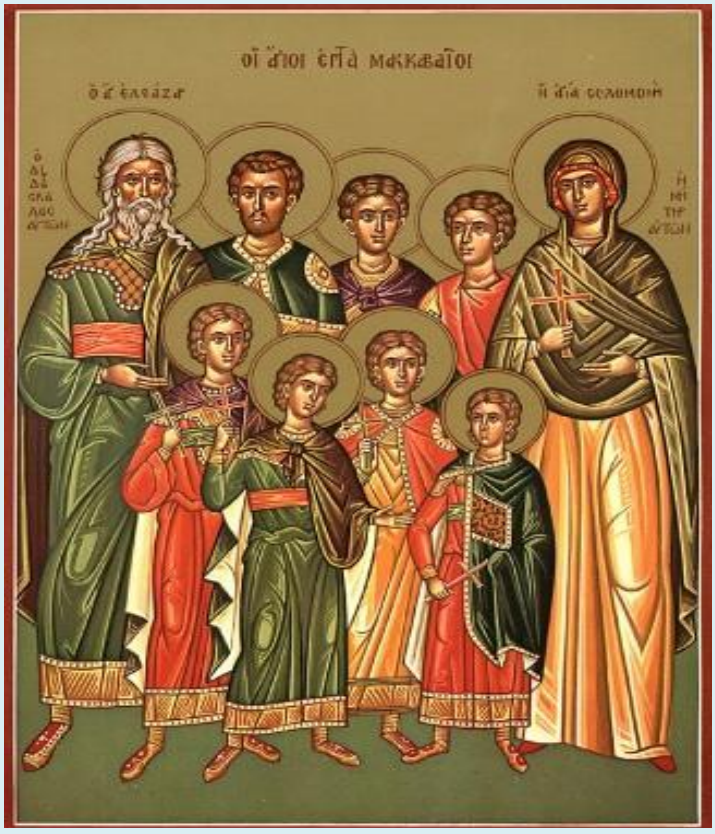
οἱ ἅγιοι ἑπτὰ μακκαβαῖοι
ὁ ἅγ ἐλεάζαρ
ἡ ἁγία σολομονη

Sf. Macabei

οἱ ἅγιοι ἑπτὰ μακκαβαῖοι

Sf. Mucenici Macabei
Sf. Mc. Eleazar
Sf. Mc. Solomoni
DOXOLOGIA.ro

Sf. Mc. Solomoni
Sf. Mc. Eleazar
Sf. Mucenici
Macabei
DOXOLOGIA.ro

1. The Procession of the Honorable Wood of the Life-Giving Cross of the Lord
The Holy Maccabee Martyrs
St. Eleazar
St. Solomonia

Wojciech Stattler (1842) - The Maccabees, National Museum, Krakow, Poland

Antonio Ciseri (1863) - Martydom of the Maccabees, Church of St. Felicity, Florence, Italy

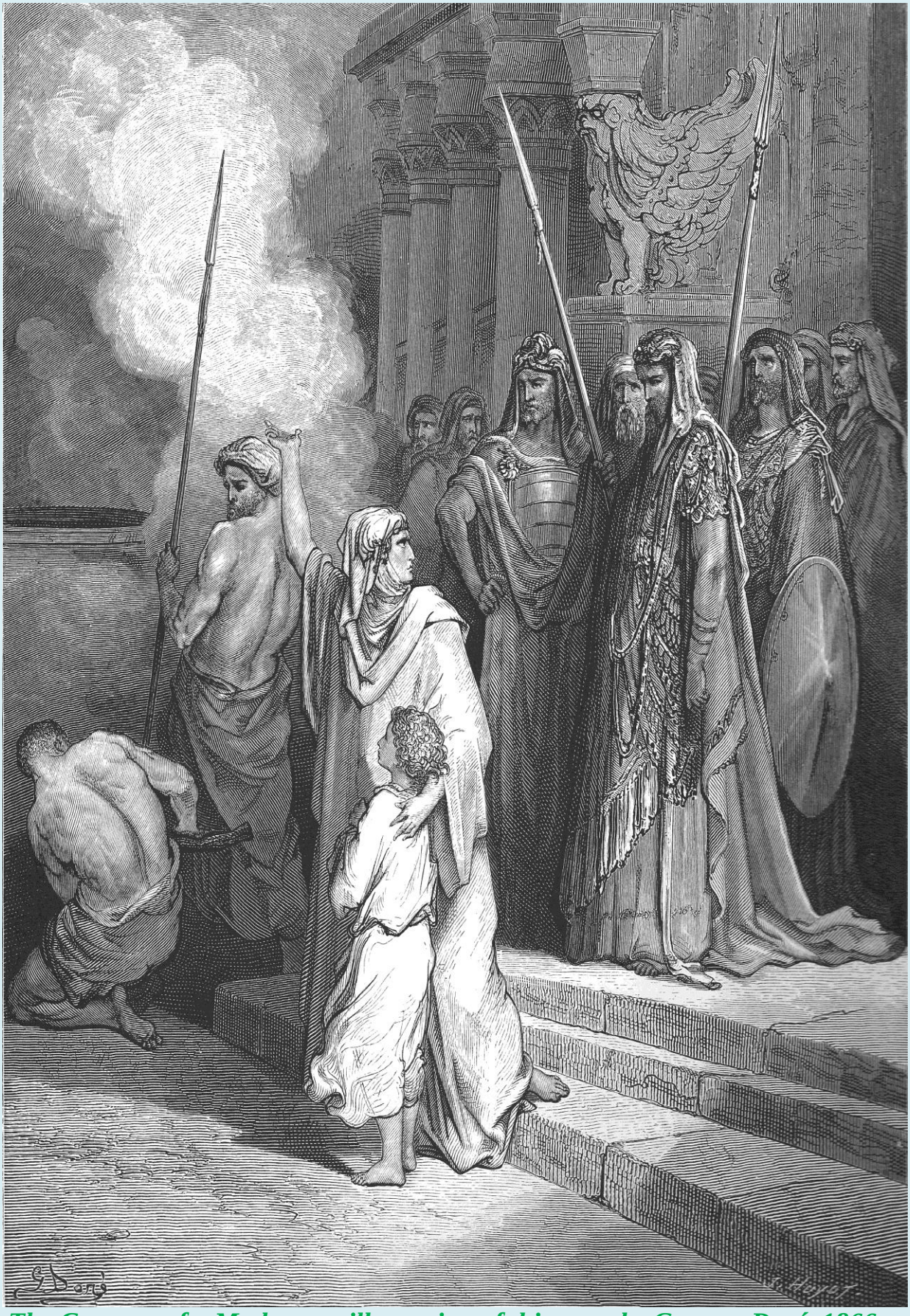

The Courage of a Mother, an illustration of this story by Gustave Doré, 1866

Franz Joseph Hermann (1771) - The Martyrdom of the Seven Maccabee Brothers and their Mother (under King Antiochus IV Epiphanes), St. Pancras Church, Wiggensbach, Bavaria, Germany

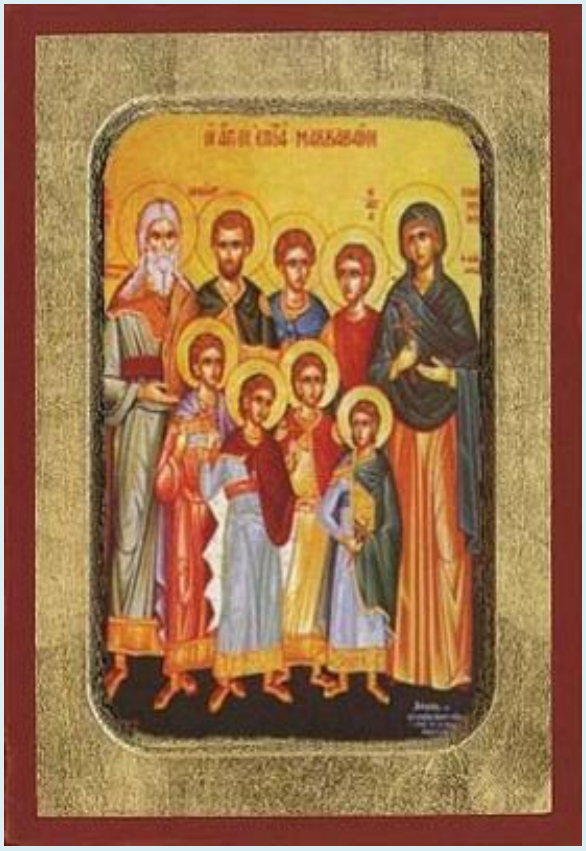

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΕΠΤΑ ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΙ
Ο Ἅ. ΕΛΕΑΖΑΡ
Η ΑΓΙΑ ΣΟΛΟΜΟΝΗ

Οἱ ἅγιοι ἑπτὰ Μακκαβαῖοι
ὁ ἅ. Ἐλεάζαρ
ἡ ἁγία Σολομονὴ
ὁ διδάσκαλος αὐτῶν
ἡ μήτηρ αὐτῶν

Dreptul Eleazr Dascalul
Fratii Macabei
Dreapta Solomonia

1 august

SFÂNTUL ŞI DREPTUL
ELEAZAR
SFINŢII ŞAPTE
FRAŢI MĂCABEI
SFÂNTA ŞI DREAPTA
SOLOMONI

1 august

Troparul Sfintei Cruci

Glasul 1

Mântuieste, Doamne, poporul Tău si binecuvintează mostenirea Ta; biruintă binecredinciosilor crestini asupra celui potrivnic dăruieste si cu Crucea Ta păzeste pe poporul Tău.

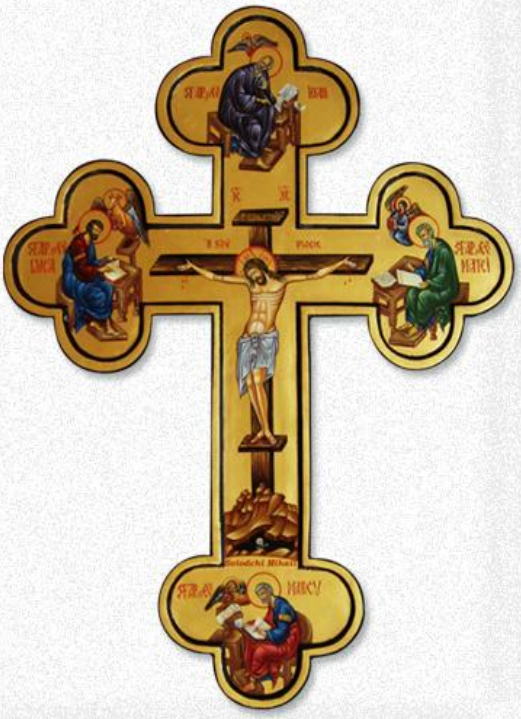

Troparul Sfintilor 7 frati Macabei, al mamei lor Solomoni si al dascălului lor Eleazar

1 August - Glasul 1

Pentru durerile sfinţilor, care pentru Tine au pătimit, fii Milostiv Doamne si toate durerile noastre le vindecă, Iubitorule de oameni, rugămu-ne Tie.

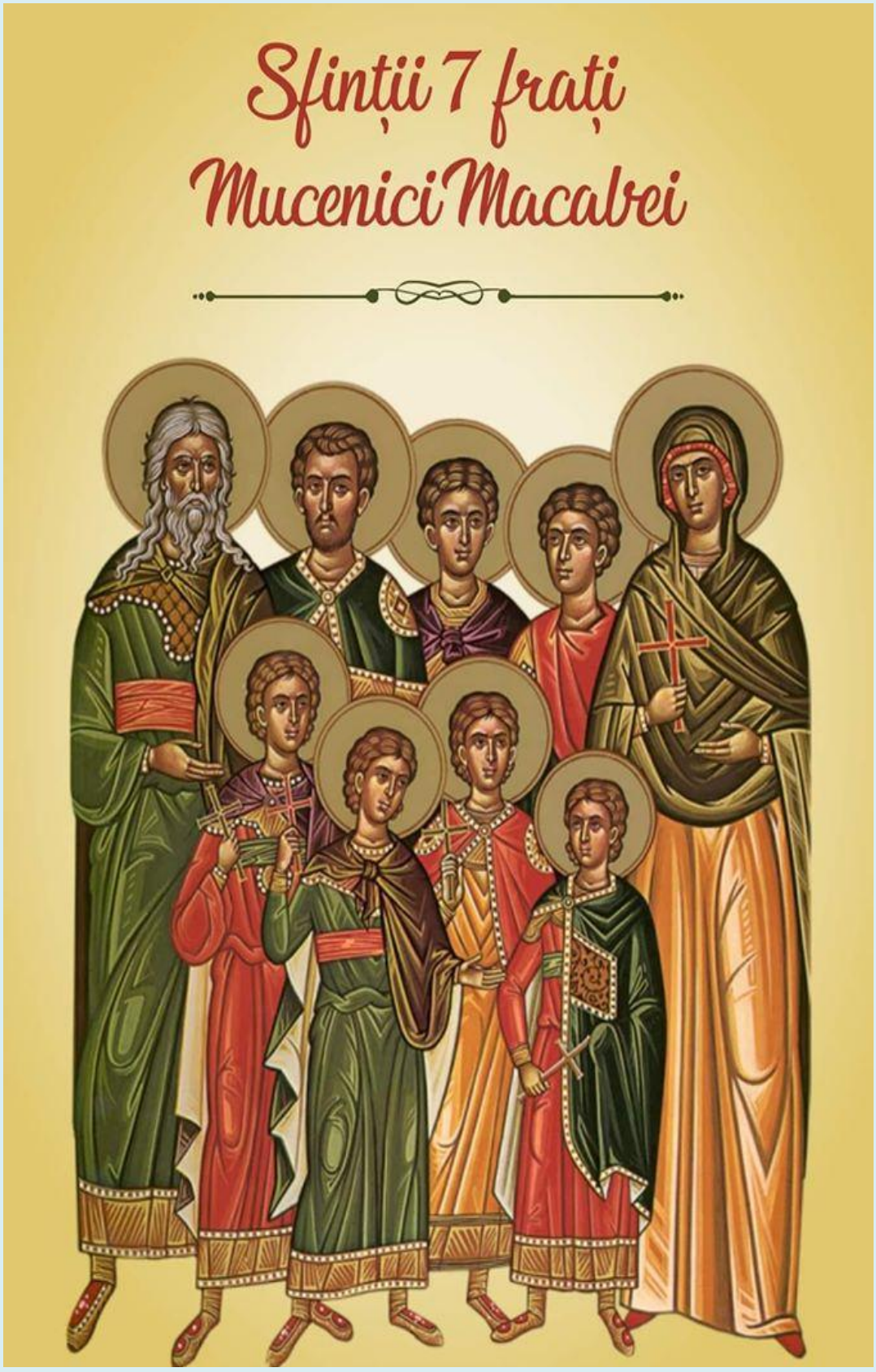

Bucuraţi-vă, Sfinţilor mucenici: Avim, Antonie, Gurie, Eleazar, Evsevona, Ahim şi Marcel împreună cu mama voastră Solomoni şi dascălul vostru Eleazar!